

MARLITT E.

*A kereskedelmi
tanácsos
házában*

PROGRESSZIO

Előtörték a vízsugarak, a harang egyre kongott, amit a tűzőrség deszkákat és gerendákat hozott, melyből a vízen át ideiglenes hidat raktak. A lárma és a tolongás percről percre növekedett. A zaj közepette velőt hasító sikoltás hangzott. Ferenc molnár feküdt holtan közel a romhoz – egy kő a mellét zúzta össze.

Szerencsétlen neje sikoltott fel.

– Móric! Bizonyosan őt is megtalálták! – sikoltott fel az elnökné. Közel a házhoz egy padon roskadt le. – Megtalálták őt? Meghalt? Meghalt?

A szép menyasszony volt az egyetlen, ki nem veszté el lélekjelenlétét. A fák mögött fekete füstfelhő, emitt a fehér menyasszony meg nem tört elbizakodottsággal.

I.

A decemberi nap még egyszer félénken tekintett be a nagy kastély tövében álló malomszobába, azután levette utolsó halvány sugarát is a különös eszközökről, melyek a sarokablak széles kőpárkányára voltak szétrakva, s eltűnt nagy hófellegekből vetett ágyában, mely lomhán emelkedett föl a látóhatár pereméről. Az ablakpárkányon levő szokatlan alakú, tükörsima tárgyak orvosi műszerek voltak, afféle éles eszközök, melyeknek hideg fényét látva borzongás fut végig idegeinken. Egy hatalmas, mindkét végén rikító színű, rózsákkal is befestett tulipános ág volt az ablakhoz húzva, s tarka huzatokkal bevont, duzzadó párnáin feküdt az öreg kastélybeli molnár. Csak néhány perce szabadította meg az orvos gyors keze régi torokbajától, mely már több ízben fulladással fenyegette. Nehéz, igen veszedelmes feladat volt ez az ifjú orvosra nézve.

– Meg vagy elégedve, Bruck? – kérdé suttogva az orvoshoz lépő szép ifjú férfi, ki eddig az ág végénél állott. Arcán még most is izgatott, várakozásteljes kifejezés ült.

Az orvos igent intett,

– Eddig minden jól ment, a beteg erőteljes testalkata segítségemre lesz – szólt nyugodtan, bizalomteljes tekintetet vetve az öregre. – S most ápolástokra bízom őt. Okvetlen el kell mennem. Csak arra ügyeljete, hogy a beteg valahogy meg ne változtassa fekvését. Igen nagy baj lenne, ha erős vérzés állna be.

– Bízd reám az őrködést! – szakítá félbe a másik élénken. – Itt maradok mindaddig, míg csak e szigorú felügyeletre szükség lesz... Légy szíves otthon megmondani, hogy nem mehetek haza teázni.

Halvány pír borította el az orvos arcát, s szinte levertség volt hangjában, midőn így felelt:

– Bocsáss meg, de nem mehetek a kerten keresztül. Igen nagy kerülő lenne, s nagyon kell sietnem a városba.

– De Flórát úgysem láttad még ma.

– Azt hiszed, hogy ez nem esik nehezemre? Én... – félbeszakítá, mit mondani akart, s ajkait összeszorítva nyúlt a bőrtok után, mit zsebébe csúsztatott. – Néhány nagybeteget van – szólt azután teljes nyugalommal. – Lenz kereskedő leánya még az éjjel meg fog halni. A gyermekek nem segíthetnek, de szülei, kiket már tökéletesen kimerített a folytonos aggodalom és szeretetteljes ápolás, nehezen várják jöttömet. Szegény anyja csak akkor eszik néhány falatot, ha én erőltetem reá..

Az ágyhoz lépett. A beteg felemelte szempilláit s teljes öntudattal nézett az orvosára. Erősen kiálló, vörös szemhéjakkal körülvelt szemeiben némi hálaérzet is volt a kimondhatatlan megkönnyebbülésért. Kezét akarta nyújtani megmentőjének, de ez visszaszorította a takaróra, újra lelkére kötve az öregnek, hogy minden mozdulattól őrizkedjék.

– A tanácsos itt fog maradni, Sommer úr. Örködni akar, hogy rendeleteimet pontosan teljesítsék.

A beteg, úgy látszik, meg volt elégedve a rendelkezéssel. Tekintetét a tanácsosra szegezte, ki barátságos, élénk főhajtással erősítette meg az orvos szavait, azután behunyta szemeit, mintha aludni akarna. Bruck doktor pedig kalapja után nyúlt, s kezét szorítván a tanácsossal, távozott.

Ha gyöngéd, aggodalmas feleség ült volna a beteg ágyánál, bizonyosan elhagyottnak, reménytelenebbnek érezte volna magát az orvos eltávozása után, a városban virrasztó szegény anyához hasonlóan, ki az orvos jelenlétében bírt csak annyira erőt venni magán, hogy önfenntartására is gondolva néhány falatot egyék. De a molnár kórágánál nem virrasztóit ily remegő aggodalom és kiapadhatatlan szeretet. Az öreg gazdasszony, ki az orvosi műtétnél használt holmit szedte össze a szobában, igen közönyösnek látszott. Mint denevér suhant el a falak mentében, s az asztalra elcsepegtetett vízcseppek csaknem jobban bántották, mint az életveszély, miben gazdája forgott.

– Kérem, Zsuzsi, hagyja azt máskorra! – szólta a tanácsos udvarias hangon. – Igen kellemetlenül hat az idegekre, mikor az asztalt dörzsölés közben mozgatja, pedig Bruck doktor mindenekelőtt nyugalmat rendelt a papának.

Zsuzsi leányasszony hirtelen összeszedte a seprőt és törlőket s kisietett a konyhába, hogy ragyogó tisztaságában gyönyörködve elfeledhesse a nedvesen maradt asztalt. Most már megszűnt a zörgés, s oly csend uralkodott a szobában, amilyen egy malomban csak lehet. A padlót szünet nélkül meg¹ megreszkettette az a különös ütemszerű mozgás, melyet a garat okozott. A gáton folyton zuhogott a víz, egyhangú morajával. Közben galambbúgás hallatszott az óriási vén gesztenyefák tetejéről, ahol e madarak fészkeltek, s ahonnan néha-néha az ablakhoz röppentek a fák okozta homályban.

De mindezen zörgés a legkevésbé sem zavarta a beteget. Észre sem vette, annyira hozzá volt szokva, s öntudatlanul oly kelléke volt az életének, akár a lélegzés vagy szívének dobbanása.

De mily visszataszító arca volt az aggastyánnak, kiről e finom, úriás megjelenésű ifjú le sem vette szemét. Sohasem tűnt fel neki még ennyire az a közönséges kifejezés, a szívtelenség és póriás durvaság vonása, mely a vastag, lelógó alsó ajak körül mutatkozott. Sohasem látszott úgy rajta, mint e pillanatban, midőn teljes kimerültsége folytán alvás közben jelleme minden ellenőrzés nélkül jelentkezett arcán... Igaz, hogy az öreg alacsony sorból küzdötte fel magát. Egyszerű molnárlegény volt, de azután a búzakereskedés mesés összegeket juttatott erszényébe. A pénz hatalmas embere volt ez a parasztos, tornyos nyoszolyában fekvő aggastyán, s talán ezért adta neki a kereskedelmi tanácsos oly kitüntető nyájassággal a „papa” nevet, mert valójában semmiféle vérrokonság sem volt köztük. Az elhalt Mangold bankár, kinek első házasságából származó leányát vette nőül a kereskedelmi tanácsos, az másodszor is megházasodván a gazdag molnár

leányát vette el. – Ez az atyafiság állt fönn a beteg és ápolója között.

A tanácsos felkelt s nesztelenül lépett az ágytól az egyik ablakhoz. Élénk ifjú ember volt s szinte idegessé tette a folytonos ülés és szüntelen figyelmes őrködés. Ellenére volt, hogy örökké az ellenszenves arcot és az ökölbe szorított durva kezet nézze, mely most oly erősen fogta a takarót, ahogy hajdan az ostornyelét forgatta a molnár lovai felett. Az ablak előtt álló vén gesztenyefa mind lehullatta már levelét. Amint ágai összevissza fonódtak, kerek és szögletes kereteket' szolgáltatott gyönyörű tájképek számára. Egyik szebb volt a másiknál, bár a ködös decemberi lég elhomályosította a tó ezüstös tükrét, s az ég felleguszálya csúful elmosta a távoli hegyek ibolyaszín csúcsait.

Amint a patak elhagyta a malomkereket, jobbra nagyot kanyarodott a réten, a fák közt fel-felcsillámlott, mint egy fényes szalag. Mellette az emberi hatalmaskodás újabb jele tűnt fel, amellyel a vizet szolgáljává tette: nagy épület emelkedett a partján. Kocka alakú kőalkotmány volt ez, melynek számtalan ablaka ékes vonalban vonult végig rajta. Dísztelen gyártelep, a kereskedelmi tanácsos fonodája.

Ő is gazdag ember volt. Száz meg száz munkáskezet foglalkoztatott e forgó orsók körül, de e tulajdona úgyszólván függővé tette őt a kastélybeli molnártól, ahogy még mindig nevezték, bár a malom régen sajátja volt. Hanem a malmot századok előtt a földesúr építtette, s egyúttal annyi kedvezményi joggal látta el, hogy a folyó mentében hosszú darabon a molnár beleegyezése nélkül keveset lehetett tenni. E jogok még ma is érvényben voltak, s a beteg ember soha egy talpalatnyit sem engedett belőlük. Eleinte csak bérelte e malmot, de – gazdagsága napról napra növekedvén – később nem csak azt vette meg, hanem a nemesi birtokot is, mihez a malom eredetileg tartozott. Ez kevéssel azelőtt történt, hogy a tekintélyes Mangold bankár a molnár egyetlen leányát nőül vette. Az öreg előtt csak a szép rét,

szántóföld és erdő bírt beccsel, a birtok közepén fekvő szép villa és az azt környező gyönyörű kert mindig haszontalanságnak tűnt fel előtte. Hanem azért készségesen jó karban tartotta e „drága játékszert”, hiszen leánya most úrnőként rendelkezett e helyen, melynek előbbi birtokosai rendszeresen elfeledték a molnár köszöntését viszonzni.

Most a tanácsos volt e nyári lak bérlője, tehát volt oka barátságban maradni a patak felett is uralkodó házigazdájával. Ez sikerült is, mivel úgy engedett mindenben a zsémbes aggastyánnak, mintha tulajdon gyermeke lett volna.

A gyárépület tornyában négyet ütöttek, s rögtön utána felgyúltak a fények az üzleti irodában. Igen korán alkonyodott, a lég gőzzel volt tele, s mint hóesés előtt szokott, a város kéményeiből jövő füst lomhán ereszkedett le a földre, míg a gyár palatetőzete, az ajtókhöz vezető lépcsők s minden kavics fénylett a nedves párától. A galambok, melyek eddig türelmesen, lustán ültek egymás mellett a gesztenyefákon, egyszerre fölkerekedtek a vizes ágakról, s a dúcba vonultak, száraz helyre melegedni. A tanácsos szinte fázni kezdett s visszafordult a szobába, amelyet csaknem otthonosnak talált e látvány után. Pedig máskor borzadt e kényelemhez szokott ember a szobától, mely mindig ételszaggal volt tele, a füstös falaktól, melyeken otromba képek függtek.

Zsuzsa leányasszony is éppen most rakta meg a tüzet újra. Kellemes melegség terjedt szét a szobában, a tollal bélelt széles pamlag kényelmes, puha ülőhelyül kínálkozott, s a hálószobába nyíló ajtó üvegtábláin a nap utolsó fénye látszott. Ezen ajtó mögött állt a pénzzel telt vasszekrény – vajon nem feledte-e benne a kulcsot az imént?

Kevéssel a műtét előtt végrendeletet írt a molnár. A jegyzővel és a tanúkkal a lépcsőn találkozott a tanácsos, midőn Bruck doktorral feljött. Bár a beteg eléggé összeszedte erejét s külsőleg nyugodtnak látszott, erős tusa lehetett lelkében. Keze bizonytalan, reszkető volt, mikor az irományokat összeszedte,

mert egy okirat az asztalon maradt. Különben néhány perccel előbb, mint az orvos az ágyához lépett, még észrevette a feledékenységet, s az okiratot a tanácsos kezébe adva kérte, hogy sietve zárja el szekrényébe.

A hálósobából a pitvarba is volt kijárási és sok idegen ember megfordult a malomban. Ijedten lépett a tanácsos a hálósobába, mert roppant könnyelműen járt el a megbízatásban – a szekrény ajtaja nyitva maradt. Ha ezt tudta volna a gazdag molnár, ki úgy őrizte kincseit, akár a mesebeli sárkány! De senki sem lehetett azóta e szobában – vigasztalta magát a tanácsos –, hiszen a legcsekélyebb neszt is észrevette volna. De meg kellett róla győződnie, hogy minden rendben van-e.

A lehető legcsendesebben tárta ki a nehéz vasajtót. Látni lehetett, hogy minden érintetlen maradt a szekrényben. Ott állt sorban a sok ezüstpénzzel telt zacskó, a gazdag molnár hírének megalapozói, s a nagy halmoz értékpapír mellett fényesen ragyogtak az arany tekercesek. Álmélkodva bámult a tanácsos e példás rendben levő szekrénybe, melynek egyik polcára közömbösen dobta be a rábízott irományt. Akkor izgatottságában csak futólag tekintett bele, pedig az az ott felhalmozott kincs leltára volt. Mily hatalmas összegről szólt!

Gondosan a többi fölé tette az írást, de e mozdulattal meglökött egy rakás aranyat is, s csörömpölve hullt le néhány napoléon d'or a padlóra. Mily kellemetlenül hangzott a zöreje! Idegen pénzhez nyúlt! Az ijedség s a szégyenérzet arcába hajtotta a vért. Menten lehajolt felszedni a pénzeket. E pillanatban nehéz, testes tömeg dőlt reá hátulról, s kemény, durva ujjak szoríták össze torkát.'

– Akasztófára való gazember! Nem haltam én még meg! – sziszegő a molnár különös, elhaló hangon. Percnyi birkózás következett. A karcsú fiatal férfinak egész erejére és hajlékonyságára szüksége volt, hogy lerázhassa magáról az öreget, ki mint valami párdúc ugrott reá, s oly erővel fojtogatta,

hogy emez tüzes karikákat látott. Kétségbeesetten markolta meg a molnárt, s egy hatalmas lökés után megmenekült kínzójától. Talpra állott, míg a molnár a falhoz tántorodott.

– Megbolondult, papa? – hörgé fojtott hangon. – Soha ilyen aljas gondolkodást! – Rémülten hallgatott el; a molnár nyakán levő kötés egyszerre bíborvörös színű lett halvány arca alatt. A borzadályos szín lejjebb terjedt, s mint széles szalag húzódott le a fehér hálóköntösön. A vérzés volt ez, melyet minden módon meg kellett volna akadályoznia.

A tanácsos fogai vacogtak, mintha lázas lett volna. Ő volt az oka e szerencsétlenségnek? – Nem, nem! – kiáltott fel megkönnyebbülve s átkarolta a beteget, hogy ágyába helyezze vissza, de az öreg elkeseredetten lökte hátra s némán a szétszórt aranyakra mutatott. Utolsó darabig felszedette őket s helyükre rakatta vissza, s nem is gyanítá, mily veszélyben forgott élete ezen idő alatt. Csak akkor támolygott vissza fekhelyéhez, midőn a tanácsos bezárta a szekrényt, s kezébe nyomta a kulcsot. Erőtlenül rogyott hátra, s mikor a tanácsos újabb segély kiáltására a két molnárlegény és Zsuzsi leányasszony bejöttek a szobába, már ágyában feküdt és ijedt, üveges szemekkel bámult mellére, melyen mind szélesebb lett a vörös folt, az életadó vér elfolyása.

A legények a városba rohantak orvost hívni, a gazdasszony vizet és rongyokat hordott elő, mindhiába! Semmit sem segített a dolgon, hogy a tanácsos egyre rakta a sok nedves ruhát, hogy megállítsa a vérfolyást, nem lehetett azt elállítani. Világos volt, hogy az ütőér szakadt meg. De hogyan történhetett ez? Egyedül a dühös felindulás okozta-e, vagy pedig – szíve elszorult e gondolatnál – talán kétségbeesett önvédelmében a seb jutott keze alá, s ő szakította nagyobbra? Erre a pillanatra nem bírt tisztán emlékezni. Hogy tudná azt valaki, hogy vállát vagy torkát ragadta-e meg alattomban reá rohanó ellenfelének, mikor már a megfulladáshoz áll közel, szemei szikráznak az agyába tóduló

vértől! De mire való e lehetőséget előhozni! Hiszen az, hogy az ágyból kiugrott, s hogy oly rémitő dühbe jött az öreg, magában is bizonyos okozója lett volna a szerencsétlenségnek, melyet az orvos egyetlen heves mozdulatra is megjósolt. A tanácsos lelkiismerete tökéletesen nyugodt volt, semmi szemrehányást sem tehetett magának amiatt sem, ami tulajdonképpen az esetet okozta. A szekrényhez csupán azért ment, hogy az öreg vagyonát biztonságba helyezze. Még az az óhajtás sem fordult meg a fejében, hogy bár az övé lenne a kincs... Mit tehetett ő róla, hogy az öreg búzauzsorás oly alacsony gondolkodású volt, hogy mindenkit, még a legtisztességesebbnek ismert embert is lopással gyanúsított!? A félelmet és iszonyt harag váltotta fel szívében. Ez volt jutalma szívélyességének, melyet ismerősei annyira dicsértek benne. Bár otthon maradt volna kényelmes szalonjában, kedélyesen szivarozva! Rossz szelleme súgta neki, hogy az ápoló szerepét játssza. Most hajmeresztő helyzetben volt, s az iszonytól reszkető kezeit a nyomorult vére fecskendezte be, ki őt képes lett volna megfojtani.

Mily ólomlassúsággal múlt perc perc után! A kastélybeli molnár most jött tudatára azon veszélynek, melybe magát dönté. Mozdulatlanul feküdt, s csak szemeit fordítá aggódó kíváncsisággal az ajtó felé, ha künn lépések zaja hallatszott. Bízott az orvosban, segítségét remélte, míg a kereskedelmi tanácsos a molnár arcának iszonyú elváltozására figyelt, ily hamuszínre csak a halál keze fest!

Zsuzsa gazdasszony behozta a lámpát. Többször, a kapu elé szaladt megnézni, jön-e már Bruck doktor. Most az ágy fejénél állt, s irtózva rázkódott meg, midőn a lámpafénynél a kastélybeli molnár halálra vált arcát meglátta. Pár perc múlva becsukódtak szemei, s a kulcs, melyet görcsösen tartott kezében, az ágytakaróra hullt; elájult. Akaratlanul a kulcs után nyúlt a kereskedelmi tanácsos, hogy magához vegye, de hirtelen megállt, s érintetlenül hagyta a kis vasdarabot. Villámként sújtotta le őt a

gondolat, hogy mit fog a világ ezen esetről gondolni. Jól ismerte a rágalmat, ezt a sugdosódó alattomos hölgyet; az ő termeiben is ismeretes volt, sugdosódásain gyakran mulatott a férfi- és női társaság. S ha egyetlen szemüveges férfiú mondott volna csak annyit is: „Mi dolga volt Römer kereskedelmi tanácsosnak a kastélybeli molnár pénzes szekrényében?” – ez elég lett volna, hogy vérét forrongásba hozza.

De nemcsak egyvalaki mondhatta volna ezt. Neki sok ellensége és irigye volt, mint minden olyan embernek, kinek a szerencse kedvez. Ő tudta, hogy már holnap a városban beszélni fogják: a műtét sikerült, de az ápoló eljárása okozta az elvérzést. Ez ocsmány folt lett volna az irigyelt Römer tanácsos nevéen, melyet a törvényszéki vizsgálat sem lett volna képes lemosni. Hol lettek volna a mentő tanúk? Mit tartottak volna eddig elismert becsületességéről?

Keserűen nevetett önmagában, míg homlokáról izzadságot törölt le. Tudta, hogy a világ mit sem tesz meg könnyebben, mint azt, hogy az elismert becsületességet látszatnak tekintse, midőn ezen látszat éppen ellene mutatkozik. Az ájult felé hajolt s mély figyelemmel nézte. Ha ezen férfi nem kap annyira erőre, hogy a történetet elbeszélje, akkor ez vele sírba száll.

Végre künn az udvaron csaholni kezdtek a kutyák, s gyors léptek közeledtek a kövezeten át a lépcsőn fel. Bruck doktor egy percre körülnézve állt meg az ajtóküszöbön, majd szótlánul tette kalapját az asztalra s lépett az ágyhoz. Mily iszonyú csend van ily látványnál! Szárnyait ünnepélyesen kitarja, hogy az élet és halál felett kimondott szót felvegye.

– Bárcsak újra visszanyerné eszméletét! – susogta aggodalmasan a gazdasszony.

– Azt nehezen fogja visszanyerni – szólt vizsgálódásából feltekintve az orvos, s arcából minden szín eltűnt.

– Mérsékelje magát! – parancsolá, amint Zsuzsa leányasszony jajgatásban akart kitörni. – Mondja meg nekem

inkább, miért akarta a beteg elhagyni az ágyát? – Felvette a lámpát az asztalról s a padlót vizsgálta, melynek deszkái véresek voltak.

– Ez a véres ruháktól van – magyarázá halványan a kereskedelmi tanácsos. – Zsuzsa határozottan állítá, hogy beléptekor a kastélybeli molnár éppen úgy feküdt az ágyon, mint azt a doktor úr rendelte.

Bruck doktor a fejét rázta:

– A vérzés nem újulhatott meg magától, erős rázkódásnak kellett közbejönnie.

– Biztosítalak, nem! – szólt a kereskedelmi tanácsos, az orvos tekintetét meglehetősen nyugodtan kiállva. – Különben, mire való ezen inkvizítori tekintet? Nem tudom, miért tagadnám el, ha a beteg lázban felugrott volna az ágyából.

Zavartalan maradt azon az úton, melyen megindult. Az utolsó szavaknál torka majd összeszorult. Hogy a becsületesség látszatát megmentse, feláldozta magát a valódi becsületességet. Becsületes homlokkal hazudott, pedig bűnt sem követett el, ő volt a megtámadott. Nem volt egyetlen ok sem, amiért magát vádolhatta volna.

Az orvos hallgatva fordult el tőle. Fáradozásai folytán a kastélybeli molnár szeme ugyan kinyílt, de zavart, kialudt tekintettel nézett a semmibe, s beszélőszándéka gyöngedogásban és hörgésben veszett el.

Több óra múlva elhagyá a kereskedelmi tanácsos a kastélybeli molnárt – mindennek vége volt. Ekkor már a halottas szoba ajtaján széles papírszalagok vonultak keresztül. A kereskedelmi tanácsos a kastélybeli molnár utolsó lehelete után – mint lelkiismeretes ember – azonnal jelentést tett a törvényszéknél, s mindent saját szemei előtt lepecsételtetett.

II.

A kereskedelmi tanácsos a parkon át hazafelé haladt. A malomból kivillanó gyertyaláng, mely útját egy kicsit megvilágítja, csakhamar mögötte maradt. Egyedül haladt a sötétségben, s didergett, de nem a hideg szélről, mely szembefúj, s nem az egyes hópelyhektől, melyek megannyi repkedő éji madarakként szálltak hidegen arcára, nem – de saját gondolataitól s az utolsó órák emlékeitől.

Ezen az úton, melynek kavicsai oly rémesen ropogtak most lábai alatt, ezen jött ma délután, felkelve a gazdagon terített s terhelt asztaltól, gond nélkül, felette ragyogván szerencsecsillaga. S most – pár óra múltán – csaknem úgy látszott, mintha egy ember halálában részes lett volna ő, Römer kereskedelmi tanácsos, ki gyöngé idegei miatt egy állat szenvedését sem lett volna képes látni! Ez Isten büntetése volt, ki nem tűr meg zavartalan emberi boldogságot... Pedig őt csak a hallgatás vádjá terhelheti. De kinek árthat vele? Senkinek, senkinek e kerek világon! Elég! Tisztában volt ő magával...

Éppen a széles hársfasorba fordult be, mely a villához vezetett. Ezüstfehér világosság ömlött át az alsó erkélyszoba üvegablakain és ajtaján. A vidorság, élv s gyönyör intett onnan felé, aki a sötétben állt belső nyugtalanságával. Mintegy megkönnyebbülve lélegzett fel. Az utolsó órák rossz benyomásait messze eldobta magától, s elfolyini engedte a malom víz zúgásával, mely lassan elhalt a távolban.

A nagyteremben Urach elnök özvegyének asztalainál, nagy esti társaság gyűlt össze. A hatalmas üvegtáblák s a finom bronz erkély korlát egészen beengedtek látni a terembe. A színgazdag falfestmények, a nehéz kék bársony ajtófüggönyök, a függőcsillár, melyet légszesszel töltött ezüstfényű tejüveg golyók óriási gyöngyökként öveztek, tündériesen, de kihívólag emelkedtek ki a téli est sötét homályából, akár egy színpad. A szél süvöltött a

fasoron végig és száraz hárslevelekkel vegyes hópelyheket is szórt az erkélyre. Az előkelő nyugalom a táblák mögött nem engedte magát zavartatni... Még a csipkefüggönyök kedves szövedéke sem mozdult meg. Legfeljebb a tűz lobbant egy percre élénkebben fel a sarokkandallóban.

A mind gyorsabb léptekkel közelgő férfi kint mintegy meglepődéssel szemlélte az egybegyűlt csoportot. – Minő nevek voltak itt képviselve! Magas rangú katonatisztek, nyugalmazott udvarhölgyek és urak ültek a játszóasztaloknál vagy ültek körben, hátukat a karszékek kék bársonyához támasztva, csevegve s a kandallónál melegedve. Az öreg, kevély Bär orvosi tanácsos is itt volt. A kártyadobásnál csakúgy csillámlottak gyűrűinek gyémántjai, a hercegek ajándékai.

Mindezen emberek az ő házában, Römer kereskedelmi tanácsos házában gyűltek össze. A rubinfényű bor a poharakban az ő pincéjéből származott, s a friss, illatos szamócát, melyet a szolgák kristály tálakon hordtak körül, Urach elnökné főzette be, ki elhalt nejének nagyanyja volt. Korlátlan hatalommal rendelkezett pénztára felett, s végzé a háziasszony kötelességeit az özvegyember házában.

A kereskedelmi tanácsos a ház nyugati sarkánál fordult be. Itt csak két ablak volt a földszinten megvilágítva. Közel az egyikhez függőlámpa égett s a vörös függöny élénk piros fényét oly messze lökte, hogy a kúti nimfa fehér kőteste a közeli bokroknál teljes rózsaszín fényben úszott.

A kereskedelmi tanácsos fejét rázta. A házba lépve felső kabátját egy inassal lehúzatta s kinyitá a szoba ajtaját, melyben a vörös függönyök voltak. Az egész szoba vörös volt. A falak, bútorok s maga a szőnyeg is, mellyel a padló be volt húzva, bíborszínű volt. A függőlámpa alatt íróasztal állt. Csodás alakú bútor, kínai ízlésben feketére lakkozva, aranyerezettel és meanderezett ornamentikával. A szó teljes értelmében dolgozóasztal volt. Nyitott könyvek, füzetek és hírlapok boríták

széles lapját, s egy vastag kézirat is volt rajta, melynek tetején keresztbe téve toll hevert. Mellette kis ezüstitálcán üvegkehely állt, vörösborral félig megtöltve. Olyan szoba volt az, melyben egy virág sem díszük, s egy madár éneke sem alkalmatlankodik. A négy sarokban fekete márvány talapzaton négy ugyanilyen mellszobor állt, a fal mellett pedig könyvszekrények sorakoztak. Színben és alakban hasonlóak voltak az íróasztalhoz, s tekintélyes könyvgyűjteményt tartalmaztak, a legújabb műveket szépen bekötve, de disznóbőrbe kötött fóliánsokat is, s egész füzethalmazt.

Midőn a kereskedelmi tanácsos belépett, az a nő, ki a szobában fel-alá sétált, a szoba közepében megállt. Az ember azt gondolhatta volna, ő is kívülről jött be a háziből, oly fehéren állt a vörös szőnyeg közepén. Nehéz volt megítélni, hogy a hosszú kasmíruha puha ráncai a mellen és derékon véletlenül voltak-e oly könnyedén odavetve, vagy öltözéki tanulmányon alapult e szokatlan rendezés. Mindenesetre minden ízében nemesen emelkedett ki ezen alak a veres háttérből, galambfehéren, akár egy Iphigeneia.

Ezen hölgy gyönyörű volt, habár nem a legfiatalabb. Finom, római arcéle volt és kecseljes, hajlékony tagjai. Csak a hamuszőke haj nem volt nagyon sűrű. Rövidre volt nyírva, s egész fejét apró, átlátszó fürtöcskék környezték. Mangold Flóra, volt ő, Römer kereskedelmi tanácsos sógornője, elhalt nejének ikertestvére. Karjait összefonva, láthatólag feszült várakozással nézett sógora felé.

– Flóra, te nem vagy odaát? – kérde a kereskedelmi tanácsos mutatóujjával a terem felé mutatva.

– Mit képzelsz? Majd én a nagymama teapletykájába ülök bele, kötés, horgolás és vénasszonyok közé? – válaszolt a hölgy durván és bosszankodva.

– Urak is vannak ott, Flórácska.

– Mintha azok nem szeretnék még jobban a pletykát, dacára katonatiszti bojtjuknak és rendjeleiknek!

A kereskedelmi tanácsos nevetett.

– Ma rosszkedvű vagy, ma chérie – szólott s egy támlás székbe ült.

A hölgy heves mozdulattal hátraveté fejét s erősen összefont karjait mellére szorította.

– Móric – szólott, mintegy lélegzetét veszelve a rövid küzdelem után –, mondd meg nekem a valót! Ugye a kastélybeli molnár Bruck kése alatt halt meg?

A kereskedelmi tanácsos gyorsan felugrott.

– Minő gondolat! Nektek nőknek egy szerencsétlenség sem elég fekete...

– Móric, kikérem magamnak – szakította meg őt Flóra gyors fejmozdulattal.

– Tisztelet, becsület az eszednek és tehetségednek, de te sem vagy különb a többinél! – A tanácsos izgatottan járt fel-alá a szobában, a történeteknek ezen szokatlan s nem sejtett felfogása mintegy megsemmisíté. – Bruck kése alatt halt meg! – ismét mélyen felindult hangon. – Bizonyosan mondhatom neked, hogy a műtét két óra körül történt, a molnár pedig csak pár órája halt meg. Különben nem értem, hogy lehet éppen neked kedved ily gondolatot ily röviden és hidegen, mondhatnám részvétlenül kimondani.

– Éppen nekem kell ezt tennem. – Ezen határozott szavak után. mélyebben nyomta lábát a szőnyegbe. – Éppen nekem, mert én semmi agyonhallgatottat nem tűnök lelkemben, ezt tudhatnád. Büszkébb és keményebb vagyok annál, hogy mások hibáját tudatosan elhallgassam! Ne hidd, hogy emellett nem szenvedek! De te a részvét szót használtad, s gyanúsabban ki sem fejezhetted magad. Részvéttel bírni az ostobaság iránt, képtelenség, lehetetlenség. De te is, csakúgy, mint én, tisztában

vagy, hogy Bruck orvosi hírnevének nagyon ártott Wallendorf grófné teljesen szerencsétlenül sikerült gyógykezelése.

– Igen, a jóasszony semmiképpen nem bírt lemondani a libamájpástétom és a pezsgő iránti szenvedélyéről.

– Ezt Bruck állítja, a rokonok pedig az ellenkezőjét. – A hölgy halántékára szorította tenyerét, mintha heves fejfájása volna. – Tudod-e, Móric, hogy midőn a malomban történt szerencsétlenség híre ide érkezett, mint az őrült jártam kint fel-alá a szabadban? Az öreg Sommer öregnél-fiatalnál ismeretes volt, s mindenki kíváncsian várta a műtét eredményét. Legyen bár úgy, mint állítod, hogy nem közvetlenül Bruck kése alatt halt meg, de mégis ez okozta halálát, s csak erős természetének volt tulajdonítható, hogy a haláltusát pár óráig elhúzta... Jobban tudod te ezt bárki másnál. Ne tagadd, te is ezen meggyőződésben vagy! Csak látnád magad, mily halvány lettél a belső felindulástól.

E percben egy oldalajtó nyílt ki s Urach elnökné lépett be. Hetven éve dacára el lehetett mondani, hogy könnyű léptekkel közelgett. Csodálatosan fiatal nagymama volt. Fehér csipkekendő volt a nyakán, mely szorosán feszült vállaira és derekára, s a gyöngyszín selyemuszály felett gazdagon ékített ruhát viselt. Ősz haja, melyben még a régi aranyszínnek egyes rovátkái mutatkoztak, duzzadtan volt homlokára tűzve, s ezen hajkoronáról csipkézet hullt alá, mely állát, az öregség leginkább feltűnő részét elfedte.

Nem egymaga jött. Mellette egy különös teremtmény is megjelent, a növésben nagyon elhibázott alak. Nem mintha tagjai aránytalanok lettek volna, de mégis feltűnően alacsony és sovány volt. Ezen nyomorult test felett egy erősen kifejlett, mintegy huszonkét éves leányfej volt látható. A szobában jelen levő három nő arca egy családi jelleget mutatott. Rögtön felismerhető volt a rokoni viszony a nagymama és unokái között. Csak a legfiatalabbnál látszott a nemes, egyenletes arcái hosszúra

nyúlva, s az áll is szélesebben és határozottabban nyúlt előre. Beteges arcszíne s kékes ajkai voltak. Szőke haján át veres bársonyszalagok kígyóztak. Díszes estélyi öltözékben volt, csak ahol mások Margit-táskácskát hordtak, ott lógott öltözékén egytojásdad kosárka kék atlaszpárnácskával, benne egy eleven kanárral.

– Nem, Henriette? – kiáltott fel Flóra türelmetlenül és hevesen, midőn a madárka, fészket gyorsan elhagyva, nyílként repült el feje fölött. – Ezt semmi esetre sem tűröm. Hagyd künn az állatseregletedet!

– Kérlek, Flóra, Jánosnak sem elefántlábai, sem szarvai nincsenek – szólt közönyösen a fiatal leány. – Gyere, Jánoska, gyere! – csalogatá az állatkát, mely a mennyezet alatt repkedett. Azonnal engedelmesen lerepült, s a leány kinyújtott mutatóujjára ült.

Flóra vállat vonva fordult el.

– Valóban nem értelek sem téged, sem a többieket odaát – szólt az elnöknéhez. – Hogyan tűrhetitek el Henriette gyermekeskedéseit és ostobaságait? – szólt élesen. – Maholnap összes galamb- és gerlicefészkeket a nagyterembe fogja behurcolni.

– No igen, s miért ne, Flóra? – nevetett a lányka éles finom fehér fogait mutatva. – Ezen jóemberek eltűrik, ha te pennával füled megett, s sok tudománnyal zsebeidben lépsz be közéjük...

– Henriette! – szakítá meg az elnökné szigorú rendreutasítással. Valóban minden mozdulatában hercegi előkelőség volt, s azon kecses modorban, mellyel a kereskedelmi tanácsosnak finom kezét nyújtá üdvözlésül, a sok jóakarát és szívélyesség-mellett leereszkedés is észrevehető volt.

– Odaát hallottuk, hogy végre visszajöttél, kedves Móric, tovább is várjunk még reád? – kérdé szép nőies hangján.

Még tíz perce azon határozott szándékkal lépett a házba-, hogy azonnal frakkba öltözik s most habozva s határozatlanul mondá:

– Kedves nagymama, nagyon kérem, ma mentsen fel. A malomban történt eset...

– Nos igen, ezen eset eléggé szomorú, de miért szenvedjünk mi miatta?... Valóban nem tudom, mint mentselek ki barátaink előtt.

– Csak nem lesznek oly nehéz felfogásúak barátaink, hogy meg ne értsék, hogy Katica nagyapja halt meg? – szólt Henriette félvállról, egy nyitott iratcsomóban betűzgetve.

– Henriette, végre meg kell tiltanom, hogy ily meggondolatlanul beszélj – szólt az elnökné. – Nem bánom, változtasd meg veres hajékedet, mert Katica mostohatestvéred, de nekem s Móricnak nem kell ezt tudomásul vennünk. Bármennyire is sajnálom, de tőlünk nagyon távol állt az öreg molnár. Általában nem óhajtom, hogy ezen dolog nagydobra kerüljön. Bruck miatt minél kevesebbet beszélnek az esetről, annál jobb.

– Istenem, mindnyájan ilyen igaztalanok vagytok az orvos iránt! – kiáltott föl kitörő kétségbeeséssel a kereskedelmi tanácsos. – Neki a legkisebb szemrehányást sem lehet tenni, minden művészetét, minden tudományát elővette...

– Kedves Móricom, erről öreg barátomat, Bär orvosi tanácsost kellene hallanod beszélni! – szakítá meg őt az elnökné, s gyöngéden megkopogtatá vállait. Szemével intett Flóra felé, ki az íróasztalhoz lépett.

– Oh, ne tartóztasd magad, nagymama! Azt hiszed, oly ostoba és vak vagyok, hogy nem tudom magamnak elképzelni, mit mond Bär tanácsos az esetről, s mint ítéli meg? – kiáltott fel a szép fiatal leány keserűen. Ajkai mintha görcsökben vonaglottak volna. – Különben Bruck önmagát ítélte el; még nem is mert ma este a szemem elé lépni.

Henriette eddig háttal állt a többieknek. Most megfordult; erős pír verődött fel halvány arcába, mely csakhamar ismét eltűnt onnan. Gyönyörű szemei voltak, szenvedélyes, érzékenységgel

telt szép szemek. Ezen nagy tündöklő csillagok az ijedtség és gyűlölet vegyületével irányultak a szép testvér arcára.

– Ezen gyanúsítást meg fogja cáfolni, ő el fog jönni, Flóra – szólt a tanácsos megkönnyebbülve. Ő maga fogja neked elmondani, hogy egész napja mily nyugtalan volt. Tudod, hogy több nehéz betege van a városban, ezek közt Lenz kereskedő szegény beteg leánykája, ki az éjszaka meg fog halni.

A fiatal hölgy halk, keserű sóhajban tört ki:

– Tehát meg fog halni? Igazán, Móric?... Lásd, Bär itt volt nálam, mielőtt a nagymamához ment volna. Ő is beszélt a gyermekről. Tegnap látta s azt mondta, könnyű eset, csak attól fél, hogy Bruck rossz úton halad, s Bär nagy tekintély!

– Igen, nagy tekintély, telve irigységgel – szólt Henriette reszkető hangon. Gyorsan előlépett, s kezét sógora karjára tette. – Móric, ne próbáld Flórát megtéríteni! Látod, hogy erővel hibásnak akarja találni vőlegényét.

– Akarom?... Gonosz teremtés! Fél vagyonom odaadnám szívesen, ha büszkén és bizalmasan gondolhatnék reá és úgy nézhetnék szemébe, mint menyasszonyságom első napjaiban – kiáltott fel Flóra szenvedélyesen. – De Wallendorf grófné furcsa halála óta mindig kétséget és bizalmatlanságot hordtam szívemben Bruck doktor iránt. Ma már nem kételkedem többé, mert meggyőződtem. Azon női gyöngeséget természetesen nem ismerem, mely csak szeret, anélkül, hogy megkérdezné: méltó-e ezen odaadásra a kedves... Én hiú, nagyon hiú vagyok, azt mindenki tudja. Ezen rugó nélkül én is sok gyenge és meggondolatlan nővel együtt az élet országútján járhatnék. Isten őrizzen! Hogy más halandó és gondolkodó asszonyok, mint képesek nyugalmasan és közönyösen egy jelentéktelen férfiúval egy életet leélni, az előttem mindig felfoghatatlan volt. Én éltem fogytáig mindig pirulni lennék kénytelen.

– Oh, ilyen szégyenlős tudnál lenni? Lám, lám! Mindenesetre ehhez több bátorság is kellene, mint fiatal tanulókból álló

hallgatóság előtt az esztétikából felolvasást tartani – szölt Henriette most már igazán gonosz mosollyal.'

Flóra megvetőleg nézett testvéreére.

– Ilyen kis viperát nyugodtan enged az ember sziszegni. Mit tudsz te az ideálról? – szölt vállat vonva. De igazad van, az én helyem inkább a tanári széken van, mint oly férfiú mellett, ki magát a tudományban kontárnak igazolja. Ilyen láncot hordani nem vagyok képes.

– Gyermekekem, ez a te dolgod – szölt az elnökné engedékenyen, míg a kereskedelmi tanácsos kimondhatatlan zavarral támolygott vissza. – Emlékezhetsz reá, hogy senki sem beszélt rá téged, hogy fejedet ezen igába hajtsad.

– Nagyon jól emlékszem, nagymama, s azt is jól tudom, hogy sokkal jobban szeretted volna, ha a vagyoniilag és testileg tönkre ment Stetten kamaráshoz mentem volna nőül. S azt is örömmel beismerem, hogy én senki tanácsát nem követem és senki befolyására nem adok semmit, mert magamnak kell legjobban tudnom, hogy engem mi boldogít.

– Ezt nem is akarja tőled senki elvitatni – szölt az elnökné előkelő hidegséggel. – Csak egyre figyelmeztetlek: határozottan rosszallni fogom, ha ebből nyilvános botrány lesz. E tekintetben, remélem, jól ismersz. Én inkább belső elégedetlenséget tűrök, mint nyilvános családi botrányt. Én veletek együtt élek, és szívesen elvállaltam ezen ház képviselőjét, de ezért feltétlen elővigyázatosságot kívánok személyem és nevem iránt. Nem akarom, hogy a társaságban rólunk suttogjanak és nevéssenek.

A kereskedelmi tanácsos gyorsan elfordult. Az egyik lefüggönyözött ablakhoz lépett s kibámult az éjszakába. A szél, mely viharrá növekedett, az ablakokat zörgetve suhant tova, s azon tüzes fényzalagban, melyet a másik ablak lámpája folytonosan a bokrokra vetett, a vérvörösnek látszó hópelyhek örült táncot jártak, mint a kízó gondolatok az ő fejében. Az imént küzdött magával, hogy legalább Flórával ne közölje-e híven

az esetet – most meggyőződött, hogy éppen őelőtte kell hallgatnia, ha nem akarja, hogy az elnökné, a suttogástól félve, elforduljon tőle. Meg kellett magának vallania, hogy a hiú szépleány mindjárt elbeszelné vallomását, hogy magát igazolja vőlegénye szerencsétlen megválasztásában.

Ezalatt Henriette, a nyomorék leányka, gúnyos és haragos szemekkel állt nagymama előtt.

– Tehát csak a világ iránti tiszteletből óhajtod, hogy testvérem büntetlenül szabaduljon ezen viszonyból? Nagyon olcsón fog megszabadulni. Te mindjárt feloldod, amint hűtlenségét kis selyemmantillába képes öltöztetni. Különb, nagymama, nem szükséges, hogy oly nagyon félj a botránytól, csak társaságban kell élni, mint mi, és mindjárt tudjuk, hogy a világ úgy van az előkelő bűnösökkel, mint a meissenai porcelánnal: minél több helyen van összeragasztva, annál keresebb!

– Kénytelen vagyok neked meghagyni, hogy az est többi részét szobádban töltsd, Henriettel – dühöngött komolyan az elnökné. – Nem engedhetem meg, hogy ily elkeseredett hangulatban újra visszatérj a terembe.

– Amint parancsolod, nagymama! Ugye, János, örömmel megyünk? – szólt arcát a madárkához simítva, mely még mindig jobb kezén ült. – Ugye, te sem állhatod ki a vén udvarhölgyeket és a nagy orvosi tekintélyt, Bár urat? Mindig megcsíped az ujját, ha cukorral csalogat. Derék fickó vagy. Jó éjszakát, nagymama... jó éjszakát, Móric! – Még egyszer megállító gyors lépteit. – Ezen jellemes leány – szólt metsző gúnnal Flóra felé – bizonyosan azon úton fog haladni, melyet megkezdett. Pedig a boldogult papa nem engedte volna meg sem azt, hogy ily önállósággal dicsekedjék, sem azt, hogy adott szavát megszegje.

Dacosan hagyta el a szobát, hátravetve fejét, de már a küszöbön arcára ömlött a könnyzáró, mely szemében félfakadt.

– Hála istennek, csakhogy megy! – kiáltott Flóra. – Valóban, a legnagyobb fokú türelemre van az embernek szüksége, hogy irányában az Önuralmát megtartsa.

– Én sohasem felejttem el, hogy beteg – jegyzé meg az elnökné száraz, visszautasító hangon.

– S egy tekintetben igaza is van, Flóra – merészkedett a kereskedelmi tanácsos is beleszólni.

– Gondolj, amit akarsz, Móric – szólt hidegen Flóra. – Csak arra kérek, hogy beavatkozásod által ne nehezítsd meg belső küzdelmemet. Mint már mondtam, megszoktam másokkal s önmagámmal szemben is egyedül dönteni, s ez esetben is úgy fogok cselekedni. Különben nyugodtak lehettek, te is, a nagymama is, nekem is ellenemre van, hogy azonnal cselekedjem. De szerencsémre van egy szövetségesem – az idő.

Fölvette az üvegkelyhet az asztalról s a csaknem fehérre lett ajkakat megnedvesíté pár csepp vörösborral, míg az elnökné, anélkül hogy több szót szólt volna, a terembe indult.

– Igaz, Móric – kiáltott fel kezét az ajtózárra téve –, mi fog most Katicával történni?

– Ez iránt a végrendelet intézkedik – szólt megkönnyebbülten a kereskedelmi tanácsos. – Elöttem teljesen ismeretlen a kastélybeli molnár intézkedése. Katica az egyetlen örököse, de a molnár sohasem szerette, mert születése volt oka leánya halálának... Mindenesetre egy időre ide kell majd jönnie.

– Ne aggódjál, nem fog eljönni. Most is éppen úgy kapaszkodik kiállhatatlan öreg nevelőnőjének szoknyájába, mint a papa életében – szólt Flóra. – Csak hozzád intézett leveleit kell elolvasni.

– Talán jobb is lesz, ha ott marad, ahol van – vélé az elnökné élénken.

– Őszintén megvallva, nem sok örömet érzek őt szárnyaim alá venni és gyalulgatni. Sok néma bosszúságba kerül az ilyen... Én sohasem melegedhettem fel irányában. Nem azért, mert a

másik leánya volt; ezt megemésztettem. De sokat mászkált át a malomba; haja, ruhája mindig lisztes volt, s makacs kis jószág volt mindig.

– Igen, egy igazi suta fejű a népből, és mégis a papa kedvence – veté oda Flóra keserű mosollyal.

– Látszólag csak, gyermek, mert legfiatalabbja volt – szól az elnökné, ki következetesen elnyomott minden olyan gondolatot, melyet valamelyik hozzátartozója megtámadására irányozhatott volna –, ő titeket is úgy szeretett. Nos, Móric, nem jössz el most velem?

A kereskedelmi tanácsos gyorsan igent intett. Mindkettő távozott, s Flóra szobaleányának csöngetett.

– Vissza akarok vonulni hálószobámba s ott dolgozni. Vidd oda íróeszközeimet s e papírokat – parancsolá. – Természetesen senkinek sem vagyok itthon.

Kint a tüzes-vörös fényszalag eltűnt, de a nagyterem fehér világossága még jó éjfél után is kitündökölt az éjszakába... A kereskedelmi tanácsos játékasztalhoz ült. A jelenlevők belépésénél mind szívesen üdvözölték, melegen kezet szorítottak vele, s, ez felmelegítette aggodalmakkal telt szívét. Ezen arcok közt, melyek részint a nemesség előkelőségével, részint a magas hivatal büszkeségével bírtak, annyira igazoltnak találta eljárását, hogy az utolsó órák kínzó aggodalmait maga sem érté most már meg. Minek tegye ki magát az ember egy kétes bírálóknak, mikor magát bűnösnek nem érzi? És minő aljasságról lett volna szó! Mindazon botrányos történetecskékre, melyek most is oly kedélyesen jártak szájról szájra, „ráakasztották a selyemmantillkát”. Hisz többnyire nemes szenvedélyek voltak azok mind, melyeket itt ostromoztak. De ha kisült volna, hogy a kastélybeli molnár pénzes szekrényét akarta meglopni, ezen előkelő társaság, mely őt úgyis tolakodónak tekintette, kérlelhetetlenül elítélte s megvetette volna. Mindenesetre most már azzal nem vigasztalhatta magát, hogy hallgatása senkinek

sem árt, hisz két egyén emiatt fog egymástól elszakadni, Ej, hisz Flóra olyan különönc teremtés! A legközelebbi kitüntetésnél, mely Bruckot érni fogja – s ez érdemeinél és tudományánál fogva nem maradhat el – majd jobbat fog gondolni... Egy pohár finom puncsot ivott, s ez minden kétségét eloszlatta.

III.

A kastélybeli molnár csakugyan unokáját, Mangold Katalint tette meg egyedüli örökösévé végrendeletében, s megerősítette az elhalt atyja által gyámul rendelt egyént e minőségben. E gyám Römer kereskedelmi tanácsos volt, aki a végrendelet felbontásánál különösen érezte magát, s fejét rázta azon ellentmondásokon, melyek öntudatlanul az emberi kebelben nyugszanak. Az öreg férfiú, azon tévhitben lévén, hogy aranyától meg akarja fosztani, csaknem megfojtotta, s pár órával előtte mégis vagyonának csaknem korlátlan kezelőjévé tette. Úgy rendelkezett, hogy ha a műtét következtében csakugyan meghal, minden vagyona, a kastélybeli malom kivételével, adassék el. A malomra nézve megjegyezte, hogy miután ez tette őt gazdag emberré, unokájának természetben való hozománya legyen leendő férje számára. „Bár unokája olyan büszke, s oly magasan hordja orrát, mint mostohatestvérei”, e malom miatt nem kell magát szégyellnie. A nemesi birtok darabonként, az erdőségek, szántóföldek, a gazdasági épületek a gyümölcsöskert közepén a legtöbbet ígérőnek egyenként adassanak el. A villa és a park legyen Römer úré, amennyiben meg akarná venni, s becsértéke alatt, ötezer tallérral olcsóbban adassék oda neki. Ezen ötezer tallér nemcsak gyámi díjul tekintendő, de különös „elismerése” nyilvánításául hagyja neki ezt a végrendelkező, mert sohasem

volt irányában, mint a „többiek a villában”, büszke. Mindig, mint hozzátartozóját s rokonát tekintette.

A végrendelet alapján az összes vagyont állam- és más biztos papírokban kellett elhelyezni, és ezek megválasztása a gyámra lett bízva, mint derék s elővigyázó üzletemberre.

A fiatal örökös nő hat éve távol élt szülőföldjétől. Haldokló atyja nevelőnőjére, Lucas kisasszonyra bízta, ki gyermekkorra óta nevelte, s az anya helyét pótolta. Mangold bankár nagyon jól tudta, kire bízza kedvencét, ki mindig félve tartózkodott Öregebb mostohatestvéreitől, s ezért úgy rendelkezett, hogy nevelőnőjével Drezdába menjen, ki hosszas menyasszonyság után éppen akkor kelt egybe egy öreg orvossal s alapított önálló háztartást...

A fiatal leány gyámjához írt leveleiben sohasem fejezte ki azon óhaját, hogy szülőföldjére visszatérjen. Eszébe sem jutott soha a kastélybeli molnárnak, hogy őt visszakövetelje. Teljesen belenyugodott Drezdába való átköltözésébe, mert látása mindig eszébe juttatá imádott leányának elvesztését. Most, halála után a gyám követelte egy időre való visszatértét, s egyszersmind tudtára adta, hogy a melegebb évszak beköszöntével, április végén, maga fog érte menni, mert – mit természetesen elhallgatott – Urach elnökné ellene volt annak, hogy az öreg nevelő nő hozza el.

A gyámleány mindenbe beleegyezett, csak azt kötötte ki, hogy a kastélybeli malom bérbeadásánál tartsák fenn számára a nagy sarokszobát, úgy bútorozva, mint nagyatya életében volt. Ez megtörtént.

Márciusban történt, hogy egy fiatal hölgy jött ki a városból. A széles országúton haladt, mely mellett a város utolsó házai, szép nyári lakok és kertek emelkedtek, s mely a kastélybeli malomhoz vezetett. Még az utolsó hó felolvadt vize nem száradt fel a földről, s a malomhoz vezető út mély szekérvágásaiban s csizmanyomaiban folyt össze, de a leányka finom lábai erős bőrcipőcskében voltak, s az egyszerű fekete selyemruha oly

magasra volt feltűzve, hogy drága szegélye nem érintkezhetett a sáros úttal.

Ezen emberi lény, amint így gyorsan előbbre haladt, éppen nem volt tündér, inkább oly alak, mint aminőnek egy szép helvét leánykát képzel az ember, kit az illatos alpesi táj s a hegyek tiszta levegője egészségessé tesz; erei feszesek, idegei erősek. A fekete bársonyprémes bunda finom idomú termetet körvonalazott, s világosbarna hajára, egy kissé félrehajolva, nyest-kalpag volt illesztve. Az arc távolról sem volt szabályos vagy klasszikus élű, a hajlott orr kicsi volt a homlok erős kidomborodásához képest, a száj a gömbölyű gödröcskével bíró archoz aránylag nagy, s a szemöldök hajtása nem eléggé határozott, de ezen hiányokat ellensúlyozta a hasonlíthatatlan szép arcszín üdesége és fiatalos virulása.

A fiatal leány a kastélybeli malom nyitott kapujába lépett. Egy tyúksereg, mely elhullott gabonaszemék után jött ki a kapuból, kotkodácsolva futott előtte szét, s a kutyák mérgesen csaholva ugrottak fel félálmukból. A tavaszi nap aranyfénye ömlött a régi, pompás épület öreg falaira, melynek hatalmas, négyszögletű köveit hajdan hercegi építész rakatta szeme előtt egymásra.

Tegnapelőtt hullott alá az utolsó jégcsap a csatornasárkány szájából, s ma enyhén suhant át a lég a felmelegedett palatetőn. A gesztenye vastag barna rügyéből viasz olvadt, mely fényesen csillogott a napsugarakban. Pár virágcserep fonnyadt szobavirággal volt az udvarra kitéve, az enyhe tavaszi levegőre, s a legényszoba egyik ablaka előtt, melytől az udvarra egyenesen kitaposott régi falépcső vezetett, ült egy lisztes molnár, hatalmas kenyér- és sajt szeleteket falatozva.

– Cigány! Vigyázz! – kiáltott vidáman a fiatal hölgy az udvaron át. A kutyák örömmel vakkantottak fel s vonyították rágódtak láncaikon!

– Mit kíván? – szóit a molnár nehézkesen felemelkedve.

A leány magában mosolygott.

– Nem kívánok mást semmit, Ferenc, mint magának és Zsuzsának jó napot mondani.

E percben kenyér, sajt, kés egyszerre a korlát mögé repült. A férfi nem volt nagy, kisebb volt a leánynál. Szótlanul bámult a viruló arcba, melyet akkor látott utólszor, mikor még válláig ért, s a fej egy fejletlen gyermek testén volt. Ekkor még „molnáregérekének” hívták, s a malomban és garaton, mint egérke, mindig nyomában volt. S most ez volt itt az úrnő, ő pedig, az akkori első legény, ez úrnő bérlője.

– Különös – szólt látható zavarban fejét csóválva. – A gödröcskék az arcon s a szemek még ugyanazok, de milyen nagy lett! – Szemeit kétkedve nyugtatta rajta. – No igen, ezt a magasságot a Sommer nagymamától örökölte. Arcszíne is olyan, tej és vér keverve. Nem hagyjátok abba a hízélgést! – mordult a kutyákat ökleivel fenyegetve. – Ezek a huncutok megismerték a kegyelmes kisasszonyt.

– Jobban, mint a gazdájuk, hisz zavarba jött, mikor látta, hogy ily nagy vagyok, ezeket pedig nem zavarta meg – szólt a leányka a kutyákhoz menve s a felugró állatokat megsimogatva. – De maga olyan különösen címez engem, Ferenc. Biztosíthatom, hogy Drezdában nem avanszíroztam.

– De a kisasszonyok, odaát a villában, így hívatják magukat – szólt a molnár.

– Ah, úgy!

– S maga mégis tízszer különb náluk: oly ifjú, s már oly gazdag, oly istentelenül gazdag! Ez a malom messze földön a legszebb. Teringette! Még alig tizennyolc éves s ily malomban parancsol!

A leány nevetett.

– Ez jogomban áll, s majd megkeserítem magának az életet, vén Ferenc... De hol van Zsuzsa?

– A szobába van zárva, megint a jobb oldala fáj. A házi szerek már nem akarnak használni, most Bruck doktor van nála.

A fiatal leány kezét nyújtott neki s a házba lépett. A kemény tölgy ajtó nyikorogva, hangos csengetéssel záródott be utána, hogy visszhangzott belé az egész folyosó... A belépő lábai alatt a padló erősen rázkódott. A malomkerekek zúgása és moraja tompán hangzott át a boltívbe alkalmazott ajtócskán, s friss lisztszag töké be a levegőt. Egész jókedvűen szívta ezt be a fiatal leány. Sok-sok emlék ébredt föl lelkében. Halvány lett a belső megindulástól, s egy percre összetett kezekkel megállt.

Egykor nagyon szeretett az öreg malomban „bujkálni”, mint az elnökné mondá, s atyja gyakran veregette le hajáról és ruháiról a lisztet. Ő nevezte el mosolyogva „molnáregérkének”. Nagyatyja, a sötét férfiú, ki életében felülről a lépcsőkorlát mellől osztogatta parancsait, sohasem szerette. Haragos tekintete elől mindig vagy Zsuzsa fehér konyhájába, vagy Ferenchez szökött, s mégis keserű fájdalommal gondolt most rá a leány. Óhajtott volna ismét hatalmas lépéseit hallani, melyekkel a falépcsőn le szokott járni. Most talán nem félne úgy arcától, melyet a pénz és a nagy kamat oly visszataszítóvá tett, most talán szelídebb és engedékenyebb is volna, mert nagyanyjához lett hasonló.

A sarokszoba ajtaját fenn zárva találta, de a szűk folyosón, mely a melléképületet a főépülettel kötötte össze, hallatszott Zsuzsa siránkozó hangja. Ott volta vénlány hálószobája, a sötét szobácska, ólomkarikás ablakával, mely a szomszéd pajta szürke cseréptetőiére nézett, s a kisudvarra, mely sohasem volt száraz. A leányka rosszkedvűen rázta meg fejét s a folyosóra lépett. Rossz, füsttel telt betegszoba-levegő ütötte meg, amint az ajtót kinyitotta, s a kétes világosságban, mely a homályos ablaküvegen hatolt be, egy férfiú állt, háttal fordulva hozzá. Nagyon magas volt – sokkal magasabb nála, széles vállú. Úgy látszott, éppen távozni akart, mert kalapja és pálcája kezében volt...

Ah, tehát ez volt Bruck doktor, kiről Móric sógor nyolc hónapja azt írta az eljegyzés alkalmából, hogy szép Flóra testvérét már mint gimnazista titokban szerette. Természetesen akkor még nem bátorkodott a szép, ünnepezt és szellemdús leány iránt reményeket táplálni, s most mégis a nehezen kiküzdött s kivívott célnál van. Időközben a leány egészen megfélemedezett ezen eljegyzésről s nem is gondolt, arra, hogy családjá egy taggal megszaporodott.

A leány selyemruhájának suhogása okozta-e – mert az ajtó zajtalan nyílt ki – vagy a friss légáramlat, de az orvos hirtelen megfordult.

– Bruck doktor? Én Mangold Katica vagyok – szólta magát röviden bemutatva. Ezzel gyorsan elhaladt előtte s Zsuzsának nyújtá kezét, ki ágypárnák között összegörnyedve egy karszéken ült.

A vénlány merev szemekkel tekintett reá.

– Nemde, úgy jövök ide be, mintha az égből pottyantam volna alá, Zsuzsa? De éppen jókor, amint látom – s ezzel a vénlány szemébe lógó haját háló főköttője alá simítá. – Hogy van az, hogy én téged itt talállak ezen nyomorult hátulsó szobában? A kályha füstöl, a falak kormosak. Nem mondták neked, hogy a sarokszobában lakjál s az alkóvban aludj?

– Igen, mondta a kereskedelmi tanácsos úr, s bolond is voltam – szólta mutatóujját homlokára illesztve –, hogy el nem fogadtam, de egyedül ülve a sarokszobában, mint valami nagyságos asszony, azt gondoltam volna, hogy én is olyan vagyok, mint a boldogult kastélybeli molnárék maguk.

A fiatal leány pajkos mosolyt fojtott el.

– De Zsuzsa, a nagypapa is megengedte, hogy a sarokszobában időzz; az ablakban állt a rokkád. Sokszor összekuszáltam azt neked, s a szekrényen a varrovánkosod... Megengedhető a szobacsere, doktor úr? – fordult az orvos felé.

– Nagyon is szükséges, de eddig a beteg határozott ellenzésével találkoztam – válaszolt a férfi vállat vonva. Az orvosnak mély s mégis szelíd hangja volt, s volt valami részvételtjes benne, ami oly jólesik a betegnek.

– Akkor tehát egy percig sem fogunk késni! Ezzel prêmes kucsmáját fejről levéve és Zsuzsa ágyára téve, kesztyűit kezdé gyorsan lehúzni.

– A világért sem megyek át oda – tiltakozott a beteg. – Katica kisasszony, ne tegye ezt velem! – rimánkodott siránkozva. – Ezen szoba a szemem fénye, naponként tisztogatom s díszítem, mióta a kereskedelmi tanácsos úr mondta, hogy meg fog érkezni. Tegnap tettem fel a függönyöket.

– Jó, hát maradj! Feltettem magamban, hogy mint gyermekkoromban, a malomban fogok délután kávézni. De ha te ily akaratos vagy, nem fogok eljönni, ebben biztos lehetsz. Úgyis csak négy hétig maradok M.-ben, s aztán „feldíszített és felfüggönyözött” szobádat annak adhatod, akinek akarod.

Ez segített. A fiatal leány arcában és magatartásában annyi komolyság és határozottság volt, hogy azonnal lehetett látni, hogy nem első ízben van makrancos beteggel dolga.

Zsuzsa sóhajtva húzta ki vánkosa alól a kulcsot s adta át Katicának, ki ezalatt bársony felöltőjét is levetette.

– A sarokszoba bizonyosan nincs fűtve. – A fáskosár után nyúlt, mely a kályha mellett állt.

– Ezt lehetetlen megtennie – szólt az orvos díszes öltözékét megtekintve. Gyorsan letéve pálcáját és kalapját az asztalra.

– Szégyellném magam, ha ezt nem tudnám megtenni – szólt a leány elpirulva, az orvos kétkedő tekintetét észrevéve.

Kiment s pár perc múlva hatalmas tűz pattogott a kályhában, mialatt az orvos a sarokszoba ablakait kinyitá, hogy az üde friss márciusi levegőt bebocsássa.

– Látja, azért egy pecsét sincs ruhámon – szólt a fiatal leány minden gúny nélkül.

Kifejezésteljes mosoly látszott az orvos komoly arcán, ki a déli ablak becsukásával volt ismét elfoglalva, mert erős huzat támadt. A függöny felpuffadt s a szobába repült. Katica ügyes kézzel nyúlt hozzá s igyekezett ismét ráncba szedni.

– A jó Zsuzsa, ha tudná, mennyire ellenemre vannak e függönyök! – szolt a leányka bosszúsan, félig mosolyogva. – Akár akarom, akár nem, itt kell hagynom, mert bizonyosan gyámomtól zsarolta ki. Mollfüggönyöket ilyen ablakívek elé, a legszebb középkori szobába! Elhatároztam, hogy úgy fogom berendezni, mint háromszáz év előtt volt, ólmos ablakkarikákkal, gótikus bútorokkal. Az ajtóra, melyhez a lépcső vezet, új ércpántok lesznek illesztve. A régieket még a nagypapa szedette le, még most is meglátszik a helyük, S most gondolja hozzá Zsuzsát, rokkájával ezen ablakban!... Oly szépen kigondoltam azt magamnak s most mégsem tudom épp miatta végigvinni.

– Nem értem, nem úrnő-e kegyed itt?

– Oh, ily kívánságoknál nem tudok úrnő lenni. Már ismerem magam – válaszolá gyenge hangon. – Nagyon gyáva vagyok.

Nagy ellentmondás volt a leány parancsoló arca és e szavak között. Ezt barna szeme egy biztató tekintetének kellett megerősítenie. Nem nagy, de nagyon szép vágású szemei voltak, tiszta tekintettel. Ezen tekintet tökéletesen megegyezett egyénisége keresetlen határozottságával. Mily nyugalommal és célszerűen intézkedett a beteg ellátásáról! A pamlag ágynak lőn elkészítve, s az ablakból a nagy karszék a szobába beljebb tétetett, hogy a huzat ne árthasson a szenvedőnek. Egy kis asztalt hozott elő s egy fehérre csiszolt zsámolyt húzott ki a nagy lábú kanapé alól. Ezt mind oly ügyességgel és jártassággal végezte, mintha sohasem lett volna távol a malomból. De annyira elmélyedt e dologban, mintha a déli ablakban álló férfiúról egészen megfeledkezett volna. Csak mikor a fiókos szekrényből egy veres szelű fehér ruhát kivett s terítette a karszék előtti asztalra, akkor szolt a férfi felé fordulva:

– Szép ez az ősi polgári rend. Minden a régi helyén van. Így volt ez, midőn születtem, hatévi távollétem alatt sem történt változás, s most oly otthonosnak érzem magam. – A szekrény feletti tükörrre mutatott. – Itt kandikál elő e keret mögül a naptár sarka, melybe nagyatyám jegyzeteit írta, s felette ezen elhalványodott szalaggal a vessző, mely már anyámnak is réme volt.

– S a kegyedé is?

– Nem, velem szegénnyel nem foglalkozott annyira nagyatyám, hogy meg akart volna javítani. – Ezt éppen nem mondta keserűen, inkább némi belenyugvással. Ezalatt a vékony port törülgette le a bútorokról, mely Zsuzsa betegsége alatt szállott reá, s becsuká a többi ablakot is.

– Ezen ablakpárkányokra virágok jönnek, illatuk meg fogja gyógyítani Zsuzsát! Pár cserép jácintot és violát fogok Móric sógoromtól kérni.

– Az elnöknéhez kell majd evégett fordulnia. Az ő kizárólagos joga a télikertben intézkedni, mely lakosztályához tartozik.

A fiatal leány bámulva nézett reá.

– Ily szigorú az étiquette odaát? Papa életében a télikert közös családi vagyon volt. – Felhúzta vállait. Hangja kissé élessé vált e szavaknál, de mintha ezt elrejtteni akarná, mosolyogva szólt:

– Annyival inkább jól tettem, hogy először a malomba jöttem meghonosítani magam!

A férfiú hozzá lépett:

– De nem fogják-e odaát nagyon rossz néven venni, hogy nem helyezte magát mindjárt a család szárnyai alá? – kérde komoly nyomatékkal s oly hangon, mintha egyszersmind tanácsot is akarna adni minden tolakodás nélkül.

– Ehhez nincs joguk – szólt a leány gyorsan és élénken, mialatt arcának pírja kármin vörös lett. – Az idegen hely számomra, melyben a családot nem képzelem fellelhetni, még a

testvéreknél sem. Mi nem is ismerjük egymást közelebbről, még a levelezés gyöngé köteléke sem áll fenn köztünk. Csak Móriccally leveleztem. Míg papa élt, Henriette a nagymamánál neveltetett. Mi nagyon ritkán láttuk egymást, s akkor is csak az elnökné felügyelete alatt. Testvérem, Römer kereskedelmi tanácsosné a városban lakott s korán meghalt. És Flóra? Nagyon szép és okos volt; nagyon ünnepeelt fiatal hölgy, mikor én még gyermekcipőket hordtam. Flóra nagyszerű tehetséggel volt megáldva, s már akkor is oly elnyomottnak érzé magát az ember a közelében. Sohasem bátorkodtam őt megszólítani vagy csodaszép kezeit megérinteni, s még ma is úgy érzem magam, mintha tolakodás volna őt oly hangon megszólítani, mely testvérek közt szokás.

Hirtelen elhallgatott s várakozással tekintett az orvosra, de annak tekintete künn a tájra volt irányozva. Egy szót sem mert szólni, pedig ő is szolgált ezen leányért, mint hajdan Jákob Ráchelért.

– Amint a dolgok állnak, a villa többé nem atyai házam, ott csak mint vendég, mint látogató tekinthetem magamat, éppen úgy, mint a többiek – szólt a leány pár percnyi szünet után. – Itt a malomban a saját földemen állok; itt honi levegő, honi szokás int felém, s a palatető Zsuzsával és Ferencceel éppen olyan jól meg fogja őrizni tizenyolc évemet, mint odaát a villa szigorú étiquette-jével. – Mosoly vonult át ajkain. Különben ezen „formahiányt” sokkal hamarabb meg fogják bocsátani, doktor úr, mint gondolná. Egy „molnáregérekétől” egyéb nem is várható.

Ezen hízelgő melléknevet, mellyel a papa egykor nevezé, most már természetesen nem lehetett többé reá alkalmazni. A bujkálás s gyors eltűnés a rejtekbe, a tagok hajlékonyságának s a féltékenységnek ezen összképé nem volt többé reá illő, ki oly büszkén emelte fel a bátorság vértjét, a fehér homlokot a világ előtt.

A kályha felől kellemes meleg terjedt szét; Katica egy kis palackot húzott ki zsebéből, s egy cseppet a meleg vaslapra öntött belőle. Kellemes légtisztító illat áradt szét.

– Zsuzsa egészen ünnepélyes hangulatban lesz, ha idejön – szólt vígan, szemeivel még egyszer átvizsgálva a szobát. Minden rendben volt, csak az alkóvajtó volt nyitva, melyen át éppen az ágy tarka szegfűcsokrára lehetett látni, mely bent az ablak közelében állt. Most pillantá meg először a durva festést, mely fiatalkora egyik öröme volt. Arcának egész pírja egyszerre eltűnt, még ajkai is elhalványultak.

– Ott halt meg nagyatyám – szólt elérzékenyülve..

Bruck doktor intett, s a déli ablakra mutatott.

– Kegyed mellette volt? – kérdé gyorsan és közelébe lépett.

– Igen.

– Oly hirtelen halt meg, s nekem Móric e gyászesetet oly röviden írta meg, hogy azt sem tudom,, mi okozta halálát.

Az orvos úgy állt, hogy csak arcélét láthatta. Nagyon szakállas és bajuszos, volt, s a lány mégis észrevehette, mint szorulnak össze ajkai s mily nehezére esett neki a válasz. Pár perc múlva feléje fordítá arcát s komolyan nézett a leányra.

– Kegyednek azt fogják mondani, hogy az én ügyetlen műtétem folytán halt meg – szólt oly hangon, melynek erejét a belső felindulás tompította el.

A fiatal leány az ijedségtől és borzadálytól visszatántorodott. Tekintete még egyszer a szájon siklott végig, mely e szavakat mondá, s azután á földre nézett.

– Csupán s egyedül a kegyed megnyugtatóására nézve akarom bevallani, hogy ez nem igaz – szólt szelíd komolysággal tovább. – De hogy kívánhatom én kegyedtől, hogy nekem higgyen?... Mi először látjuk ma egymást, s nem tudunk egymásról semmit.

A leány egy szóval kivághatta volna magát ezen zavarból, de e szó nem jutott most eszébe. Az orvosnak igaza volt. Hogyan tudhatta volna, hogy ő ártatlan s hogy az őt vádoló

közvéleménynek nincs igaza? Igaz, külseje az egyenesség és igazságszeretet jellegét hordta magán, s mégis, a leány nem volt képes kimondani oly szót, melynek valódiságáról szívében még nem volt meggyőződve.

Az orvos nem is várt választ, de büszkén elfordult. Oly méltóságteljesen, hogy Katica arcába azonnal vér szökellt.

– Behozhatom most már a beteget? – kérde tétova hangon.

Az orvos igent intett, s a leány gyors léptekkel hagyta el a szobát. Csak ott törölte le pilláiról aláömlő könnyzárórat, s beszéltette el magának Zsuzsával az egész dolgot.

– Ezen történet nagy kárára volt az orvosnak – végzé Zsuzsa elbeszélését. – A városban azt mondták, nem érti a dolgát. Ilyenek az emberek, Katica kisasszony. E szerencsétlenségnek pedig nem ő az oka. Minden jól ment, én saját szememmel láttam. A kastélybeli molnárnak nyugodtan kellett volna feküdnie. Tudom, hogy minden csekély kellemetlenségnél mily vörös lett mindjárt. Ha Ferenc hangosabban beszélt vagy Erzsi zörgött, már akkor a méreg dúlt benne. Ilyen volt ő. Eleget kiálltam mellette, s hálából egy krajcárt sem hagyott. – Haragosan és élesen kacagott fel. – Ha maga nem gondoskodnék felőlem, most koldulni mehetnék.

Katica parancsolólag mutatóujjával hallgatásra inté.

– Jó, tehát hallgatok – dörmögött az öreg, s mint a gyermek engedé magát a fiatal leány által takarókba és ruhákba pólyázni. – Csak azt sajnálom, hogy ilyen jó embert, mint az orvos, rágalmaznak, s emiatt veszíti el kenyerét. Szegény nénjét, kiről gondoskodik és kit eltart, őt is sajnálom. Csekély vagyonszámból taníttatá az esperesné, ki nála is lakik. Mindig az orvos volt a büszkesége, s most ezt kell eltörnie.

Katica azzal vetett véget az elbeszélésnek, mely nagyon terjedelmessé látszott növekedni, hogy gyöngéden kiemelé őt a karszékből. Sokkal régebben volt távol, semhogy Flóra vőlegényének körülményei már most érdekelték volna. Sajnálta

az orvost, kinek állása volt megingatva, de nagyatyja emléke, ki bizonyosan sokat szenvedett, most fontosabb volt annál.

A sarokszoza nyitott ajtajában állt az orvos, ki segélyre sietve nyújtá feléje kezét. Jellemző csoport volt, mit az ajtó e percben keretezett. Az emberszeretetet nem lehetett volna szebben festeni, mint e leányban, ki fiatal karjával tartá fenn a beteg törékeny testét s hajtá piros arcát az öregasszony ősz fejéhez s ráncos képéhez. Pár perc múlva Zsuzsa már kényelmesen a világos szobában ült. Aggályosan vizsgálta a híres függönyöket, szörnyülködött a „büszke pamlagon” vetett ágyon, s hiába igyekezett örömét palástolni, hogy most ismét minden zsákot láthat, melyet az udvarban fel és leraknak.

A fiatal leány kis aranyórájára nézett.

– Ideje lesz, hogy magam a villában bemutassam, különben véletlenül még az elnökné büszke teatárságát találom ott – szólt kesztyűit vígan előhúзва zsebéből s borzadályt utánözva. – Egy óra múlva eljövök Zsuzsa, s akkor levest fogok neked főzni.

– Ezekkel a finom kezekkel?

– Persze, hogy ezekkel a finom kezekkel. Azt hiszed, Drezdában nem használtam? Ismered az én Lucasomat, Zsuzsa, ma is olyan az, mint akkor volt; mindig dolgozik. Ha látnád, milyen orvosné lett! Nincs párja!

Ezzel kiment, hogy Zsuzsa szobájában az elmenetelhez felkészüljön.

IV.

A fonodában ötöt ütött az óra, midőn Katica Bruck doktor kíséretében ismét az udvarba lépett. Hidegebb lett, s az ősrégi, félig elmosódott napóra a tetőn, mely ma az aranyos tavaszi

fényben újra feléledve, éles mutatóval jelzé az órákat, ismét szomorúan s elhagyatva nézett a világba.

A csengettyű tiszta hangja ismét kicsalta Ferencet a lépcsőre. Követte őt hosszú nyakkal kíváncsi neje is, hogy a hazatért, fiatal úrnőt megláthassa. Katica kérte őt, hogy távollétében gyakran nézze meg a beteget, ami szentül és biztosan meg is lett ígérve. E percben a levegőben suhanás hangzott, s mindjárt reá egy szép galamb esett le, s maradt mozdulatlan a kőpadozaton.

– Szörnyűség, nem lesz már e gázságoknak vége? – szitkozódott Ferenc, mialatt a lépcsőn leugrott, s az állatot felvette. A szárnya volt átlőve.

– Nézz ide, asszony! – szólt a molnárnéhez. – Ezt nem közülünk való cselekedte, mindjárt gondoltam. Istentelen nép az odaát. Ezek az orra előtt lelövöldözik a szegény úrnő díszgalambjait. No, volnék csak én a kereskedelmi tanácsos! – fenyegetőzött.

– Ki az a szegény úrnő, Ferenc? S ki lövöldözi le galambjait? – kérde nagy szemekkel Katica.

– Henriettét gondolja – szólt Bruck.

– S onnan átról, a fonodából lövöldöznek! – fakadt ki mérgesen Ferenc.

– Hogyan, a sógorom gyármunkásai?

– Igen, igen, kik a kenyerét eszik, kisasszony. Szégyen, gyalázat. Ez a jutalom, doktor úr! Most láthatja, micsoda nép az. S ezeknél akar mindent szeretettel s jóssággal elérni. No, ugyan nem fog messzire menni!

– Itt is sztrájkolnak? – kérde Katica az orvost, kinek oly szép mosoly lebegett ajkain, hogy szemét sem vehette le róla.

– Nem, a dolog másként áll – válaszolt fejét rázva. Nyugodt hangja meghatóan hangzott Ferenc hangos kifakadása mellett.

– Többen az első munkások közül, kiknek némi pénzük volt, kérték Móricot, hogy a birtok eladásánál segítse őket egyes részek megvételében. A szegényebb sorsú munkáscsaládok számára

akartak házakat építeni bérlakásokkal, kik nem képesek a drága lakbért a városban fizetni. A kereskedelmi tanácsos tett is nekik ígéreteket, mit annyival inkább megtehetett, mert a kívánt földrész még kertjéhez tartozik.

– Bocsásson meg, doktor úr, hogy félbeszakítom! – vágott közbe Ferenc. – Éppen ezért nem tehettem. Mindjárt gondoltam, hogy ebbe az elnökné nem fog belenyugodni. Ki örülne ily szomszédságnak, ha nem kénytelen vele?

– Az úrnők odaát nagyon megharagudtak, s nem nyugodtak bele, hogy telkeknek adassék el. Új ültetvényeket fognak csinálni, azt mondták, s ezzel a dolognak vége lett. A gyárban dühösek, s hogy magukat megbosszulják, mindenféle kellemetlenséget csinálnak.

– Nyomorult bosszú! T e szegény kis jószág! – szólt Katica, s a galambot átvette Ferencről.

– Csupán az sajnálatos a dologban, hogy egyesek durvasága az egész városra kihat. Az elnöknének többé nem lehet szemére vetni, hogy ily elemeket a közelében nem akart megtűrni – szólt Bruck elsötétedett arccal.

– Nem látom be, miért. Minden osztályban akad bosszúálló, gonosz – válaszolt gyorsan és élénken a leány. – Én gyakran érintkezem az alsó osztályokkal. Nevelőatyámnak sok szegény betege van, s hol az orvosszereken kívül erős levesre és más segélyre van szükség az ápolásnál, ott is segélyére van az én kedves orvosnőm, s én is mindenütt vele vagyok. Az igaz, gyakran találkozok az ember hálátlansággal s durvasággal, de gyakran nemesebb érzelmekkel s becsületességgel is. A szegénység és a nyomor mindig oly szívet rázó...

– Nem úgy van az mindig, mint a kisasszony látja s gondolja. Kétszínű a nép – vágott közbe Ferenc kicsinylő kézmozdulattal.

Katica egy percre kérdő tekintettel mérte végig.

– Lám, lám, milyen előkelő úr lett, Ferenc! – szólt felismerhető gúnnyal. – Kikről beszél? Nem a népből való maga

is? Mi volt azelőtt a malomban? Munkás, mint az emberek a fonodában. Munkás, kinek néha némán kell sok igaztalanságot tűrnie, mint azt én is nagyon jól tudom.

A molnárnak vér szökött lisztes arcába. Zavartan állt a fiatal lány előtt, ki oly röviden s határozottan jelezte álláspontját.

– No, kisasszony, ne nehezteljen, nem akartam megharagítani – szólt végre, s nagy zavartságában odanyújtá széles tenyerét.

– Valójában nem is oly rossz maga. Szerencséje volt, s sok pénz van a zsebében – válaszolt a leány, s tenyerébe tette vékony kezét, de a harag ránca homlokáról nem simult el oly hamar. Fehér kendőt húzott ki a zsebéből, a galambot beletette, négy végét összekötvén. – Henriettének fogom ezt elvinni – szólt, a kendőt, mint kosárcát véve kezébe. Olyan volt az akár egy nyomorúságos kis úti motyó.

Az orvos egy mellékajtócskát nyitott ki a kőfalban, mely egyenesen a parkba vezetett, s a fiatal hölgyet elől hagyta menni. Mintegy földbe gyökerezve állt az meg hirtelen.

– Nem értem – szólt az orvoshoz fordulva –, mit csinál az a sok munkás ott? – Egy nagy terjedelmű földmélyedésre mutatott, melyből sok munkás látszott ki.

– Tavat ásna, az elnökné szereti a hattyúkat széles víztükrön.

– És mit építenek ott dél felé?

– Pálmaházat.

Elmélyedve nézett maga elé.

– Móric nagyon gazdag lehet.

– Úgy mondják. – Oly hidegen, oly felületesen hangzott ez, mintha készakarva azt akarta volna, hogy válasza a bírálóknak semmi színezetével ne bírjon... Feltűnő ember volt ez a Bruck doktor. A leány ezt csak most látta, amint a pirosas esti fényben mellette állt. Némi katonás szigor és merevség volt egész magatartásában, míg szép napbarnított és apró fürtös

körszakállal kerített arcában szelíd komolyság látszott. Levertségnek s nyomott kedélyhangulatnak, mit a szerencsétlenség szokott minden emberre borítani, nyoma sem volt nála.

– Én vezetni fogom – szólt, midőn látta, hogy a leány tekintete határozatlanul tévelyeg a gyökeréből kiforgatott parkon. Karját nyújtotta neki, s a leány gondtalanul tette bele kezét. Így mehet Flóra testvéreként éppen mellette... A gondolat, hogy pár perc múlva így kell a nála sokkal szellemesebb testvér elé lépnie, láthatóan aggállyal s kedvetlen érzéssel tölté el szívét.

Megállt, s mély lélegzetvétel után aggodalmas mosollyal szólt:

– Oh, én nyúlfi! Szinte azt gondoltam, hogy félek. Vajon mindjárt a belépésnél fogok-e Flórával találkozni?

Látta, mint borítá el gyorsan, sötéten a vér a férfi arcát.

– Ha jól tudom, kikocsizott – válaszolt fátyolozott hangon, s hogy minden újabb kérdést elkerüljön, így szólt: – Ma az egész házat izgalomban fogja találni. A herceg pár napja adományozta Móricnak a nemességet.

És ezt ő csak most mondta először.

– Miért? – kiáltott fel meglepetve a leányka.

– Mert az ipar emelése körül érdemeket szerzett a tartományban – válaszolt hirtelen és komolyan amaz, hogy némileg elhárítsa a kedvezőtlen ítéletet. – Móric emellett oly ember, ki sok szívjósággal bír. Sokat tesz a szegényekért.

Katica fejét rázta.

– Szerencséje aggaszt.

– Szerencséje? – ismételte az orvos nyomatékosan. – Attól függ, minek tekinti ő e változott polgári állást.

– Ó, bizonyosan boldogítónak – válaszolt a leány határozottan. – Leveleiből tudom, hogy nála a vagyonszerzés életcél. Utolsó levele például elragadtatással volt tele, mert örökségem fényesen ütött ki.

Az orvos szótlánul haladt mellette, majd egy oldaltekintetet vetve rá megkérdezte:

– S kegyed, kegyed egészen közönyös marad e gazdagsággal szemben?

Katica kecses komolysággal hajtva előre fejecskéjét, arcába nézett.

– Tőlem, nagy leánytól bizonyosan egy nagyon határozott választ vár, amolyan igazán komoly igent, de ezt a legjobb akarattal sem tehetem. Szerintem határtalanul szép dolog gazdagnak lenni.

Az orvos csendesen nevetett magában. Nem kérdezősködött tovább. Gyorsan haladtak előre, s csakhamar elérték a hársfasort. Ez érintetlenül maradt, a hosszú utat azonban friss kavicssal szórták be.

– Ah, ott a kedves régi divatú ismerős még áll – szólta a fiatal leány, egy fahídra mutatva, mely egyszerű korhatag ívét a folyó felett terítette át.

– Ez a vízen túli térre vezet.

– Igen, a gyümölcsöskertbe. Egy csinos, régi ház van benne. Gazdasági épületként tartozott e hajdani kastélyhoz. Szőlővel van körülfuttatva, s széles kőlépcsők vannak az ajtó előtt... Oly otthonias, oly csendes. A kert Zsuzsa vászonfehérítő tere volt, tavasszal egész kék volt az ibolyától. Mindig ott kerestem az első magokat.

– Azt ezután is teheti. E kis térség ma reggeltől tulajdonom. – Meleg pillantást vetett á leányra.

Katica megköszönte, de szórakozottan, s zavarral nézett a kavicsra, melyen haladtak... E házban lakna szép fiatal testvére mint fiatalasszony? Flóra, kevély mozdulataival, fejedelmi uszályaival! Mangold Flóra, az az igényes hölgy, kinek egyetlen díszterem sem elég nagy és magas, kinek semmi díszítés sem eléggé gazdag ez egyszerű házban, nagy zöld cserépkályháival s avitt padlózatával? Mind meg kellene változnia – őerte!

Távoli zaj rezzentette fel. A villa már oly közel volt előtte, hogy a csipkefüggönyök díszmintáit is kivehette. Az ablaktáblák mögött nem mozdult semmi, de azon sétányról, mely a túlsó felén a díszes lak homlokzata előtt vonult el, mind közelebb hallatszott egy közelgő kocsí robaja. Két pompás ló volt befogva előtte. Szerszám, kocsí ragyogott az újdonságától és ezüsttől. A gyepelőt egy hölgy tartotta biztos kézben, alakja, mélyet prémezett sötét bársony övezett, oly könnyűnek, oly légiesnek tűnt fel, amint ott ült, mintha csak lebegne a párnákon. Fején fehér tollak lobogtak. Arca s nyaka körül, mely fehéren emelkedett ki a sötét bársonykeretből, göndör szőke fürtök lengtek.

– Flóra? Ah, mily gyönyörű szép az én testvérem! – kiáltott fel lelkesülten Katica, s akaratlanul az előtte elrepülő felé nyújtá jobbját, de sem Flóra, sem a kereskedelmi tanácsos, ki összefont karokkal ült mellette, nem hallották a felkiáltást. A fogat az ellenkező oldalra fordult, s hallani lehetett, amint a kapu előtt megállt.

Egy kis kavics gurult elő, de az orvos botja végével mintegy játszva lökte tovább. Most tűnt csak föl Katicának, hogy már nem ment mellette az orvos. Ő ugyanis az elragadó tüneménynél előrerohant, majd gyorsan visszafordult. Annak tartása még büszkébbnek, még feszesebbnek s szigorúbbnak látszott.

Katicán volt a tekintete, mert hirtelen s zavarral fordítá el tőle szemét. A leány nehezen harapott el egy gúnyos mosolyt. Tudta, hogy összehasonlító gondolon kapta rajta az orvost, mely körülbelül így hangozhat: „Istenem, minő libácska ez az én tündérem mellett!”

– Egészen el vagyok ragadtatva azon biztosságot által, mellyel Flóra hajt – szölt, midőn ismét mellette ment.

V.

Mindketten hallgattak. Nemsokára a házhoz értek s egy oldalajtón beléptek, míg a másik felén a kocsi elment a kapu elől. Egy inas értesíté őköt, hogy az úrnők és a „nagyságos úr” a télikertben vannak, tehát az elnökné lakosztályában.

Katica ismét birtokában volt kedélyes nyugalmának és önbizalmának. Tárcájából névjegyet vett elő s az inasnak nyújtá.

– A kereskedelmi tanácsosnak – szólt.

– Ilyen feszesen? – kérde Bruck doktor mosolyogva, mialatt az inas zajtalanul suhant át a folyosó perzsaszőnyegein s egy ajtó mögött eltűnt.

– Ilyen feszesen! – hagyá helyben a leány komolyan. – Itt legbiztosabb a távolság. Tisztességes érkezés rosszul üthetne ki. Bár magam is tartok tőle, hogy a nagyságos urat ünnepélytelen megjelenéssel zavarba hozom.

Nem csalódott. A kereskedelmi tanácsos gyors léptekkel rohant át a szobákon, s megzavarodott hangon kiáltott fel:

– Istenem, Katica! – s hebegve megállt a küszöbön.

– Kedves Móricom, ne haragudj, hogy határozatunk ellen cselekszem! De ahhoz már egy kicsit nagy vagyok, hogy általad hozassam magam ide.

A tanácsos mintegy megkövülve állt előtte.

– Igazad van, Katica. Azon idő, midőn kézzel vezettelek, már elmúlt – szólt elsápadva. – S most légy ezerszer üdvözölve! – Csak ezután nyújtá Brucknak jobbját üdvözletre. – Találkozás a folyosón! Itt kell mindjárt bemutatnom.

– Ne fáradj, Móric! Már magam megtettem azt – szakítá félbe a fiatal leány. – A doktor úr éppen beteglátogatóban volt Zsuzsánál, midőn a malomba értem.

A kereskedelmi tanácsos arca hosszúra nyúlt:

– A malomba szálltál? – kérde meglepetve. – De, kedves gyermek, Urach nagymama már mindent elkészített a

fogadásodra. Magától értetődik, hogy neki magadat azonnal bemutasd, s ehelyett te régi imádottadhoz, az öreg Zsuzsához mész! Kérlek, ezt elő se hozd odabent! – tevé hozzá gyorsan suttozva.

– Komolyan követeled ezt tőlem? – A határozottan hangzó leányhang oly különösen vette ki magát a tanácsos suttozása mellett. – Nem tagadhatom el, hogy ez a dolog megtörtént... A titkolódszáshoz valóban nem értek, Móric – s itt elhallgatott egy percre, ijedten véve észre, hogy a vér arcába szökött, de azután határozottan folytató: – Ha hibáztam, beismerem, nem főbenjáró dolog.

– Ha ily jó szándékú figyelmeztetést mindjárt ily komolyan veszel, akkor nincs több szavam – válaszolt a tanácsos zavarral s egyszersmind bosszúsan. – Természetes, hogy nem fog a fejedbe kerülni, de helyzetedet nehezíti meg házamban. Különben, amint neked tetszik! Lásd magad, mennyire fogsz menni ezen eljárással finom társas körünkben!

Már az utolsó szavaknál inkább tréfás volt a hangja, mint gúnyos. Ő nem szerette egykönnyen elrontani nyugodt, kellemes hangulatát. Udvariasan nyújtá a leánynak karját, s az egykori ebédlőbe vezette, mely a télikert mellett volt.

Ez nem volt többé az az egykori kedélyes ebédlő, a régi divatú, nehézkes bútorzatával. A fal, mely egykor a télikerttől elválasztá, eltűnt. Helyette karcsú ívben végződő oszlopok tárták a mennyezetet, mely díszes mór ízlésű színvegyületben ékeskedett. Az oszlopok közt finom csipkészetű aranyozott bronzkorlát vonult, mely a mór terem kőpadlózatát a télikert virágágyaitól választá el. E korlát mögött illatoztak a virágcsoportok. A sötét babérfák lábainál pármai violák, a díszlevelű fák közt virággálák emelkedtek, a vékony oszlopokat clematis futotta be, fehér és lila virágaival.

Flóra két oszlop között állt, mely ajtóul szolgált. Még utcai öltözékben volt, s éppen a szobából akart távozni. Tollal ékített

fejdísze felett a télikert vízsugarának csillogó boltozata emelkedett. Kesztyűvel fedett jobbjaival nehéz gesztenyebarna bársonyruháját emelte fel a szép hölgy, míg baljával kedélyesen az oszlophoz támaszkodott. Keze fehér és finom volt, mint a clematis virágai, s az egész tüneményt az esti fény halvány aranya világítá meg, mely oldalról hatolt be.

A nyúlánk, magas leány beléptekor bámulva nyitá fel szemeit, melyek szürkéskékek voltak, de csakhamar ismét összehúzd pilláit, mialatt ajka körül gúnyos mosoly játszott.

– Találd ki, Flóra, kit hozok! – szólt a kereskedelmi tanácsos..

– Nem kell soká a fejemet törnöm. Ez Katica, ki rövid utat választott magának – válaszolt hanyag s mégis sajtáságosán határozott modorában. – Ki az öreg Sommernét ismerte, az mindjárt ráismerhet, hogy e magas, fehérpiros almaképu leányka az unokája. Szeme és haja éppen olyan, mint Klotildé, elhalt nődé volt, Móric.

Kecses mozdulattal lépett ki virágkeretjéből, testvéréhez lépett, s fejét hátrahajtva nyújtá ajkait csókra. Igen, ez még mindig a páratlan szép Flóra volt, de a szívekkel való játszadozás már minden nőies bájtól megfosztó modorát. Oly hanyagul, mint hatévi távollét után a testvérét, úgy fogadta a belépő Bruck doktort is.

– Hozta isten, Bruck! – szólt jobbját nyújtva, de nem mint a menyasszony a vőlegényének, hanem mint kartárs és kolléga szokta. Az orvos könnyű kézszerítással fogadta el kezét, s nyugodtan engedte ismét visszahúzni.

Ez a külső tartózkodás a boldog párnál mintegy természetesnek látszott. Flóra a télikert felé fordítá vissza fejét.

– Nagymama – szólt mosolygó gúnyval –, a mi aranyhalacsánk azon örömet szerezte neked s ismerőseidnek, hogy négy héttel előbb engedi magát megbámultam.

Az elnökné mindjárt Flóra első szavainál egy kamélia mögül lépett elő. Talán tudtán kívül, mégis oly figyelemmel vizsgálta az

érkezett, mint a legtöbb ember a szerencsegyermeket szokta. De Flórának ezen gúnyos és büszke beszéde mindjárt szétoszlata ezen benyomást. Akaratlanul összehúzta szemöldökét s a zavar vékony pírja húzódott át halvány arcán.

– Én sohasem nyilatkoztam így testvéredről – mondá, hidegen és szigorú tekintettel. – S ha örvendek Katica érkezésén s őt örömmel üdvözlöm, ez azért van, mert ő az én Mangoldom gyermeke s a te testvéred.

Emelt fővel s kitárt karokkal ment Katica felé, mintha meg akarná ölelni, de ez oly mélyen és ünnepélyesen hajtá meg magát előtte, mintha életében először állana atyjának büszke anyósa előtt. Az éles tekintet e mozdulatnál felfedezhette volna a tartózkodást, de az elnökné nem látott mást ebben, mint a mély tisztelet megnyilvánulását. Kezeit visszahúzza csókolta meg a fiatal leány homlokát.

– Csakugyan magad jöttél? – kérdé, s szemei nyugtalanul vizsgálták az ajtót, nem jött-e valami kellemetlen útitárs is vele.

– Egészen magam. Önállóan akartam szárnyaimat megpróbálni, s ezt az én orvosnőm szívesen megengedte. – S mintegy akaratlanul törölte meg kezével a helyet, melyet az éltes úrnő hideg ajkaival érintett.

– No, ezt azonnal elhiszem, ez egészen rávall az öreg orvosnéra – szól az elnökné finom gúnyos mosollyal! – Ő is mindig nagyon önálló volt... Atyád egy picit elkényeztette, kedves gyermekem. Azt tette, mi neki tetszett, természetesen mindig a legjobbat.

– És legokosabbat. Ez okból bízta reá papa legkisebb s legvadabb dongócskáját – válaszolt Katica azon víg ártatlansággal, mely egész lényét jellemezte. De éppen ezen vígság s e biztos könnyűség látszott itt kellemetlenül hatni.

Az elnökné felhúzta vállait.

– Atyád bizonyosan javadat akarta, kedves Katica, s én sohasem korlátoztam. De ő előkelő természetű volt és sokat adott

az illemre. Vajon nem hozta volna-e őt zavarba, ha víg leánykája rögtön, sans géne, egyenesen repült volna be házába?

– Ki tudja? – Válaszolt Katica. – A papa tudta volna, miféle az ő leánya – szemei felszíkráztak. – Molnárvér, mely bátran és jókedvvel nyargalja át a világot, elnökné.

A kereskedelmi tanácsos torkát köszörülte s gyorsan simogatá szép kecskeszakállát, míg az elnökné oly megütődve állt ott, mintha véletlenül erős huzat érintette volna arcát. Flóra hangosan felkacagott.

– Isteni gyermeki Te nagyon ártatlan vagy – szólta kezeit összecsapva.

– Igen, igen: vándorlás, molnárszokás, vándorlás! – ismételte. – Nagymama, ily nyilatkozattal kellene legfiatalabbunknak Móric legközelebbi estélyén fellépni. Hogy hegyeznék a vendégek a füleiket! – kárörvendve tekintett az éltes nőre, ki ismét magához tért.

– Bízom vele született tapintatában, gyermekem – szólta s egyszersmind kezét az orvos üdvözlétére nyújtá. Ehhez oly finoman mosolygott összehúzott ajkaival, hogy fogainak csak egy kis vége volt látható. Ezen mosolyról sohasem lehetett tudni, édes volt-e vagy savanyú.

– Tapintat, tapintat. Az sokat fog segíteni – ismételő Flóra, fejét gúnyosan ringatva. – A molnáremlék éppúgy vele született. A jó orvosné nem értett ahhoz, hogy egy kis életbölcsséget csepegtessen belé – itt a hiba. Különben nagyon örvendek, hogy csak magad jöttél, Katica. így remélem, kellemesebb lesz veled lenni, mintha mindig öreg házisült nevelőnéd szoknyáján fityegnél.

Katica levette kalapját, a meleg virágpára arcába hajtá vérét. Így, arany-barna vastag hajfonataival homloka felett még nagyobbak látszott.

– Az én öreg házisült orvosnóm? – kiáltott fel élénken. – Költőibb nő nem is képzelhető.

A fiatal leány fénylő szemeit eszelős tekintettel irányzá a gúnyolódóra.

– Verseket nem ír, de férje kézirateit ő tisztázza s írja le, mert az orvosi hetilap szedője csodálatos ákombákomjait nem tudja elolvasni – szolt egy percnyi hallgatag vizsgálódás után. – Ő nem ír verseket és beszélyeket, mert ehhez nincs ideje, s mégis költő. Ah, te éppen úgy mosolyogsz Flóra, mint azelőtt, egész az ajkszegletekig, de gúnyos nevetésed nem szorít többé sarokba. Szeretek vitatkozni, ezért folytatom: ő abban költő, ahogyan az életet felfogja, s ahogy házát tudja feldíszíteni! Minden sarkocskából egy-egy szép gondolat villan elő, s milyen ízlésesen s mégis kedélyesen tudja férje részére s részemre, öreg gyermek részére, az életrendet beosztani.

E percben egész ibolyaeső hullt a fiatal leány keblére, s onnan a kőpadlóra.

– Bravó, Katica! – kiáltott Henrietté. A télikertben állt szorosán a korlát mellett s halvány kezeit gyorsan emelkedő keblére szorít!

– Szeretnék mindjárt nyakadba borulni, de nézz csak meg! Te oly egészséges vagy s én oly beteg... – itt szava elfúlt.

Katica hirtelen eldobta kalapját, melyet még bal kezében tartott, s hozzárepült. Gyöngéden ölelte át a gyenge alakot, s visszafojtotta a szánalom s fájdalom könnyeit, hogy testvéreinek arca oly iszonyúan lesoványodott.

Flóra ajkaiba harapott. Legfiatalabbak, úgy látszik, nem csak termetre nézve lett feltűnő, de szemeiből kitént a lelki önállóság is, mely később még kellemetlen lehet. Sötét sejtelem szállta meg Flóra lelkét. Sejté, hogy ez erőteljes leányalak árnyat fog vetni életére... Gyorsan levette kalapját s mindkét kezét hajába meríté, hogy fürtjeit felfrissítse.

– E költői útímotyót egyenesen Drezdából hoztad? – kérdé aztán szárazon, az érkezett karján levő összekötött fehér kendőre célozván szemeivel.

A fiatal leány kioldá a kendőt s Henriettének nyújtá át a galambot.

– Egy kis szenvedő, melyet neked hoztam – szolt a leány. – Szegény jószágnak a szárnya van átlőve. A malom udvarában esett a kövezetre.

Ezzel elárulta, hogy a malomban szállt meg, de úgy látszik, az elnökné nem hallotta. A sebzett állatra mutatva szemrehányóan szolt a kereskedelmi tanácsoshoz:

-- Ez most már a negyedik galamb, amire rálőnek, Móric!

– S hozzá az én kedvencem, az ezüstfejű! – kiáltott, fel Henrietté, s a fájdalom és keserűség könnycseppjét törölte le pilláiról.

A kereskedelmi tanácsos egészen halvány lett a méregtől.

– Kedves nagymama! Nagyon kérem, nekem ne tegyen többé szemrehányást emiatt! – kiáltott fel csaknem hevesen. – Mindent elkövetek, hogy e határtalan semmirevalóság nyomára jöjjenek s meggátoljam, de a tettes mindig elrejté magát. Így semmit sem lehet tenni, s Henriettet ismételve kérem, hogy galambjait zárja el, míg az izgalom tart.

– Tehát nekünk kell mindig engedni? Ez napról napra szebb – szolt az éltes asszonyosság idegesen és hirtelen levette a fejét s nyakát környező csipkefelleget, mintha nagyon melege lenne. – Nem gondolod, Móric, hogy ily közöny felbátorítja a szemtelen vakmerőséget? Nemsokára megunják az eltűrt galamblövést s nemesebb vadat fognak keresni.

– Minek is izgatod fel magad, nagymama? – szolt gúnyosan Flóra. – Szobaleányom ma ablaknyitásnál ismét fenyegető levelet talált a párkányon. Vasfogóval kellett felvennie, hogy nekem odatartsa, oly piszkos volt. A szobaleány szobájában van, azon esetre, ha okmányaidhoz akarnád tenni, Móric. Persze semmi újat nem tartalmaz, mindig a régi kifejezések! Csak azt szeretném tudni, hogy az emberek miért tisztelnek meg éppen engem osztálygyűlöletükkel.

Katica nem fojthatta el magában a gondolatot, hogy itt nem osztály-, de személyes gyűlölet lehet a játékban. Átlátta azonnal, hogy ezen kihívó modor, a gazdag öltözetek, a gúnyos mosoly, s a férfias beszédmodor á felelős.

– Ezen gyűlölt támadások kétszeresen nevetségesek irányomban, ki oly élénken érdeklődöm a társadalmi gondok iránt – folytatá Flóra felkacagva. – Már több cikket írtam a munkásosztály érdekében.

– Az írással már nem sokra lehet menni a mai világban – szólt Bruck doktor az ablak mellől. – A legjobb tollhegyek tompultak már el e tárgyban. A mozgalmak hullámai mindinkább tornyosulnak, s elmo ssák az elméletet a papírosról.

Minden szem feléje fordult.

– Ej, tehát mit tegyen az ember? – kérdé Flóra élesen.

– Tanulmányozza ezen embereket s kívánságaikat. Mit ér az, ha te az emlékiratok halmazából, melyek „ellene s mellette” szólnak e kérdésnek, néhányat íróasztalodon felkutatsz?

– Oh, kérem – s szemeiben vad tűz lángolt fel.

– Holt eszméket sorozol holt eszmékhez! – folytatá az orvos tovább, meg nem zavartatva. – E cikkek nem kerülnek az emberek kezébe, s ha kerülnek is, mit használ nekik! Szavak nem építenek részükre házakat. Azt tartom, a munkaadó osztály nőinek az lenne hivatása, hogy szívjóságukkal engesztelőleg s békítőleg hassanak a férfiakra. De nagyon kevesen veszik maguknak a fáradságot, hogy ezen gondolkozzanak, vagy – mit elsősorban követelnek –, hogy szívüket megkérdézzék és adakozzanak e célra. A nagy kiadások fedezésére mindig férfiakat használják fel, s nem gondolnak arra, minő veszélyek tornyosulhatnak szörnyű viharrá küszöbük előtt.

Az elnökné lassan végigsimította vékony kezeivel atlaszruháját, s anélkül, hogy az utóbbi állítás cáfolatába ereszkednék, nyugodtan mondá:

– Én nagyon szívesen adakozom, de nem vagyok hozzászokva, hogy adományaimat egyenesen a kérelmezők kezébe adjam. Így lehetséges, hogy nem tudják, mily gyakran s mennyit adok részükre. De ezen nemtudás engem nem nyugtalanít, még ha kérdőre vonnának is azon durvaságokért, melyeknek most ki vagyunk téve.

– E durvaságok megvetendők. Senki sem ítéli el jobban nálam – szólta Bruck doktor hidegen. – De...

– De? Végre is azt fogja állítani, hogy mi, a munkaadó házának női, idéztük ezt elő.

– Igenis, elnökné, kegyetek tartották vissza a munkaadót, hogy ez embereken segítsen. A munkások óhajtása nem volt méltánytalan. Ők nem alamizsnát akartak, hanem a gyártulajdonos segélyével jobb körülményekbe akarták magukat helyezni.

Az éltes asszonyság lassan megveregette az orvos vállát s barátságosan, de mégis oly határozott nyomatékkal szólta, mellyel e beszélgetést befejezni óhajtá:

– Doktor, kegyed idealista.

– Csak emberbarát – szólta elröppenő mosollyal kalapja után nyúlva.

A menyasszony régen hátat fordított neki, s a másik ablakhoz ment. Egy női arc sem volt annyira alkalmas az ellenséges indulatok felvételére, mint az övé, mely oly szorosán tudta összeszorítani ajkait... Ezen férfi azt monda, hogy ő az íróasztalán nagy nehezen, idegen eszméket gyűjt egybe – hallatlan, az ő tehetsége mellett! Ő ugyan sohasem mocskoló be finom cipőit sógora fonodájában a munkásporral! Valójában nem is tudta, hogyan folyik az élet ezen embereknél. De minek is? Mindig látni kell azt, amiről az ember írni akar? Nevetséges! Mire való akkor a lélek, az eszme?...

Eddig sohasem szólt az orvos Flóra irodalmi tevékenységéről. Tiszteletből s becsületből – gondolta Flóra, s ma egyszerre oly élesen támadta meg e működését! Alig fékezhetette felindulását.

– Nem értem, nagymama, hogyan emelkedhetél fel az „idealista” jelzőig – szólt szikrázó szemekkel. – Úgy gondolom, Bruck kissé nagyon is szárazon tárgyalta az imént ezen fontos kérdést. Az ő nézete szerint nekünk gyorsan el kellene hagyni kényelmünket, előkelőségünket és zsákba kellene bújnunk, hamuval meghinteni magunkat. Szellemiekkal ne is foglalkozzunk, de főzzünk levest a népkonyhán. Hogy mi parkunk magányát és csendjét védjük, az halálos bűn. Magától értetődik, hogy a reményteljes iskolásoknak megengedjük, hogy ablakaink alatt tornásszanak, s ha mi nem leszünk jók, s nem engedelmeskedünk, rémképeket állít küszöbünk elé.

Flóra röviden s erősen felkacagott.

– Különben az ilyen emberbarát többnyire csalódní szokott részvételében. S ha a jószolt összeütközés csakugyan tényé válnék, a rémképe vele éppoly gyorsan elbánná, mint vélünk.

– Nekem nem sok veszteni valóm van – szólt az orvos félig mosolyogva.

Flóra gyors léptekkel jött át. Fürtöcskéi repültek, s nehéz bársonyuszálya septe a márványpadlózatot.

– Óh, ma reggel óta ezt te nem mondhatod, Bruck – válaszolt gúnyosan. – Háztulajdonos lettél, mint Mórictól hallám. Komolyan megvalósítód tegnapi fenyegetésedet, s azt a vízen túli szörnyű birtokot csakugyan megvetted?

– Fenyegetésemet?

– Másként csak nem nevezhetem azon ijesztő képet, melyet jövóm elé állítasz? Te, mint ezt nekem tegnap jelzéd, megtakarított pénzedet, egy telekbe és házba akartad fektetni, mely nézetem szerint a magányosságna, szegénységnek és visszataszító csúnyaságnak non plus ultrája. Bizonyosan nem

azért vetted meg ezen ritkaságot, hogy szemedet legeltesd rajta, ezért komolyan kérdem tőled: ki fog benne lakni?

– Neked nem szükséges belépni oda.

– Azt nem is fogom tenni soha, biztos lehetsz felőle...

Megfejtethetlen tekintettel nézett rá az orvos, s ezen elsötétedett tekintetben valami oly kényszerítő volt, hogy a leány piros szája rögtön elhallgatott.

– Ezen házat nénémnek szántam, s csak egy szobát fogok a magam részére fenntartani, hogy szabad óráimban nyugalmas munkahelyül szolgáljon a zöldben – szólt sokkal nyugodtabban, mint azt előbbi arcából gyanítani lehetett volna.

– Ah, sok szerencsét hozzá! Tehát kizárólag nyári menhely lesz! És télen, Bruck?

– Télen kénytelen leszek azon zöld szobában lenni, melyet te jövődő lakásunkon részemre kijelöltél.

– Őszintén megvallom, ezen lakás nekem nem kell többé. E sarokház nagyon zajos s zavarna a munkában.

– Akkor bánatpénzt fizetek a háztulajdonosnak s más lakást keresek neked – válaszolt rendíthetetlen közönnnyel.

Flóra vállvonva fordult el tőle, úgy, hogy Katica egészen arcába nézhetett. Csaknem úgy tetszett, mintha a szép menyasszony lábával toppantott volna. Fejét hátrahajtvá oly tekintettel nézett fel, mintha kétségbeesve így akart volna felkiáltani: „Mennybéli Úristen, tehát nem lehet rajta semmivel kifogni?”

E percben oly erősen csengetett az elnökné, hogy a csengettyű szava szinte élesen hatolt be a folyosóról. Az éltes asszonyság sértve és bántódva érezte magát. Az ő jelenlétében nem lett volna szabad ily tapintatlan eszmecserének történnie.

– Te nem éppen jó ítéletet mondhatsz, Katica, a sógorod házában megnyilvánuló vendégszeretetről és társasági hangról – szólt a fiatal lányhoz. – Sem útiköpenyedet nem vették le, sem székkal nem kínáltak meg, hogy leülhettél volna. Ehelyett, akár

akarod, akár nem, haszontalan eszmecsereket kell hallanod s a kövön állnod a vastag, meleg szőnyeg helyett.

Ezzel a két ellenkező sarokba mutatott, melyeket kárpitozott bútorcsoportok s valóban drága puha szmírmai szőnyegek ékítettek. Majd a belépő inasnak utasítást adott, hogy a szobaasszony azonnal hozzon rendbe pár vendégszobát.

Ezzel vége lett azon nyomasztó érzelmeknek, melyek az utóbbi éles szóváltás alatt a hallgatókat meglepték. A kereskedelmi tanácsos sietett levenni a vendég útiköpenyét, s Henriette erős lázverességgel beesett arcán hagyta el a télikertet, hogy galambját elvigye.

– Nem akar teára maradni, doktor úr? – kérde az elnökné az orvost, ki búcsúzásra hajtá meg magát előtte. Bocsánatot kért, de még pár beteget kell meglátogatnia. Ezen okok gúnyos mosolyt csaltak Flóra ajkaira, de az orvos nem vette észre. Kezet nyújtott neki s a kereskedelmi tanácsosnak, Katica előtt pedig lovagias tisztelettel hajtotta meg magát. Éppen nem úgy, mint egy új, fiatal, leendő sógornő előtt szokás. Vele egyszerre hagyta el Henriette is a szobát.

– Hallgass meg, Flóra, jövőre megtiltom az ily kellemetlen jeleneteket, minőket nekünk az imént látni kellett – szólt az elnökné homlokát ráncolva s kemény hangon, midőn az ajtó a távozók után bezárult. – Te fenntartád magadnak a teljes függetlenséget, hogy úgy haladhass célod felé, amint tetszik. Jól van, mostanig semmi akadályt nem gördítettem eléd. De erélyesen tiltakozom az ellen, hogy az ily kellemetlen dolgokon az én jelenlétemben vitatkozz. Mint mondám, komolyan tiltakozom! Ismételjem neked?...

– Kedves nagymama – szakítá meg a fiatal nő gúnyolódva s megvetőleg –, ne ismételd!... Te csak azt akarod mondani: „E házban szabad ölni, szabad gyújtogatni, csak Urach elnökné emelkedhessen ki tündökölve a hamuból, mint a főnix”... Bocsánat, nagymama! Sosem teszem többé. A ház nagy, s arcod

láthatárán túl is működhet és élhet az ember. Csak ne lenne ez oly nagyon megnehezítve! De félek, hogy egy szép napon elvesztem türelmemet.

– Flóra! – kiáltott fel a kereskedelmi tanácsos, némileg kérő figyelmeztetéssel.

– Jól van, nemes lovag! Magától értetődik, most nekem új állásodra is gondolnom kell. Istenem, mi minden nehezedik szegény vállaimra! Mivel érdemlem meg e szenvedéseket?

Kalapja után nyúlt s felemelé bársonyuszályát, hogy távozzék, de Katica előtt megállt.

– Látod, drágám – szólt Flóra s mutatóujját a fiatal testvér állá alá tévé –, ez a sorsa az oly leányoknak, kik ábrándokba merülnek, s csak akkor látják be, hogy vajmi hamar bekövetkezik a csalódás. Gondolj a testvéredre, s vigyázz, gyermekem!

Ezzel kiment, s Katica bámulva nézett utána. Micsoda „nem menyasszonyos” menyasszony volt a szép testvér!

VI.

Közel a park nyugati határához állt a régi Baumgarten lovagvár maradványa. Az egész jól megerősített s árokkal körülvett épületből már csak egy nagy terjedelmű saroktorony állt fenn, melyhez egy oldalszárny fekete maradványa csatlakozott. Hatvan év előtt rombolták le az épületet. Akkori tulajdonosa, ki többnyire külföldön lakott, a régi kastélyt új ízlésben, Baumgarten-villa címen a telek átellenes oldalára, a sétányhoz tétette át, hogy legalább „emberek közt” legyen, s a régi kastély szépen faragott gránitköveit is beépítteté az új villába.

A tornyot omladékrészeivel együtt a kert díszítményéül tartották fenn. Egy mesterséges zölddel beültetett halom felett

emelkedett. Körüle elvadult bokrok voltak, a mellette levő falrészben az ablakívek alatt iglice s vadrózsa fészkelte meg magát. Vadkomló mászott fel utánuk, s indáival a sötét kőhalmazt díszítette fel. Ezen rom egy vízgyűrű közepette ezt a szerepet csakugyan betöltötte. De az akkori tulajdonos után gyakorlati nemzedék következett. A vizet az árokból levezette, s a kitűnő iszapban zöldséget termesztett. Az öreg molnár állítása szerint ez volt az egyetlen hasznos dolog, mit e vétel után a parkban talált. Ő rögtön használatba is vette. Gyermekkorában Katica nagyon szeretett ezen árokban időzni, melyet ő völgynek nevezett. Akkor nem tűnt fel neki azon égbekiáltó kegyetlenség, mellyel a régi vár regényessége s történeti dicsfénye megtámadtatott. Zsuzsával órákig volt itt, s bujkált, szedegetve a zöldbab és borsó vadonéban, nem gondolva arra, hogy ha a folyó átszakítja gátját, a betóduló hullámok őt, Zsuzsát s az egész dicsőséget eltemetik.

Ma, ide érkezésének ötödik napján lépett be először a park ezen távoli részébe, s állt meg mintegy megigézve. A komlóindák mint valami száraz szövedék nyúltak fel a falon. A domb gyepzete kopár volt, a fű még nem dugta ki zöld fejét, de az áprilisi nap tisztán és fényesen ragyogott a domb felett, s megkülönbözteté a fenyveserdő homályától, mely a háttérben egy hosszú hegyfalon vonult fel. A romon semmi újítás nem látszott. Nem építettek hozzá, de el sem vettek belőle. Csak belül, a torony hatalmas ablakmélyedésein látszott, mintha egy odatévedt napsugár vonta volna be arany pókháló szöveggel.

De némileg új élet is látszott a Baumgarten család ez ősi fészke körül. A torony koronája felett fehér és tarka galambok röpködtek, s a torony déli részén levő ősi diófacsoport alól két őz jött elő csendesen. A kis völgy azonban eltűnt. Mint hajdan, most is széles vízöv hullámozta körül a dombot; mindent – mi azelőtt benne virult, tenyészett és növekedett – elborítva hullámaival, mintha emberi szorgalom sohasem bitorolta volna fenekét.

A partokat láncon függő híd köté össze, s túl a parton egy óriási véreb feküdt. Fejét első lábaira téve, éber szemekkel figyelé a partokat.

– Ez Móric tusculanuma, Katica – szólta Henriette, ki Katica karján volt. – Egykor vár, kízóeszközökkel s halálsóhajokkal, négy hó előtt még elvitázhatatlan lakása a baglyoknak, bőregereknek s galamboknak. Most fogadóterme, hálószobája s még kincstára is Römer kereskedelmi tanácsosnak... Nemde, elég sötét képe van, s azt hinné az ember, egy nagy szél eldönti az egészset, pedig ez mind meg van erősítve és szilárd. Ott fent lakik vele Móric inasa is... Mily irigylésre méltó lakása van!

Flóra is velük jött.

– Akinek tetszik! – szólta szárazon s vállvonva. – Mindenesetre eredeti eszme egy kalmárfőtől, nemde, Katica? – Testvérei mellett a hídon haladt át. Egy lábmozdulattal elkergette a kutyát az útból, s a gyepes oldalon haladt el. Félénken iramodtak el az őzek a selyemtől suhogó alaktól. A galambok ijedve röppentek fel az ablakmélyedésekből, a kutya hangosan morgott, s ment a kevély hölgy után pár lépéssel... Amint ott fent állt, finom kezét a vaslemezekkel bevont toronyajtó zárjára téve, szőke fürtös fejét visszafordítva, fényes világosszürke selyemruhájában, feltűzött uszályal – olyan volt, mint a mondában a kyffhäuseri szép császárléány.

Akaratlanul a mellé simuló Henriettére esett Katica tekintete, s szíve elszorult. Ezen gyöngé, beteges alak oly gyorsan, oly zilálva lélegzett, s oly tarkán volt öltözve, hogy kacér öltözéke szinte nevetségesnek hatott. De az utóbbi napokban gyakran voltak fuldoklási rohamai, és ő nem akart betegnek látszani. Nem akarta, hogy a világ tudja, mennyire szenved. Résztvevő tekintetek és kérdezősködések képesek voltak haragra lobbantam s csípőssé tenni. És mégis többet szenvedett, mint valaha.

Bruck doktor, ki gyógykezelt, s ki enyhülést tudott neki szerezni, két napja elutazott. Barátja sürgönye L.-be hívta, s több

napig távol marad, mint ezt röviden egy névjegyen menyasszonyával tudatá. Bar egészségügyi tanácsos kezelését pedig a beteg határozottan visszautasította. – Inkább meghalok! – susogta, a megfulladás aggályával küzdve. Katica csaknem egyedül ápolta testvérét, s gyöngéd gondoskodással őrködött felette. Most is, gyenge természetét átölelve, vezette a hídon át a romhoz.

Mily gyakran szaladt fel mint gyermek a dombon, s bújt a bokrok közé! Mily gyakran kukucskált a kulcslyukon át a toronyba! A pincében még a harmincéves háborúból való puskapor van, hallá gyakran a cselédektől. De mindig sötétség volt bent és sűrű, nehéz lég áramlott a kulcslyukon át az ijedt gyermekarcra. Ha felül egy pár bagolyszárny megmozdult, akkor mintha fúriák kergették volna, rohant le a dombról a rémülettől, s kapaszkodott mindkét kezével Zsuzsa kötényébe...

Most benne állt, egy szőnyegezett keskeny csigalépcső lábánál, s nagy szemekkel bámulá a csodákat, miket a gazdag kereskedő pénze teremtett. Kívül látszólag omlatag rom, belül tökéletes lovagvár. Hajdan itt boltozat volt, mely erős köveivel a felső emeletet tartá. A falon még ott lógtak a „borzasztó eszközök”, sisakok, fegyverek, de ízlésesen csoportosítva, s a fehér falak a napsugarakat verték vissza, melyek tündöklöve, akadály nélkül estek be az ablakon.

Kívülről egészen meghagyták a torony romjellegét. Még ablakvas sem volt, de helyette egész üvegtáblákat raktak a vastag falba; innen a csodás tündöklés odabenn... Hajdan, veszély idején ezen építmény szolgált menhelyül a vár lakóinak, s mint ilyennek felső része egészen egyszerűen volt berendezve. Most a legpompásabb éttermekkel vetekedhetett.

Midőn a két testvér a felső emelet első szobájába belépett, Flóra már akkor égő „szivarkával” dőlt egy nyugágy bíborveres párnái közé, s nézte, mint főz kávé a kereskedelmi tanácsos egy ezüstgépen, ki délutáni kávéra hívta meg sógornóit.

– Nos, Katica? – kiáltott a fiatal leány elé, s kitért karokkal kérdőleg célzott az újításokra.

Katica a küszöbön állt, derült, mosolygó szemekkel. Fekete fátyol borítá könnyedén hajának aranybarna fonadékait Oly magas, oly erőteljes s nyúlánk volt, mintha a Baumgarten ősi törzs feléledt volna benne.

– Nagyon regényes, Móric! A csalódás tökéletes – válaszolt vidáman. – Ez odalenn – s a legközelebbi ablaknál a csillogó vízgyűrűre mutatott – könnyen meg is ijeszthetné az embert, ha nem tudná, hogy a tizenkilencedik század egy kereskedelmi tanácsosa ül mögötte.

A kereskedelmi tanácsos összehúzta szemöldökét, s tekintete tévetegen járt a fiatal lányon, de ez nem vette észre.

– Az semmi esetre sem volt szép és dicséretes, hogy alján káposztát és répát termesztettek – folytató a leányka –, bármennyire kedvesen él is emlékemben a kis völgy. De nem felette érdekes s csodálatos játéka a körülményeknek, hogy a kereskedő felújítja azon korlátokat, melyeket a régi lovagnemzetség feleslegesnek talált már s eltávolított?

– Ne feledd, kedves Katicám, hogy most már éh is lovag vagyok! – válaszolt szúrósan s hangosan. – Szomorú, hogy a régi nemzetségek engedtek az új időknek, s feledték tiszteletre méltó előjogaikat. Egy hajszálnyit sem kellett volna engedniük. Megbocsáthatatlan rablás ez irányunkban, kik utódaik vagyunk.

– Ostoba! Ő pápistább, mint maga a pápa – mormolá magában Henriette bosszankodva. Beljebb ment a szobába, mialatt Katica gépiesen betette maga után az ajtót, félig ijedt, félig pedig gondolkozó tekintetét le nem véve a csemegeasztal mellett álló, láthatólag felingerelt férfiről. Gyermekkorában szerette a tanácsost, mint minden embert, ki vele érintkezett. Becsületes kézművescsaládtól származott a kereskedelmi tanácsos. Korán jutott árvaságra s hála hízelgő modorának, tanoncul lépett be Mangold bankár üzletébe, s később veje lőn.

Katica tudta, hogy Klotild testvérét korai haláláig tenyerén hordozta. Atyja irányában mindig alázatosan engedelmes volt, s azelőtt a legutóbbi cseléd irányában is mindig barátságosnak látta. Most a szép férfias száj körül az ellenszenves dölyf éles jellege látszott.

Henriette egy alacsony párnázott zsámolyra kuporodva, s karjával térdeit övezve át, csípősen mondá:

– Kedves Móric, kérlek, ne légy oly kihívó! Még valami vén ősanya fölébredhetne s látná, hogy a vitéz utód s a vár ura, mint főz kávé, s á hatalmas várkisasszony mily kényelmesen fekszik ott és szivarkázik. No, majd vágna az szemeket!

Flóra meg sem mozdult fekhelyén. Szép lassan kivette gúnyos szájából a szivart.

– Alkalmatlan neked, kincsem? – kérdé tettett nyugodtsággal, lassan leerve gyűrűsujjával a szivarhamut.

– Nekem? – kacagott fel Henriette élesen. – Tudod, hogy lángész tetteid által nem hagyom magam zavartatni. Nagy a világ, Flóra. Félreállhat utadból az ember és...

– Pszt, ne oly harapósán, kicsike! Én csupa részvétekből kérdezem, mert tudom, hogy mellbeteg vagy.

Futó pír támadt s tűnt el a beteg sovány arcán, szemeiben könnycseppek ragyogtak – erővel tartóztatá magát.

– Köszönöm szépen, csak magadról gondoskodjál, Flóra! Tudom, hogy úgyis szeretnéd az ablakon kidobni ezen füstölgő jószágot, mert gyöngyfogaidat befüstöli, s dacára önuralmadnak ez borzadályal tölt el! Tehát emancipációs viszketegségből teszed ezt? Hagyd abba, mert elrútít...

– Lám, mit nem gondol rólam a drága lélek! – szólt Flóra a kereskedelmi tanácsoshoz, gúnyos kacagással fejét rázva.

– Te a dohányzásban gyakorlod magad s három-négy hétig következetes leszel – folytatá Henriette bátran, de látható keserűséggel. – Mert vannak emberek, kik mint a pestist, úgy

gyűlölik a szivart női ajakban. Te vitát kezdesz s másokat akarsz bosszantani...

Flóra főlegyenesegett félig fekvő helyzetéből.

– Nos, és kit, kisasszony? – kérde visszautasító dölyffel. – Az én dolgom az, ha tetszeni akarok, vagy nem?

– Távolról sem! A te helyzetemben az a feladatod, hogy egy férfit boldogíts – ugrott fel felháborodva Henriette.

– Nevetséges! Avagy tán jegygyűrűt hordok már itt? – s jobb kezének gyűrűsujjára mutatott. – Hála istennek, nem!... Különben neked van legkevesebb okod felizgatni magad s a küzdőtérre lépni. Te beteg vagy, szegény teremtés, s most inkább mint valaha szükséged van az orvosra. De ő tett egy kijutást, s a legindokolatlanabban hetekig fog odamaradni.

Most már a kereskedelmi tanácsos is bele vegyült az elkeseredett testvérek szóharcába.

– Indokolatlan, Flóra, mert tán veled nem közölte utazása okát? – szólt bosszúsan. – Bruck, mint tudod, sohasem beszél dolgairól. Bizonyosan beteghez hívták.

– L.-be, ahol híres egyetemi tanárok vannak? Ha-ha-ha! Szép gondolat! Ne tedd magad nevetségessé, Móric az ily képzelődésekkel! Különben ez oly tárgy, melyre nézve elhatároztam, hogy nem vitatkozom veletek. Jobbját a kávécsésze felé nyújtá és szürcsölé a drága illatú italt. Henriette haragosan visszautasítá a neki nyújtott csészét. Felkelt s az erkélyre vezető üvegajtóhoz lépett.

Henriette felrántá az ajtószárnyat, s görcsösen összeszorított kezét keblére téve, aggályos gyorsasággal szíttá be a friss levegőt, de némi fulladás mégis előállt. Katica s a kereskedelmi tanácsos a szenvedő segítségére siettek. Flóra is felkelt. Kedvetlenül dobta a szivart a hamutartóba.

– Bizonyosan az ártatlan füstgomolyok idézték elő a rohamot – mondá bosszúsan –, de én jobban ismerem valódi okát. Neked ágyban kellett volna maradnod, Henriette, s nem kijönnöd a

nedves tavaszi levegőre, mely valódi méreg az oly testalkatúaknak, mint te vagy. Én mindjárt óvtalak, de neked nincs füled a jóakarató tanács számára, s el akarod hitetni az emberrel, hogy oly egészséges vagy, mint egy trombitás angyal. Ily makacs vagy az egészség-ügyi tanácsossal is.

– Mert nem mutatom meg beteg tudómet az első méregkeverőnek – egészíté ki Henriette gyenge, de nagyon határozott hangon.

– Oh, jaj, ez az én szegény, öreg orvosi tanácsnokom becsülete rovására megy – kiáltott fel Flóra mosolyogva. Felhúzta vállait. – No de mindegy, gyermekem, ha neked örömet szerez. Én nem tudhatom, mint keveri gyógyszereit, de annyit biztosan állíthatok, hogy mint Bruck, csupa véletlenségből még egy betegének sem vágta el a nyakát.

A kereskedelmi tanácsos halvány arccal járt-kelt a szobában s akaratlanul emelte fel kezét, mintha be akarná fogni ezen rágalmozó és ócsárló női száját, de nem szólt semmit, s kerülte Katica tekintetét.

– Te szívtelen! – sikoltott fel Henrietté.

– Szívtelen nem vagyok, de elég bátor, hogy a helytelen dolgokat nevükön szólítom, ha a kemény szavak fájó sebre találnak is. Hová lenne különben a szigorú igazságszeretet érdeme?... Gondolj azon borzasztó estére, s kérdezd meg magad, kinek van igaza! Tudtam, hogy ama megálmódott hírnévnek bukás lesz a vége, és ami bekövetkezett, az lesújtóbb és menthetetlenebb, mint amitől magam is tartottam. Vagy tán a közvélemény egyhangú ítéletét is kétesnek tartjátok? Hogy én nem akarok vele együtt bukni, azt mindenki át fogja látni, ki engem ismer... Én nem tudok semmit szépítgetni, elsimítgatni, mint a nagymama, de nem is akarok. Nincs is nevetségesebb szerep, mint az oly ártatlan léleké, ki ott is nyilvánosan imád, hol a világ pisszeg, s hol nincs mit becsülni.

- Flóra most a másik ajtószárnyat is felrántotta s ő is az erkélyre lépett. Szenvedélyes izgalommal szólt. Arca szokatlan nyugtalanságot árult el. Csillogó szemével, mely telve volt visszautasító megvetéssel, orrcimpáinak ideges rángásaival a megtestesült égő türelmetlenség volt.

- Különben hatalmában volt engem megtéríteni. Miként védtem volna akkor őt szóval, tollal! – folytatá, mialatt kezeivel az elszáradt kökény indáival játszott. – De ő első és egyetlen ide vonatkozó kérdésemre spanyol göggel és jéghideg tekintettel felelt.

- Ezen felelettel be is kellett volna érned.

- Nem éppen, kedves Móricom. Nagyon kényelmesnek és olcsónak találom azt, mert én többet kívánok... De jó, megmutatom neked, hogy nálam a jóakarát nem hiányzik. Ezennel ismétlem, amit mindjárt eleinte kívántam: bizonyítékokat részemre s a világ részére arra nézve, hogy ő megtette kötelességét, mert te ott tanú voltál;

A kereskedelmi tanácsos hirtelen visszalépett az ajtóküszöbről s kezét szemeire tette. A napfény, mely az erkélyre ömlött, kiállhatatlan volt számára.

- Jól tudod, hogy én azt nem tehetem oly módon, amint kívánod. En nem vagyok orvos – folytatá mély, elszorult hangon, mely csaknem mormogássá gyengült.

- Szót se többé, Móric! – kiáltott Henriette. Minden izom vonaglott testén. – Minden védelemmel csak erősítéd, hogy ezen nemes menyasszony jogosult gyávának és ingadozónak lenni. – Nagy szemei, melyekben a belső láz lángolt fel, gyűlölettel telve fordultak a szép testvér arcára. – Valóban jó lenne, hogy kegyetlen műveleteid mihamar célt érjenek, vagyis – legyen egyszer világos szavakkal kimondva –, hogy az orvos a veled való viszonyát látható elhidegülésed folytán mihamarabb megszakítsa. Ő szeret téged, s inkább megy bele öntudatosan egy

szerencsétlen házasságba, mintsem veled szakítson. Minden tette erre utal.

– Fájdalom! – veté oda vállain keresztül Flóra.

– Ennél fogva melléállok. Igyekezni fogok megsemmisíteni mesterkedéseidet – végzé Henriette vonagló ajakkal s emelt hanggal.

A részvétteljes oldaltekintet, mellyel Flóra a mélyen felindult gyenge leányt lassan vizsgálta, valójában gúnyos volt. De mégis, mintha e vizsgálódásnál egy meglepő felfedezést tett volna, hirtelen jobb kezét Henriette vállára tette, s a vonakodót magához erőltetve gúnyos mosollyal súgá:

– Boldogítsd te őt, kicsike! Én semmi ellenvetést nem fogok tenni, biztos lehelsz!

Mily bűnös elbizakodással volt tele ezen hiú asszonykebel, mely magát ünnepeelve s i ín adva hitte! Katica elég közel állt s megértette a suttogást, s bármily közönyösen is viselte magát, nemes harag villant most fel szemeiben.

Flóra megérté e tekintetet.

– Lám, minő szemeket tud vetni ezen leányka! Nem érted a tréfát, Katica? – szólt félig mulatságosan, félig meglepve. – Én nem ártok kis ápolitadnak semmit, bár jogom volna végre gorombán visszautasítani Henriette apró szúrásait... Ez a két ember itt – Henriettére és a kereskedelmi tanácsosra mutatott – azt képzei, hogy nekik kötelességük őrködni szokásaim felett, s te, a legfiatalabb, ki alig bújva ki a nevelőintézet fészkeből, horgolás-és kötésmintával s pár francia morzsával a fejedben mindjárt hozzájuk csatlakozol s ellenem támadsz. Kis ostoba, valóban hiszed, hogy képes vagy Flóra testvéredet megítélni?

Vígan felkacagott s egy dióág után nyúlt, melyről egy galamb röppent fel. A vakító fehér madár magasan szállt az ég felé.

– Apropó, Móric – mondá élénken, s az erkélyre inté a kereskedelmi tanácsost. – Ugyebár, az erdő megett van Bruck

szerzeménye, a régi gazdasági épület? Nagy füstöt látok a fák mögül emelkedni...

– Azon egyszerű okból, mert ott tűz ég a tűzhelyen – válaszolt mosolyogva a kereskedelmi tanácsos. Az esperesné tegnap óta odaköltözött.

– Ezen elhagyott fészekbe? Úgy, amint van?

– Úgy, amint van. Különben a kastélybeli molnár sokkal jobb gazda volt, semhogy az épületet el hagyta volna pusztulni. Egy szeg sem hiányzik a házban s egy cserép sem a tetőn.

– Tehát sok szerencsét hozzá! Voltaképpen nem is olyan rossz ez a dolog. Az esperesné özönvíz előtti bútorai s az elhalt esperes arcképe éppen illenek oda. Befőtt és aszalt gyümölcssei számára lesz elég hely. – Flóra könnyű idegborzongással felemelte drága ruhája szegélyét, mintha egy frissen súrolt padlóra lépne. – Jó lesz az ajtót betenni – szólt hirtelen visszalépve a szobába –, a szél erre hajtja a füstöt és a gózt. Puh! – s orrcimpái vonaglottak. – Azt hiszem, a jóasszony süti már múlhatatlan kalácsát, mielőtt egyetlen széke is volna a házban, hogy leülhetne. Nem hagyhatja az a sütés-főzést – s ezzel összezsapta az ajtószárnyakat.

Ezalatt Henriette csendesen elhagyta a szobát. Flóra sutogásánál úgy megijedt, mintha valaki álmából ébredve mély örvény szélén találná magát. Ettől fogva aztán egy szót sem szólt többé, a torony tetejére ment, hol a galambok és gerlék fészkeltek. Katica a napernyője után nyúlt. Tudta, hogy a beteg magában akar lenni, ha a többiek köréből csendesen távozik. A toronyszobába pedig vastag falaival, nyomasztó pompájával s felalá sétáló szeszélyes testvérével neki kellemetlen lett. Mintha csak égő üszköt tartalmazott volna a levegő, ahol Flóra megjelent. A fiatal leány tehát gyorsan elhatározá, hogy Zsuzsához megy.

– No, nem bánom, menj tehát a malmodba – kiáltott fel bosszúsán a kereskedelmi tanácsos, miután hiába igyekezett őt visszatartani. – Először azonban ide tekints!

Egy nehéz gobelinfüggönyt húzott félre, mely megett a falmélyedésben új pénzesszekrény állt.

– Ez a tiéd, te malaszttal telt; ez a „te” fácskád. Rázd meg magadat, hogy hullajts ezüstöt, aranyat – folytatá kedvesen megsimogatva a szekrény hideg arcát. – Amit csak nagyatyád házul, udvarul, kertül, földekül bírt, mind itt van, papírokba átváltoztatva. E papírok méhszorgalommal dolgoznak, éjjelnappal. Hihetetlen pénzárt húznak e csendes sarokba a nagyvilágból... A kastélybeli molnár, mint végrendelete mutatja, jól használta az idejét, de hogy mily mesésen nagyra fog így hagyatéka nőni, azt nem is álmodhatta.

– Így a legjobb úton vagy, hogy az ország első eladó lánya légy, Katica, mint a mesében. Esküvőd napján kemény tallérokka rakhatod ki az ebédlőtermet – kiáltott át Flóra. Ismét a nyugagy párnái közt hevert, s egy könyvet vett kezébe. – Kár e pénzért! Látod, de ne haragudjál meg, Katica, én félek, hogy téged erkölcsileg annyira elnyomottá tettek, hogy majd e pénzesőt nem fogod tudni szellemesen világgá szórni.

– Majd meglátjuk – nevetett Katica. – Egyelőre nincs hatalmamban csak egy tallért is innen kivenni – mutatott a szekrényre –, de a kastélybeli malom tekintetében szeretnék nagykorú lenni, Móric.

– Alkalmatlan ez neked, szép molnárnő?

– Az én malmom? Éppen olyan kevésbé alkalmatlan, mint fiatal életem, Móric. De tegnap á malomkertben voltam. Oly nagy, hogy Ferkó egészen elhanyagolja az útra kimenő részét idő-és munkáshiány miatt. Azt az ajánlatot akarja neked tenni, hogy add el. Pompás telkek volnának ott, s jól megfizetnék, mint ő véli. De azt hiszem, hogy falusi házakat máshol is lehetne építeni, s ezen részt inkább a te embereidnek szánám, kik örömet építenének a fonoda közelében.

– Ah, elajándékozni, Katica?

– Eszemben sincs. Nem kell oly részvételleljesen gúnyosan nevetned, Móric. Nem fogom magam a Baumgarten-villában érzélgés és ábrándozás által nevetségessé tenni!... Különben is ezen emberek nem ajándékot és alamizsnát óhajtanak, mint Bruck doktor mondja.

– Ej, mint Bruck doktor mondja? Ő már a te orákulumod is? – szolt Flóra párnáira támaszkodva s a könyv felett eltekintve. Élesen vizsgálta testvérének arcát. Katica egy percre valóban elpirult, de szemei kiállták Flóra hunyorgató tekintetét.

– Én is tudom, minő becse van a saját keresménynek – mondta komolyan –, amit magam szerezhetek meg, azt a legkedvesebb ajándék elé sorolom – folytatá anélkül, hogy Flóra szavaira válaszolna. – És éppen ezért fizessenek az emberek annyit, amennyit a te földedért adtak volna.

– Ez esetben kitűnő üzletet csinálnál, Katica – nevetett a kereskedelmi tanácsos. – Már az én rossz földemért is keveset ígértek, s te hajlandó lennél a te jó malomföldedet annyiért odaadni!... Nem, gyermekem, bármennyire óhajtanám is, gyámi felelősségem nem engedi, hogy csak egy órára is nagykorú légy.

– Akkor az építeni akarók várjanak és segítsenek magukon, amint lehet – szolt Katica minden meglepetés és bosszúság nélkül. – Tudom, hogy három év múlva is úgy fogok e tárgyról vélekedni, mint ma, s akkor megtörténhet, hogy még azt a bolondságot is megteszem, hogy az építéshez szükséges pénzt kamat nélkül, fogom ezen embereknek előlegezni.

Katica nyugodtan mosolyogva üdvözölte őket s kiment.

VII.

Lassan jött le a csigalépcsőn, mely oly szűkén volt a falba illesztve, hogy csak az ósanya árnya járhatott volna fel-le rajta...

Szegény ősanya, itt többé nem volt mit keresnie... A régi fegyverek, melyekkel az ősök küzdöttek, ott függtek a falon, fényesen és nyugalmasan. Az új nemes fegyverzete az újkori pénzszekevény volt.

Igen, azon különös idegen elem, mely odaát a villában minden családi beszélgetésen érzett; a pénzvagy, az a vállalkozó szellem ide, a komoly lovagvári másolatba is elhatott. A levegőben volt, mindenüvé elterjedt, s ott a hatalmas százados vén kupák a csarnok mulatóasztalain valóságos gúnyképek voltak a tanácsos szelvényeselő kezei közt. Oly gúnyképek, mint azon kifényesített roppant ősi lakatok és pántok, melyek a vas pinceajtón függnék, s melyek a kereskedelmi tanácsos pezsgőpalackjait őrzik.

A harmincéves háborúból származó történeti nevezetességű lőpor is a pincében volt, s azért – mint Henriette gonoszán állítja –, hogy a kíváncsi látogatók emellett a drága borfajokat is meglássák a hűvös, száraz toronypincében... Ez a fitogtatás, ez a hatásvadászat a drága újításokban, ez a lázas sietség, tudatni a világgal, hogy az elért magaslat valódi aranyalappal bír – ez mind mintha arcon ütötte volna a régi Mangold-cég szellemét. Az öregek sohasem engedték volna meg, hogy- az ő frankládákba zárt kincsük aranyesőként lepje meg a világot. Mangold bankár idejében sohasem volt szabad családi körben pénzről beszélni.

Bármily lelkiismeretes főnök is az irodában, otthon sohasem hozta elő üzleti dolgait. És most maga az elnökné üzérkedett! Pár ezer tallérból álló vagyonát ő is a szerencsekerékbe dobta, vagyis részvényeket vett, s szinte visszataszító volt, mikor a különben hidegnek látszó asszonyosság arcát az üzleti dolgok folytonos tárgyalása közben felzaklatott belső szenvedély pírja borította el...

Katica elhagyta a tornyot s a hídra lépett. Egy percre áthajolt a korláton s vizsgálódva nézett le a vízbe, mintha az egykori ismerősöket, a törpe gyümölcsfákat s a berkenyebokrokat

keresné, holott csak saját arcát látta, fején barna hajának diadémjával. A szerencse különös kedvencévé fogadta e leányt. A család aranyhalacska lett. Naponként mondták ezt neki, így lett megkülönböztetve s kitüntetve. Igyekeztek értésére adni, hogy mint ilyennek nem szabad saját kezeivel rendezni hajfonatait, hanem okvetlenül szüksége van szobaleányra. De ő bátran és határozottan védte magát az elnökné ellenében; nem bízta fejét ily művészi kezekre, hogy óraszám feszesen, fésülőköpenyben és ünnepélyesen üljön mint egy bálvány, az vele sohasem történhet meg... Bár szerfelett szép volt gazdagnak lenni, de a gazdagság nem tette rabbá s nem engedé általa magát rabszolgává tenni.

A rom előtti díszes ültetvényeket elhagyva a fűzfákkal beültetett part kevésbé gondozott útján haladt. A patak sárga hullámokban hömpölygött mellette, még a tél vad hidegét lehelve s a felolvadt hóvizet hozván magával a hegyekből. Itt-ott kis ezüstpotyka virgonckodott a vízben s a bozótban virágzott már a kék tavaszi mályva, melyből bokrétát kötött magának.

E virágokkal haladt lassan tovább, egészen a régi fahídig. Ott terült el Zsuzsa fehérítő helye, a gyümölcsfákkal beültetett gyeptér. A kereskedelmi tanácsosnak igaza volt; az alacsony fakerítésből, mely a kertet övezé, egyetlen lécz, s a házból egyetlen téglá sem hiányzott, a szőlőlugas is épen állt... Szép öreg ház volt ez a gúnyolt vén bárka! A zúgó pataktól elrejtve állt kissé odább, s a mögötte elterülő liget, mely egészen a kerítésig nyúlt, az úgynevezett városliget, vadászlak színezetét kölcsönzé neki. Mindenesetre kissé alacsony volt. Csak egy sor ablakkal bírt, mely felett mindjárt a nehéz tető emelkedett vaskos kéményeivel, melyek közül az egyik csakugyan füstölt. Sohasem látott tűnemény!

Ezen házban régen égett tűz a kályhában és tűzhelyen s gyertya az asztalon. A kastélybéli molnár életében évről évre gabona volt a szobákba öntve, az ablakredőnyök, mintha be lettek volna falazva, s minden évben csak a gyümölcsszedés

alkalmával állt a ház ajtaja egész nap nyitva. A kis Katica mindig belopózott az úgynevezett gyümölcsöskamrába, a konyha melletti fehérre meszelt zöld kályhás szobába, s köténykékét almával és körtével szedte tele... Ma a táblák nyitva voltak, s a fiatal leány már látott először üvegtáblákat fényleni a kőkeretes ablakokban. Ez volt Bruck doktor háza.

Anélkül, hogy tudta volna, miként, áthaladt a fahídon s megkerülte a házat három oldalról, szíve kissé dobogott. Neki nem volt joga többé itt mutatni magát. Lépésének zaja hallatszott a gyepen, ehhez még a patak zúgása s a háztetőn a verebek csiripelése járult. Egy-egy ablakszárny nyitva állt, lámpákat látott a szoba tetőzetéről lelőgni, s tiszta fehér edényeket a konyhafalon függeni. Madárhangok is hallatszottak belülről, melyek a verebek civakodó hangjai közé vegyültek, de emberi zaj nem volt észlelhető. A ház nyugati végén befordulva észrevétlen a ház főhomlokzata előtt akart elhaladni. Ekkor hirtelen megijedt s összerezzenve megállj.

Az ajtóban, mely a homlokzat közepén volt, s mely előtt a gyepre vezető széles kőlépcső épült, egy asszony állt, finom, nyúlánk, lányos tünemény. Egy asztalon mellette képek és könyvek voltak felhalmozva, melyek leporolásával foglalkozott. Csodálkozva nézett a határozatlan lépésekkel felé közeledőbe, s a kezében lévő képet a földre ejtő. Flóra fényképe volt az, tojásdad alakú keretben.

Ez nem lehet az esperesné azon gúnyos leírás alapján, amit csak az imént Flórától hallott. Katica alacsony, meggörnyedt, a fazekak, serpenyők s befőttesüvegek közt megöregedett anyókének képzelte, ki nem tud mást, mint kalácsot sütni. Ama kép nem illett ezen nőre, kinek kicsi, öreges képe oly finom, oly nemes volt, s oly szelíd beszélő tekintettel nézett reá a fehér csipkekendő alól, mellyel gazdag, őszes szőke haja le volt kötve.

Katica mind zavartabb lett, s lábát a lépcsőre téve hebegé:

– Gyermekkoromban itt játszottam. Pár nap előtt jöttem vissza Drezdából, és ez itt a testvérem – folytató gyorsan a képre mutatva, majd vidor nevetésben tört ki azon ügyetlen mód felett, mellyel magát bemutatta.

Az asszonyság is nevetett. A képet az asztalra tette, lejött a lépcsőn s mindkét kezét a lányka felé nyújtotta.

– Akkor tehát kegyed Bruck legfiatalabb sógornője! – Csöndes mosolygás terült el arcán. – Nem is tudtam, hogy a Baumgarten-villába vendég érkezett – folytatá a néni keserűséggel.

E percben Katica lelke fölött is árny vonult el. Oly semmi volt ő, oly elfelejtett tagja a Mangold családnak, hogy Bruck érdemesnek sem tartá megemlíteni a vele való találkozást?... Ajkába harapott s úgy követé az előtte menő asszonyság hívó kézmozdulatát, ki a tágas előszobában egy ajtót nyitott ki előtte. A nyúlánk asszonyság minden mozdulata kecssteljes volt.

– Ez az én szobácskám s otthonom a síríg – szólt örvendező s lelkesült hangon, mintha fáradságosan hatolt volna előre e nyugpontig. – Mielőtt férjem mint esperes a városba költözött volna, egy kis egyházban, falun éltünk. Nagyon szegények voltunk, s minden ügyességemet össze kellett szednem a háztartásban, hogy állásunk díszét a világ előtt fenntarthassuk. Mégis ez volt életem legszebb kora... A város poros levegője rosszul hatott idegeimre, szinte beteges vágyat éreztem a zöld magány után. Én sohasem mondtam ezt ki, de a doktor titokban mégis gondoskodott róla s takarékoskodott. Pár napja ezen házba vezetett, melyet kevéssel azelőtt számomra megvett. – Az utolsó szavaknál hangja elfojtódott, s megindulás, volt rajta észrevehető.

Tehát mégis a néni volt ez, s öccsét büszkén nevezé „doktornak”. Majd ismét kedélyesen mosolygott.

– Nemde, valódi kis kastély? – kérdé bizalmasan. – Csak nézze meg a szárnyas ajtókat s a boltozat finom munkáját! Az

öreg bőrszőnyeg megfeketedett aranyos léceivel bizonyosan drága lehetett! Kint a kertben még nyomai láthatók a puszpángbokrokknak, a kőszobrokknak. Eredetileg e ház özvegyi lakhely volt, és a Baumgarten család egy tagja lakta. Egy krónikából tudom... Keményen fűtöttünk, hogy a falak átmelegedjenek. Különben egy szegnyi újítás sem történt. Nem volt módunkban, de felesleges is lett volna.

Katica csendesen régen megszemlélte már az egész berendezést., A megbámult mahagónibútorok éppen a sárga bőrszőnyeghez illettek. A középfalon, nem messzire a terjedelmes fehér fénymázás kályhától függött az elhalt esperes vízfestéssel készített képe. Az öregúr hivatalos ruhában volt ábrázolva. Legszebb dísze a szobának a széles ablak melletti pálmacsoport, melyet az ablakon beömlő napsugarak világítanak meg. Űvegedényben aranyhalacsák sem hiányoztak s egy madárka sem fémketrecében. Ez a magányos asszonyok öröme. Az ablakpárkányon tavaszi virágok nyíltak, vegyes színű jácintok s lehajtott fővel ábrándos nárciszok, a varróasztalka pedig egy valóságos babérlugasban állt.

– Neveltjeim. Csaknem magról költöttem őket – szolt a néni, követve a leányka bámuló tekintetét. – A legszebbeket és legkedvesebbeket természetesen a doktor szobájába tettem. – A szomszéd szoba ajtaját kinyitá s Katicát odavezette.

„Természetesen!” – hogy volt az mondva! Oly női alázatossággal s megadással, oly anyai szeretettel, oly kényeztetőleg... „Természetesen” a legszebbiket, a sarokszobát neki adta a házban, melynek keleti ablakai előtt zúgott el a patak. A széles vízszalag mögött a park egyik legszebb része látszott, a hársfákon túl kékes ködben pedig a villa palatetőzete emelkedett... Ezen ablakok közt, a tükörfal mellett állt az íróasztal. Ha az orvos szemét a papírról fölemelő, a villán a zászlórudat látá az égbe nyúlni – az égbe! Katica szégyenpírban érzé arcát égni. Itthon a gyöngéd gondoskodás mindent

elkövetett, hogy ezen férfi a legédesebben s a legkedvesebben részesüljön, s odaát hűtlen testvére éjjel-nappal azon törte fejét, mint tegye lehetetlenné.

Vajon a szívélyes, érzékeny asszony, ki mellett állt, sejtette-e, hogy előbb-utóbb elkerülhetetlen fájdalom fogja érni kedvencét, amelynél nagyobb nem is gondolható el. Ő Katicát nem úgy fogadta, mint hazatértet, hanem mint Bruck legfiatalabb sógornőjét, ki minden viszonyt oly jól ismer, hogy némileg feleslegesnek is találja a fiatal lánynak bemutatni magát. Ebből Katica azt következtette, hogy a jóasszony nem ismeri a dolgok állását a Baumgarten-villában. Annyival is inkább, mert a tükörfalra mutatva ártatlanul mondá:

– Még nem vagyok egészen készen a berendezéssel, még itt a menyasszony fényképe, s az orvos anyjának, ki testvérem volt, olajképe hiányzik.,

Különben semmi sem hiányzott az otthonos szobából. Az orvos, kinek a ma esti vonattal kell visszaérkeznie, nem is képzelte, hogy nénjét a városban ne találja. A néni az orvost a hurcolkodási kellemtelenségektől akarta megkímélni, s a kereskedelmi tanácsos, mint a néni hálásan említé, oly figyelmes volt vele, hogy ezen okból azonnal átadta neki a házat.

Ezalatt a néni egyre rakosgatva sürgött-forgott, de oly halk és csendes léptekkel, mintha az orvos ott ülne íróasztala mellett s új művén dolgoznék. A könyvtár mellett egy falszekrényt nyitott ki s egy tányért vett elő, melyen a híres kalács volt. Szíves kézmozdulattal nyújtá oda a leánynak az egyszerű süteményt.

– Egészen friss. Ma sütöttem a sok hurcolkodás dacára. A doktornak mindig szüksége van ilyenre, kis makacs betegek számára... Borral nem szolgálhatok. Azon néhány palackot, mellyel bírunk, a városban hagytuk a nehéz betegek számára.

Katica papírjaira gondolt a pénzszekrényben, melyek éjjel-nappal méhszorgalommal nagy összegeket szereznek, s a torony borral ellátott gazdag pincéjére, kevély, szivarozó testvére a

nyugágy bíborvörös párnái közt; mekkora a különbség az itteni igénytelenséghez és egyszerűséghez képest, s mint emlékezteté ez őt a drezdai otthonára.

Szíve megnyílt. Nevelőanyjáról beszélt, annak bölcs, s erőteljes intézkedéseiről, arról, mint szoktatta őt is a munkához.

– S mit szól e nevelési rendszerhez az elnökné? – kérde a néni finom mosollyal, mialatt szeretetteljes tekintettel vizsgálta a virágzó fiatal alakot.

– Nem tudom – válaszolta Katica vállvonva, s élénk tekintettel. – De azt hiszem, hogy mozdulataim túl élénkek számára, beszédem nagyon hangos. Erős termetű vagyok s neki nem elég halvány. Isten tudja, mennyi bajuk van velem! Ez testvérenek arcképe? – kérde gyorsan megszakítva a tárgyat s egy falhoz támasztott képre mutatva.

Az asszony igenlően válaszolt.

– Nem merem helyére tenni. Én szédülésekben szenvedek, s nem merek létrára lépni... Pár hete elbocsátottam szolgálómat – finom pír ütött ki arcán –, s most várnom kell, míg a felügyelőné eljő s utolsó képeimet és az ágyfüggönyöket felakasztja.

Már az esperesné első szavainál Katica az íróasztal mellett volt. Napernyőjét az asztalra tette, s a tavaszi mályvabokrétát a tejüveg pohárba dugta. Azután egy hatalmas lökéssel az íróasztalt beljebb tolta s egy nádszéket állított a fal mellé.

– Szabad nekem? – kérde bizalmasan, mialatt az ablakpárkányról kalapácsot és szegeket vett elő.

Hálásan mosolyogva hozta elő a néni a képet, mely pár perc múlva már a falon függött. Katica akaratlanul összerázkódott, midőn Flóra arcképét is odanyújtá. Ő saját kezeivel tegye ezen arcképet az elárult férfiú szemei elé? Holott az már nem volt többé az övé. Kevéssel azelőtt vissza lett kérve, éppen úgy, mint a gyűrű, mely még az orvos ujján volt. Minő kínos helyzet! S most még a néni végig is simogatta e képet,

– Oly gyönyörű – szólt gyöngéden. – Én kevéssé ismerem, ritkán keres fel engem. De hogyan is kívánhatnám én öregasszony, hogy nálam unja magát. Azért mégis szívből szeretem; hisz őt szereti és boldoggá fogja tenni.

Minő megfoghatatlan tudatlanság! A fiatal leány úgy érzé magát, mintha a szék égne lábai alatt. Nagyon meggondolatlanul cselekedett. Mindazok után, amiket a toronyban hallott, néni kellett volna neki idejönnie. Kétszínűnek és alattomosnak tűnt fel önmaga előtt, hogy mindjárt el nem rántotta a néni kezéből a képet s meg nem ismertette a kígyóval, mely szíve ellen sziszegett. S mégsem volt szabad egy szót sem szólania. Oly keményen verte a szöveget a falba, hogy csakúgy dongott belé, azután a képet ujjhegygel felakasztva hirtelen leugrott a székről. Mint egy szép, gonosz, győzelmes démon mosolygott le testvéreinek arcképe az íróasztalra.

Katica napernyője után nyúlt, hogy a szobát gyorsan elhagyja. A küszöbön átlépve, e legközelebbi nyílt ajtón át egyenesen a néni ágyára látott. A létra állt mellette.

– Ezt majd elfelejtettem – kiáltott fel Katica, magát mentegetve.

Beszaladt, s a függönyt az ágyról felemelve a létrára lépett. Oldalt a sötét szobasarokban oly magasan állt, hogy ujjaiával megérinthe a mennyezet angyalkáinak lábait. Gyors kezekkel rendezé a függönytartó karikáit, mialatt a néni az asztalnál jóságos segítőjének málnaszörpöt készített.

E percben Katica az ablak előtt egy férfit látott gyorsan elhaladni, egy magas termetű s szigorú magatartású férfiút; Mielőtt elhatározhatta volna, hogy maradjon-e vagy leszálljon, már benyitott a néni szobájának ajtaján. Az öregasszony e felkiáltással fordult vissza.

– Ah, Leó, te már itt vagy! – s ezzel rohanva megölelte nyakát. El lón felejtve a málnaszörp s a jóságos segítő, kinek azt meg kellett volna innia, s ki zavartan igyekezett elrejtőzni a

függönyök mögé, csöndben maradva, nehogy e viszontlátás! jelenetben alkalmatlankodják.

Látta, mint hajolt az orvos szép szakállas arca a néni felé, s mint csókolta meg tiszteletteljesen annak kezét. Aztán körülnézett a szobában.

– Nos, Leó, mit szólsz ahhoz, hogy tudtod nélkül kirepültem? – kérde a néni.

– Ezt tulajdonképpen nem kellene helyeselnem. Pár nap alatt sokat tettél, s tudom, hogy neked árt a házi nyugtalanság és gond. Különben jó színben vagy.

– De te néni, Leó – szakítá félbe a néni. – Nincs oly piros színed, mint máskor, s itt – homlokára mutatott – valami idegen van, valami sötét, kínos gondolat. Kellemetlenséged volt az utazásod alatt?

– Nem! – Ez őszintén megnyugtatóig, de egyszersmind elutasítólag is hangzott. A kereskedelmi tanácsosnak igaza volt, nem szeretett dolgairól beszélni. – Mily otthonias nekem ez a szoba, dacára sötét falainak – szólt karjait hátrakulcsolva, s vizsgálódva járt az asztal körül. – Az ártatlan nőiesség int itt az ember felé, s ezért érzem én jól magam körödben, dacára egyszerű bútoraidnak. Sokat fogok én itt nálad időzni.

Az öregasszony nevetett.

– Igen, igen, egy bizonyos júniusi napig – szólt tréfálódva. – Püünkösdkor lesz a lakodalmaid.

– Püünkösöd másnapján.

Mily különösen mondta ezt Bruck! Oly hidegen és határozottan, oly kérlelhetetlenül, mintha egy percet sem engedne el a kitűzött órából. Katica borzongást érzett. Visszafojtotta lélegzetét, s percről percre remélte, hogy az orvos szobájába fog távozni. Ekkor majd kiszökhet anélkül, hogy a férfi meglátná. Egész természete fellázadt ezen akaratlan hallgatózás ellen. De az orvos ahelyett, hogy távozott volna, hirtelen megállt

az asztalnál s egy levelet vett kezébe, mely egy még rendezetlen könyvhalmoz között volt.

A néni önkéntelenül olyan mozdulatot tett, mintha meg akarná akadályozni a levél olvasásában, s mélyen elpirult.

– Ah, milyen feledékenyek az öregek! – panaszkodott. – Ezen levelet pár órája a városból hozták. Lenz kereskedőtől jött. Ma nem kellett volna kezedbe akadnia s mégis itthagytam. Azt hiszem, hogy a tiszteletdíjat tartalmazza. Ily szokatlan időben... Leó, félek...

Az orvos felszakítá a borítékot s átfutá a sorokat.

– Igen, ő is kifizetett – monda nyugodtan s az asztalra lökte a levelet pár bankjeggyel. – Búsulsz emiatt, néni?

– Én? Egy percig sem, Leó, ha azt tudom, hogy nem veszed szívedre ezen szívtelen emberek hálátlanságát. Én rendületlenül bízom benned, tudományodban és jó csillagodban – szólt a néni melegen, s teljes meggyőződéssel. – A kövek, melyeket a rosszakarat s irigység lábaid elé dobnak, meg nem zavarnak. Te utat fogsz magadnak törni. – A sarokszoba nyitott ajtajába mutatott. – Nézd meg a szobácskádát! Mily zavartalanul és csendesen fogsz itt munkálkodni! Mily boldog leszek arra az időre, melyet még itt együtt tölthetünk s melyben még rólad gondoskodhatom!

– Igen, néni, de meg kell szűnni azon takarékoskodásnak és gazdálkodásnak is, melyet sorsom rosszra fordultával az utóbbi hónapokban behoztál. Nem tűröm tovább, hogy óraszám a konyha hideg kövén állj. Ha lehetséges, még ma visszahívod régi szakácsnémat. Ezt bátran teheted. – Oldalzsebébe nyúlt s egy nehéz pénzeserszényt vett elő. Arannyal volt tele, s tartalmát az asztalra önté.

Az öregasszony szótlánul kedves meglepetéssel nézte az aranyhalmazt egyszerű asztalán.

– Ez egy tiszteletdíj – szölt az orvos hallható elégtétellel. – A nehéz időknek vége van! – E szavakkal a sarokszoba küszöbére lépett.

Látni lehetett, a néninek volt még valami a szívéen, de egy szóval sem kérdezősködött, kinek a gyógyításáért kapta ezt a sok pénzt.

Katica felhasználta a kedvező pillanatot s leszállt a létráról. Úgy dobogott a szíve s úgy égett az arca szégyenében, hogy ezt a bizalmas beszélgetést hallotta! Az ajtó az előszobába vezetett. Azon át észrevétlenül szökhet meg, a néni is higgye azt, hogy ő már régen-elment, és semmit sem hallott a beszélgetésből. Lopva tekintett tehát a sarokszobába, ahol már mindketten az íróasztalnál álltak. E percben hallá az orvost felkiáltani:

– Nézd csak, az első tavaszi virágok! Ugye tudtad, hogy úgy szeretem e szép kék virágokat?

A néni a csodálkozás felkiáltásával szakítá félbe.

– Nem én, Katica, fiatal sógornőd tette a pohárba e virágokat. Oh, milyen szórakozott és feledékeny vagyok! – Az öregasszony kisetett, maga után becsukva az ajtót.

Katica közben az előszobán át a szabadba szökött. Csendesen és nyugodtan ment el az ablak előtt. A legközelebbieknél a fel nem akasztott függönyök tűntek fel, azután a nappali szoba ablakai. Egy ablakszárny nyitva volt, jácint- és nárciszillat ömlött ki belőle. Hirtelen egy szép férfikéz két cserép közé egy poharat tett. Az ő tavaszi bokkrétája volt, melyet az orvos most idehozott.

Katica összerezsent. Amilyen gyors és meggondolatlan volt, most különös színben tűnhetett fel a férfi előtt. Az orvos talán egy fiatal leány tapintatlanságának és tolakodásának tulajdoníthatta e virágokat. Azonnal megállt, s az elfojtott bosszúság könnyeinek fényével szemében az ablak felé nyújtá ki kezét. E mozdulatra az orvos feltekintett.

– Legyen szíves, doktor úr, adja ki nekem e virágokat, melyek az enyéme. Egy percre letettem kezemből s ott felejtettem – szólt Katica, izgatottságát erőltetett nyugalommal palástolva.

Első pillanatra úgy látszott, mintha az orvos e hangot hallva kissé megijedt volna. Annyival inkább, mert váratlanul jött, s mintha kellemetlen lett volna neki, hogy Katica reá figyelt. De összeszedve magát így szólt:

– Nyomban leviszem kegyednek. – Ez a mély nyugodt hang Katicát lefegyverezte. Az orvos nem akart neki fájdalmat szerezni.

Mindjárt utána megjelent az orvos a lépcsőkön. Pompás lengő szakállával, széles mellével s mérsékelt nemes mozdulatával oly szép alak volt, minőt legszívesebben egyenruhában szeret az ember látni, vagy zöld vadászruhában. Udvarias mozdulattal nyújtá a leánynak a poharat.

A leány kivette a virágokat.

– Az első tavaszi kis jószágok a hűvös áprilisi légben még nemigen akarnak fakadni – mondá a doktor mosolyogva. – Sokszor kell lehajolni s fáradságosan összegyűjteni őket, de jobban is örül azután nekik az ember, mint egy virággal telt nagy üvegháznak,

Csak most lett nyugodt a leány. Most az orvos már nem gondolhatta, hogy az új sógorság folytán tolakodott íróasztalára.

A néni is megjelent a nyitott ablaknál. Kimentette magát, s meleg szavakkal kérte a leányt, hogy jöjjön el minél gyakrabban.

– Katica kisasszony pár hét múlva már visszamegy Drezdába – válaszolta Katica helyett gyorsan az orvos.

Ezen szavak meglepték a leányt. Az orvos tán félt, hogy látogatásai alkalmával a tájékozatlan öregasszonnyal majd sajátságos vőlegényi viszonyáról fog beszélni? Ezen gondolat elkedvetleníté és egyszersmind fájta neki a férfi titkos szenvedése, melyet oly erősen zárt kebelébe. S még csak meg sem nyugtathatta.

– Tovább fogok itt maradni, doktor úr – mondá a leány komolyan. – Nagyon valószínű, hogy több hónapig kell majd Móric házában időznöm. Mint Henriette orvosa legjobban határozhatja meg, mikor mehetek vissza Drezdába nevelőszüleimhez, s mikor hagyhatom el beteg testvéretem.

– Tehát kegyed Henriettét ápolni akarja?

– Az magától értetődik – egészítő ki a leány. – Elég kár, hogy ápolása máig idegen kezekre volt bízva. Inkább segély nélkül marad szegény egész éjeken át, semhogy valakit magához hívjon, mert bántja őt az álmos arcok savanyúsága és komorsága. Amellett sokkal büszkébb és ingerlékenyebb, semhogy a cselédek oltalmára bízza magát. Ennek nem szabad többé megtörténnie. Nála maradok.

– Nagyon is könnyűnek gondolja e feladatot. Henriette nagyon beteg – az orvos úgy simította végig saját arcát, hogy szemei pár percig nem voltak láthatók. – Nehéz, fájdalmas órákat kell majd átélnie.

– Tudom – szólta a leány s arca pár percre holthálvány lett –, de nekem van bátorságom.

– Ebben nem kételkedem – szakítá félbe az orvos. – Éppen olyan bizalmam van a kegyed türelmében, mint kitartó jószívűségében. De az idő nem határozható meg, mikor nem lesz a betegnek többé szüksége ápolásra. Ezért nem engedhetem meg, hogy ily erélyesen a dologhoz lásson. Nem fogja bírni erővel.

– Nem? – a leányka öntudatlanul emelé föl és nyújtá ki karjait. – Nemde, doktor úr, aggálya alytalannak bizonyul, ha végignézi rajtam? – kérdé jókedvűen. – En jó vérből származom. Sommer nagyanyámra ütöttem, ki parasztlány volt, favágók gyermeke. Mezítláb szaladgált s fivéreinél is jobban tudta az erdőn a fejszét forgatni. Zsuzsától tudom.

Az orvos a nyitott ablakra veté tekintetét. Az öreg esperesné egész elmélyedve állt jácintjai és nárciszai mögött, s tekintete mintegy elbűvölve nyugodott a leánykán.

– Nem az izmok erejéről lehet itt szó – szolt az orvos kitérőleg. – Egy ily ápolás izgalmaival és aggodalmaival nagyon rosszul hat az idegrendszerre. Egyébiránt – szolt magát megszakítva – nem áll hatalmamban befolyásolni kegyed elhatározásait. Ez kegyed gyámjának a dolga. Határozzon Móric! Ó bizonyosan azt fogja akarni, hogy a meghatározott időben nevelőszüleihez térjen vissza. – Az orvos az utolsó szavakat határozottan s keményen ejté ki.

A néni akaratlanul beljebb vonult a szobába; a leány nyugodtan állva maradt.

– De miért ily hajthatatlan, doktor úr? Miért óhajtja, hogy Móric ily keményen bánjék velem? – kérdé szelíden. – Rosszat akarok-e? Miért akarna Móric engem testvéri kötelezettségemben meggátolni? Ezt nem hiszem róla... De tudok egy közvetítő módot: intézkedjék úgy, hogy Henriette velem Drezdába jöhessen! Ott orvosnémmal osztom majd meg az ápolást, ez aztán csak nem árthat idegeimnek?... – A leány kissé elmosolyodott.

– Jó, meg fogom kísérelni – mondá az orvos határozottan.

– Akkor szavamot adom, hogy mihamar fölszedem sátorfáimat – válaszolta a leányka határozottan és beszédes tekintettel, melynél az orvos – mintha rossz úton járna – szeméit lesüté.

A néni hirtelen kihajolt az ablakon s bámulva nézett az orvos arcába – oly csodálatosan hallgatag volt. Szótlanul állt ott, pár száraz vadszőlőindát tört le, s egy szót sem szolt többé.

– Oly örömet megy el? – kérdé a néni a leánytól látható zavarral s szeretetteljes szemrehányással.

Katica arcára húzta ismét a nyakába hátraesett fátyolát s jó szorosan kötötte össze álla alatt.

– Udvariasságból nemet mondjak, esperesné asszony? – kérdé a leány mosolyogva. – Nem úgy vagyok én nevelve, hogy ezt tehetném. Én ma is oly idegen vagyok az elnöknével s

mostohatestvéreimmel szemben, mint akkor, midőn atyám parancsára meg kellett őket csókolnom. Én lépten-nyomon valamibe ütközöm, mely talán másoknak fel sem tűnne, de ami nekem már gyermekkoromban fájdalmat okozott s nyugtalanított. Mily fagyos lett atyám háza – összeborzadt. – Az ember meleg lába sok hideg márványt talál itt. S ehhez még Móric is oly előkelő ember lett – két hamis gödröcske mutatkozott a leány arcán. – Szinte megijed az ember és szégyelli magát, ha saját egyszerű névjegyére néz... Igen, édes esperesné asszony, én örömetestérek vissza Drezdába, feltéve, hogy Henriette is velem jön. De különben – itt komollyá vált s az orvoshoz fordult – mindent el fogok követni, hogy beletaláljam magam az itteni viszonyokba, s ha sikerül, még azon esetben is itt maradok, ha Móric erővel akarna Drezdába küldeni.

Szívélyesen üdvözölte az öregasszonyt s magát az orvos előtt könnyedén meghajtva hagyta el a kertet, hogy még a kastélybeli malomba menjen, bár este volt már.

VIII.

Lassan-lassan egészen besötétedett. A fonoda tornyán hetet ütött az óra. Katica még mindig a kastélybeli malom egyik ablakának boltívében ült. Előbb Zsuzsa kívánatára a fehéreneműs szekrényt vizsgálta meg. Az öreg nem hitt a molnárnénak, ki őt ápolja s bejárt, azt állítván, hogy a saját kezűleg font szép fehérenemű hamar „eltéved”. Azután minden este levest főzött neki, s lefektette az ágyba, mert bár Zsuzsi jobban volt, még nem bírt egy kis erőre kapni... Most azonban már nagyon is soká ült a fiatal leány összetett kezekkel az ablakban, az est egészen beszötte homályával. A kereskedelmi tanácsos házában nem volt ily jó dolga. Ott nem volt egy nyugodt esti órája, egész

másképpen, mint Drezdában. A cselédség, amint a nap lenyugodott, mindjárt leeresztette a függönyöket. A lángok a lámpákban fellobogtak, s fénytenger űzte el a legkisebb árnyékot és homályt a szobákból.

Az öreg falióra tompa ketyegése úgy hangzott, mint valami ütemszerű föld alatti kopogás, s a vastag zöld függöny mögül úgy tűnt fel a Zsuzsa ágya melletti éji lámpa fénye, akár egy gnóm homályos tekintete.

Ez ismét egy nyugodt perc volt a homályban. Mint figyelt ilyenkor hajdan s mint leste a fehérekéket, mialatt Zsuzsa neki mesélt! Ma csak úgy melleleg gondolt rájuk. Most mindig odanézett, hol nagyatyja meghalt, s arra gondolt, mint tudatá a közvélemény ítéletét vele Bruck, s most még kevésbé érté, mint azelőtt, hogy miért mentegetőzött úgy előtte... Állítsa bár az egész világ, ő nem hitte, hogy az orvos túlbizakodással és lelkiismeretlenséggel volna vádolható, hisz látszik e férfin az őszinteség, a becsületesség és meggondoltság. S most ismét szívébe szökött a vér és harag támadt fel benne, éppen úgy, mint ma délután, midőn Flóra orvosi működését oly durva kifejezésekkel illette. Minő rejtélyes teremtmény volt az az ünnepest Flóra, a kis Katica hajdan félt és csodált bálványa!... Midőn magukban voltak, Henriette mindig őrizkedett a boldog párról beszélni, de olykor elejtett szavaiból mégis azt gyanította Katica, hogy Flóra eleinte szerette az orvost.

Bruck, miután mint ezredorvos a francia-német háborúban részt vett s hosszabb ideig egy híres berlini orvos mellett működött, nénje határozott kívánatára M.-be tért vissza. A jó hír, mely megelőzte, s vonzó, férfias külseje csakhamar keresett orvossá, a hölgyvilág előtt pedig óhajtott kérővé tették, így tehát az ünnepest Flóra részéről nem volt leereszkedés, midőn sokat keresett kezét neki nyújtá. Flóra feltűnően közeledett hozzá, midőn kifecamodott lábát egyedül az ő gyógykezelésére bízta. Még betegsége alatt eljegyezte magát vele, amiért sokan

irigyelték. Ezért nem akart most rögtön erőszakosan szakítani vele. Ezért akarta titokban, kölcsönös elhidegülés alapján, lassan megbontani a kapcsolatot.

Katica hirtelen felugrott. Elviselhetetlen volt a gondolat, hogy lássa és tanúja legyen azon fellázító komédiának, amit e férfiúval játszottak. Nem, ő is Móric és Henriette pártján állt. Flórának nem szabad megszegnie adott szavát. Az egész családnak össze kellett volna tartani, hogy e szívtelen árulásnak ellenszegüljön. Az ostoba! Még sohasem látta Flóra az orvost csendes magányában, nényével! Nem tudta, hogy tenyerén fogják hordozni, ha közéjük megy.

Katica nagyon megijedt s iszonyal takará el arcát kezeivel. Itt homály van, mély homály, melyben a bűn halkán lopózhatott a szívbe.

Gyorsan ment le a falépcsőkön. Lent az előszobában lámpa égett, mely megvilágítja a hosszú folyosót, melyen az oszlopok vékony árnyai vonultak végig. A nyitott malomajtón át dörej és zúgás hallatszott, mely egy időre elűzte lelkéből a kísértést. Ez a kastélybeli malom fehérre meszelt nagy előszobája volt, az építő rejtelmes arcképével, mely oly kísértetiesen nézett le fekete keretéből. Egykor a fiatal leány félt tőle, s most úgy tűnt fel, előtte, mintha egy jó barát a valóságba vezetné őt vissza egy bűnös, hazug álmvilágból, melyben őt nem illető helyet foglalt volna el...

Gyorsan hagyta el a malmot. Hideg szél csapta meg forró arcát. Fenn tiszta fényben tündököltek az arabeszkék, az ég csillagalakjai.

Katica szégyellte magát léha ábrándozásai miatt. De nem olyan volt-e ez, mint a szédülés, melytől az ember nem óvhatja meg magát s mely a legegészségesebb és legerősebb embereket is meg szokta lepni?

Már messziről látta a gallyakon át a villa ablakait világítani, és midőn a házba belépett, zongorahangokat hallott a folyosón. A

hangszer remek volt, de barbár kezek vették igénybe. Az elnöknénél ipa kis fogadási est volt. Fiatalok, öregek jöttek teázni. Az öregebbek whistasztalnál ültek, a fiatalok zenét hallgattak, beszélgettek; fesztelen mulatság zajlott tíz óráig.

Katica rögtön átöltözködött s belépett a terembe, a földszinti balkonos szobába. Ma kevesen voltak, csak egy játékasztal volt elfoglalva, s a teaasztal, hol máskor a fiatalság csoportosult, elhagyatva állt.

Henriette állt a teafőzőnél. Ma is, mint többnyire, rikító veres szalag volt szőke hajában, s egy ujj nélküli, bársony felöltő, világoskék selyemruha felett. A szürke, sovány arc kísérteties volt ezen színpadias pompában, de szemei túlvilági fényben ragyogtak.

– Bruck ismét itt van – susogá Katica fülébe, meleg lehelettel, megindult hangon, s a szomszéd zenetermen át, hol a zongora még mindig kínoztatott, Flóra szobájára mutatott. – Katica, olyan ő, mintha ismét megnőtt volna, oly magas, oly átgondolt... Istenem, de ne vágj olyan komoly apácaképet! – szakítá meg egyszerre szavait hevesen, oly megfoghatatlanul izgatott volt...

– Ma mindenki oly komoly. Móric sürgönyt kapott, s nagyon szórakozott, a nagymamának szörnyű rossz kedve van, mert terme üres. És én oly víg, oly víg vagyok... Tudod-e, hogy a tegnapelőtti rohamnál azt hittem, hogy Bruck csak a holttestemet fogja találni? Csak ezt ne!... Nélküle nem akarok meghalni.

Első ízben beszélt a halálról, s jó volt, hogy a zongorán hangosabban játszottak. A kandallónál három öregúr erősebben vitatkozott, mert a beteg ezen felkiáltása hangos és szenvedélyes volt. Katica lopva meglökte. Az elnökné éles rosszálló tekintetet vetett szemüvegén át a teaasztalra. Henriette rögtön összeszedte magát.

– Ej, rossz néven veheti ezt valaki tőlem? – kérdé kihívólag, vállait gúnyosan felhúzva. – Senki sem hal meg öröme

egymagában. Az orvos arra való, hogy az ember az utolsó percig reményt merítsen biztató szavaiból.

Katica eleget tudott. A beteg nem fog vele Drezdába menni. A Henriette által készített teát visszautasítá, s egy megkezdett kis hímzést húzott ki zsebéből.

– Ah! Hagyd most a munkát! – szólt Henriette türelmetlenül.
– Azt hiszed, örömet ülek itt, s nézem, mint dolgozol azzal az unalmas fehér fonállal? – Fölkelt, s karját testvére karjába dugá.
– Menjünk a zeneterembe! Giese Margit még összetépi a húrokat és idegeinket, ha játékát meg nem szakítják.

A szomszéd terembe mentek, de a zongorázó hölgy, mint látszott, játéka által elragadtatva, rendületlen maradt... A szárnyas ajtó, mely Flóra szobájába vezetett, mint minden kis fogadási estélyen, ma is tárva állt. Az egész szobát be lehetett látni.

Elhomályosított lámpavilágával csaknem szürkének látszott a fényesen világított többi terem mellett. Sötét színe a szegletekben feketés árnyakat vetett.

Flóra hanyagul összefont karokkal az íróasztalnál állt, a kereskedelmi tanácsos egy karszékben ült, Bruck pedig állva egy könyvben lapozgatott. Az orvos szokatlanul halvány volt. Az aláömlő lámpafény két sötét homlokráncot s szeme alatt mély árnyat vetett. Kifejezésteli arca mégis nagyon fiatal volt menyasszonyához képest.

Henriette azonnal bement, hiszen a pár nem volt egyedül. Katica azonban, kit magával húzott, csak habozva tette lábát a küszöbre. Flóra arca tartóztatta vissza. Valami haragos, türelmetlen kifejezés volt benne. Rosszkedvében volt. Azonnal sértőleg nézte végig testvérét, ki ma cserélte fel először fekete öltözékét a félgyász világosszürke ruhájával.

– Jer csak be, Katica! – kiáltott reá. – Bár vastag selyembe vagy öltözve, mégis olyannak látszol, mint egy karácsonyi papírangyal. A legerősebb embert is idegessé teszed örökös

suhogással. Ugyan, mondd meg nekem, az istenért, miért hordod folytonosan a nehéz szöveteket? Hisz ez úgy illik drezdai konyhaművészetedhez, mint az ököl a szemre.

– Ez az én gyöngeségem, Flóra – válaszolt Katica nyugodtan mosolyogva. – Bár gyermekes, de én nagyon szeretem magamon a selyem suhogását... Oly felségesen hangzik! Konyhaművészetem alkalmával természetesen nem hordom, mint magad is beláthatod.

– Lám, mily büszkén ismeri be konyhaművészetét! Ostoba gyermek! Szeretnék egyszer vászonköténnyel a kormos fazekak mellett látni. No de mindenki saját ízlése szerint... Én megköszönném! – Nagy szürke szemeit lassan és lesve fordítá az orvos arcára, ki éppen nyugodtan tette le a könyvet s helyezte vissza az asztalra.

Katica érezte, mint szorult össze karjában ököllé Henriette kis keze.

– Ugyan, menj, Flóra! – kiáltott fel Henriette látszólag vidoran. – Öt hónappal ezelőtt gyakran sűrögtél-forogtál lent Tinka konyhájában a fazekak közt, hogy ügyesen, azt éppen nem állíthatnám... De a jóakarató igyekezet s a kis fehér kötény nagyon jól állt neked.

Flóra ajkaiba harapott.

– Te ma ismét, mint mindig, fecsegsz, s nem vagy képes tréfának ismerni el, ami akkor tréfa volt! – Kezére hajtva fejét az ablakhoz közeledett. Nagyon szép volt fehér uszályában, mely hosszan és lágyan nyúlt utána.

A kereskedelmi tanácsos felugrott.

– Nos, Flórácska, nem lenne kedved átjönni? – kérdezé a leányt.

– A terem ma roppant üres, de ennek alapos oka van. Ma diplomataestély van a hercegnél – nyugtatá meg önmagát –, ezért egy kis élénkséget kell odavinnünk, különben a nagymama pár napig lehangolt és rosszkedvű lesz.

– Még félórára kimentem magam, Móric – szólt a leány türelmetlenül. – Ezen fejezetet be kell végeznem. Már régen készen lett volna, ha Bruck nem jó be.

Az orvos az íróasztalhoz lépett.

– Oly nagyon sürgős? És miért? – kérde tréfás hangon és ugyanilyen arckifejezéssel.

– Miért, barátom? Mert meg akarom tartani a szavamat – válaszolt a leány élesen. – Ah, ez téged mulattat. Mindenesetre ez is női foglalkozás, s te nem érted, ki vágyakozhat a világon ily csekélységre!

– Általánosságban nem vagyok ily nézetem...

– Igen, általánosságban! – kacagott fel gúnyolódva Flóra. – De vannak mégis női foglalatosságok, melyeket helyeselsz! Főzni, varrni, kötni – számlálá ujjain.

– Nem engedted, hogy kimagyarázzam magam, Flóra – szólt az orvos nyugodtan. – Én ezt éppen úgy a nők szellemi, mint kézi munkáira vonatkozólag mondtam. Én nem vagyok ellensége a nőkérdésnek. Mint minden józanon gondolkodó azt óhajtom, hogy mind az anyagi, mind a szellemi téren férjének hű segédje legyen a nő.

– Segédje? Milyen kegyes! Mi nem kegyelmet akarunk, barátom. Nekünk több kell. Mi minden tekintetben egyenjogúak akarunk lenni a férfiakkal.

Az orvos vállat vont s mosolygott. Érdekes arca, melyben gyöngé gúny és szelíd engedékenység tükröződött, nagyon lelkesültnek látszott.

– Ez a mai kívánalmak legnagyobb foka volna, melytől éppen úgy, mint az amerikai nőemancipáció botrányos jeleneteitől, minden józan ember elfordul. Ez annyit tenne, mint gyilkos eszközt adni egy vigyázatlan kisdéd kezébe.

Flóra szót sem válaszolt. Márványfehér lett. Látszólag közönyösen acéltollat vett elő, azt mutatoujja körmén kipróbálta

s a tolltartóba dugta. Azután egy fiókot nyitott ki, s abból valamit kivett.

Henriette gyorsan rántá ki kezét testvére karjából s egy lépéssel közelebb jött, mialatt a kereskedelmi tanácsos, mintha künn valami dolga volna, sietve elhagyta a szobát. Katica megijedt, mert látta, hogy a finom ujjak mint nyúlnak egy tollkés után, hogy azzal a fiókból kivett szivar végét levágja.

– Ez is egy kés, melyet tulajdonképp nem kellene e célra használnunk – szolt Flóra erőltetett tréfával nézve az orvosra, ki e beszéd közben fel-alá járt a szobában. – De csodálatosképpen a mi nyolc lattal kevesebb női agyvelőnknek is megvan a teremtés uraiéval azon közös sajátsága, hogy dohányzás közben élesebben gondolkodik és gyorsabban munkálkodik. – Meggyújtotta szivarját, úgy vette idegesen mosolygó ajkai közé.

A zongorázó hölgy régen bevégezte darabját s e pillanatban az ajtóhoz lépett.

– Flóra, te szivarozol, te, ki a szivarfüstöt soha ki nem állhattad? – kiáltott fel s kezeit nevetve csapta össze.

– Menyasszonyom tréfál – szolt Bruck egész nyugodtan. Ismét az íróasztalhoz lépett. – Ez egyszeri kísérlet után fel fog vele hagyni, mert a többit drágán fizetné meg.

– Meg akarod nekem tiltani, Bruck? – kérdé hidegen, de szemében rendkívüli tűz lobbant fel.

Egy percre kivette a szivart szájából s finoman ujjai közt tartá.

Az orvos csak erre várt. Zavartalan nyugalommal, minden sietség nélkül kivette a hölgy kezéből a szivart s a kandallóba dobta.

– Még egészen nincs erre hatalmam. Kérhetnélek ugyan, de nem vagyok hiú szavak és ismételt kérelmek barátja. Te tudod, hogy nőszájban gyűlölöm a szivart. Jelen esetben egyszerűen mint orvos tiltom meg neked. Szükséges, hogy kíméld a tüdődet.

Flóra egy percre megmerevedett e vakmerőségre. Az utolsó szavaknál azonban láthatólag elborzadt, de azonnal összeszedte magát.

– Ez mégis hajmeresztő bátorság, Bruck! – kiáltott fel gúnyosan. – Erről nekem az, egészségügyi tanácsos, ki pedig gyermekkorom óta ismer, soha egy szót sem szólt. Ah, ilyenekkel csak gyermekeket szoktak ijesztgetni! Különben sincs semmi okom, hogy oly nagyon szeressem az életet, hogy fenntartásáért magamat valami élvezettől megfosszam, ellenkezőleg! Mint eddig, ezután is dohányozni fogok! Írói hivatásomhoz szükséges ez nekem, s e hivatás tart fenn engem. Ez boldogít, benne élek...

– Míg egy elkerülhetetlen fordulat vissza nem vezet majd tulajdonképpen hivatásodhoz – veté oda Bruck doktor. Szava mint az acél, oly keményen hangzott.

Ijesztő vörösség lángolt fel Flóra arcán. Ajkait metsző, kíméletlen feleletre nyitotta, de tekintete a zongorázó hölgyre, Giese kisasszonyra, az ismert gúnyos udvarhölgyre esett, ki előrehajlott arccal és vállal állt a küszöbön. Szemmel, füllel, minden érzékével magába látszott szívni az itt elejtett szavakat, mely nagyon érdekes tárgy lett volna egy kis udvari pletykára, de ez Flórának nem volt ínyére. Gyors s kecses mozdulattal elfordult tehát.

– Ah, menj, Bruck! – szólt feddőleg. – Minő prózai! Kéjutasból jöttél vissza, jól mulattál?

A hölgy elakadt, Bruck erősen megszorítá kezét.

– Nem lennél szíves kihagyni orvosi hivatásomat a játékból, Flóra? – szólt szavait erősen hangsúlyozva.

– Én kéjutasásról beszéltem – szólt a hölgy kihívólag, s kirántá kezét az orvoséból.

Az elnökné arckifejezése sohasem volt rokonszenves Katicának, s valahányszor váratlanul megjelent nála, mindannyiszor megijedt tőle. De e percben szabadabban lélegzett

fel, midőn az öreg nőt a szobába látta bejönni. Szokatlanul gyorsan jött, s láthatólag bosszús és haragos volt.

– Jövőre kénytelen leszek itt felállítani a játékasztalokat, ha nem akarom, hogy barátaimat elhanyagolják – szólt ingerült hangon. – Hogy hagyhattad ott ily korán a teafőzést, Henriette? Nem marad egyéb hátra, mint szobaleányomat a főző mellé állítani. S téged, Flóra, nem értelek, hogy lehetsz íróasztalodnál, mikor vendégeid vannak? Ha kiadód oly nagyon sürget, hogy még este is dolgoznod kell, zárd be ajtódat, mert így az egész dolog nagyon feltűnő, s a kacérság színezetével bír! – Nagyon föl lehetett háborodva, hogy ily fesztelenül nyilatkozott egy udvarhölgy előtt.

Flóra megigazítá kéziratát s tollát a tintába meríté.

– Gondolj, amit tetszik, nagymama! – szólt a hölgy hidegen. – Már régen zöld asztalod mellett ültem volna, bár önfeláldozással, ha itt fel nem kerestetem.

Henriette az elnökné mellett elsompolygott, s lopva intett Katicának, hogy őt kövesse.

– Megöl az izgalom – susogá.

– Légy nyugodt! Flóra hiába küzd! Mégis az orvos lábaihoz fog borulni – szólt Katica sajtáságosan megindult hangon. – De az orvost nem értem. Ha férfi volnék, mint ő... – tüzes szemekkel, büszkén s magasan emelkedett fel.

– Tudod-e, Katica, mit tesz szeretni? Ne ítéld! Hideg tekintetteddel, friss virágarcoddal te még nem ismered a lélek ezen őrült mámorát... – Henriette hirtelen elhallgatott s nehéz, mély lélegzetet vett. – Te nem tudod, hogy mily elragadó és elbűvölő tud Flóra lenni, ha akar. Te csak mostani alávaló szerepében látod őt, ezt a nyomorult, önző, szívtelen teremtet. Ki őt egyszer oly pillanatban látta, midőn szerelmesnek látszott, az értheti csupán, hogy egy férfi inkább kész a halált keresni, mintsem őt elhagyni.

IX.

Henriette teaasztali munkáját ment ismét folytatni, Katica azonban a zongoránál megállt s kottákban lapozott. Henriette utolsó szavai nagyon meghatották. Valóban olyan a nem viszonzott szerelem, hogy érte meghalni is lehet? S ily hatása lehet oly férfirra is, mint Bruck?

Bruck határozott lépésekkel hagyta el Flóra szobáját. Az elnökné is gyorsan suhogott el mellette. Még két ékesebb nő volt a teremben, kiket üdvözölnie kellett. A dolgozószoba ajtaja ezután is, mint ezelőtt, nyitva maradt. Mindenesetre az elkezdett cikk következetesen be lett fejezve. Miután Giese kisasszony is kijött, ismét a zongorához ült s futamokat kezdett játszani. A szoba egészen elcsendesedett.

Katica észrevétlen pillantással követte a termen áthaladó orvost. A teaasztalnál Bruck megállt, hogy Henriettével beszélgessen, de meggátolta ebben egy asszonyság, ki társalgásával egészen elfoglalá. Az orvos nagyon lovagias volt, s taglejtése nagyon megnyugtatónak látszott, de Katica Flóra utolsó szavainál, a haragnak egy csillámát látta szemeiben fellobbanni. Nem volt mái-oly nyugodt, minőnek látszott, s menyasszonya a vörös szobában sem volt az. Már öt perc múlva hallatszott, hogy türelmetlenül lökte el maga alól a széket s kijött.

– Nos, Flóra, már készen van? – kérde az udvarhölgy, fáradhatatlan ujjait tercekben futtatván végig a zongorán.

– Ah, azt hiszed, hogy a hatásos véget csak úgy a ruhaujjából rázza ki az ember? Most nem vagyok ráhangolva, sugallat nélkül pedig semmit sem írok. Szentnek tekintem írói hivatásomat.

Giese kisasszony sajtószerű rosszakarattal hunyorgatta szemeit. Hamis szeme volt.

– Nagyon kíváncsi vagyok, mint fogadja majd a kritika *A nők* című nagy művedet. Te oly sokat beszéltél nekünk róla. Elfogadta a kiadó?

Flóra észrevette a szemjátékot.

– Nemde örülnétek, drága lelkek, ha fiaskó lenne, ugye Margit? – szólt Flóra csípősen. – De ezt az örömet nem fogjátok megérni. – Halkan és elbizakodottan nevetett, s illatos fürtöcskéit homlokából kirázva mint egy hercegnő, oly büszkén akart a nagyterembe távozni.

– Gyermekek, te úgy állsz itt a hangjegyfüzettel, mintha te is igénybe akarnád venni füleinket – szólt útközben Katicához gúnyosan, s egy oldalpillantást vetve a serény zongorázó nőre. – Énekelsz is? – Katica a fejét rázta. – Ez Sommer-örökség lenne; a mi családunknak nincs énekhangja.

– Igen Flóra, Katica zongorázik – szólt át a kereskedelmi tanácsos. Az ajtó közelében egy úrral beszélt s most belépett. – Az orvosné számláiból tudom. Sok pénz, Katica! Már mondani akartam neked, hogy nagyon drága mestereid vannak.

A fiatal leány nevetett.

– A legjobbak, Móric. Mi Drezdában gyakorlati emberek vagyunk, a legjobb a legolcsóbb.

– Jól van. De van-e tehetség? – kérde a kereskedelmi tanácsos kétkedő hangon. – Nem volt még a Mangold családban zenei tehetség.

– De igen, volt ösztönük a dalok szerzéséhez – válaszolt egyszerűen Katica.

Flóra, ki éppen a terem küszöbére lépett, meglepetve fordult vissza.

– Ugyan menj, Katica! – szólt gyorsan. – Dalokat szerezni! Éppen olyanak látszol piros kis pofáddal s háziasszonyi neveléssel! Bár egy polka vagy keringő mindenkinek átfut az agyán, ki táncolni szeret...

– És én szenvedélyesen szeretek táncolni, Flóra – vágott szavába Katica vidáman és őszintén.

– Mindjárt kiderül, hogy komoly zeneszerzőnővel van dolgunk. Talán órákat is veszel a zeneszerzésből?

– Igen, három év óta!

Flóra összecsapta a kezét, s egész izgatottan jött vissza a szobába.

– Elment az esze a te Lucasodnak – a nevelőnőt mindig leánykori nevén nevezte –, hogy így kidobálja a pénzt?

A szomszéd teremben meglehetősen csend volt. A kandalló melletti három öregúr s azon hölgy, ki az orvossal beszélt, éppen egy játékasztalhoz ültek. Bruck Henriette mellett ülve halkán beszélgetett. Giese kisasszony egy percig figyelt, s így csaknem minden szót hallani lehetett az odabent folytatott hangos beszélgetésből.

Henriette felugrott s bement.

– Te zenész vagy, Katica – kérdé csodálkozva –, s mégsem nyúltál egy billentyűhöz sem mióta itt vagy?

– A zongora Flóra szobája mellett van. Hogy lettem volna olyan figyelmetlen, hogy őt munkájában zavarjam? – válaszolt a fiatal leány ártatlanul és természetesen. – Pedig már nagyon óhajtottam volna e zongorán játszani. Ujjaim szinte rángatóztak, mert a zongora valóban pompás, az enyém pedig otthon nem sokat ér. Öt éve vettük s már akkor is öreg volt. Az orvosné már rég újat akart tőled követelni, de én elleneztem. Az tartóztatott vissza, hogy e kérelem elárulja majd zeneszerzési tanulmányaimat. De ma, miután ama bizonyos szekrényt láttam, nem vagyok oly ostoba, hogy lemondjak ezen kívánalmamról, s kérlek, végy nekem éppen ilyen zongorát, mint ez.

– Ám ezer tallér. Ezer tallér egy kisleány szenvedélyért?! Azt még meggondoljuk, Katica!

– S ki játszik házatokban itt ezen a hangszeren? – kérdé a leány csaknem kemény hangon, fellángoló szemekkel. Látni lehetett, hogy nagyon meg volt sértve. – Kinek szerez, magányos órákban élvezetet? Csak a vendégeknek áll itt. Hát mindig csak úgy kell a tőkét befektetni, hogy tündököljön?

A kereskedelmi tanácsos megütközve lépett hozzá s megfogá kezét. Az erélynek s önálló ítélőtehetségének ezen kifejezését még sohasem látta e leányarcon.

– Ne indulatoskodj, leányka! – szólt megnyugtatóig. – Kemény és fösvény gyámod voltam-e én neked valaha? Menj és játssz el nekünk egy darabot, hogy bebizonyítsd, a zene csakugyan kedvenc foglalatosságod. Többet nem kívánok, s azután végy magadnak oly zongorát, minő neked tetszik.

– Az előzmények után nem örömet teszem – szólt a leány őszintén s visszahúzta kezét. Ki tudja, minő művészetet értesz te a „kedvenc foglalatosság” alatt! De elhozom majd kottáimat, mert nem szeretem magam kéretni.

Távozni akart.

– Minek kellene a kották? Játssz el egyik szerzeményedet! – szólt Flóra egy gúnyos mosolyt morzsolva el.

– Saját szerzeményeimet sem tudom kívülről – szólt Katica kimenve.

De csakhamar visszajött egy hangjegyzettel. Mialatt a zongora előtti székre ült, melyet neki Giese kisasszony önként átengedett, Flóra elvette a hangjegyzetet a zongoráról és megszemlélte.

– Kitől? – kérdé a címlapot felemelve.

– Nem az én szerzeményemet akartad-e hallani?

– Bizony az, de te eltévesztéd. E zenemű nyomtatva van...

– Minden bizonytal.

– Istenem, hogy van ez? – szólt Flóra hirtelen meglepetve s lehangolva, úgy, hogy egy percre elvesztette önérzetes magatartását.

– Hogy lehet az, hogy az én műveimet is kinyomatták? – kérdé Katica tréfásan, s szép ujjait a billentyűkre illeszté – Elmondom neked, hogy jutottam ezen szerencséhez – folytatá megnyugtatólag. Flórát, úgy látszik, sértette válasza. Neheztelve emelkedett fel, s lenézőleg tekintett testvérére. – Tanítóim

titokban nyomatták ki ezen „fantáziát” születésnapjára meglepetésül.

– Ah, úgy, ezt persze gondolhattam volna – szólta, a kottákat a zongorára visszatéve.

Henriette ezalatt Katica háta mögé lopózott, s azon áthajolva, *ujjával* a címlapra mutatott:

– Flóra, ne hagyd magad elámítani! – kiáltott fel nevetve. – Nézz ide! Itt a világhírű kiadó cég, a Schoft és Fiai neve. E kiadó nem nyomtat születésnapjára meglepetéseket. Katica, mondd meg az igazat! – kéré sugárzó szemekkel Henrietté. – Darabodat kint a világban is játsszák és veszik?

A fiatal leány pirulva igenlőleg intett fejével.

– De az is igaz, hogy nem én nyomattam első művemet, hanem születésnapomra nyomtatva találtam asztalomon – szólta s elkezdé darabját.

Egy egészen egyszerű dallam volt, mely a hallgatók fülében azonnal megmaradt. Már pár ütem után a kártyázók elhagyták a whistasztalt, oly finom, lágy hangokat csalt ki Katica a zongorából, s oly eredeti, oly szívhez szóló volt a darab. A fiatal zeneszerzőnyő nyugodtan ült a zongoránál, s figyelmesen nézett a kottába. A kis fekete kereszt kebelén minden lélegzetvételnél gyöngéden imbolygott fel-le.

E játék nem volt a gyorsaság fitogtatása, sem „hangzivatar”. Nem is figyelték, hogy e játék tökéletes-e, de mindenki tetszését megnyerte, s midőn a zongora elhallgatott, egy percig minden oly csendes volt, mintha az elröppenő dallam nem szeretné, hogy búcsúját zörej háborítsa. De azután annál élénkebb lett bent a nagyterem. Az urak „bravó”, „kitűnő”, „felséges” felkiáltásban törtek ki, a hölgyek pedig felette sajnálták, hogy ezt Mangold papa nem hallotta.

Meg voltak lepve, megindulva és – ismét a kártyához nyúltak.

– E bájos fantáziát ide kell adnia kisasszony, hogy a hercegnő előtt eljátszhassam – szólt az udvarhölgy pártfogó leereszkedéssel.

– S a legszebb zongora, melyet valaha készítettek, legyen a tiéd! – szólt a kereskedelmi tanácsos elragadtatva.

Henriette pedig halvány arcát a leányka viruló képéhez tette, s így suttogott könnyes szemekkel:

– Te kiválasztott!

Flóra már az első hangoknál, mintha úzték volna, elhagyta a zongorát s lassan kiment. Izgatottan járt-kelt a vörös szobában. A dallam minden szívreható változatánál ijedve nézett a lángelméjű leánykára ott a zongora mellett, s az utolsó zöngelem elhangzásánál egészen a vörös szoba sarkába húzódott, íróasztala mögé.

– Ah, nekem úgy tetszik, hogy mindez nem esik jól Flórának. Ezután nem ő lesz a Mangold család egyedüli nevezetessége – szólt félhangon Giese kisasszony, félig önmagához, félig némi gúnyjal a kereskedelmi tanácsos felé.

A kereskedelmi tanácsos mosolygott. Ő mindig mosolygott, ha valaki az udvartól bizalmasan szólt hozzá, de a válasszal többnyire adós maradt.

– Neheztelek az orvosnédra – szólt Katicához fordulva –, hogy sohasem írt nekem zenei képességedről.

Katica mosolygott s elhagyta a zongorát.

– Nálunk ebből nem csinálnak nagy ügyet – válaszolt nyíltan. – Az orvosné tartózkodik ítéletével; tudja, hogy még sokat kell tanulnom.

– Ugyan, menj! Ez már több mint spártai nevelés...

– Vagy a legkiszámítottabb rafinéria, mellyel a nagy sikert szokták jelezni – kiáltott Flóra, ki éppen az ajtóhoz lépett. Arca mintha lázban égett volna. – Velem nem hiteted el, Katica, hogy te oly igénytelenül gondolkozol tehetségedről, s hogy oly kevés súlyt fektetsz reá. Azt pedig, hogy házunknál öt napig nem

zongoráztál, mindnyájunk iránti titkolódzásnak, alattomoságnak tartom. – A feltámadt harag elfojtá szép hangját.

– Te ítélsz így, Flóra? – zúdult fel Henriette indulatosan. – Te, ki sohasem fáradsz ki tehetségedet dicsérni, mely azonban még nem támaszkodhat sikerre...

– Henriette, készítsd a teát – kiáltott át az elnökné kemény, éles hangon.

A megszólított haraggal hagyta el a szobát.

– Tévedsz, Flóra, ha azt hiszed, hogy nem fektetek súlyt tehetségemre – szólt Katica teljesen nyugodtan, mialatt a dölyfös testvér alsó ajkát harapta s dühösen nézett Henriette után. – Akkor igaztalan lennék magam iránt és végtelen hálátlan, mert nekem ez isteni órákat szerez. Véletlen, hogy megérkezésem után erről nem beszéltem, mert éppen a zene kedvéért jöttem ide egy hónappal előbb. Zenetanáromnak négy hétre el kellett utaznia, s minthogy a tanulásban éppen két hónapot veszítettem volna, hirtelen határoztam, s vele együtt elhagytam Drezdát.

Ezen utolsó szavaknál Giese kisasszony a terembe ment, mintegy erőszakosan szabadítva ki magát. E magyarázatok nagyon pikánsak lehettek, mert úgymond atyja, egy nyugalmazott katonatiszt éppen megérkezett. Üdvözölni ment, s vele tartott a kereskedelmi tanácsos is.

Flóra ismét a zongorához ment s felvevé a hangjegyfüzetet. Katica látta, mint hullámozott a gyors lélegzetvételek alatt a szép testvér keble, s mily idegesen reszkettek kezei.

Katica keservesen megbánta, hogy kis darabját e társaságnak bemutatta.

– Bizonyosan sokan dicsértek meg? – kérde Flóra a címlapra mutatva, s, szemei emésztve nyugodtak testvére ajkain.

– Kik dicsértek volna – kérde Katica. – Tanítóm éppen oly tartózkodó a dicsérettel, mint az orvosné, s mások nem tudják, hogy én írtam. Láthatod, a szerző neve nincs ott.

– És sokan veszik e művecskét?

Katicá hallgatott.

– Mondd meg az igazat! Többször is kiadták már?

– Igen.

Flóra a zongorára dobta a füzetet.

– Egy ilyen angyalképű csitrihez a hírnév álmában lopózik, míg másnak küzdeni, fáradni kell, mielőtt csak meg is említenék – szólt keserűen. Karjait összefonva fel-alá járt. – No, de mit tesz ez? – szólt hirtelen megállva s megkönnyebbülve. – A legfényesebb rakéta is nyom nélkül enyészik el a levegőben; volt, nincs. De a Vezúv tűzmagva folyton működik. A világ ismeri, s ha lángot hány, akkor örvend és reszket az emberszív. Jól van ez így, most a Mangold család két tagja a küzdőpástra lép. Meglátjuk Katica, kettőnk közül, melyik fut majd fényesebb pályát.

– Én bizonytalannal nem – kiáltott Katica vidáman s egy fellázadt fürtöcs-két simított ki homlokából. – Én őrizkedni fogok a küzdőpástra lépni. Ne gondold, hogy érzéketlen vagyok a siker iránt! Leírhatatlan érzélem, midőn az ember látja, hogy műve másokat megindít, s ezt a világ minden kincséért nem adnám. De hogy ezért és ennek éljünk? Nem, én az otthonban annyi boldogítót, annyi üdvözítőt sejtek, hogy ehhez képest mit ér a hír, mely egyedül hagy?

– Aha, itt van a házi nevelés eredménye! Mint Lucas kisasszony minden működése, úgy a tiéd is arra irányul, hogy férjhez menj. – Flóra gúnyosan felkacagott.

A kedves pír, mely Katica arcát ellepé, csakhamar a haja tövéig hatolt. Még hófehér gömbölyű nyaka is piros lett.

– Te úgy nevetsz és gúnyolódsz, mintha neked sohasem jutott volna eszedbe ezt tenni – szólt Katica felháborodva, s akaratlanul is fátyolozott hangon. – És mégis...

Flóra gyorsan kinyújtá kezét, mintha a leány ajkait össze akarná szorítani.

– Szót se többet! – kiáltott fel parancsolólag. Karjait ismét összefonta s igenlőleg intett fejével. – Igen, kedves, bölcs kisasszony, egy percig elég gyenge és kábult voltam, s hálót engedtem magamra dobni, de hála istennek, a fejem ismét kint van. Elég tiszta és erős, hogy a szabadságot ismét visszaküzdje.

– És nincs lelkiismereted, Flóra?

– Nagyon is érzékeny lelkiismeretem van, mely kincsem, most is azt mondja, hogy iszonyú könnyelműség volt magamat odadobni. Te elég vallásos vagy, hogy megítéld, hogy miként használja mindenki saját fontját. Nézz meg! Hiszed-e, hogy én mint egyszerű orvosné alkalmas lennék egy egész életen át zöldséget főzni? Még hozzá kinek? – Fejét sokatmondólag a terem felé hajtá, honnan több hang hallatszott.

Az öreg Giese kapitány beléptével élénkség és mozgás támadt a társaságban. Csak Bruck doktor ült egyedül a teaasztalnál s újságot olvasott. Látszólag nagyon el volt mélyedve, s észre sem vette, midőn Henriette hozzá közeledett.

– Látod-e, hogy csak egy is beszélne vele a férfiak közül? – kérde Flóra nyomott hangon. – Megvetik őt, s teljes joggal. Ő megcsalta a világot s engemet. Az ő jó híre hűhó volt csupán.

Hirtelen abbahagyta beszédét és szobájába vonult vissza. Bizonyosan azért, hogy az öreg bőbeszédű kapitányt elkerülje, ki leánya és a kereskedelmi tanácsos társaságában a zeneterembe lépett, hogy magát Katicának bemutatassa. Az öreg kapitány kérelmére még egyszer zongorához ült Katica s játszott.

Csodálatos! Minő szemekkel nézett reá sógora és gyámja, amint tekintetét a hangjegyekről levette. Bizony nem oly testvéries bizalom volt az, mint minővel gyermekkorában a bonbonosdobozokat s tegnap a vámusból kihozott szép bokkrétát adta. Több volt már annál. Katica mindig kezében hagyta kezét, ha azt beszéd közben megfogta, s eltúrte, ha a kereskedelmi tanácsos enyelegve fürtjeit homlokából kisimítá. Ezt mindig oly számítás nélkül tette, mint valaha atyja, s most, midőn ujjait a

billentyűkről levette, a társaság zajos tetszésnyilvánítása közben a férfiú hozzá lépett s kezét vállára tévé.

– Katica, mi lett belőled! – sűgá a kereskedelmi tanácsos lehajolva hozzá. – Mint emlékeztetsz Klotildra, elhalt testvéredre! De te szebb vagy, s hasonlíthatatlanul tehetségesebb.

Katica baljával karjához nyúlt, hogy azt onnan levegye, de Móric most a kezét is megfogta, mintha örökre meg akarta volna tartani. A jelenlevők számára szép jelenet volt ez. A gyám megölelte előttük a gyámleányát. Csak Henriette arca lett egyszerre vörös, és sajátságosan mosolygott. Bruck órájára nézett, s Henriettétől elbúcsúzva elhagyta a termet.

X.

Az estély óta egy hét telt el. „Egy szörnyen fárasztó hét!” – sóhajtott kimerülve az elnökné, s korholta szabónéját, hogy a nyolcadik estélyre nem elég elegánsan állítá ki toilette-jét. Az uszály határozottan rövid, a csipke nem elég széles, s a szövet nagyon könnyű. Több tea- és kávéestélyen kellett részt venniök, melyek a legmagasabb körökben voltak, s ezenkívül Flórának egy kisebb udvari ünnepély alkalmával előadott élőképekhez verseket kellett írnia, s ezeket elszavalni; „alig lehetett lélegzethez jutni...”

Henriettének, tekintettel rosszabbra fordult állapotára, ezen izgalmakat kerülnie kellett, s Katica, bár ő mindenhová híva volt, következetesen otthon maradt vele. Együtt teáztak mindig a zeneteremben, és Katica bohóságokat beszélt. Sokat zongorázott, hogy Henriette lehangoltságát eloszlassa. Bármily éles volt a beteg ítélőtehetsége, s bármennyire felületesnek és hidegnek találta e társadalmi életet, mégiscsak az előkelő világ gyermeke volt ő. Arisztokratikus körben, a nagymama termeiben nevelkedett, s gyakran mondá keserűen mosolyogva, ha a város

robogó fogatainak moraját hallotta, hogy úgy érzi magát, mint az olyan harci paripa, mely a jelt hallva füleit hegyezi s együtt szeretne futni társaival.

Ragyogón, mint egy tündér, úgy lebegett át Flóra búcsúzásra a zenetermen. Haragos ránc volt többnyire szemöldökei között s gúnyos mosoly ajkain. Betakart fátyolával virágos fejét, felemelő uszályát, és távozott, hogy a várakozó kocsiba lépjen és „magát feláldozza”.

A kereskedelmi tanácsos üzleti dolgokban Berlinbe utazott. Mindennap írt az elnöknének „aranyos leveleket”, mint ez mosolyogva szokta mondani. Tegnapelőtt azonban három pompás bokréta érkezett a sógornők számára, s ekkor az elnökné nem mosolygott. Flóra és Henriette számára a gáláns sógor kamélia- és ibolyabokrétát köttetett, Katica bokkrétája pedig csakúgy tündökölt a rózsáktól, narancs- és mirtuszvirágoktól. Az elnöknéről megfélemedezett e távolból küldött virágbeszéd során. Az asszony semmi rosszat nem sejtve szedte ki a bokkrétát a dobozból, s éppen el akarta az egyiket küldeni Henriettének, midőn Flóra, a nevetéstől rázkódva, ujjával a virágok rendezésének jelentőségére figyelmeztette őt.

Ekkor az öreg nő arca oly halavány lett, mint talán soha.

– Te azt hitted, nagymama, hogy azért vette Móric oly borzasztó összegeken a nemességet, hogy családját kihalni engedje? – kiáltott fel Flóra lenéző és kihívó tréfás modorban. – Képzelhetted, hogy ily fiatal, csinos, gazdag ember nem marad életfogytiglan özvegy! És ő nem fogja Katicát hiába megkérni. Én tudom a legjobban.

Ezen kis jelentéktelen történet után egy rémkép merült fel a Baumgarten-villában. Katica nem sejtette e rémkép jelenlétét. A sodronyra fűzött virágokat friss vízzel locsolta meg, hogy ne hervadjanak el oly hamar, s az ablakba tette a bokkrétát, anélkül, hogy megfejtette volna a virágok értelmét. De az elnökné szobáiban annyival gyakrabban jelent meg e szürke, félelmes

alak. Egészen elhomályosította az irigyelt bársonybútorok fényét, a bronzokat és a nagy értékű meissenai porcelángarnitúrát.

Az elnökné kedvenc helyén, a télikertben ült, s e rém elkeseríté minden örömét, mit az élet nyújtott. Az öreg nő jövőjéről gondolkozott, mintha csak az élet felén haladt volna még keresztül. A kereskedelmi tanácsosnak nem volt szabad többé megházasodnia, ezzel tartozott neki. Hisz ő tette összeköttetései és befolyása által azzá, ami. Páratlan ízlésével házáat egy kis kastéllá varázsolta át, mely még az udvarbelieket is meglepte. S részéről nem volt-e áldozat s nem küzdelmébe került-e, hogy akkor még egyszerű házának vezetését elvállalta? S most, midőn minden dolog úgy ment, mint ő akarta, most támadna egy Römerné asszony, ki itt e pompás termekben fogadna, s aki Urach elnöknét látni akarná, annak fel kellene menni az üres szobába, melyet majd a nagymama számára fognak berendezni!

Flóráat, saját leányának gyermekét sem óhajtotta volna ezen helyzetben látni, nemhogy a kastélybeli molnár unokáját.

Az elnökné egyszerre nagy érdeklődéssel viseltetett Katica drezdai otthona iránt. Nagyon aggódott, hogy két hónap alatt szép zenésze tehetsége mennyit fog veszteni, ha nem fejleszti, s azon gondolattal foglalkozott, hogy maga fogja visszavinni Drezdába.

Katica szó nélkül hallgatta ezen udvariasságokat. Meg akarta tudni, hogy Henriette nem engedi-e magát rábeszélni az orvos által, hogy őt Drezdába kövesse. Eddig az orvos meg sem kísérelte. Bizonyosan félt, hogy terve Henriette jelenlegi nagyon ingerült állapota miatt hajótörést szenvedne. Az orvos minden reggel egy meghatározott órában jött hozzá. A két testvér szobája egymásba nyílt, s az ajtó mindig nyitva állt. Katica ekkor hallotta az orvos megnyugtató szavait és szelíd biztatását. Az orvos oly szívből tudott nevetni, hogy néha a beteg is vele nevetett. Katica fülének jólesett ezen zengzetes, vidám, kellemes nevetés, mert

egy tiszta, fiatal lélek frissességéről tanúskodott. Azt erősítette előtte meg, hogy az orvos tisztában volt jövőjével, s nem bántotta, nem hajolt meg a sok apró kellemetlenség előtt.

Katica személyesen nem beszélt vele. Ez órában többnyire dolgozóasztala mellett ült, honnan őt a másik szobában föl-alá járni látta, s bár elválaszthatatlan volt testvérétől, mégis, kevéssel a látogatás előtt, Henriette mindig szobájába vonult vissza, s Katica óvakodott elárulni, hogy beszélgetésükre figyel, amit a beteg bizonyosan nem is óhajtott... Az esperesné azonban gyakran beszélt vele, mégpedig a kastélybeli malomban. Az éltes nő, mióta Zsuzsa oly közel lakott, naponként meglátogatta. Levest és befőtt gyümölcsöket hordott az öreg házi gondviselőnőnek, s órákig ült nála, mivel neki a varrás, fonás, kötés még mindig nem ment.

Kedélyes esti órák voltak ezek a kastélybeli malom szobájában. A néni azon időből beszélt, mikor még lelkészné volt egy faluban. Azon siralmas nehéz napról, midőn az orvost, mint nyolcéves gyermeket hozta el szülei házából, mert apja, anyja pár nap alatt meghalt. Vagy saját fiatal koráról beszélt, vagy azon időről, midőn már esperesné volt. A beszéd mindig az orvos dicséretén végződött, ki úgy látszott, életének napfénye és derűje volt.

Hazamenet Katica a zúgó folyam partján elkísérte az öregasszonyt a fahídig. A néni kis keze ilyenkor mindig Katica karján nyugodott, s úgy tetszett, mintha együtt kellene nekik a fahídon átmenni, az „orvos házába” benyitni. A ház oly csendesen és békésen állt az esti fényben a bokrok közé rejtve. Az esték még hűvösek voltak, s a fekete erdőkből ködfelhők emelkedtek, melyek átnedvesítették a haját, s ruhákat. Ilyenkor örömet bűvik az ember egy barátságos tető alá, melynek kéménye füstölög. A zöld ernyős lámpa többnyire már égett a sarokszobában. Az egyik be nem függönyözött ablakon át széles fényszalagot vetett ki a lámpa a hídra. A hazatérő öregasszony nem tévedhetett el, ha

nagyon sötét volt is. Azután az öregasszony becsukta az ablaktáblát, s a vacsora terítéséhez fogott, míg az orvos írását elvégzé...

Ezt az esti sétáknál újra meg újra elbeszélte a fiatal leánynak, s néha örömmel állt meg a hídon, s nézett kedves otthonára. Mosolyogva mutatott a férfiúra, ki dolgozva hajta sötét fürtös fejét az íróasztal fölé. De az orvos ekkor többnyire felugrott és az ablakhoz ment, mert az új kutya a láncon többnyire mérgesen támadá meg a közlekedőket ugatásával.

„Te vagy az, néni?” – kiáltott át az orvos. E hangoknál Katica a sötétségbe húzódott, s egy gyors „jó éjszakáttal” a közeli fasorba szaladt, egyedül. Oly elhagyottnak érzé magát, akkor is, midőn hazatérve, Flóra íróasztalánál hideg fejbólintással vagy estélyi díszben üdvözlé...

A kereskedelmi tanácsos elutazása után egy hétre azon hír érkezett Berlinből, hogy eladták a fonodát. Az elnöknére oly kellemesen hatott ezen újság, hogy még kasmír éji köntösben felment a levéllel a félemeletre, hol Henriett szobája volt, s véletlenül Flórát is ott találta.

Az elnökné egy karszékbe ült le, s így szólt:

– Hála istennek, hogy Móric véget vetett az egész dolognak! Oly roppant árat adtak a gyárért, hogy méltán örvendhet a fényes üzletnek. – Finom kezeit az asztalra tévé, s nagyon elégedettnek látszott. – Most már egészen szakítani fog kereskedői múltjával. így az úgynevezett kereskedő barátok iránti figyelemnek is vége lesz. Gondoljatok csak vissza, mily gyakran voltak az ebédeknél csiszolatlan vendégeink, kik inkább cselédasztalhoz illettek volna! Istenem, mily kellemetlen percek voltak ezek! Vajmi gyakran kellett az embernek erőt vennie önmagán, hogy föl ne kiáltson.

Katica ezalatt az ablaknál állt. Innen látható volt a nagy gyárépület bevégezetlen ültetvényei közt. A széles, kavicsos téren az épület előtt -az emberek csakúgy hemzsegték. Férfiak, nők,

gyermek, kik taglejtéseik után ítélve izgatottan beszéltek egymás közt. A gépek szüneteltek, s a dolgozószobák üresen álltak,

A fiatal leány ijedten mutatott oda.

– Tudom már – szólt az elnökné mosolyogva. Felkelt s az ablakhoz ment. – A kocsis mondta, hogy nagy a zaj odaát. Az emberek magukon kívül vannak, hogy a fonoda egy részvénytársaságnak lesz eladva. Igen, így van az jól. Móric nem bánt volna el ily gyorsan velük. Egész lélekkel függött a fonodán, de az utóbbi események egészen elidegenítették, s most semmit sem akar többé a dolgról tudni.

– Ez az egész éppen úgy fest, mintha a jó Móric félt volna – szólt kicsinylő ajkbiggyesztéssel Flóra. – Részemről éppen e percben milliókért sem adtam volna oda a gyárat. Először arról kellett volna meggyőzni a szájhősöket, hogy hiába volt lármájuk, s hogy kacagtunk ijesztgetéseiken. Felforr a vérem, ha arra gondolok, hogy az emberek a hozzám intézett fenyegető leveleknek is netalán némi befolyást tulajdonítanak ezen eladásra nézve, s azt hiszik, hogy megijedtem.

– Légy nyugodt, Flóra! Ezt senki nem hiszi rólad. Már száz lépésről meglátszik rajtad a katonás bátorság – gúnyolódék Henriette.

A szép testvér szóltanul rohant az ajtóhoz. A beteg leány ilyen megjegyzéseit többnyire hallgatással vagy gúnyos mosollyal szokta nyugtázni. A nagymama is felkelt, hogy az ebédhez öltözködjék.

– Megengedte ma Bruck, hogy sétálj? – kérdé az elnökné az ajtótól visszafordulva.

– Azt mondá, hogy a városerdőbe menjek fenyőlevegőt szívni.

– Akkor hozzád csatlakozom – szólt Flóra. – Nekem is levegőre van szükségem, hogy meg ne füljak azon sok kellemetlenség alatt, mit a sors reám mért!

Az elnöknének karját nyújtotta, hogy a lépcsőn lekísérje.

Henriette dühösen toppantott lábával. Képes lett volna mérgében sírni, de nem akadályozhatta meg, midőn ebéd után a szép testvér könnyű fehér nemezkalapban pálmalegyezővel a sétára indult.

Gyönyörű áprilisi nap volt, felhőtlen kék éggel, csillogó napfényvel az utakon, s a bársonypuha lég telve ibolyaillattal. Még világos volt a lomberdő, mely a fenyvest környezé. Oly világos, mintha e természetes oszlopcsarnok fedelét vették volna le. A hatalmas zöld, mely a görcsös ágakat feldíszíti és fiatallá teszi, milliárd helybe volt még a barna rügyék alatt összeszorítva. A törzsökön már zöld lehelet volt észrevehető, s a nedves mohapárnákból hosszú fehér harangvirágok kandikáltak elő. Ilyen virágokat szedegetve járt ide-oda Katica, míg Flóra és Henriette az úton maradt, mely a fenyvesbe vezetett.

Ma nem volt csend az erdőben. Oly nap volt, melyen a város szegényeinek meg volt engedve száraz gallyat hazavinni az erdőből. Gallytördelést s az emberek kiabálását hallotta az ember, s mélyen a bozótban Katica egyszerre egy barna asszony előtt állt, ki egy cserág letörésével bajlódott. Az volt-e oka, hogy a száraz gallyak közé elevent is dugdosott, vagy Katica hirtelen megjelenése lepte meg, de violaszín fejkendője alól nagyon vad tekintetet vetett az asszony a lányra. Amint a letörött ággal ide-oda sepegt maga előtt, valami kihívó volt magatartásában.

– Katica legkevésbé sem félt. Lehajolt, hogy egy kankalint tépjen le a legközelebbi bokorból. E pillanatban az útról egy sikoltás hallatszott, mélyet egy egész csoport moraja követett.

Ezt hallván az asszony eldobta az ágat, s a bokrok közt egyenesen a zaj felé rohant. Most ismét hallatszott a sikoltás. Henriette beteges hangja volt az. Katica nyomban követé az asszonyt. A tövisek megtépték ruháját, s a bokrok, melyeket az asszony erős karjaival szétválasztott, visszacsapódva arcon ütötték. Mégis gyorsan kiért az útra.

Eleinte csak egy csoport asszonyt és rongyos gyermeket látott egy cserfa törzse felé nyomulva, majd egy csomó borzas fej, piszkos fejkendő tűnt fel, melyek közül Flóra kék tollas fehér kalapja emelkedett ki.

– Hagyd el a púpost, Fritz! – kiáltott egy medveképű, piszeorrú tyúkos kofa.

– De úgy kiabál, mintha bolond volna! – szólt a suhanc.

– Ah, ezt a sipogást senki nem hallja! – Ennek az asszonynak széles fitos orra volt, s rossz tekintetű szemei.

Most Flóra beszélt, sokak gúnykacaja volt reá a válasz. Katica alig ismert rá hangjára.

– Félre az útból! – ismételte a hórihorgas asszony. – Ez az erdő a városé, kisasszony. Itt a legszegényebb polgárnak is szabad sétálnia, úgy mint a legnagyobb úrnak. Szeretném látni, ki űz el engem! – Még dacosabban állt meg előtte. – Nézzetek ide, emberek! Ilyen magunkforma arcot a kisasszony máskor úgyis csak a kocsiból lát, midőn lovai vágatnak, s majd lesodorja a szegény embert a lábáról... Szép személy maga kisasszony, ezt az irigység sem tagadja. Minden igazi rajta, nem festett. Bőre akár a selyem és bársony, szeretnék beleharapni. – Egész a fehér kalap mellé tolta arcát.

Az asszony, ki Katica előtt szaladt, most a tömeg közé furakodott.

– Ahol még egy! – kiáltott Katicára mutatva. A tömeg akaratlanul szétvált. Flóra a tömeg közepén állt, arca, ajka fehér volt, mint a hó. Térdei roskadoztak, de erőltette magát, hogy büszke magatartását megtarthassa.

– Semmi közünk ahhoz – kiáltott fel valaki, s a kör ismét összecsukódott.

– Katica! – kiáltott fel Henriette az emberfal mögött, de hangja ismét elfúlt; valaki befogta a száját.

E pillanatban három-négy suhanc jobbra-balra dőlt. Katica erős karjaival többeket, magát a pisze tyúkos kofát is félrelökve testvérei mellé állt.

– Mit akartok? – kiáltá szelíd, de erős hangon.

Egy percre meglepetve álltak a támadók, de csakis egy percre, hiszen csak egy fiatal lány volt, ki itt segélyre érkezett. Hangos kacagás közt most őt is közrefogták.

– Teringette, hiszen ez olyan kurtán kérdez, mintha bíró volna – szólt a nagy kofa, derekára téve két tenyerét.

– Igen, és olyan kevély, mintha egyenesen a három szent királytól származnék – egészíté ki a kék kendős asszony. – Hallja maga, a nagyanya az én falumból való volt. Cipőt, harisnyát akkoriban nem láttam lábain, s azt is jól tudom, hogy nagy atyja kocsis volt az öreg Klaus molnárnál.

– Azt hiszitek, én nem tudom azt, vagy talán szégyellem? – vágott szavába Katica nyugodtan és hidegen, de az utolsó csepp vér is eltűnt arcából.

– Szép is lenne, ha tagadná. A pénze ugye jó volt magának, a sok-sok pénze – kiáltott fel egy harmadik a fiatal leány mellé tolakodva. Katica ruhájához nyúlt, s ujjai közt morzsold, meg akarván győződni finomságáról.

– Szép ruha! Pompás ruha! Így hétköznap az erdőben, hogy a tövis összetépje! No, de nem tesz semmit! Sok a pénze! Tele kosarakkal találták az öreg után. De az honnan eredt? Azt, ugye, ne kérdezzük? Hogy a kastélybeli molnár a gabonát a szegény emberek orra előtt kapdosta el és padlására zárta – az magának ugye mindegy, kisasszony? S az is, hogy azt mondta, majd ha ára lesz, akkor ad belőle annyit, amennyit akar, ha az emberek úgy cincognak is éhen, mint az egerek.

– Hazugság! – kiáltott fel magánkívül Katica.

– Úgy? Hazugság? Az sem igaz ugye, hogy mi most részvényesek körmei közé dobattunk? Ezek majd az utolsó szem burgonyát is kiveszik fazekunkból. Nagy szerencsétlenség lesz

ebből. Leányom azt mondta, hogy inkább a vízbe ugrik, mint hogy az embernyúzóknak dolgozzon.

– Testvérem pedig pocskékká lövi őket – szólt egy kölyök.

– Igen, mint ennek a púposnak a galambjait! – szólt egy másik, jelentősen Henriettére hunyorgatva, ki síró arccal, félve kapaszkodott Katicába.

Ekkor kutyacsaholás hallatszott. Flóra azonnal fölegyenesedett, s e percben egész hideg büszkesége arcán látható volt.

– Mit tartozik rám a fonoda eladása! – szólt megvetőleg. – Egyenlítésetek ezt ki a kereskedelmi tanácsossal! Ő majd megfelel nektek. És most félre az útból! Majd megadjátok szemtelenségtek árát. Bizonyosak lehettek!

Parancsolólag nyújtá ki kezét az emberek felé, de egy asszony megfogta a finom kesztyűs kezét, s jóakarátúságot tettetve megrázta azt. Egész torkából kacagott, s a többiek hasonlóképpen.

– Kisasszony, maga egészen nekibátorodik, akár a katona, azért, mert – nagyujjával vállán átmutatott – ott egy kutya ugatott! Ez Sandermann-nak, a szalpcsnak dakszlija. Hangjáról ismerek rá. Az öreg Sandermann süket, daszklija nem hagyja őt el. Mind a kelten Obendorfba mennek a kocsmába, mint minden délután. Nem fognak idejönni, efelől bizonyos lehet! És csakugyan nem tartozik magára a fonoda eladása, szép leányasszony? Ki hiszi ezt el! Csak magára kell nézni, mindjárt tudja Pál, mit kaszál! Maga és az öreg madame uralkodnak és parancsolnak, a kereskedelmi tanácsos pedig engedelmeskedik. És mert most már megszédte magát, lerázza nyakáról a szegény embereket, mint férgeket, kik őt pedig abban segítették. Meg ugyan nem változtathatjuk- a dolgot, de magának meg is akarjuk köszönni, kisasszony.

Közelebb lépett hozzá, s apró szemeiben valami állatias kegyetlenség volt.

Flóra irtózva takará el kezével arcát.

– Istenem, megölnék bennünket! – hebegé remegő ajkakkal.

A körülállók mind elnevelték magukat.

-- Ne higgye azt, kisasszony! Olyan bolondok nem vagyunk, mert az a fejünkbe kerülhetne. És mit is nyernénk vele? Csak emlékjelt akarunk magának adni.

Flóra hirtelen zsebébe nyúlt, s tárcáját kivéve, annak arany-és ezüsttartalmát közéjük szórta. Azonnal tágult is a kör körüi, a mellette álló gyerekek az arany s ezüst után kapkodtak.

– Csak várjatok! – szólt a hórihorgas asszony visszanyomva őket – erre azután is elég idő lesz. Azután, kisasszony – szólt magát gúnyosan meghajtva –, de előbb megadjuk az emlékjelet!

– Ne merjen hozzánk nyúlni! – szólt Katica. Ő egész nyugodt volt, míg testvérei az ájuláshoz álltak közel.

– Minek avatkozik bele maga? Mit ne merjünk? Pár heti fogság! – szólt az asszony kicsinylő taglejtéssel – ezt még kibírja az ember, többet úgysem mond ki a törvény egy pofonért, vagy pár karmolásért. S, hogy ezt megkapja a kisasszony, az olyan igaz, ahogy itt állok – szólt Flóra felé fordulva. – Pirosra akarom festeni a fehér bőrét, hogy holta napjáig megemlékezze reá. Olyan tarka legyen az arcára, mint a tigrisé az állatseregletben.

Villámgyorsan emelte föl kezét, hogy piszkos körmeivel Flóra szép arcát szétmarcangolja, de éppen olyan gyorsan fogá meg azokat Katica. Egy mozdulattal megragadta az asszony csontos öklét és hátralökte, úgy, hogy esése folytán a tömegben egész nyílás támadt. S most leírhatatlan tolongás következett. Mint egy felingerelt méhraj, úgy rohant a tömeg a nagy erős leányra, ki halványan, de egyenesen állt, testével testvéreit fedezve. Flóra a földre esett, a félelemtől félholtan kapaszkodott a fatörzsbe, s e mögé rejté fenyegetett arcát. Elveszített fehér kalapját a tömeg összetaposta.

– Segítség, segítség! – kiálltott Henriette emberfeletti erővel, mialatt minden kéz Katica felé nyúlt, kinek vállain már

foszlányokká tépetett a csipkeköpeny. A kalapot is lerántották fejről, s hajfonatai lehullottak. Az a suhanc, ki Henriette száját befogta, egyszerre felkiáltott:

– Jézus, mi ez itt? – és a sokaságon áttört, hogy megszökjék.

A beteg ajkairól vérsugár ömlött alá, s elhaló pillantással tapogatott segély után, de mindenki félrevonult, tőle. Vér!... A tömeg egyszerre szétfutott. Úgy törtettek szerte a bokrok közt, mintha egy falka vad iramodott volna el. Azután minden csendes lett, mintha az erdő nyelte volna el őket. S ha ezután egy-egy fej előtűnt az elszórt pénzt keresve, ez is halkán, csendesen történt.

Katica átölelte testvérét, s vele együtt a földre ereszkedett. Ölébe fekteté a beteg fejét, s e helyzetben a vérömlés alábbhagyott.

– Hozz segélyt! – szólt Katica Flórához, le nem véve tekintetét testvére halovány arcáról, ki ökleit görcsösen mellére szorítva, félelemmel és türelmetlenül nézte az embercsoportot.

– Órült vagy? – rivallt fel reszkető hangon. – Egyedül rohanjak e lázadók kezébe? Egyedül el sem mozdulok e helyről. Meg kell kísérelnünk Henriettét elvinni innen.

Katica szót sem szólt. Átlátta, hogy Flóra határtalan önzéséhez hiába fellebbez. Több kísérlet után, melynél Flóra segélyére volt, végre felállt, s karjaira vette a beteget. Henriette még mindig eszméletlenül kívül volt, feje Katica vállán nyugodott. Lassú léptekkel haladtak tovább, s Katicán mind jobban meglátszott a fáradtság, de azért nem állt meg egy pillanatra sem, hogy pihenjen.

– Pihenj, ameddig kedved tartja, ha majd a szántóföldön leszünk! Csak itt ne, ha nem akarod, hogy félelmemben meghaljak – szólt Flóra parancsoló hangon. Szorosan Katica mellett haladt, fölemelt fővel, és szokott feltűnő magatartásával, de minden bokor zörrenésére figyelve s futásra készen. Hol volt az a „katonabátorság”, melyet ma Henriette oly gúnyosan hangsúlyozott? Hol volt az oly következetesen, fitogtatott férfias

erély? Katicának a megpróbáltatás ezen órájában eszébe jutott, hogy ahol az asszonyoknál a nemes nőies gondolkozás, nőies érzés és nőies működés végződik, ott a – komédia kezdődik.

XI.

Végre kijutottak a napos mezőre. Katica itt rövid időre égy magas határkőre támaszkodott egy hatalmas tölgy árnyékában. Flóra azonban pár lépéssel odább ment, hogy minél távolabb legyen az iszonyú erdőtől. A veszélyen túl voltak. A mezon emberek dolgoztak, szükség esetén hallhatták volna segélykiáltásukat. A város tornyai is ide látszottak, odább meg az út a Baumgarten-park kapujához vitt.

Katica tekintete merőn egy helyre irányult, mit azonban Flóra nem vett észre. Azon alacsony tetőre nézett, mely oly békésen tekintett ki a gyümölcsfák közül. Már a léckorlátot is fölismerte, mely a kertet szegélyezi. Ez sokkal közelebb volt a park kapujánál, s kevés pihenés után szótlanul arra irányzó lépteit.

– Nos, merre mész? – kiáltá Flóra, ki már a parkhoz vivő úton haladt.

– Bruck házához – válaszolt a fiatal leány nyugodtan és határozottan. – Legközelebb az van, s ott találunk leghamarabb ágyat, amelyre Henriettét lefektethetem s talán rögtön segélyt is kapunk, ha az orvos éppen otthon van.

Flóra összehúzta szemöldökét s vonakodni látszott, de talán, mert attól tartott, hogy a dühös asszony még mindig nyomában van, vagy mert kalap nélkül s ilyen kuszáit öltözékben esetleg sétálókkal fog találkozni – szótlanul követte Katicát.

Így haladtak át a szántóföldeken. Katica feladata nagyon fárasztó volt. A gyéren használt út a szántóföldeken át nagyon süppedékes és köves. Minden félrelépésnél megrémült

félelmében, hogy ismét beállhat a vérhányás. Emellett a nap egyenesen fedetlen fejére lövellte égő sugarait. Időről időre, vörös fényben úszott előtte a világ, s néha úgy érezte, hogy össze kell roskadnia a kimerültségtől. De ily pillanatban annál erősebben nézett az orvos házára, s mindig közelebb lón hozzá a béke és nyugalom e kedves tanyája.

Már tisztán kivehette, hogy a léckorlát mögött emberek járnak, s ez aggálya és fáradsága mellett is örömmel tölté el. Ott egy férfi ingben fenyőgallyakból lugast szegezett össze az esperesné számára. Az öregasszony nem felejthetné el szőlővel befutott régi lugasát a lelkészi udvarban, s azóta sem ülhetett úgy a zöldben. Minő boldogság volt tehát ez meglepégetett szívének!

Éppen maga is a lépcsőkön jött le fehér főkötőcskében, kék kartonköténnyel. Ozsonnát hozott le a munkásnak egy tányéron. Egyiküknek sem jutott eszébe, hogy a léckorlátot át a szántóföldekre nézzen. Katica éppen azon gondolkodott, hogy nem volna-e jó segélyért kiáltani, de e percben kijött az orvos is a házból.

– Bruck! – kiáltott Flóra hangjának teljes, friss ezüstcsengésével a szántóföldekről.

Az orvos megállt, s egy percig bámulva tekintett a sajátságos csoportra, mely feléje közeledett. De azonnal kinyitó a kerítéskaput, s feléjük rohant.

– Istenem, mi történt? – kiáltott már messziről.

– Egy örült kofacsoport közé keveredtem – válaszolt Flóra keserűen mosolyogva, de ismét azon kicsinylő, negédes fitymálással, mely a világon semmi által sem engedi magát a sodrából kihozni. – A söpredék komolyan fenyegetett. Életveszélyben voltam, s e szegény teremtmény itt – Henriettére mutatott – az izgalomtól ismét vérhányást kapott.

Az orvos csak félig tekintett Flórára, mindkét kézzel Henriette felé nyúlt, hogy Katicától a beteget elvegye.

– Kegyed túlságosan kifárasztotta magát – szól Katicán végignézve. Katicán láthatólag ideges vonaglás vonult végig. Görcsösen harapott alsó ajakába, arca lángolt, mintha a felforrat vér át akarná hasítani a finom bőrt... Mellette Flóra állt, nyugodtan szedve lélegzetét, arcán csak a lelki izgalom pírja látszott.

– Nem kellett volna egyedül testvéredre hagyni a terhet – szól az orvos arájához fordulva, mialatt az eszméletlen Henriettét továbbvitte.

– Bruck, hogy kívánhatod ezt tőlem? – szól Flóra sértődötten. – Különben ezen megjegyzés egészen szükségtelen volt tőled, barátom – egészíté ki élesen. – Én ismerem kötelességemet, s magamtól is szívesen elhoztam volna Henriettét, ha nem lettem volna kénytelen beismerni, hogy ez gyöngé testalkatomnál fogva örülség lett volna tőlem. Katica azonban, mint egy valkúr, oly erős, neki az ilyen fáradság bizonyosan nem fog megártani.

Az orvos egy szót sem válaszolt, s az eljűk siető nénit kérte, hogy bontson fel gyorsan egy ágyat. A néni, ahogy csak tudott, úgy futott vissza a házba, s midőn a többiek a ház elé érkeztek, már az ajtóban állt, s ijedt arccal intett nekik, hogy egy nyugatra fekvő szobába menjenek.

Vendégszobája volt ez, egy tiszta, világos szoba, kitaposott deszkapadlóval, elhalványodott rózsaszín falakkal, s egy cserépkályha-szörnyeteggel. Az egyetlen, ami benne új lehetett, a rózsaszín virágos kartonfüggöny volt. Az ágy fejénél egy kínai alakokkal beragasztott ellenző állt, s a falon fekete keretekben nem sok művészi beccsel bíró acélmetszetek függtek, melyek Voss *Luisé-jából* ábrázoltak jeleneteket. Tiszta friss levendulaillattal telt levegő ömlött a belépők elé.

Az orvos fiatal homlokán aggály volt látható. Sokáig tartott, míg fáradozásai után Henriette fátyolozott tekintetű szemét felnyitá. A lány felismerte őt, de oly gyöngé volt, hogy nem tudta

kezét a takaróról felemelni, hogy azt neki odanyújtsa. Az orvos azonnal elküldé a kertészt a Baumgarten-villába, hogy az elnöknét a történekről értesítse – ki rögtön el is jött.

Eddig a beteg szobájában mindnyájan hallgattak. Flóra az egyik ablaknál állt, s a vidéket szemlélte, a másiknál Katica ült, kezeit ölébe bocsátva le s folytonosan a beteg ágyára nézve, mialatt a néni halkán járt-kelt, hogy az orvosnak a szükségeseket kézhez adja.

Az elnökné nagyon zavartnak látszott. Észre lehetett venni, hogy nagyon megijedt, midőn Henriette viaszszárga arcát a párnán megpillantá. A legrosszabtból tartott, mert megszólítására a beteg pilláit sem mozdítá meg. Henriette azon percben, midőn nagyanyja a küszöbre lépett, ismét lecsukta szemeit.

– Az istenért, szóljatok, mi történt! – kiáltott az éltes delnő. Lány, előkelően mérsékelt hangja szinte ijesztőleg verte föl az eddigi néma csendet.

Flóra elmondta a történeteket. Nagy indulatossággal ecsetelte az erdei jelenetet. Elbeszélése szerint ő egy percre sem veszté el bátorságát és lélekjelenlétét. Ama fúria ellenében összes erejére szüksége volt, hogy az irtózatból össze ne roskadjon.

Ezen elbeszélés alatt az elnökné magánkívül járt le-fel. Felindulásában észre sem vette azon kellemetlen suhogást, melyet selyemuszálya a szálkás deszkapadlón okozott, s mely a beteg idegeinek oly kellemetlen volt.

– Nos, mit szól ehhez a mi emberbarátunk! – kérdé végre megállva, s félig csukott szeméből gyilkos tekintetet vetve az orvosra.

Az orvos azon nyugodt szelídséggel hallgatott, mely szép fiatal arcának oly szellemi felsőbbiséget adott. Henriette kezét tartva, minden figyelmét a lassan lüktető életre fordítá, mely olyan közel állt a végSő megsemmisüléshez.

Az életes úrnő ismét az ágyhoz lépett s lélegzetét visszafojtva a beteg fölé hajolt.

– Doktor úr – szólt percnyi habozás után –, a beteg állapota nagyon aggasztónak látszik. Nem lenne végre jó öreg barátomat és házi orvosomat, Bár egészségügyi tanácsost tanácskozásra meghívni? Ezt ön nem veheti rossz néven.

– A legkevésbé sem, asszonyom – válaszolt az orvos a megrezzent kezét az ágytakaróra helyezve. – Sőt, kötelességem mindazt megtenni, ami megnyugtatóra szolgálhat. – Nyugodtan fölemelkedett s elhagyta a szobát, hogy az egészségügyi tanácsosért küldjön.

– Istenem, mit gondoltatok, hogy Henriettét ide hoztátok! – szólt bosszankodva az elnökné, de visszafojtott hangon, midőn az orvos maga után becsukta az ajtót.

– Ezt Katica bölcsességének köszönheted – szólt Flóra keserűen. – Neki köszönhetjük, hogy most ez elhagyott fészekben leszünk kénytelenek pár hétig a beteget ápolni. – Haragosan tekintett az ablakban szótlanul ülő leányra.

– És minő meggondolatlanúság úgy fektetni a beteget, hogy e szörnyeteg kályha legyen mindig a szemei előtt! S hozzá még ez iszonyú alakok... Az embert szinte félelem lepi meg! – Az életes úrnő gyorsan hátat fordított, s az ágyat kezdte vizsgálni. – Az ágy tűrhetőnek látszik, a vászon legalább fehér és szép puha. De mégis Henriette selyem takaróját fogom átküldeni, s egy karszéket is, az egészségügyi tanácsos számára. Mindenekelőtt pedig más mosdóeszközt. Kőedény! – szólt fitymálva s összecsukta a mosdószekrényt, hogy a küldendő aranyozott porcelánnak helyet készítsen. – Istenem, mily nyomorultan élnek az ilyen emberek! S ennek tudatával sem bírnak. Parancsolsz valamit, angyalom? – szakítá félbe beszédét, s ismét az ágyhoz lépett.

Henriette lassan fölemelte fejét s vizsla tekintetet vetett maga körül, majd ismét szemlecsukva feküdt, de annyira visszanyerte erejét, hogy nagyanyja simogató kezét magától eltávolíthatta..

– Önfejű, mint mindig! – sóhajtotta az elnökné s az ágy melletti székre ült.

Az egészségügyi tanácsos nem soká váratott magára, de némi zavar látszott rajta. Eleinte nem bírta magának megmagyarázni, miként találhatja az elnöknél itt a patakparti házban, majd futólag elbeszéltek neki az egész dolgot.

Csinos öregúr volt az egészségügyi tanácsos, tetőtől talpig tükörsima, tartózkodó, elbizakodott modorral. Az uralkodó herceg udvari orvosa volt, érdemeiért nemességet, szép csinos érdemrendet, briliánst és burnótszelencét kapott a hercegtől. Kint a hídnál szép fogatja várt reá.

– Baj, nagy baj! – szólt aggályos arckifejezéssel az ágyhoz lépve. Percekig vizsgálta a beteget; majd a mellét kezdte kopogtatni. Ezt óvatosan tette, a beteg mégis feljajdult. Az ismételt érintés, úgy látszik, fájdalmat okozott neki.

Bruck némán összefont karokkal állt mellette. Pilláit sem mozdítá meg, de a beteg első jajkiáltásánál szemöldökei összehúzódtak. Az ily előrehaladott bajnál ezen kopogtatás egészen felesleges volt.

– Szabad észleleteimet tanácsos úrral közleni? – kérde halk hangon, de nyomatékosan, hogy eljárásának véget vessen.

Az öregúr félvállról nézett le rá. A legnagyobb és leggyűlöltebb ellenségre sem vetünk haragosabb tekintetet.

– Engedje meg, kolléga úr, hogy személyesen meggyőződjem! – válaszolt hidegen s folytatá vizsgáldását. – Így, most szolgálatára állok – szólt pár perccel később. Eltávozott az ágytól, s követte az orvost, ki dolgozószobája ajtaját nyitotta ki előtte.

Ezután Henriette csakhamar felvetette pilláit. Arcán a belső felindulás pírja volt látható, s csaknem heves mozdulatokkal kívánta magához hívatni orvosát, Bruckot.

Az elnökné alig képes visszafojtani bosszúságát e határtalan önféjűség miatt, de szó nélkül teljesíté a beteg kívánságát. Az elnökné Bruck szobájába ment, hol az öreg egészségügyi tanácsos nem is figyelt Bruck észleleteire s még kevésbé tanácsaira, hanem leült az orvos asztalához, hogy receptet írjon.

Bruck azonnal elhagyta a szobát, s az elnökné öreg barátjához lépett, hogy véleményét meghallja. Az öregúr meglehetősen éles és lehangolt volt, teljesen hibás gyógykezelésről beszélt, és szemrehányással említé, hogy hozzá csak „az utolsó percben” fordulnak. A nagymamának régen meg kellett volna törni Henriette önféjűségét s az öreg háziorvoshoz fordulni, ki a gyermeket születésétől fogva ismeri. A jelen esetben a Flóra vőlegénye iránti bizalom valóságos lelkiismeretlenség.

– Mindenekelőtt most már azon kell lennünk, nagyságos asszonyom – folytatá tovább –, hogy a szegény gyermeket saját kényelmes és díszes hálószobájába vigyük át e házból. Saját környezetében jobban fogja magát érezni, s akkor bizonyos, hogy rendeleteim pontosan meg fognak tartatni. Míg e házban valószínű, hogy ez nem történék meg.

Bemártotta a tollat, de e percben tekintete egy nyitott díszes dobozra esett, mely a könyvek és írószerek közt volt. Alig lehetett még felnyitva, mert a burkolata még mellette feküdt.

Az elnökné még sohasem látta „Öreg barátjának” arcát ily mogorvának, durcásnak és kétségbeesettnek, mint e percben. Még a tollat is kiejté kezéből.

– Istenem, hisz ez a d.-i hercegi ház rendjele! – szólt az öreg a dobozt tapogatva. – Hogy kerül ez a házba, ezen alig, ismert név és cím alá?

– Csodálatos! – mormogá az elnökné meglepetve. S halvány arcán a kellemetlen érzelmek vörössége futott át. Lorgnette-jét szeméhez kapva vizsgálta a tokot és tartalmát. – Én nem ismerem a rendjelet és értelmét...

– Azt elhiszem, mert ritkán adományoztatik! – szólt közbe az egészségügyi tanácsos.

– Különben azt kellene hinnem, hogy e rendjel még az utolsó háború következménye – egészíti ki az elnökne.

– Ne higgye! – dühöngött az egészségügyi tanácsos, nem fékezhetvén ingerültségét. – Csak a hercegi ház tagjai körül szerzett érdemekért adatik, és nem hinném, hogy valaki ezt évekig dugaszban tartaná, csak azért, hogy a világ meg ne tudja... Szeretném ismerni az érdemet! – Folytonosan dörzsölte homlokát briliánsos kezével, mintha meg akarna örülni. Mit értek neki e percben a briliánsok! Ajándékok voltak ezek az utazásaiból hazaérkezett hercegtől, de nem egy idegen hercegi udvar elismerő kitüntetése.

Éppen ezen rendjel tárgya sokak óhajának – folytatá tovább. – Sok magas állású egyén folyamodott már elnyeréséért hiába, s most itt hever, mintegy odalökve, ezen nyomorult festett asztalon. S ezen embernek, ezen tudatlan embernek, ki magát szerencsétlen gyógyításai által blamírozta – bocsánat nagyságos asszony, de végre kitör belőlem –, ily nyomorult embernek adományozzák, hát miért?!!

Az egészségügyi tanácsos felugrott székéről, s nagy léptekkel mérte végig a szobát. A büszke nő, ki nem oly gyorsan jött ki a sodrából, most értetlenül nézett reá.

– Nem képzelhetem, hogy ezen adományozás orvosi érdemeivel lehetne összekapcsolható – szólt határozatlanul. – Hogyan juthatott volna ő a d.-i udvarhoz?

Az egészségügyi tanácsos megállt s hangosan felkacagott, de nagyon erőszakolt kacaj volt ez.

– Meg kell vallanom, nagyságos asszony, most valami olyat vallott be, mely soha eszembe sem jutott volna, egyszerűen azért, mert lehetetlen. A világon mindennek fel kellett volna fordulnia, ha érett tudomány és tapasztalat mellőzésével a tudatlanság és

ostobaság sikerületlen erőlködéseit jutalmaznák meg. Nem, ezt nem gondolhatom.

Egy ablakba ment, s párkányán ujjjaival idegesen dobolt.

– Ki tudja, minő megbízatásban járt. Nyolc napig távol volt és senki sem tudja, hol – folytatá fojtott hangon. – Hm, ki ismerhetné összeköttetéseit? Kik saját dolgaikról és ügyeikről sohasem beszélnek, tudják, hogy miért hallgatnak. Az orvosi gyakorlatban gyakran fordulnak elő oly esetek, melyre tisztességes emberek nem vállalkoznak. De nem beszélek. Sohasem lepleztem le a fátyolt homályos emberek működéseiről. Végre is minden úgy történik, mint odafenn akarják. – S ezzel vallásos buzgalommal az égre mutatott, mit legjobb barátnője, az elnökné, nem hitt el neki.

Ismét az asztalhoz ült bevégezni a megkezdett receptet, de oly gyorsan írt, mintha tűz lett volna mellette, azon átkozott dobozban,

– Egyre kérném, tisztelt barátnóm! – szólt egy pillanatra megállva –, igyekezzék egy kevéssé nyomára jönni ezen dolognak! A kegyed diplomáciai finomságában percig sem kétkedem, az minden kétely felett magasan áll!

Az éltes úrnő első percben mit sem felelt, hanem mialatt az orvos cifra és olvashatatlan betűit a papírra veté, figyelmesen tanulmányozta az egészségügyi tanácsos arcát. Be kellett ismernie, hogy barátja pár perc alatt megöregedett. Nem mintha ráncok húzódtak volna arcán – mert az még elég kövér és sima volt, de leírhatatlan vegyülete látszott rajta a gondnak, aggálynak, a levertségnek és elégtelenségnek. Olyan volt, mint azé az emberé, ki rejtett lelki baj miatt nappal folyton izgalomban van a nyugtalanságtól, s éjjel aludni nem bír.

Az éltes úrnőnek eszébe jutott most, hogy a tanácsos gyakran beszélt hercegi szeszélyekről. Istenem! Ha e barátját is el kellene vesztenie, nem a halál, de a nyugalmaztatása által, s így nem lehetne általa többé az udvarnál befolyása, mint megváltoznék

akkor minden. Ki sem lehet számítani! De hátha az öregúr csak képzelődik s alaptalanul félti állását. Az elnökné finom érzékével többnyire előre megérezte, ha valamely nagyság az udvarnál megbukott, de most legkisebb sejtelve sem volt ilyesmiről.

– De kedves egészségügyi tanácsos úr, ki mondta, hogy ez érdemjel Bruckot illeti? – kérde az elnökné egy tapasztalt delnő egész biztonságával. – Nem hihetem, mert célját a legjobb akarat mellett sem bírom felfogni. Különben legyen bármim a dolog, neki fővárosunkban ez mit sem fog használni, mert itt már olyan, mintha halva volna. A kedvéért megnyugtatóra utánajárok a dolognak... – s itt elhallgatott. A szomszéd szoba ajtaja kinyílt, az esperesné jött be, hogy a szekrényből valamit kivigyjen.

Az egészségügyi tanácsos felkelt s átadta az elnöknének a rendelvényt. Mindketten áthaladtak a szobán, hol az esperesné a szekrényt bezárta. Az egészségügyi tanácsos szerette volna azonnal megszüntetni nyugtalanságát s útközben egy pajzán megjegyzéssel a valót az esperesnéből kicsalni. De az öregasszony oly mélyen és tiszteletteljesen hajtotta meg magát, hogy meg sem merte szólítani.

A másik szobában még kevesebbet lehetett megtudni. Az orvos a néni szobájából a nagy aranyhalas üvegmedencét hozta át, s éppen a szökőkutat akarta működésbe hozni. A szolgáló lapos tányérokba friss vizet öntött, hogy a levegőt nedvessé tegye... Ki kérdezte volna most az érdemjéről, midőn kötelessége teljesítésével volt elfoglalva!? S az egészségügyi tanácsos most rögtön feleslegesnek is találta azt. Szíve egészen megkönnyebbült. Talán mégis más dologgal van összefüggésben. Mert oly egyszerűen és minden igény nélkül talán mégsem végezte volna most az ifjú orvos ezen dolgokat, ha ily rendkívüli kitüntetés érte.

Henriette párnáktól támogatva ágyában feküdt s fénylő szemekkel nézett körül. Erős láza volt. A villába való átköltözésről szó sem lehetett, bármennyire óhajtotta volna is az

elnökné. Egyelőre azzal kellett megelégednie, hogy ápolás végett Henriette szobaleányát, s mindazt, mi szobáját kényelmessé teheti, átküldje. Katica ajánlata, hogy éjszaka Henriette mellett maradjon, nem annyira az elnökné és az egészségügyi tanácsos, mint inkább Bruck részéről határozottan visszautasított.

Könnyek tolultak Katica szemébe, midőn Bruck oly hidegen és szigorúan megmaradt határozata mellett, elégnék találván a szobaleány segélyét az ő saját felügyelete alatt. Elhatározták, hogy Flóra és Katica tíz óráig maradnak s azután Nanni váltja fel őket.

Flóra ezen tanácskozások alatt következetes hallgatásba burkolta magát s majd a maga részéről is helybenhagyta ezen határozatot.

XII.

Az elnökné és barátja eltávozása után az inasok és szobaleányok jöttek át a villából, kárpitozott bútorokat, szükséges apróságokat hozván és elrendezvén azokat a beteg szobájában. Az egyszerű, de otthonias vendégszoba egyszerre oly tarka lett, mint valami vásárcsarnok. A hímzett ellenző a nagy kályha mellett, a finom porcelánedények, az almazöld selyemtámlányok oly nevetségesen oda nem illők voltak, mintha szélvihar hordta volna őket össze a négy elhalványodott fal közé.

Anélkül, hogy haragos arcot mutatott volna, megnyugodva rakta el az esperesné az ő megvetett holmiját. Tekintete egyszer sem találkozott az orvoséval, aki összefont karokkal állt egy ablakban, s szótlánul nézte az átváltozást. Talán attól félt az öregasszony, hogy az orvos némi neheztelést vehetne észre rajta, és ezt el akarta kerülni.

A megszokott pompa beköltöztével Flórában is feltámadt a tetterő. Ő vezette a rendezést. Saját kezűleg tette Henriette ágyára a zöld selyemtakarót, s egy egész palack kölnivizet locsolt szét a padlóra. Puha szőnyeget térítettett az ablak közé, s midőn a cselédek készek voltak a berendezéssel, elküldte őket.

Leült és keresztbe veté keskeny lábait egy finoman hímzett zsámolyon. Éppen úgy ült ott, mintha a sivatagból egy kis oázisra menekült volna. Összehúzta magát, s idegenen, hidegen vizsgálódva nézett körül. Azon „nevetségesen kicsi” barna keretű üvegdarabban az imént azt vette észre, hogy haja borzasztóan össze van kuszálva. Egy kis csipkekendőt vett le a nyakáról s azzal bájosan beköté fürtös fejét. E kis kendő mint dicsköd övezte a szép arcot. Az esperesné kénytelen volt többször ránézni. Szép menyasszony volt. Csak most értette meg egészen, miért nem bírta őt elfelejteni az orvos tanulóévei és a harc folyama alatt, s bármint bántotta is mostani különös magaviselete és kietlen szótlansága, azzal nyugtatta meg magát, hogy ez csak a történetek utáni megrázkódtatás következménye lesz.

Eközben elmúlt a délután. Nyugat felől az esthajnal lángolt, bíborfényvel töltve be a beteg szobáját.

Henriette csendesen, behunyt szemmel feküdt a párnák közt. Csaknem félelmesen ellenzé a függönyök leeresztését, mert „nem akart sötétben megfúlni”. Azt kívánta, hogy hangosan beszéljenek, s bátran járjanak-keljenek körülötte. A sugdosódást s lábhegyen járást nem szenvedhette, sőt haragudott érte, hogy őt halálos betegnek tekintik. Óhajtása teljesült, igyekeztek minden zaj nélkül természetesnek látszani.

Mialatt az orvos pár percre távozott, hogy könyvet hozzon be, az esperesné tálcával kezében belépett, s azonnal felséges teaillat árasztotta el a levegőt, mely a kölnivíz szagát is legyőzte. A tálcán damaszt asztalkendő, a csészek régi porcelánok voltak, mindenikben tömör vastag kis ezüstkanalak, egy tiszteletre méltó ház hagyománya. Az öregasszonyt napfény világította meg,

midőn az ablaknál ülő szép menyasszonyhoz lépett s nyájasan frissítőjével kínálta meg.

– Saját sütésű ostya? – kérde Flóra fekvő helyzetéből félig felülve. – Ah igen, hiszen szaga az imént a konyhából egészen a sarokba elhatott. Minő ízletes! – S kezét gyermeteg csodálkozással csapta össze. – Istenem, ki mint én, oly teljesen járatlan házi dolgokban, meg sem értheti, hogy mint jön a világra ilyen kis műdarab. Mennyi türelem, mennyi időbeli hozzá!

– Én gazdálkodom az idővel, s ezért némi ügyességgel bírok – szólt az esperesné mosolyogva. – Elég gyorsan elvégzem házi teendőimet. Nekem nagyon sok szabad időm van, s oly szerencsés vagyok – mivel nem sok háziasszony dicsekedhetik –, hogy szellemiekkal is foglalkozhatom. Múlt télen például föltettem magamban, hogy a Bibliát első szótól az utolsóig elolvasom.

– Szellemi vigasz gyanánt? – kérde Flóra.

– Nem azért. Én vallásos vagyok, s könyv nélkül tudom a Biblia azon helyeit, melyekhez magamat az élet viszáljai közt tartanom kell. De azon valláspolitikai vita, mely most a világot feszültségben tartja, kell, hogy a nőt is érdekelje, s ha az ember nem nyúlhat is fegyverekhez, mégis csatlakoznia kell valamelyik párthoz.

Flóra leírhatatlan csodálkozással nézte és hallgatta őt. Az egész Bibliát végigolvasni! Mily szörnyű unalmas és száraz! Ehhez neki, a költői léleknek nem lett volna türelme. Hogy ő a világ előtt gyakran előszeretettel adta a bűvárkodót és mélyen gondolkozót, azt e pillanatban egészen elfelejtette, midőn bosszúságára megtudta, hogy a „harisnyafoltozó, folytonosan sütő-főző és súrolóasszony” szellemi dolgokkal is foglalkozik. Hogy jutott ez az özvegy papné a világraszóló eszmék ismeretéhez? Ah, most már tudta, ki rontotta el az orvost, ki állította elő azon nevetséges eszményképet, mely szerint a nő férje szakácsnéja és „szellemi segédje” is lehet egy személyben.

Katica a nénihez lépett s elvette tőle a tálcát. Okos szemével kísértette a növekedő izgalmat testvére szép arcában. Tudta, hogy valami kíméletlenséget akar mondani, ezért sebtiben teával kínálta meg.

Flóra türelmetlenül rángatta zsebkendőjét finom ujjáival, s láthatólag kedvetlenül köszönte meg. Nem vehet a szájába semmit, annyira föl van még háborodva. Pár perc múlva azonban Katica látta, hogy cukorkákat vesz ki a zsebéből s azzal üdíti föl magát. Flóra következetesen mindent elhárított magától e házban. Semmi összeköttetést sem akart többé az orvossal.

Katica jól sejtette, hogy a menyasszony az öreg házban, az egyszerű polgárias berendezést látva, végképp elvesztette önuralmát és tettetett nyugalmát. Nagy szürkés-kék szeméből kiolvasta, hogy közel a perc, midőn végre lerázza nyakáról az igát, lerázza mindenáron. Katica lelkén áhítatos imaként repült át azon forró óhajtás, hogy ha testvére ezt tenni akarja, csak itt, a szerencsétlen férfiú kedves otthonában ne tegye.

Szerencsére az öregasszony nem vette észre Flóra aljas szándékát. Nyugodtan vitte ki a tálcát, melyről Katica egy csészét elvett, nem sejtve, hogy minő sötét felhő lebeg házuk felett.

Az izzó esti fény lassan elhalványodott. Minden bíborvörösség visszafolyt a betegszobából azon ablak felé, ahol Flóra e vörös lángoktól világítva úgy ült, mint valami démon.

A beteg nyugtalanabb lett. Húzta és rángatta a zöld selyem ágytakarót, s le akarta magáról lökni.

– E zöld színben mérég van. El vele! – susogá nagy lázában.

Katica azonnal elcserélte azt a vendégágy szép fehér, tiszta takarójával, s elegyengette kezével a beteg test felett, melyet ma az erdőben „púposnak” gúnyoltak. A beteg szemeiben semmi eszmélet nem látszott. Zavartan s vádul forogtak szemei a lecsukódott pillák alatt.

– Ah! Minő jólesik! – szólta Henriette a takaró alá húzódva. – Kérlek, ne bocsássátok őt be, ha ismét a mérgezett forró

selyemmel akarna betakarni, mert ő meg akar fojtani! A nagymama is álnok, mint mindenki, ki termében megfordul, s az a vén méregkeverő is. Ráütök, ha még egyszer a mellemre teszi fertelmes kezét. Óvakodj tőle, Bruck! – folytatá fölemelt ujjal. S a nagymamától is! És ő, tudod már, aki szivarozik s tilalmad dacára örülten kergeti a lovakat, mindnyájuk közt ő a legálnokabb.

– Nagyon le vagyok kötelezve – szólt gonosz mosollyal Flóra félhangon s még beljebb húzódott a párnák közé.

Végtelen aggodalom lepte meg Katica szívét, kinek kezét – azt híván, hogy Brucké – hevesen szorítá meg a lázban égő Henriette. Nem mert az orvosra nézni, ki az ágy fejénél állt, a kínai alakos olasz fal megett.

– Emlékszel-e doktor, mint volt azelőtt? – folytatá Henriette. Emlékszel-e, mint kergette hozzád szélben, viharban az inasokat leveleivel, négyszer, ötször is napjában? Emlékszel-e még, mint rohant elébed csaknem örülten a vágtyól, ha a mondott percben, meg nem jelentél? Mint fonta karjait nyakad köré, mintha sosem akarná azt többé elbocsátani?

Flóra dühösen felugrott.

– Adj neki morfint! – szólt *kz* orvoshoz. – Ez már nem láz, de őrjöngés. Aludnia kell!

Az orvos még alig adott betegének egy kanál orvosságot, s így félig mosolyogva fogadta Flóra helytelen kívánságát. Meg sem mozdult helyén. A pír, melyet Henriette utolsó szavai arcára idéztek, lassan eltűnt onnan. Éppoly nyugodt és hideg volt, mint azelőtt.

Flóra haragosan esett vissza székébe s ingerülten nézett ki az ablakon.

– Gondoltad volna akkor, Bruck, hogy minden meg fog változni? Hogy valaha azt mondhassa ő, hogy nagy tévedés volt? – szólt újra Henriette, másik kezével is megfogva Katica karját. A vér szinte megállt Katica szívében. A beteg ajkain most oly dolog

jött ki, melyet senki, még a bűnös maga sem mert volna kimondani. Katica hirtelen a lázgyötört beteg felé hajolt, s hogy gondolatainak más irányt adjon, hideg ujjait izzó homlokára tévé.

– Ah! Ez hűsít! – sóhajtja fel Henrietté. – De emlékszel-e, mint lökte el Flóra homlokomról kezedet, féltékenységből?

Félig elfojtott gúnyos kacaj hangzott az aljából, de Henriette nem hallotta. A külvilág számára halva volt.

– A történelem miatti fájdalom engem nem hagy tovább aludni – panaszkodott, s ujjait beteg mellére nyoma. – Akkor te házunkat kerülni fogod, s egy szerencsétlen ember leszel, ki többé nevünket sem fogja ajkaira venni. Ah, Bruck, mindegyik ő nem gondol határtalan hiúságában, melyet ő önérzetnek nevez. Ő mindenáron szakítani fog.

Katica akaratlanul felemelte kezét s a betegre tévé. Henriette felsikoltott.

– Ne tedd a számra kezedet, mint azon iszonyú suhanc az erdőben! – nyögött, eltávolítva azt magától.

E percben Flóra fiatal nővére mellett termett, s eltolta az ágytól. Vonásaiban, mozdulataiban vad elhatározás látszott.

– Hagyd őt kibeszélni! – szólt parancsolólag.

– Igen, kibeszélni! – ismétlé Henriette hebegve a kimerültségtől, de mégis Örvendve, mint a gyermek, ha valamit kedvére tesznek. – Ki mondja meg neked, Bruck, ha nem én? Ki intene más, hogy légy óvatos? Nyisd ki szemedet! Úgy el fog ő, a kacér tőled repülni, mint galamb a fáról; ő szabad akar lenni.

– Bármit fecsegjen is össze Henriette itt, egy igaz van a dologban – szólt Flóra határozottan, egy lépést közelebb téve az orvoshoz. – Igaza van, én nem lehetek többé az hozzád, Bruck, aki voltam. Oldj fel engem! – végzé be könnyörögve, összetett kezekkel. Katica először hallotta az életben, hogy mily olvadékonyan tudott Flóra beszélni, ha akart.

Most kiejtette a döntő szót, mely körül hónapok óta oly sok ármány ütött tanyát. Katica azt gondolta, hogy ez azonnal földhöz

sújtja az orvost, de a villám nem látszott azonnal gyújtani. A fiatal leány előtt úgy tűnt fel az orvos hűvös magatartásával, mintha egy halálos lövés után az eltalált sérületlenül lépne elő a lőporfüstből. Komolyan és hallgatva nézett a könyörgőre. Halvány, nagyon halvány volt, mint a halott. Visszautasítá a neki nyújtott kezét.

– Nem lehet erről e helyen beszélni – mondá Bruck.

– De itt van az alkalmas perc. Más ajak mondja ki, mit én neked régen meg akartam mondani, de melyet nem tudtam szavakba önteni.

– Mert valódi esküszegés.

Flóra ajkaiba harapott.

– E kifejezés kemény és nem találó. Ily szoros még nem volt szövetségünk, s azt is tudom, hogy más nem szorított ki lelkemből. Ne mosolyogj ily kicsinylőleg, Bruck! Istenemre, senki másra nem gondolok – szólt szenvedélyesen. – Én nyugodtan eltűröm szemrehányásaidat – szólt nyugodtabban – azon tudatban, hogy mindketten szerencsétlenek lettünk volna.

– Az én szerencsémet vagy szerencsétlenségemet hagyd ki a játékból! – S most beteg testvéred érdekében kérlek, ne szólj itt többet e dologról! – Megfordult s az ablakhoz ment. Flóra követte.

– Henriette nem hall bennünket.

Henriette halálos kimerültségben feküdt párnái közt, s folytonosan maga elé susogott, mint a gyermek, mikor mesél. Ő nem hallott semmit.

– Ez nem végelhatározás – szólt Flóra leverten. – Nekem határozott, világos válasz kell. Miért elhalasztani, mi azonnal elintézhető? – Szinte undorító volt, mint játszott jegygyűrűjével.

Bruck félvállról nézett rá. Katicának feltűnt, mily fiatalosnak látszott az orvos Flóra mellett.

– Mivel cseréled fel a mellettem való életet? – kérdé az orvos hirtelen és keményen, hogy Flóra összerezzen.

– Van arra szükség, hogy azt neked elmondjam, Bruck? – szólt Flóra haját arcából kisimítva. – Nem vetted soha észre, mily szenvedéllyel függ lelkem az írói pályán? Megfelelhetnék-e mint háziasszony e hivatásnak? Soha!

– Csodálatos, hogy csak most, az utóbbi hónapokban jöttél ezen tudatra, miután...

– Huszonkilenc évig éltem hímév nélkül, akarod mondani – egészítő ki Flóra gúnyosan és elpirulva. – Gondolj, amit tetszik, tekintsd női szeszélynek, mely küzd és próbál, míg meglesi a valódi utat.

– Bizonyos vagy abban, hogy ez a valódi út?

– Oly bizonyos, mint ahogy az iránytű a sarkpont felé fordul.

Szóltanul ment el az orvos Flóra mellett, felvéve az orvosságosüveget, s az ágyhoz lépett. A betegnek valamit ismét be kellett volna vennie, de Katica kezét tartva elszunnyadt. Katica előtt úgy tűnt fel az orvos, mintha gép lett volna, ki belső felindulása folytán öntudatlanul mozgatja a kezét, lábát és szemét. Őrá sem nézett, nagyon megalázó volt, hogy e botrányos jelenet tanúja lett.

Többször megkísérlé kezét a betegéből kivonni s elszaladni, ameddig csak lábai bírják, de a beteg a legkisebb mozdulatnál ijedten fölrezzent.

Az orvos megkísérlé a beteg ütőerét megtapintani. Katica segélyére volt, s egy percre érinté az orvos kezét. Az orvos megrázkódott, nagyon halvány lett, s elhúzta kezét. Mi volt ez? Annyira idegessé tette belső izgatottsága, hogy minden érintés borzadállyal és haraggal tölté el? Katica gyengéden nézett reá. Mély sóhaj tört elő kebléből, míg Bruck az orvosságot az asztalra helyezé.

Ezalatt Flóra párszor leírhatatlan izgalommal járt le-fel a szobában. Most ismét az orvoshoz lépett az asztal mellé.

– Nem volt helyes tőlem, hogy érzelmeimet ily őszintén feltártam – szólt haragos tekintettel. Az orvos hallgatása írói

pályájának említése után haraggal tölté el és ingerelte. – Te a női szellem gúnyolója vagy, s az Önzők azon javíthatatlan felekezetéhez tartozol, kik a nőket semmi áron sem akarják önállóaknak tudni.

– Mindenesetre ritkán tudnak azok lenni.;

– Mit akarsz ezzel mondani, Bruck? – kérde Flóra élesen.

Az orvos arcát pír futá el, s összehúzta szemöldökét. Ő azok közé tartozott, kik nem szeretnek vitázni.

– Azt akarom mondani, hogy az önállósághoz a nőknél az szükséges, hogy ne legyen hiúságuk, viszont legyen kipróbált valódi tehetségük.

– S te ezen tulajdonságokat nálam kétségbe vonod?

– Olvastam cikkeidet a munkásmozgalmakról és a női emancipációról. – Az orvos mérsékelt hangján nagyon átérezhető volt a csípősség e szavaknál.

Flóra visszatántorodott, mintha késsel mentek volna neki.

– Honnan tudod, hogy én írtam azon cikkeket? – kérde zavarral. – Én álnév alatt szoktam írni.

– De ismerőseid már régóta ismerik e jeleket, éspedig rendszeren a cikk megjelenése előtt.

Flóra egy percre megszégyenülve fordítá el szemeit.

– Jó, tehát te olvastad. Miért nem szóltál nekem erről? Még magas nemtetszésed sem nyilvánítád soha!

– Eldobtad volna erre tolladat?

– Nem, és határozottan nem.

– Tudtam ezt, s ezért nem akartam esküvőnkig szólni, magától értetődően, hogy az asszony férje jóakarátú tanácsait követi, még akkor is, ha tehetsége valódi.

– Mely azonban nálam nem lelhető fel – szakítá félbe Flóra leírhatatlan dühvel.

– Flóra, neked van szellemed, élced, de tehetség nem vagy – válaszolt az orvos szokott szelíd nyugodtságával.

Ezen határozottan kimondott ítélet után, mely meggyőződésen alapult, Flóra percekig mozdulatlanul állt. Azonban haragját erőszakkal elfojtva, vidáman szólt:

– Hála istennek, most utolsó aggodalmam is elenyészett. Szolgáló lettem volna, szegény, eltaposott nő, kinek lelkéből a költészet égi szikráját ellopták volna, hogy konyhatüzet lobbantsanak fel vele.

Nagyon hangosan beszélt, s a beteg felébredt. Felült s nagy szemekkel nézett körül. Az orvos aggódva sietett ágyához. Orvosságot adott neki, s kezét gyöngéden homlokára tette. Ez érintésnél az ijedt szemek ismét lecsukódtak. Ha tudta volna a szegény szenvedő, minő vihart idézett a szerencsétlen férfúra, ő, ki mindent elkövetett, hogy a szakadást meggátolja!

– Komolyan kérem kell téged, ne háborgasd többé a beteget – szólt az orvos Flórához, visszafordítva fejét. Az ágy felé hajolt, a keze Henriette homlokán nyugodott.

– Nem is lennék képes többet mondani – szólt Flóra rosszul sikerült gúnyos mosollyal, kesztyűit kivéve zsebéből. – Sértő nyilatkozataid után magad is gondolhatod, hogy mindennek vége van köztünk. Én szabad vagyok...

– Mert tehetségedet vonom kétségbe, melyre nézve megkötöd magad? – szólt az orvos nagy önuralommal. De e percben mégis minden önérzete fölgerjedt. Türelme elszakadt, a felzaklatott férfiú ébredt föl benne. – Az író vagy Mangold Flóra kezét kértem én meg? Mint az utóbbi nyújtád nekem kezedet, s jól tudtad, hogy én egy házi tűzhelyét szentnek tartó nőt kerestem benned, nem a világban kóválygó bolygótüzét. Akkor mindent ígértél, túlzásodban még a kormos fazekakkal is foglalkoztál, holott meg voltál róla győződve, hogy én leendő társamtól sohasem kívántam volna ilyet.

Mély lélegzetet vett, s pillanatra sem véve le komoly tekintetét a szép leányról, ki most oly kicsinynek tűnt fel előtte.

– Én figyelemmel kísértem benned e változást az első perctől fogva a mostani nyilatkozatig – szólt újra az orvos. – Te oly gyenge vagy hibáid iránt, minő a nagyravágyás, hiúság, szeszély rendesen lenni szokott. Mégis te akarsz a női emancipáció zászlóját megragadni? Hogy én boldog vagy boldogtalan leszek-e veled, az már szóba sem jöhet, de mi az életre lekötöttük egymást eljegyzésünk által. Beszélük, hogy te könnyen játszottál a férfiszívekkel, s az eldobottakat a nyilvános gúny zsákmányául dobtad oda. Engem nem fogsz e bitóhoz állítani, erről bizonyos lehetsz! Te nem vagy szabad, én nem oldalak fel. Esküszegő akarsz-e lenni vagy nem, mindegy. Én meg akarom tartani szavamam.

– Szégyelld magad! – kiáltá Flóra magán kívül. – Erőszakkal akarsz az oltárhoz hurcolni, holott régen tudod, hogy nem szeretlek, hogy gyűlöllek!

Ezen iszonyú szavaknál Katica kiszabadítá kezét a betegéből s kirohant a szobából, mert nem nézhetett volna annak a szemébe, ki halálos döfést kapott!

XIII.

A ház homlokzata északra nyíló ablakaival már homályos volt, csak a konyhából, melynek falán még az utolsó esti pír látszott, esett némi világosság a téglapadlóra.

Az esperesnő a használt teásedényeket mosta az ablakban. A visszahívott szakácsnőnek holnap kell megérkeznie, helyettese megbetegedett, ezért kellett a néninek magának végeznie a házidolgokat. Mosolyogva intett fejével Katicának. Legkisebb sejtelve sem volt a nyugodt nőnek arról, hogy mi történt a vastag tölgyajtó mögött. A fiatal leány összeborzadt, s a kertbe sietett.

Nagyon hűvös lett. A patak felől hideg szél csapta meg Katica arcát és selyemruhába burkolt vállait. Lihegő kebelrel dacolt vele. Mély érzésű leányka volt, forró, pezsgő fiatal vérrel ereiben. A belső felindulás lángjai arcán és szemében is égtek sujjai idegesen vonaglottak.

Iszonyú dolgot élt át. Minő borzasztó harc két emberi kebel közt! S a bűnös, ki ezt előidézte, saját testvére volt, e hűtlen, gálád nő, ki játszva kötött viszonyt egy férfival, hogy e szálakat a legelső alkalommal pókhálóként széttépje és eldobja! Ez alkalommal ugyan nem volt a szakítás oly nagyon könnyű, de végül mégis a nő lesz a győztes...

Katica a hídra lépett, s karjait a korlátra támasztva lenézett. Rohanva folyt el a víz lábai alatt minden fagyökérben és kőben megakadva, mely medrében feküdt, küzdve a továbbhaladásért. Az égen a hold sarlója tűnt fel, s odább a patakban tükröződött, mint a szerelem az emberi kebelben. Oh! Ez nem örökké tartó! Az eszménykép rommá lehet! Éppen az imént volt tanúja...

Csodálatos szenvedély a szerelem! Már egyszer ama tető alatt tönkre tett egy emberi életet! Mint a néni nemrég hazamenet séta közben beszélte, e patakparti házban egy fiatal özvegy, Baumgarten úr özvegye lakott. Férjének egyik rokona, egy csodaszép fiatalember mindennap átjött, hogy e szép női arcot láthassa, mely mindennap kinézett az ablakon. A házba nem volt szabad mennie, mert a nő nagyon szigorú volt. Gyakran száguldott át sötét ménjén a fahídon, hogy a házhoz közel e bájos női ajk leheletét érezhesse, s kezét megcsókolhassa. Aki csak látta őket, azt hitte, hogy az özvegyév elteltével férj és feleség lesznek, s hogy a nő a Baumgarten-kastély lakója lesz.

De ez ifjúnak egyszer hosszabb időre idegen udvarhoz kellett mennie, s a lakosok azt súgták be a hölgynek, hogy az érte rajongó ifjú egy grófnőt jegyzett el. Az ifjú nő csak mosolygott e hírre, s annál gyakrabban nézett ki az ablakon. Nem tudott elképzelni ilyen hűtlenséget, míg egyszer csak a kastélyból áthalló

harsonák nem hirdették, hogy ott az ifjú úr tartja bevonulását nejevel.

Másnap az új férj fiatal nejevel átjött a fahídon, hogy a patakparti házban nejét bemutassa. Az ifjú nő pompás öltözéke már távolról tündökölt, legyezőjén a grófi korona fény lett, s vele jött férjének kedvenc agara is. De nem futott, mint azelőtt az ablakhoz, hol cukrot és süteményt kapott, hanem elkezdett keservesen vonyítani. A patak színén egy fehér ruhás hulla lebegett, zilált szőke fürtjei egy fagyökérben akadtak meg, s nem engedték tovább úszni, hogy az ifjú még lássa halvány arcát, nyitott szemeivel. Az elhagyott nő volt.

Az volt a fiatal nő ablaka, hol akkor az ifjút annyit várta, ahonnan most az orvos lámpája világított ki esténként. Ott tökéltelte el magát, hogy öngyilkos lesz! S most, évtizedek múlva, ugyanott hasonló szívbeli harc folyt!

De mégsem hasonló. Nem volt-e az orvos erős lelkű? Nem emelte-e őt fel a hivatása, hogy a fájdalmat leküzdje? S ha a szerencsétlen nő, ki fájdalmát a hullámsírba temette, intene neki – nem követné ... Ijedség cikázott át a leány lelkén. Nem azt mondta-e Henrietté: kinek Flóra egyszer szerelmét viszonzta, azon férfiú inkább meghal, mintsem hogy elváljon tőle? S nem kell-e neki mégis Flórától elválnia, miután kijelentette, hogy gyűlöli?

Katica szorongatott szívvel futott a kertbe, mintha a szőke fürtös hölgy most is a víz felett lebegne s intene az orvosnak is, neki is.

Sötét este lett. Az erdő mint valami fekete .szemfedő terület el a halmok felett, s a szántóföldek nyugodtan terültek el, nem engedve sejteni, hogy millió és millió csíra törekszik méhéből a napfényre. A szél, mely a villa zászlaját lengeté, az éjen át viharrá igyekezett növekedni. A fehér nyárfák és az új lugas fenyőgallyai csakúgy recsegték lehelete alatt. Fog-e a néni valaha elégedetten a lugas alatt ülni, ha kedvence boldogtalan lesz? Lesütött

szemekkel haladt el a ház nyugati oldalán. A beteg szobájának ablakából az éji lámpa világított ki. Még nem volt vége a küzdelemnek. Az egyik ablakmélyedésben az orvos állt, hátát fordítva a fiatal leánynak rendületlenül. Fél karját felemelte, mintha hallgatást parancsolna. Mit mondhatott neki, tán ismét megsértette?

Katica fogai vacogtak az izgatottságtól. Úgy érezte, mintha közéjük kellene rohannia, s e hűtlent kötelessége teljesítésére inteni. Nem kellene-e neki védőleg az orvos mellé állnia s testvére elé tárni lelkének egész megbotránkozását? Minő gondolat? Mit szólna az orvos egy harmadik személy beavatkozásához? Ha az orvos mellőzné, ha hideg tekintettel mérné végig, vagy hallgatva félre tenné, mint legutóbb a tolakodó kis kék virágokat – a föld alá kellene süllyednie szégyenletében!

Katica gyorsan továbbment. Jéghidegség borzongott végig tagjain, s az erős, világos lelkű, egészséges idegű leányka most e magányban, a hold sarlójának halavány ezüstjétől s a víz mormolásától megijedt. A konyhaablakon át a méceses fényénél a nénit látta, amint a következő napra zöldséget tisztított. Enyhítő ellenpont volt ez az izgalmas szobai jelenet. Bármily békés és nyugtató kép volt is ez – felzaklatott lelkével nem mert a nénihez bemenni. Nem bírta volna elrejtetni izgatottságát annak okos szemei előtt.

A ház ajtaja nyitva, de a konyháé zárva volt. Katica az előszobán át lábujjhegyen a néni szobájába menekült. Itt akarta magát lecsillapítani e kedves, otthonias, tiszta, virágillatos, átmelegített friss levegőjű szobában. A varróasztal mögötti karosszékbe ült. A babérfák lugassá domborultak felette. A nárciszok, ibolyák s tavaszi virágok az ablakpárkányon kábítóan illatoztak, a ketrecében a kis kanári nyugtalanul ugrándozott egyik vesszőről a másikra, mintha sejtette volna, hogy közelében egy fölrezzent ember van. De Katica nem lett nyugodtabb. Még mindig azon gondolattól remegett, hátha Bruck a szakítás

fájdalmában öngyilkos lesz! Henriette mondá ezt neki: ő látta az orvos mély, forró szerelmét eljegyzése után.

A néni lépett be, hogy – mint minden este – az égő lámpát az orvos asztalára helyezze. Becsukta az ablaktáblákat, leereszté a függönyöket az orvos szobájában, s feléleszté a tüzet a kályhában. Azután ismét kiment, anélkül, hogy a fiatal leányt az ablaklugasban észrevette volna. Halk léptei már az előszobában hangzottak el az ajtó mögött, de mindjárt reá erős férfiléptek nesze hallatszott be onnan, s az orvos a szobába lépett.

Egy percig a küszöbön állt, s mélyen felsóhajtva végigsimítá kezével homlokát. Ő éppen oly kevésbé sejtette, mint az Öregasszony, hogy ott a sötétes lugasban valaki halálos félelmeket állt ki – szinte kővé meredve.

Vége volt-e mindennek? Szegényen, kétségbeesetten, mint elhagyott férfi jött-e ki?

Az orvos gyorsan mindkét szobán végighaladt s dolgozószobájába lépett. Katica nesztelenül lépett elő: a néni szobájának közepéről mindent láthatott. A lámpafény élénken világítá meg Bruck arcát, melyen még a heves lelki felindulás nyomai látszottak. Arca, homloka vérvörös volt, mintha nyári forró délben hosszú utat tett volna meg. Még szempillái is vöröseknél látszottak. Nehéz út is volt ez eszményképe és reményei romjai felett. De vajon a végén volt-e már? Ott, hol szerelme délibábja elrepült s csak a sivár magány tekintett reá?

Állva irt pár sort egy papírra s borítékba telte, gyorsan, lázas izgalomban. A címet is gyorsan ráírta, vajon kinek a neve volt ott? Ezen iszonyú válás után mi lehetett az, mire még gondolhatott volna? E levél csak Flórához lehetett intézve, egy utolsó „isten veled” vagy egy haldokló férfi végsóhajtása.

Majd egy kancsóból vizet öntött a tejfehér üveg pohárba, hol egyszer Katica virágai voltak, s egy szekrényből kis orvosságos üvegcsét véve elő, öt fénytelen cseppet bocsátott belé.

Most egyszerre kitört Katica határtalan izgatottsága és rettenetes félelme. Pár gyors lépés után az orvos mellett termett, bal kezét vállára tette, jobbával megragadta a poharat s elvonta azt ajkaitól.

Katica egy szót sem bírt kiejteni. Egész lelki aggodalma, belső fájdalma, határtalan részvéte, mely szívében dült, barna szemeiben tükröződött vissza. Néma könnyöggel kereste az orvos szemét. Nyomban reá visszarettent. Szent isten, mit is tett! Majd térdre omolt az orvos meglepett, kérdő tekintete előtt, mellyel ránézett. Pár érthetetlen szót hebegett, azután kezébe rejté arcát, s hangos zokogásban tört ki.

Az orvos egy perc alatt mindent megértett. Letevé a végzeted poharat, megragadta Katica kezét s magához voná.

– Katica, kedves Katica! – szólt reszkető ajakkal, s a könnyteli arcra tekintett, melyet a leányka szende mozdulattal el akart fordítani.

E pillanatban úgy tűnt fel e deli, fiatal, tiszta lelkű teremtés, mint akinek szenvedélye tisztán fakad fel a szívből, és nem képes elrejteni zavarát a váratlan fordulat miatt.

Katica csendesesen elhúzta kezét s gyorsan megtörülte szemét zsebkendőjével.

– Megsértettem önt, doktor úr – szólt könnyeivel küzdve, – Oly hibát követtem el, melyet nekem bizonyosan sohasem fog megbocsátani. Istenem, örült aggodalmamban, hogy tehettem ezt, hogy... – ekkor görcsösen vonagló ajkaiba harapott. – Ne ítéljen el! – szólt elhaló hangon. – Amit ma átéltem, az erősebb lelket is megpróbált volna.

Az orvos csak félig mert ránézni. Láta az önmagát vádoló leány piros ajkait, s egészen megzavarta ezen önvádja. Azonban őszinte mosoly vonult át arcán, melyet Katica már ismert.

– Kegyed nem sértett meg engem – szólt az orvos vigasztalva –, s hogy ítélném el jó szívéért? Mit gondolt jellememről, gondolkodásmódomról, vérmérsékletemről, hogy ilyenre

határozhattam volna el magam? Nem tudom, s nem is vizsgálom. De tévedése örökre feledhetetlen percet hagyott hátra életemben. És most nyugtassa meg magát, vagyis inkább engedje meg, hogy mint orvos kötelességemet teljesítsem! – Fölvette a poharat s megkínálta vele. – Nem olyan nyugalmat kerestem én ez italban, amelytől kegyed félt – itt megállt s pár pillanatig hallgatott. – De a beteg ágyánál engedtem magam elragadtatni a szenvedély által. Ezt sohasem fogom magamnak megbocsátani, s csak az szolgálhat mentségemre, hogy nekem is, mint más halandónak; vérem és idegeim vannak. Pár csepp e szerből elég, – folytatá az orvosságos üvegre mutatva –, hogy az ideges felindulás lecsillapuljon.

Katica elvette a felkínált poharat s fenéki üritette.

– Most azonban én kérek bocsánatot, hogy oly fertelmes és izgató jelenet tanújává tettem – szólt az orvos komolyan és nyomatékosan. – Én voltam az oka, mert kellő időben kiejtett pár szó elég lett volna ezen jelenet meggátlására. – Oly keserűen, oly élesen nevetett, hogy Katica lelke mélyéig hatott. – Engem a „kolduskevéltség” bánt, mondják kollégáim. Azon kevesek tudniillik, kik csupa jóakarattól még nem buktattak meg, mivel én nem tartozom a „szájások” közé. Ezen kolduskevéltség lőn Cassandra-átkom. A világ a hallgatást tehetetlenségnek, ítélethiánynak bélyegzi, s nem is tartják szükségesnek, hogy irányomban erkölcsi kényszert vegyenek magukra. Ismerek embereket, kiket lángelméjűeknek, szellemesnek tartanak, holott voltaképpen ostobák és üresek, s előre meg tudnám mondani tetteiket. Oh, mint utálom őket! – Idegesen toppantott lábával, s mintha undok rovart dobna el magától, megrázkódott.

Még messze volt attól, hogy fellázadt vérén uralkodhatott volna, még nagyon fel volt indulva, s a vakmerő teremtés, ki szentségtelen kezével kedélyét feldúlta, ott nézett le a falról, fehér Iphigeneia-öltözetben, összetett kezeikkel és szelíd tekintettel egy oszlophoz támaszkodva. Csaknem ájtatos arcot vágott a

démon. Akkor még el volt határozva, hogy a leendő híres „egyetemi tanár” házának jó angyala lesz.

De Flóra nem lett volna az. Az orvosnak lehettek volna látogatott termei, de nem otthona. Lett volna Flóra dáma, de nem háziasan boldogító nő, ki vele küzd s harcol. Ezt az orvos is belátta s mégsem oldotta őt fel. Végképp felbomlott-e köztük a kötelék? Katica nem tudhatta, mert otthagyta a szobát. Csak annyit érzett, hogy bármint dőlt is el a kocka, nem illik neki tovább is itt maradnia.

Az orvos megértette azon sötét tekintetet, melyet Katica a képre lövellt, s észrevette, hogy a leány indulni készül.

– Igen, menjen haza kegyed – szólta az orvos. – Henriette szobaleánya már megérkezett, s már meg is kezdte az ápolást. A beteg állapota olyan, hogy nyugodtan mehet az elnökné teatárságába. Úgy látszik, az elnökné nagyon is óhajtja, hogy kegyed ott legyen. Azt izente, hogy nagyon magányosan érzi magát. Szavamat adom, hogy nyugodtan távozhat; híven fogom kedves betegét ápolni – egészsíti ki nyomatékosan, midőn Katica ellent akart mondani. – De adja ide nekem még egyszer a kezét! – Katica azonnal beletette finom ujjait az odanyújtott kézbe. – Bármit is fog ma még rólam hallani, ne engedje magát tévútra vezetetni, s ne ítéljen el! Pár nap múlva ő – nevet nem mondott, csak Flóra arcképére nézett – egészen másképp fog rólam gondolkozni, ezért maradok következetes. Nem akarom, hogy valaha azt mondják, hogy egy kedvező percet ki akartam használni.

Katica meglepve tekintett reá, de az orvos nyugodtan hajtá le fejét, mintha azt akarta volna mondani: „Igen, úgy van” –, de egyikük sem bírt egy szót sem szólani.

– Jó éjszakát, jó éjszakát! – szólta az orvos gyorsan, s Katica kezét gyöngéden megszorította, majd eleresztő. Az íróasztalhoz ment, mialatt Katica gyorsan elhagyta a szobát. De még egyszer

visszapillantva látta, hogy az orvos az üres poharat ajkaihoz emeli. Ám az kicsúszott a kezéből s darabokra tört.

A betegszobában ezalatt Flóra készen állt a távozásra. Minden izma reszketett a nyugtalanságtól.

– Hol vagy, Katica? – zsörtölődött. – A nagymama vár, s te leszel oka, ha teánkat sértésekkel fogják fűszerezni.

Katica nem válaszolt. Fölvette a baslikot, mit a szobaleány számára hozott, s a beteg ágyához lépett. Henriette csendesen aludt, arcán lázas vörösség. Újra megcsókolta a takarón fekvő vékony, fehér kezecskét, azután a kirohanó Flórát követte.

Az előszobában egy kis lámpa égett, s egy inas a villából – ki a szobaleányt ide kísérte s holmit hozott a beteg számára – fel-alá járt s várt reájuk.

A testvérekkel egyszerre az orvos is az előszobába lépett. Katica a szégyen pírját érezte égni arcán. Az orvos az inasnak adta át a levelet, a képzelt végbúcsút a hűtlen testvér számára, hogy egy fiatal orvosnak a városba küldje.

Flóra mellette haladt el. Látszólag mintha nem akarná megszakítani az inasnak adott utasításokat, s gyorsan tűnt el kint a homályban. Katica azonban még elment a konyhába s búcsút vett a nénitől. Az öregasszony rosszalló fejmozdulattal vette tudomásul, hogy a menyasszony búcsú nélkül hagyta el a házat, még csak egy futólagos jó éjt sem kívánva. De azért hallgatott s az orvos után a beteg szobájába ment, hogy még egyszer meggyőződjék, nincs-e valamire szükség, mielőtt szobájába visszavonulna.

Kint a ház előtt Flóra megállt, miután az előreküldött inas léptei a fahídon elhangzottak. Az előszoba lámpájának fénye világítja meg arcát. Olyan haragos, olyan szenvedélyes volt, mintha a félig nyitott ajkakon átok lebegne. Leírhatatlan gúnnyal nézte végig a téglapadlót és fehérre meszelt falakat, mintha a kis ház egész képét emlékébe akarná vésni.

– Igen, igen, ez kellett volna nekem. Egy kunyhó és egy szív!
– szólt megvető gúnnyal. – Hivatal és befolyás nélküli férfi fejem fölött, gyalázatos barlang vadon pusztaságban és három ember száműzött élete, kiknek kitartására csekély atyai hozományom jövedelme lett volna szükséges! Soha életemben nem tudtam, mi az a megaláztatás. Ma először éreztem magam alárántatni azon magaslatról, hová születésem, családom gazdagsága, nevelésem és tehetségem helyeztek. Adja isten, hogy Henriette betegsége rosszra ne forduljon! Nem vehetnék tőle végbúcsút, mert engem többé e ház nem fog látni. Valóban, gyalázatosabban még nem csalódott leány, mint én. Szeretném magam felpofozni, hogy ily megdöbbenéssel rohantam az örvénybe.

Mint az őrült, úgy rohant a hídra. A holdvilág, mely halvány ezüstleplet vont a patakra, titokzatos fénnel világította őt meg, s a viharra növekedett szél hatalmas rohamokban zúdult reá. Sűrűn ragadta meg ruháját, lehúzta fejről a leplet, s a megbomlott fürtök kígyókként csüngtek alá homlokáról.

– Ő nem oldott fel engem, pedig hogy kértem, esdekelttem – szólt Katicához a híd közepén megállva, ki követte s el akart mellette sietni. – Te ott voltál és hallottad, mily elhatározó szavakat váltottunk. Ő gyalázatosan, becstelenül s nyomorultan viseli magát irányomban. Igazi hideg kalmárlélek, ki szívtelenül számítja ki a megcsalt bukását, követelve a szerencsétlen szerződés pontos megtartását. Higgye, higgye egész életén át, hogy neki volt igaza. Én e perctől fogva szabad vagyok.

Ez utolsó szavaknál lehúzta ujjáról a jegygyűrűt s messze a patakba hajította.

– Flóra, mit míveltél! – sikoltott fel Katica, s kinyújtott kézzel áthajolt a karfán, hogy a gyűrűt felfogja. De az elmerült. Vajon elvitte-e a hullám, vagy a patak fenekén maradt, a ház közelében, hová a szerelem folytán a szerencsétlenség költözött? A fiatal leány azt hitte, hogy a vízbe fúlt szőke hölgy fenyegetve fogja

kinyújtani karjait a hullámokból, a hűség megvetett jelképét előmutatva. Irtózva takarta el szemeit.

– Kis ostoba, ne ijedj meg. Úgy teszel, mintha én ugrottam volna a vízbe! – szólt Flóra hideg mosollyal. – Más kislelkű talán maga ugrott volna bele. Én azonban csak e gyűlölt lánc utolsó karikáját dobom bele. – Bal kezével gyűrűsujját megsimogatva szólt: – Egy keskeny, vékony aranykarika volt, „egyszerű”, mint ő odabent – fejével a ház felé intett. – Most tehát nyugodjék meg lenn, a víz fenekén. Én új életet kezdek.

Igen, ő lerázta a terhet, lerázta mindenáron, mint szokta mondani. Egy gyűlölt frigy jelképe elmerült, s helyette a dicsőség napja kelt föl.

Flóra elrohant, mintha a híd égne lábai alatt. De Katica keble örülten háborgott. Elméjének tiszta felfogása, mellyel minden emberre tekintett, elhomályosult. Egészen elbizonytalanodott, hogy mi az igazság és mi az igaztalanság, mi a hazugság és mi a valóság.

Zavartan állt ott, kővé meredve, csak azt hallá, mint ropognak a kavicsok a kert útjain a távozó Flóra gyors lépteit alatt.

A villa folyosóján egy inas jelenté a két testvérnek, hogy az elnöknének vendégei vannak. Két éltes asszonyság érkezett teára.

– Annál jobb – szólt Flóra Katicához. – Ma unom a teatársaságot. Az öreg tábornokné zsebei úgyis mindig tele vannak hírekkel és pletykákkal, ma tehát könnyen nélkülözhet a nagymama.

Azzal pár percre bement a terembe teát készíteni, de csakhamar szobájába vonult vissza nehéz szívvel.

Katica rosszulléte miatt mentette ki magát, s úgy is érzé, mintha szíve és agya felé tóduló lázas vére egy nagy betegség előjele lenne.

XIV.

Másnap reggel nagy élénkség volt a villában. Éjfél felé egy távirat a kereskedelmi tanácsos érkezését jelenté Berlinből, s egy óra múlva maga is megérkezett. Két kereskedőtársát hozta magával, kik a vendégszobában voltak, Délután folytatni akarták útjukat, s mivel még a városban is látogatásokat akartak tenni, a kereskedelmi tanácsos még az éjjel nagy reggelit rendelt meg ez uraknak másnapra. Volt dolga a szakácsnénak és kulcsárnőnek, s az inasok szaladoztak lépcsőn fel, lépcsőn le.

Katica egész éjszaka szemét sem hunyta be. Az elmúlt nap eseményei s a Henriette miatti aggodalom nem engedték nyugodni. Egész éjszaka szobája sarokablakánál állt s nézett ki a holdas éjbe, a szélrázta fatetőkre, s mindig hírt várt a kis házból Henriettéről.

Azonban csak a kereskedelmi tanácsos érkezését látta. A villa inasai egy perc alatt viharlámpákkal álltak a kocsinál. A lámpafény az oszlopos csarnok egy részét, az ezüstszerszámos pejlovakat, az aranyozott bronzkorlátot, s a homályos parkból pár fehér márványszobrot világított meg. Ez mind felette nagy urasat mutatott. Azután a kereskedelmi tanácsos ruganyos alakját látta gazdag prémbundába burkolva a kocsiból kiszállni. Minden mozdulata elárulta a gazdag embert, ki biztosan rendelkezik, s kinek nyomdokait delejes erővel követi az aranyfolyam. Vendégeit lakosztályukba vezette, s csak két óra felé távozott a toronyba. Az utat előtte inasok világítók meg.

Azután egyszerre minden csendes lett a villában, csak a szél nem szűnt még süvölteni, Katica szemeiről is elfújva az álmot. Nagy bosszúságára csak napfelkelte után aludt el, így a tervezett hat óra helyett csak kilenckor volt a patakparti házban.

Szép, tiszta reggel volt. Az éj vihara enyhe szellővé szelődült, mely viszi a virágillatot s nógatja a rügyet, hogy lebbentse föl barna fátyolát... Az orvos házán madarak csiripeltek, a

cseresznyefa ágai a ház egyik sarkához simulva tele voltak fehér virágbimbóval, s a meleg napfény elől a gyep fűszálai sem bírtak elbújni. A hajdani fehérítőtér gyenge zöldes színt öltött.

Midőn Katica a hídon áthaladt a víz egészen tiszta volt a napfényben. De a gyűrűt nem látta sehol, ki tudja, hová sodorta el a hullám!

A patakparti ház ma oly ünnepélyesnek tűnt fel. A ház előtti tér finom fehér homokkal volt behintve, az előszobában kellemes illatú füstölő érzett. Az ajtó melletti asztalkán egy régi virágédényben hatalmas bokréta volt fenyőgallyakból és tavaszi virágokból...

Az öreg szakácsnő is megérkezett. Felgyűrt ingujjakkal, hófehér kötővel s egészséges pirosposzsgás arccal már tevékenykedett a konyhaasztal előtt, mintha sohasem lett volna távol... S miért jelent ma meg az esperesnő is barna selyemruhában, fehér csipkefőkötősen, ujjasan és nyakkendősen? Talán bizony a „menyasszony” reggeli látogatását várta? Katica szíve elszorult, s újra szorongató félelemmel telt meg.

Az öregasszony mit sem szólt, csak nagyon el volt érzékenyülve. Szemein s hangján még a könnyek s az ellágyulás nyomai látszóttak. Elmondta Katicának, hogy Henriettének nyugodt éjszakája volt, s a vérhányás nem ismétlődött.

Ezen megnyugtató értesítésért Katica kezét csókolt neki, s ekkor az a különös dolog történt, hogy a különben tartózkodó öregasszony a fiatal leány karcsú derekát átölelte s forrón a szívéhez szorította. Azután az örömtől csodálkozó leányt a beteg szobájába vezette.

Henriettét ágyában ülve találta, mellette a szobaleány dús haját igazgatta a főkötő alá. Az orvos azonban egy órája pihenni tért... A beteg halvány, sovány arcán, szemei alatt rémes fekete karikákkal olyan túlvilági volt, ami Katicát megijesztette. De e vonások boldogságot árultak el. Henriette nem győzött eléggé

dicsekedni, hogy az orvos milyen gyöngéden, önfeláldozóan ápolta, mily jól érzi magát ez otthonos szobában, s mint irtózik a gondolattól, hogy ismét a villába menjen. Kérte Katicát, hogy a néni számára egy könyvet hozzon el a villából, melyet Flórának kölcsönzött, s adja tudtul mind a nagymamának, mind Flórának, hogy ne terheljék itt gyakori látogatással.

Fogalma sem volt arról, mi történt tegnap este ágya körül, s hogy az ő öntudatlanul kiejtett szavai folytán került a dolog szakadásra.

Katica alig mert a szemébe nézni. Szinte könnyebben lélegzett fel, midőn a könyv elhozatalát ismételve kérte, s íróasztala kulcsát átnyújtá, hogy onnan is több holmit hozzon el neki.

Egy óra múlva Katica visszatért a villába. Egészen tele volt azon aggodalommal, amit Henriette látása előidézett benne. Folyvást előtte volt a viaszsárga arc, a bágyadt szemek, s-ez nagyon szomorúvá tette. Egész benseje felháborodott, midőn a lépcsőn felmenve a télikertben a gazdag terítékű reggeliasztalt meglátta. A télikert egész márványtalaját pompás szmirnai szőnyeg borítá. A láb és fej melegéről is gondoskodtak, mert a torony pincéjéből a legjobb borokat hozták fel.

Katica Henriette szobájában mindent összekeresett, minek elhozatalát óhajtotta, s azután kötelességszerűleg ment be az elnöknéhez jó reggelt mondani. A folyosón semmi nem tartóztatta útjában, még a levélhordó sem, ki egy csomagot hozott.

– A patvarba, már harmadszor jó vissza e csomag – bosszankodott egy inas. – Már torkig vagyok e dologgal. Holnap ismét új címet kell írnom. A kisasszony azt gondolja, hogy az embernek nincs más dolga. – Fitymálva forgatta kezében a csomagot. – Legjobb helye lenne ennek a tűzben.

– Mi van benne? – kérde egy másik inas.

– Egy csomó papír. Flóra kisasszony nagy szarkaláb betűkkel írta rá: „A nők”, így, tehát fontos dolog lehet. – De itt ijedve hallgatott el s hajtá meg magát, észrevevén Katicát, ki az elnökné hálósobája felé közeledett.

De nem léphetett be. A komorna jelenté, hogy látogatás van: egy éltes úrnő az udvartól...

Erre Katica Flórához ment a könyvért. A küszöbön erős vágyat érzett, hogy visszalépjen. Szíve hangosan dobogott, s most jött csak annak tudatára, hogy nem szereti testvérét. Az éjszaka elfojtott harag ismét feltámadt benne.

Talán Flóra is hasonlót érzett. A szoba közepén levő könyvekkel és röpiratokkal borított asztal mellett állt, s haragos szemekkel tekintett a belépőre. Ah nem, ezen harag nem őt, de a visszahozott, felbontott csomagot illette, melyből egy éppen elolvasott levelet dobott a papírkosárba, kicsinylő kézmozdulattal. Szerencse, hogy a gúnyos Giese udvarhölgy nem volt tanúja e jelenetnek, hisz Flóra „kis ujjai” talán mégis tévedhettek a nőkre vonatkozólag.

– Bizonyosan Henriettétől jössz? – kérde Flóra, gyorsan elfordítva a csomag címét. – Mint hallom, elég jól van. Már nyolc órakor elküldtem tudakozódní. Móric nem tudja, mit csinál. Még éjszaka jegyet küld nekem, hogy korán öltözzem fel, mert vendégeit, átout prix, még reggeli előtt be akarja mutatni nekem és a nagymamának. Mintha a világ üdve függne e bemutatástól. A nagymama sem fog annak valami nagyon örülni!

Flóra gyönyörű volt. Azt mondják, az ember akaratlanul is hangulata szerint öltözik. Akkor Flóra ma nagyon boldogan ébredhetett, mert ifjú szép alakja egész kék ködbe volt burkolva. Szépen fodrozott hajában is kék szalag volt. A dolgozószobához ez öltözék nem illett. A kint ragyogó napfény mellett oly ridegnek és szomorúnak tűnt fel e szoba, mintha valamely öreg könyvmoly férfié lett volna, s nem ez illatos kék tündéré. A fiatal hölgy mostani arca sem illett a választott kék színhez. Rosszkezd s

bizonyos lehangoltság látszott rajta. A tegnapi est eseményeiről egy szót sem szóltak. Azok elmerülve s elfeledve voltak. A megrabolt gyűrűsujj is kárpótoltatott: két briliánsgyűrűcske ékesítette.

Katica kérésére Flóra egy könyvespolchoz lépett, s levette a kért könyvet.

– Csak nem maga Henriette fog olvasni? – kérdé félvállról.

– Azt Bruck aligha engedné. Az esperesné asszony akarja e könyvet olvasni – szólt Katica nyugodt, hideg hangon, s átvette a könyvet!

Flóra ajkai körül kétkedő mosoly cikázott, szemeiben harag és bosszúság villant fel. Rossz néven vette testvérétől, hogy e nevet kimondta előtte.

Katica menni készült, de e percben megnyílt az ajtó, s a kereskedelmi tanácsos jött vele szemközt. Ünnepelesen volt öltözve, de arca nagy felindulást árult el.

– Maradj, Katica! – kiáltá tréfásan, karjaival visszatartva a leányt. – Először meg kell győződnöm, hogy nincs-e valami bajod. – Ezzel az ajtót betevé, s kalapját az asztalra lökve, visszavezette a leányt a szobába. – Kérlek, mondd el nekem, mi igaz abból a hajmeresztő merényletből, melyet nekem éppen most öltöztetés közben Antal elbeszért? Megérkeztemkor az emberek hallgattak erről, nem akarván nekem álmatlan éjt szerezni. – Mindkét kezét dús hajzatába meríté. – Egészen magamon kívül vagyok. Mit fognak az emberek mondani!? Henriette halálos betegen fekszik, és én házamban villásreggelit rendezek férfiak számára. Valós tehát? Egy rakás kofa támadott volna meg benneteket?

– Nem bennünket, hanem csak engem, Móric – szólt Flóra. – Henriettének és Katicának csak azért kellett szenvedniük, mert velem voltak. Én nem segíthetek magamon, de az egész dolognak te vagy az oka. Már az első ellenséges megnyilvánulásnál másként kellett volna eljárnod. Könnyű megfékezni az ilyen

csőcseléket, ha az ember erélyesen jár el. De az örökös elnézés mellett, a kellemetlenségek kikerülése végett csak azt bizonyítod be, hogy mily gyenge vagy.

– Igen, gyenge irányotokban, irányodban, és a nagymama irányában – vágott szavába a kereskedelmi tanácsos, halványan a haragtól. – Különösen te nem nyugodhattál, addig, míg vissza nem vontam szavamat, s ezzel felingereltem a munkásokat. Brucknak igaza van,

– Kérlek, hallgass erről! – kiáltott fel Flóra vérpirosán a haragtól. – Ha nem tudsz más tekintélyt megnevezni, mint kire hivatkozol...

A kereskedelmi tanácsos gyorsan hozzálépett és vizsgálódva tekintett a szemébe.

– Hogyan, még mindig ez az ellenséges indulat, Flóra?

– Oly gyöngének tartasz, hogy ruháimmal nézeteimet is változtatom!? – kérde Flóra.

– Nem, de nem vakmerőség-e az egész művelt világ ellen...

– Mit tartozik rám a világ! – Hirtelen hangos kacajban tört ki. – Az egész művelt világ! – ismétlé. – Nem akarnád nekem megmagyarázni, miért pártfogolod őt oly nagyon?

A kereskedelmi tanácsos kételkedően rázta fejét a meglepetéstől.

– Hogyan? Hát lehetséges volna, hogy még ne tudnád...

– Istenem, hát mit ne tudnék? – vágott szavába Flóra türelmetlenül, összevont szemöldökkel, lábával toppantva.

Ekkor hirtelen kinyílt az ajtó, s az elnökné lépett be. Egyszerű lila selyem-ruhába volt öltözve. Ezen szín tette-e arcát oly sárgává, vagy a tegnapi nap eseményei hatottak-e rá nagyon, de összeesettnek-és lehangoltnak látszott. A kereskedelmi tanácsos hozzáietett s tiszteletteljesen csókolta meg kezét. Bizonygatta, hogy már félórája akarta tiszteletét tenni, de nem bocsáttatott be, mert Bemeck udvarhölgy volt nála.

– Igen, a jó Bemeck kisasszony fejezte ki részvétét Henriette betegsége és Flóra megtámadása miatt – szólta az elnökné. – Ma fárasztó napunk lesz, mert ösmerőseink egész izgalomban vannak e merénylet miatt, s mint házunk barátai, bizonyosan el fognak jönni kérdezősködni.

Erőtlenül rogyott egy karszékbe. Hangja fátyolozott volt, s máskor oly ruganyos mozdulatai aléltaknak látszottak.

– Különbén a jó Bemeck látogatásának más oka is volt. Ő az első szokott lenni azok közül, kik az úgynevezett kellemes hírt az emberrel közük, még akkor is, ha ezzel az udvari titoktartást megsértik. Képzeljétek, nekem jött szerencsét kívánni a kitüntetésért, mely házunkat émi fogja.

Fölkelt s összekulcsolá kezeit.

– Istenem, minő dilemma! Nem tudom sírjak-e vagy örvendjek. Lehangelő dolog az, hogy éppen az udvarnál, melynek jó példával kellene szolgálnia, annyira befészkezi magát a hálátlanság. Milyen önfeláldozó volt irányunkban Bár egész életén át. S most mellőzik, mintha az öreg hű szolga nem is létezett volna. Ő még oly friss, tetterős s mégis – nyugalmazni akarják!

– S ehhez kívánt neked szerencsét a vén udvarhölgy? – szólta Flóra bosszúsan.

– Ehhez természetesen nem, gyermekem – válaszolt az elnökné nyomatékosan. – Flóra, csodálatos dolgok történnek a világon. Lehetségesnek tartottad volna ezt még egy órája? Bruck udvari tanácsos lesz és a herceg háziiorvosa!

– Őrült udvari pletyka! Még mit ki nem találnak! – nevetett Flóra. – Udvari tanácsos és háziiorvos! És te nyugodtan hallgatsz meg ilyen ostobaságot, nagymama, s még szerencsét kívánni is engedsz magadnak hozzá? – Újra hangos kacajban tört ki.

– Hát oly messze éltek ti itt a világtól, hogy még újságot sem olvastok! – szólta kezét összecsapva a kereskedelmi tanácsos. – Ti valóban semmit sem tudtok arról, ami történt, s ami bennünket

oly közléről érdekel? Pedig én azért jöttem haza egy nappal előbb. Az öröm nem engedett nyugodni. Minden hírlap tele van azon nagyszerű sebészi műtéttel, mit Bruck L.-ben véghezvitt, Berlin minden körében csakis erről beszélnek e percben. Az r.-i trónörökös, ki jelenleg L.-ben tanul, elbukott lovával. Fején oly súlyos sebet kapott, hogy egy orvos sem mert a műtétet fogni, még a híres H. tanár sem. De ennek eszébe jutott, hogy Bruck az utolsó hadjáratban mindenki bámulatára véghezvitt egy ilyen műtétet. Erre őt távirat útján azonnal meghívták...

– És ez a te Bruckod, a te pártfogoltad lett volna! – szolt Flóra, mosolyt erőltetve ajkaira, melyek egyszerre fehérek lettek, s egész szép, kihívó arca szinte kővé meredt.

– Az én Bruckom volt, mint őt most már büszkén nevezem –, erősíté a kereskedelmi tanácsos az elégtétel önérzetével. Oly boldog volt ezen szerencsés fordulat folytán. Semmi lelkiismeret-furdalása sem volt egykori hallgatása miatt. A régi iszonyú malombeli eseményt már feledni látszott. Nem is zavarta már őt édes éjjeli álmában, mert ő a jelen század azon önzői közé tartozott, kik az „én” és „ő” között egész könnyedén az „én”-t helyezik mindenek fölé. De mégis jó volt így, hogy az orvos önerejéből küzdötte föl magát magasra, amit a kereskedelmi tanácsos, állítása szerint, előre látott.

– Az orvosi világban nagy hatást kelt Brucknak egy éppen most megjelent röpirata – folytatá tovább. – Ő a sebészi műtétnél egy egészen új irányt fedezett föl, melynek rendkívüli következményeket tulajdonítanak. Többé nem tagadható, hogy nagy jövő előtt áll.

– Aki hiszi! – szolt Flóra elhaló hangon. Arcának minden vonásán kétségbeesés látszott, mint az oly játékosén, ki mindenét az utolsó kártyára tette. – Üres pátozoddal nem győzől meg engem. Itt talán a névben lehet tévedés, vagy az egész csak koholmány.

Ezen konok makacsság folytán a kereskedelmi tanácsos minden türelmét elvesztő s elfordult, haragosan toppantva lábával.

Az elnökné az asztalnál állt s halványsárga ujjával idegesen kopogtatott. Nyugtalanul vizsgálta unokáját. Rögtön felismerte benne azon küzdelmet, mit az általa annyira félreismert férfiú ezen szokatlan kitüntetése idézett elő. Bukás volt az és kudarc Flórára nézve, de a finom, világlátott delnő éppen e percben tudta magát feltalálni.

– Küzdelmed mit sem ér, Flóra! – szólt nyugodtan. – Végre is el kell ezt hinned. Részemről, bármily különösnek is lássék, nem kétkedem többé. A d.-i herceg a szerencsétlenül járt herceg anyjának testvére. Nagyon örülhetett öccse leendő felgyógyulásának, mert én tegnap este Bruck íróasztalán saját szememmel láttam a d.-i hercegi ház rendjelét.

– És ezt te nekem csak most mondod, nagymama! – sikoltott föl Flóra, mint egy őrült. – Miért nem tegnap? Miért hallgattál?

– Miért hallgattam?! – szólt az öreg delnő bosszankodva, mialatt feje, mint sok öregé, ha megharagszik, reszketni kezdett. – Hisz az utóbbi időben az ember Bruck nevét említeni sem merte előtted.

– Mert tökéletesen a te modorodban viseltem magam, chére grande mére...

– Nagyon kérlek, én nem szoktam senkivel sem durva lenni, de te oly ellenséges indulattal látszottál lenni irányában, mint még talán kollégái közül sem senki, S ha valaki előtted őt védeni merészelt, mindjárt heves jeleneteket rendeztél. Erről Móric és Henriette eleget tudnának mondani. Most is megmutattad, mily rosszulesik neked kitüntetésének híre. – Hogy mily ingerült volt az elnökné, az abból is látszott, hogy máskor agyonhallgatta volna ezen körülményt, míg most Flóra szeme közé vágta.

Flóra hallgatott. Az ablaknál állt, a többieknek hátat fordítva. Csak keble ziháló emelkedése árulta el belső küzdelmét.

– Mondd meg nekem, mikor közölhettem volna ezt veled – folytatá az elnökné. – Tegnap este tán, midőn csak pár percre kukkantottál be hozzám és a társasághoz? Vagy tegnap az orvos házánál, hol a szegényes berendezés folytán a lehető legrosszabb kedvű voltál?

– Ez talán a te saját aggodalmad volt, s most túlzol velem, kedves nagymama.

Katica nagy szemeket meresztett ezen tagadásra, mert még fülében csengtek Flóra szavai a „gyalázatos barlangról”.

– Bajos veled vitatkozni, mert hamar a tagadás rejtekébe vonulsz – szólta az elnökné, és dühösen ellökte kezével a felbomlott kéziratot. A címlap betűi tűntek elő.

– Ah, ismét előkerült e kézirat! – szólta tovább gonosz célzással. – Azt gondoltam, hogy már régen a papírkosárba tetted örök nyugalomra. Ez a folytonos kínálgatás családom egy tagja részéről, s folytonos visszaküldözgetés a könyvtárosok részéről már tűrhetetlen reám nézve. Ha „tehetségedet” csak egy szóval is kétségbe vonnánk, jaj lenne nekünk. E papírok már öt hete bizonyítják elhallgatott nézetünket.

– Ne izgasd fel magad, nagymama! Te is könnyen tévedhetsz – jegyzé meg erre Flóra indulatosan, s mérgesen nézett Katicára, ki tegnap hasonló nyilatkozatot hallott az orvossal folytatott jelenetében. – Te azért vagy lehangolt, nagymama, mert Bärrel befolyásod egy részét az udvarnál elvesztetted. Nem csodálom, mert Bruck nem az az ember, ki befolyásodat érvényesíthetné, még az én kedvemért sem. Ez kellemetlen reád nézve, de nem látom be, miért szenvedjek én emiatt. Bátorságot veszek magamnak, és míg a vihar a házból eltávozik, visszavonulok.

Ezzel, mint kék ködgomoly hömpölygött el öltözőszobájába, bevágva maga után az ajtót.

– Határtalanul különös – szólta az elnökné sóhajtva. – Anyjából egy vonás sincs benne. Ő maga volt az engedelmesség és szelídség... Mangold nagyon hibázott abban, hogy korán

engedé őt házában a hódolatokat fogadni. Én eleget elleneztem, de csak a falaknak beszéltem. Te magad tudod legjobban, Móric, milyen önfejtű volt Mangold.

Katica az ajtó felé indult, hogy a szobát elhagyja. Flórának ártott a korai önállóság, de Katica mégsem hallgathatta nyugodtan, hogy ily kíméletlenül emlékezzenek meg atyjáról, mert nem akarta háza vezetését napájára bízni.

A kereskedelmi tanácsos utánament s megragadta kezét.

– Oly halovány vagy, Katica. Oly ijesztőleg komoly és hallgatag. Félek, hogy még a tegnapi támadás emlékének súlya alatt szenvedsz, szegény gyermek. – És szavai nem éppen gyámtyaisan hangzottak.

– Katica már pár nap óta ily halovány és ily gondolkozó – szólt gyorsan közbe az elnökné. – Én tudom, mi baja: honvágya van. Ezen pedig éppenséggel nem kell csodálkoznod, kedves Móric. Katica a csendes kisebb körhöz van szokva, hol istenítik, s az egész ház a kis gazdag gyámleány körül forgott. Mi ezt a legjobb akarattal sem adhatjuk meg neki. Mi kint a világban élünk; a mi társadalmi modorunk, körünk elemei egészen mások, semhogy ő ezekben itt otthoniasan és jól érezhetné magát. – Közelebb lépett Katicához, s bal kezével megsimogatta a leány arcát. – Nemde igazam van, gyermekem?

– Sajnálom, de nemet kell mondanom – válaszolt Katica határozottan, s ezzel elkapta fejét, mintha ki akarná kerülni a cirógatást. – Engem nem istenítettek, s az egész ház sem forog az aranyhalacska körül – csendesen s hamiskásan mosolygott. – A szegény aranyhal most inkább, mint valaha, érzi a következetes nevelés eredményét. Egy-egy háztartási hiba sokkal nehezebben bocsáttatik meg nekem most, mióta gazdag örökös nő vagyok. S oly otthoniatlannak; sem érzem magam ezen előkelő kör elemeiben. A b.-i államminiszter egyike azoknak, ki gyakran megfordul gyámzüleimnél. A mi fogadótermünk igaz, oly kicsi, hogy játékasztalok nem férnek abba, de megjelenik ott néhány

tanár és tudóstársasági tag, kik felolvasást tartanak. Gyakran zenei nagyságok is megjelennek, s játszanak a régi zongorán. Ajkai körül vidám mosoly lebegett és belevegyült valami gúnyos is. Érzé magában, hogy nincs vitakedv hiányában. – Hála istennek, úgy vagyok nevelve, hogy nem engedek a honvágynak, ha tudom, hogy valahol szükséges vagyok – fordult a kereskedelmi tanácsoshoz. – Ezzel ne engedd magad elijeszteni, Móric! Inkább engedd meg, hogy bizonytalan ideig itt maradhassak, Henriette miatt!

– Istenem, hisz nincs más vágyam, mint téged itt tartani – kiáltott fel a kereskedelmi tanácsos oly szokatlan tűzzel, mely Katicának is feltűnt.

Az elnökné ismét az asztalnál állt, s ujjjaival egy könyv lapjait forgatta, melyben annyira elmerülni látszott, mintha semmit sem hallott volna e párbeszédből.

– Természetes, gyermekem, hogy addig maradsz itt, ameddig neked tetszik – szólt közönyösen az elnökné, anélkül, hogy felnézett volna. – Csak áldozatként ne tüntesd fel ezen maradást, mert ezt nem ismerhetnék be. Nanni példásan ápolja a beteget, és szobaleányomnak is ki van adva a rendelet, hogy virrasszon, ha szükséges. Te aggodalom nélkül elhagyhatod.

– Legyen bármi az ok, kedves nagymama, nekünk elég, ha maradni akar – vágott szavába a kereskedelmi tanácsos élénken. – Látod, annak kedves előérzetével, hogy te itt fogsz maradni, iderendeltem azon pompás zongorát, melyet részedre – s itt megcsókolta Katica kezét – B.-ben vettem, s melyhez képest az itteni valóságos doromb.

– De én ezt nem így akartam, Móric – szólt a leány megijedve. – Lakásom Drezdában marad, s a Baumgarten-villában csak látogató vagyok. Mindenhová magammal cipeljem tehát a zongorát, mint valami málhát?

– Remélem, hogy majd másként fogsz egykor gondolkodni – válaszolt a tanácsos finom, sokat jelentő mosollyal. – A zongora holnap itt lesz, a-további intézkedésig szobádba kerül.

Az elnökné becsapta a könyvet s rátette finom fehér kezét.

– Te egészen másként intézkedsz, mint tervezve volt – szóló látszólag nyugodtan. – Ez engem zavarba hoz, de belenyugszom. Még ma írni fogok Steiner bárónénak, hogy májusra tervezett látogatásáról le kell mondania.

– Nem látom be, miért.

– Mert nem tudunk neki lakást adni, barátom. Katica szobája a nevelőnőnek volt szánva, kit magával hozott volna.

A kereskedelmi tanácsos vállat vont.

– Akkor sajnálom, de gyámleányom ott marad, ahol van.

Ellenállt! Merészelt nyugodtan szemébe nézni a dühöngő öreg delnőnek, s természetesnek találni azt, hogy Katica előtt Steiner báróné kitérjen. Ő, aki képes volt eget-földet mozgásba hozni és semmi áldozattól nem rettent vissza, ha arról volt szó, hogy előkelő emberek jönnek a házba! Az előkelő ember máza most egyszerre eltűnt róla, s a felkapaszkodott természet csillámlott elő. Hisz ő most már maga is nemes volt, s gazdagabb sok rangtársánál, hisz ismét nagy aranyaratása volt. Jogában volt kérkedőleg zsebébe tenni kezét, s azt meg is tette.

Az öreg delnő ajkaiba harapott.

– Azonnal megteszem a kellő lépéseket – szóló uszályát fölemelve, s távozásra készen. – Hogy helyzetem, melybe akaratom ellen sodortatám, nem irigylésre méltó, azt meg kell vallanom – folytatá keserű hangon felhúzott szemöldökkel.

– És ez miattam történe – szóló karjait kinyújtva Katica s az elnöknét visszatartóztatva. – Móric, nem lehet szándékom, hogy miattam az elnökné asszony öröme csorbulást szenvedjen. Ez semmi esetre sem fog megtörténni. Nincs-e nekem otthonom? Amint Steiner báróné, megérkezik, azonnal a malomba költözöm.

– Azt nem fogod tenni, kedves Katicám, annak minden erőmből ellenállók – válaszolt az elnökné előkelő hidegséggel, összes büszkeségét szemében összpontosítván. – Én türelmes vagyok. Elhunyt atyádnak bizonyosan nem volt semmi oka reám panaszkodni, de ily szoros összeköttetés villa és malom között mégis nagyon ellenemre van, s legkevésbé szeretném, ha ez a barátnóm szigorú ítéletének lenne alávetve. – Feszesen köszönve hajtá meg fejét. – A kék teremben leszek, ha az urakat be akard mutatni, Móric. – Ezzel kiment.

A kereskedelmi tanácsos megvárta, míg a selyemruha suhogása elhalkult és a zongoraterem ajtaja elég erősen becsapódott, azután gúnyosan elmosolyodott.

– Te megkaptad a leckét, Katica! Ugye, elég éles karmai vannak suttyómban a bársonyos kezecskéknek? Igen, karmolni nagyszerűen tud ez a vén macska. Én szegény bolond is sok sebhelyet tudnék felmutatni, de majd eléri őt is a végzete. Meg fogja érni azt, ami reá nézve legborzasztóbb, hogy többé nem lesz veszedelmes. Bar nyugalmasztatásával megtört az ő befolyása az udvarnál és a társaságban. – Önelégülten mosolyogva dörzsölte kezeit. – Te egy tapodtat sem fogsz innen menni, neked több jogod van, mint bárki másnak házamban, jegyezd meg ezt jól magadnak.

A kereskedelmi tanácsost itt félbeszakították. Egy belépő inas jelenté, hogy az idegen urak várják. Gyorsan kalapja után nyúlt s Katicának akarta karját nyújtani, ő azonban ügyesen kisiklott kezei közül. A gyám kelletlen édeskedése egyáltalában nem tetszett neki; ennél még hideg, körülményes levelei is kedvesebbek voltak. S minő csodálatos változáson ment keresztül. Akaratlanul is fogadtatása jutott eszébe, midőn suttogó hangon az elnökné iránti tiszteletre szólítá fel. Most ugyanő tiszteletlenül nyilatkozik róla a háta mögött, és az elnökné eddigi valóban korlátlan uralmának ily kellemetlen korlátokat akar szabni. Mindez megijeszté a fiatal leányt, s érthetetlen volt előtte.

Roszul is érezte magát e sötét könyvesszobában és elsietett onnan gyorsan a patakparti házba.

XV.

Az orvos házánál a betegszobában semmi változás nem történt. Henriette izgatott kérelmére az orvos kitévette onnan a villából hozott holmikat. Az előszoba téglapadlóján ott álltak sorban az almazöld bútorok és nemkülönben az aranyos porcelán is. A kőedények és régi bútorok újra elfoglalták régi helyüket. A kis szobai szökőkút újra működésben volt, s Henriette kedves kanárimadarait is kívánságára elhozatták a villából. A könnyű, aranszínű kis madárcák csakúgy, mint otthon, zavartalanul repkedtek ki a kalitkából. Körülcsevegték a beteg ágyát, sárga kezeiből cukormorzsát szedtek, s vígan ugráltak a virágokon.

Nannit délfelé elbocsátották, hogy a villában kialudja magát, s a déli órák alatti ápolást az esperesné vállalta magára. Az öregasszony még mindig a barna selyemruhájában volt, de fehér vászonkötőt vett maga elé, hogy suhogását mérsékelje.

Henriette már tudott a nagy változásról, mert szobaleánya besúgta neki, hogy éppen most fogadott ünnepélyesen az esperesné egy urat az udvartól s vezette az orvos szobájába. Egy úr az udvartól Brucknál, ki az utóbbi időben a szegények orvosa volt! Ezért van tehát a néni díszben! Henriette addig nem nyugodott meg, s addig-addig kérdezősködött mindenről, míg végre az orvos maga jött ágyához s szokott nyugodt modorában elbeszélte neki a történeteket. Azalatt történt mindez, mialatt Berneck udvarhölgy az elnöknénél s a kereskedelmi tanácsos Flóránál újságolt.

Délután Katica volt a beteg ágyánál. Az orvos a herceghez volt kihallgatásra rendelve, a néni pedig házi dolgaival

foglalatoskodott. A két testvér egyedül volt. Henriette arcán kimondhatatlan öröm és boldogság sugárzott. Nyugalom és hallgatás rendeltetett neki. Az orvos komolyan megtiltá az örömkítőreéseket, melyekkel az ő elbeszélését megszakítá, s ő engedelmeskedett is. Többé nem ostromlá kérdéseivel sem az orvost, sem a nénit. De midőn maguk után az ajtót betevék, azonnal felült ágyában, párnái közé.

– Hol van Flóra? – kérdé susogva.

– Tudod, hogy a nagymama óráról órára kérdezősködik felőled, s annyira túl vannak terhelve részvétlátogatókkal, hogy nem mozdulhatnak ki.

– De azért Flórának mégis el kellene jönnie! – Itt Henriette fölemelte kezét. – Katica, ez aztán fényes elégtétel! Hála istennek, hogy ezt megérhettem! Csak Bruck ne engedné magát elragadtatni, s a palotából visszajövet ne térne be a villába! Itt, szemeim előtt kell Flórának őt először látnia, itt szemeim előtt. Vágyom e pillanat után, melyben a porban láthatom őt előtte.

– Ne izgasd fel magad, Henriette! – kérte Katica reszkető hangon.

– Ej, mit! Engedj beszélnem! – válaszolt hévvel. – Ha Bruck tudná, minő kínokra kárhoztatott némasági parancsával! Az elfojtott belső izgatottság nyomja keblemet. Majdnem szétpattan, mint tegnap a vér, mely oly borzasztó utat tört magának.

Karjait fölemelve két kezét szőke hajába meríté, melyről már régen lerázta a kis batiszt főkötőt.

– Emlékszel még, hogy az utazást, melyből Bruck annyi dicsőséggel tért vissza, mint nevezte Flóra gúnyosan kéjutazásnak? – kérdé Henriette Flóra iránti keserúséggel szemében. Ismét oly gyenge hangon beszélt, mint tegnap lázas állapotban, melynek oly nagy horderejű következménye lett. Katica összeborzadt. – Emlékszel, mint gúnyolta Móricot is, midőn azt állítá, hogy beteghez hívták L.-be? Ha térdre borulva kérne is engedelmet ezen dölyfért, nem, még akkor sem lehetne

neki megbocsátani. Csak egyetlen pillantást szeretnék most lelkébe vetni. Mint meg lehet szégyenülve! Első találkozáskor lehetetlen, hogy neki és nekünk szemünkbe merne nézni.

Katica kezét összetevé, lehajtá fejét, mintha ő volna a bűnös.

A lázas fiatal leány nem sejtette, hogy nem lesz első találkozás, miután Flóra nem jövend többé a „gyalázatos barlangba”. Henriette és a többiek nem tudhatták, hogy Flóra erővel szakította meg frigyét az orvossal, s hogy a szerelmi zálog, az „egyszerű” aranykarika, a víz fenekén van, ha a hullám el nem söpörte.

– De szólj már te is, Katica! – zsémbelt Henriette. – Halvér folyhat ereidben, ha ezen dolgok hidegen hagynak. Persze, te még nem hatolhattál be a viszonyokba, s nem tudod, mily állást foglalj el. Bruck például alig érdekelhet. Ritkán látod, s még alig válthatál vele tíz szót. Mégis tanúja voltál Flóra alávaló visszalépési műveleteinek, hallhattál ajkairól szívtelen nyilatkozatokat, s kell hogy te is elítéld őt.

Katica ragyogó pillantással tekintett fel. Nem lehetett halvér, mely arcát, homlokát és nyakát is egyszerre lánggal borította el. Felbuzdult, egészen megfélekedve arról, hogy neki, mint gondos ápolónőnek minden izgató beszéd tárgyat kerülni kellene.

– Ha Flóra beismeri hibáját, vajon minő hatással lesz ez Bruckra? – kérde Katica elszorult hangon. – Flóra, mint magad is gyakran említéd, sokszor nyilvánítá irányában ellenszenvét. Fog-e ismét szerelemmé változni az ellenszenv?

– Egy oly hiú, nagyravágyó teremtsénel, mint Flóra, mindenesetre – szólta Henriette megvető, keserű hangon. – És Bruck? Látni fogod, hogy az első közeledésnél meg fog neki bocsátani, mintha semmi sem történt volna, – Fejét hátrahajtva egy percre behunyá szemét. – Úgy fogja szeretni, mint azelőtt. Különböen hogy volna indokolva nyugodt magaviseleté, kitartása? – Felnyitva szempilláit nem földi ragyogásé tekintetében keserű gúny és fájdalom volt látható. – S ha szép arcából maga az ördög

kandikálna elő, mégis szeretné Flórát, s megcsókolná kezét. – Sovány vonásain oly szívszaggató volt keserű mosolya. Igyekezett is azt elrejtteni, mert arcát a párnába nyoma. – Flóra megtérése boldoggá fogja tenni – szolt kis szünet múlva –, s nekünk majd hallgatnunk kell tévedéséről és hibáiról.

Katica lelkében tegnap este óta igazi káosz volt. Ő mindig úgy tudta, hogy jótettnek jutalom, rossznak pedig büntetés a következménye. E szokatlan világban mégis azt látta, hogy itt a bűn és a rosszság is a legnagyobb boldogságot nyerheti el. Flóra viselkedését igyekezett elhallgatni, helytelen tetteit szépíteni, s bocsánatot adott neki leendő megtéréiséért, melyet pedig nem a valódi megbánás, de külső körülmények idéztek elő. És vajon az orvos, kit erkölcsileg lábbal tapodott, ismét szívéhez fogja-e ölelni? Bizonyosan, hiszen még azután sem oldotta fel, midőn Flóra kinyilatkoztató, hogy gyűlöli.

Katicát most egyszerre harag fogta el az orvos gyengesége miatt. Szinte sírni tudott volna e pillanatban mérgében, de hogy a „halvérhez” következetes maradjon, elfojtá érzelmeit s még mélyebben hallgatott. Sírni? Mit tartozott reá ez az egész dolog? Neki nem kellett egyébre gondolnia, mint a nászajándék készítésére testvére részére. Szőnyegre vagy vánkosra, melyhez gyorsan hozzá kell fognia, ha az esküvő pünkösdkor lesz.

A néni lépett be s egy bimbózó ágat hozott magával, melyet a beteg ágyára tett, mintegy a kint virító tavasz üdvözlétéül. Ismét Henriette ágyára ült le, kinyilatkoztatván Katicának, hogy most már itt marad. Sétáljon tehát kint a kertben, szívja a friss balzsamos levegőt, az jót fog tenni a tegnapi fáradoalmak és izgalmak után, melyek nagyon meglátszottak arcán.

Katica gyorsan kiment. Igen, friss lég, napfény, az fogja meggyógyítani beteg kedélyét. A levegő oly meleg, tiszta volt, hogy balzsamot szívott be vele az ember. Katica a nyílt lépcsőre állt, szép melle remegett a gyors lélegzetvételek alatt. Akaratlanul is kinyújtá karjait, melyek nőiesen gömbölyűek, de mégis erősek

és izmosak. Tekintete az előtte elterülő vidék szépségébe mélyedt. Itt a zöld rétek, távolabb a patak mentében falucskák, apró házaikkal és tornyaikkal, ezek felett mosolygó, napfényes ég! S az emberi szív ennyi báj előtt mégis zárva s lehangolva marad!

A fészerek tetején kedves csacsogás hallatszott, kékesfekete madárcák siettek be a padlásablakon – az első fecskék. A padláson volt a fészük. Katica gyermekkorában a gyepen heverve, gyakran nézte ki- s berepedésüket, de akkor egyhangúnak találta e csendes ház környékét. Figyelmét csak egy-egy alma lepottyanása költötte fel. Most azonban előkelő madárcák énekelnek a szobában, a kéményből, mint valami aranyozott fátyol, füst nyújtózik a gyeplő fölé, s a fészkek mellett a kutyaólból haragos mormogás hallatszik, gazdája egy közelébe tolaikodó tyúkot ijeszt vissza. A szakácsnő az esperesné kívánságára egy pompás kakast és öt tyúkot hozott magával falujából, hogy minden úgy legyen, mint régi kedves paplakában volt...

Katica elhajtotta a tyúkot a mormogó kutyától, s lassan haladt a gyümölcsfák alatt.

Lábai alatt, a tavalyi fűben itt-ott valami kékség tűnt elő, mely még az öreg emberek szemét is ragyogóvá szokta tenni az örömtől: az első ibolyák. A nyúlánk leánya oly könnyedén hajlott le utánuk, mint hajdan a malombeli egerke... Csaknem csodálkozva gondolt rá, hogy mint nagyatyja egyedüli - örököse, pár hete még úrnő volt itt. Az összeg, mit az orvos e birtokrészért fizetett, őt illeti. Bizonyosan ott van az orvos becsületes keresménye is ama szekrényben, a gabonauzsorás többi kincse közt. E gondolatnál összeborzadt s kiejtő kezéből az ibolyákat. A szégyen fájó érzete lepte meg ismét szívét, mint tegnap a kofák közt. Nagyatyjának durva arca merült fel emlékében, s keze görcsösen összeszorult. Hogy anyai részről a nép legalsó osztályából származott, azt tudta, s örömmel gondolt mindig a

kedves nagymamácskára, ki oly ügyesen tudta forgatni az erdön fejszójét, s neki hagyta örökségül termetét, erejét és egészségét. De nem gondolhatott örömmel nagyatyja hagyatékára, ki a legdurvább módon zsarolta össze vagyonát a szegény néptől.

Anélkül, hogy észrevette volna, szinte rohant a patak felé. A korlát mellett fehér üvegdarabokat vett észre. Az a pohár volt, melyből Bruck tegnap a csillapító italt itta. A szakácsnő azért dobta oly közel a patakhoz, hogy elsodorja. Katica szívébe fájdalom nyilallt s szemébe könnyek szöktek, mint mindig, ha az orvos által átélt ama jelenetre gondolt; „Ostoba-fejével” nagy zavarba ejtette magát. S ha az orvos megnyugtató szavakat mondott is neki, magában mégis mosolyoghatott gyöngeségén. Soha ilyen szelességet csupa részvétből! Inkább maradt volna szívtelen és rosszlelkű. De nem lesz az orvosnak többet oka nevetni. Ha Henriette jobban lesz, visszaviszik a villába, s akkor minden összeköttetés meg fog szakadni. Az orvos nem fogja többé ajkára venni nevüket. A tegnap látott és hallott párbeszéd után lehetetlen, hogy Flóra Bruckhoz visszatérjen, bármint követelje is ez jogait. Ma kell mindennek végleg eldőlnie, ha Flóra elmarad. Vagy talán megtette az orvos, amitől Henriette félt? Nem győzhetve le vágyát, a hercegi lakból visszajövet csakugyan bement volna Flórához, hogy sorsa szerencsés fordulatát hírül adja neki? De azon esetben is Flóra ujján a két kis briliánsgyűrű megmondja, hogy Bruck mit remélhet.

E pillanatban kellemetlen lárma hallatszott a fészker mögül, mely talán a beteg szobájáig is elhatott. A tyúkok szanaszét rohantak, s a mérges kutya – láncát maga után vonva – megtámadta az őt folyvást bosszantó sárga tyúkot s szét akarta tépni. Katica azonnal segélyére rohant s megmentette.

Szívből sajnálta a megtépázott tyúkot, mely kotkodácsolva elbújt a színben. Azután a leány a kutyát láncánál fogva házába vonszolta; a mérges állat párszor keze után is kapott.

A sárga foltos nagy fehér kutya olyan volt, mint a tigris. Erősen vonakodott ezen utat ismét megtenni, de Katica erős kézzel újra a vaskapocshoz erősítő a láncot, s azután hirtelen félreugrott. De a kutya mérgesen ráugrott, megkapta ruhájának szegélyét és azt darabokra tépte.

– Gonosz! – szólt Katica, ruháját fölfogva s a kárt vizsgálva. Ekkor hatalmas lépéseket hallott a hídon közeledni. Katica tudta, hogy az orvos volt, de nem mert felnézni. Azt hitte, hogy majd a házba fog menni, anélkül, hogy észrevenné. Lehet, hogy a villából jó, s nagyon komoly hangulatban! Úgyis olyan csendes volt ma, magába szállt, szavát is alig lehetett venni. Majdnem úgy tűnt fel Katica előtt, mintha a tegnapi „jó éjszakáttal” eddigi lényétől vett volna búcsút.,

De Bruck nem ment a házba, hanem egyenesen Katicához sietett. Fenyegetőleg kapta fel botját a dühöngő ebre, mely most egyszerre meghunyászkodva háza mellé kotródon. Az orvos egy követ vett föl és a vaskapcsot még mélyebbre verte a falba.

– Túl kell adnom e kutyán, mert nagyon vad és hamis – szólt felegyenesedve s a követ elhajítva. – Ébersége nem ér fel hamisságával. Kegyed erős, könnyen elbánt vele, de önbizalma néha talán vakmerőségre ragadja! – Ezt komolyan és rosszállólag monda, tanúja lévén a patak túlsó partjáról az előbbi jelenetnek.

Katica nevetett.

– Ne higgye! Bennem is jó adag féltékenység van, mint minden leányban – szólt nyíltan. – Különösen az ideges kutyáktól nagyon félek s kitérek előlük. De veszélyes percekben mégis föl kell találni magát az embernek. Ilyenkor tehát összeszorítom fogaimat, s úgy készülök a szabaduláshoz. Ezért látszom oly vakmerőnek.

Az orvos most egy fecskét pillantott meg, mely a szín tetejéből szállt ki, s mosolygott anélkül, hogy Katicára nézett volna.

Katicának úgy tetszett, hogy az orvos azért mosolyog, mintha kétkednék szavaiban; ez bántotta őt.

– Kegyed tehát mégis ad valamit az erejére. Hogy képzelhetett tehát engem oly gyávának, hogy öngyilkos legyek?

Katica egyszerre vérvörös lett.

– Ön tegnap megbocsátotta nekem a szelességemet – szólt némi daccal elfordulva, hogy arcának lángját elrejtse.

Az orvos a fejét rázta.

– Ne használja ezen kifejezést, miután már tegnap kijelentém, hogy ezzel engem nem bántott meg. Oh, ha bizonyos lehetnék tegnapi félelmének valódi okáról!

Katica úgy tett, mintha nem hallaná. Oly szép volt e percben rózsapiros arcával, sudár természetével, hajkoronájával a fején. A ház sarokablakára fordítá szemét.

– Hajdan egy szép úrnő élt ott...

– Ah, ez a regényes történet, amit kegyed is hallott már. Tehát az elhagyott hölgy tragikus vége volt az oka...

– Nem csak az. Henriette tett oly félénkké...

– Henriette beteg, s akkor magánkívül volt. De kegyed fiatal, egészséges.

– Igen, de vannak oly dolgok, melyeket fiatal korban sem tudunk eléggé megfontolni, mert még ismeretlenek előttünk, ilyen...

– Például a szerelem! – szólt az orvos Katicára tekintve.

– Úgy van – erősíté meg a leányka egyszerűen.

Az orvos lehajtá fejét s egy követ lökött el botja hegyével a gyepek közepéről. Ezen nagy négyszögletes homokkő Katicának egykor asztalul szolgált, melyre a lehullott gyümölcsöt, virágait és kavicsait rakosgatta. Most egy régi szobor alapkövét ismerte fel benne, melyen egy kis láb és fej is látszott a mohok közt.

Katica megsimította.

– Ez vagy nimfa, vagy múzsa volt – szólt. – Úgy látszik, a kedves alak lábujjhegyen kandikált hajdan a hídon s látá a szép

lovagot s nejét a pompás, tulipános ezüst nászruhában erre jönni.
– Itt hirtelen elhallgatott és Bruck arcába nézett, de 6 oda sem látszott hallgatni, annyira el volt mélyedve. Ma látott Katica először fájdalmas vonást Bruck szép arcában. Flóra! Ő volt ezen férfi átka, kit szerelme végképp tönkre fog tenni.

Bruck csak akkor tekintett fel, midőn Katica már elhallgatott.

– Igen, a gazdálkodó kertészberek döntötték le a szobrot. Az egész kert ily szobrokkal lehetett benépesítve; körül a bokrok közt sok ily kőalap látható. Én majd igyekszem visszaadni e telek korábbi jellegét. A pusztulás mellett is kivehető a kert régi alakja.

– Akkor e hely nagyon szép lesz. Csakhogy akkor nem lehet majd a zöld bozótba tekinteni a dolgozószobájából...

Az én dolgozószobámban októbertől kezdve néném barátnéja fog lakni. Én L.-be költözöm.

Katica kezeit Összekulcsolta s kétségbeesve tekintett reá.

– L.-be? – kérdé. – Istenem, kegyed el akar tőle válni? Mit fog majd hozzászólni?

– Flóra? Ő természetesen követni fog – szolt Bruck jéghidegen s szemében harag szikrázott. – Azt hiszi kegyed, itt fogom hagyni testvérét? Nyugodt lehet. – Mily élesen hangzottak szavai!

Katica a néniről beszélt, de képtelen volt kiigazítani e tévedést, annyira meglepte e válasz, oly bizonyos volt az orvos a dolgaiban.

– Ön a villából jön? – kérdé lázas figyelemmel.

– Én nem voltam a villában – válaszolt nyomatékkal, mely úgy hangzott, mintha gúnyolódnék. – Ma még nem láttam onnan túlról senkit. Szerettem volna Móricot üdvözölni, de a távozó urak oly jó kedélyben jöttek a reggeliasztaltól, hogy jobbnak láttam hazajönni.

Ó tehát ma még nem beszélt Flórával, s mégis a tervek! Ez kétségbeejtő volt! Katica nagyon szeretett volna ezen dilemmából szabadulni. Úgy képzelte magát, mint Priamosz leánya, ki

egyedül látott tisztán az elvakultak között. Szerencse, hogy a megcibált tyúk ismét megtámadta bőszen ellenségét. Katica felhasználta ezt a beszéd megszakítására. A tyúkot a színbe visszakergette s becsukta azt óljába.

XVI.

Midőn Katica visszafordította fejét, az orvost még a szoboralapnál látta állni a hídra szegezett merev szemekkel. Elhalványodott. Arca éppen olyan érzelmeket tükrözött vissza, mint akkor, midőn a malomban a molnárnál kérdezősködött. Heves belső felindulással küszködött. Katica akaratlanul is odatekintett, ahová az orvos, s ha a vízbe halt nő alakja jelent volna meg előtte, nem ijedt volna meg jobban, mint most, szép testvére, Flóra meglátásakor, ki oly kecsesen, oly könnyen jött át, mintha tegnap este a „boldog viszontlátás reményében” távozott volna innen. Lehetséges volna ez? Kígyóként sikamlott át azon a helyen, ahol a gyűrűt a vízbe dobta. Csak pár órája hagyta el az orvos házát és telkét azon szándékkal, hogy oda többé soha vissza nem tér, s most ismét eljő mosolygó arccal a „gyalázatos barlangba”...

Kis lábai gyorsan és biztosan haladtak át a gyeptéren, egy szellő, egy hullám nem támadt fel, hogy visszaűzze onnan, s a napfény oly kedvesen mosolygott reá, mintha ő volna a föld legkedvesebb gyermeke.

Sötét ruha volt rajta. Szőke fürtjei felett fekete csipkefátyol, mely két szárnyban hosszan lengett vállaira, akár egy éji angyal lehajtott fekete szárnyai.

Mögötte jött a kereskedelmi tanácsos. Nagyon jókedvű volt. Oly tiszteletteljesen vezette karján az elnöknét, hogy Katica azon

gondolkozott, álmodott-e, vagy valóság volt, midőn ma reggel még azt mondta róla: „bársonykezű vén macska”.

.... Az orvos halk lépésekkel csendesen eléjük ment, de Katica mozdulatlan maradt, mert úgy érzé, mintha lábai a földre gyökereztek volna. Láta, hogy mindkét részről üdvözölték egymást. Semmi különös nem történt, egy rossz szó sem esett köztük. A kereskedelmi tanácsos szerencsét kívánva üdvözölte az orvost, az elnökné lekötelező mosollyal mutatá meg fehér foga hegyét...

És Flóra? Egy percre rózsaszín pír futá el arcát, s szemeit az orvos előtt a gyepre süté le. Üdvözletül nyújtotta kezét. Az orvos ugyan megérintő ujjúnak hegyét, de csakhamar el is ereszté. Merev maradt és nyugodt.

Flóra a kertbe lépett és tetőtől talpig végignézte Katicát. Valamit súgott a kereskedelmi tanácsosnak, egyszerre aztán közelebb jőve a lányka, valóságos harag és bosszúság cikázott át tekintetén.

– Nos Katica, jól befészkelted már magad ide! – kiáltott rá. – Éppen úgy teszel, mintha otthon volnál, s a ház kulcsait öveden hordoznád.

A fiatal leány nem felelt. Arcát összeszorított ajkakkal testvére felé fordítá. Lehetséges, hogy nem szégyellette magát a dölyfös teremtés ezen a helyen?! „Engem többé e ház nem fog látni” mondá tegnap, s ma már az ajtó küszöbén állt, hogy belépjen oda, hol „oly lehangolóan szegényes a berendezés”.

– Neheztelsz Flóra tréfájáért, Katica? – szólt a kereskedelmi tanácsos. – Megbocsáthatod neki, mert valóban elbűvölő háziasszony vagy. Festőien mutatsz a tyúkok közt. Várj csak, olyan majorságod lesz neked, hogy mindenki irigyelni fogja tőled.

Az elnökné, ki éppen méltóságteljesen a kőlépcsőre lépett, egy percre megállt, mintha lélegzete akadt volna el. Fejét egy percig idegesen fordítá a gyöngéd gyám felé, azután ismét megindult.

– Esztelen bolond! Egész életén át egy kiállhatatlan gúnyolódó marad – mondá Flóra felé fordulva, ki gyorsan zsebkendőjével takarta be száját, hogy hangos kacajba ne törjön ki.

A kereskedelmi tanácsos Katicához lépve karját nyújtá neki, mit a leány mintegy öntudatlanul fogadott el. Úgyszólván nem is hallotta, mit beszéltek neki, s azt sem vette észre, mily csodálatos bámulással meredt rájuk Bruck, midőn előtte elhaladtak.

Csak azt vette észre, hogy Flóra kezén, mellyel zsebkendőjét szájához emelé, fekete félkesztyű volt. A fekete selyemszövet tökéletesen illett öltözékéhez, fehér ujjai annál tündöklőbben tűntek elő. Gyűrűsujján nem csillogott többé a két kis briliánsgyűrű. Az egyszerű aranykarika, mely „láncként nyomta” – újra az csillogott át a fekete kesztyűn...

Lehetetlen! Hisz ott rohantak el a hullámok felette. Katica úgy érezte magát, mintha a világ rendje felbomlott volna, s nem hihetett többé szemének és fülének.

– Nos? – kérdé az elnökné, midőn az előszobába lépve a villából hozott holmikat kiteve találta.

– Henriette oly nagyon kívánta ezen bútorok eltávolítását, hogy kénytelen voltam engedni – szólt az orvos hidegen és nyugodtan.

– Teljesen igaza volt. Ne vedd rossz néven, nagymama, de különös gondolat volt a betegszobát mindenféle limlommal teletömni – szólt Flóra. – Szegény úgysis nehezen lélegzik. Attól félt, hogy a sok párnával meg akarjuk fojtani.

Látszott, hogy a nagymamának keserű felelet lebegett ajkain, de az orvos érdekében hallgatott, s a beteg szobájába sietett. A belépésnél megijedt, mert Henriette nagyon előrehajolt az ágyában. Oly megtörtnek látszott, s nagy szemei oly szokatlan fényben égtek, hogy az elnökné azt hitte, lázas. De csakhamar megnyugodott, midőn a beteg szokott hidegségével fogadta. Úgy

látszott, Henriette minden figyelme Flórára irányult, ki az elnökné után lépett a szobába.

A szép testvér egyenesen az esperesnéhez ment, s oly forrón szorítá meg kezét, mintha a tegnap elmulasztottat is helyre akarná pótolni, azután a beteghez fordulva szólt:

– Kincsem, úgy hallom, nagyon jól érzed magad...

– És te is, Flóra? – kérde Henriette alig fékezhető nyugtalansággal, mialatt a kereskedelmi tanácsosnak hanyagul nyújtá oda kezét.

Flóra egy gúnyos mosolyt harapott el.

– Én? Elég jól. A tegnapi izgalom még mindig lázban tartja idegeimet, de van elég erőm azt leküzdeni. Tegnap beteg, őrjöngő állapotban voltam, annyira, hogy azt sem tudom, mit míveltem. Nem is csoda! Dániel az oroszlán barlangjában nem volt rosszabb helyzetben, mint én azon szörnyektől környezve... Ilyen barbár kezek között...

– Nos, azoktól azért megőrzött téged Katica – szólt Henriette epésen. – Mint a pajzs, úgy állt előtted, hogy az ütésekkel felfogja. Szegény jó Katica! Tudod Móric, letépték ruháját és fejről a hajfonatot.

– Ezt a gyönyörű haját! – szólt közbe az esperesné s Katicát megsimogatta.

– Igen! – erősíté Flóra szemöldökét haragosan összehúzva. – A fúriák csúnyán bántak vele, de nem én vagyok az oka. Katica bolondja a nehéz selyemkelmének, ez volt a dolog indítóoka. Bizonyos, hogy a nép irigyli tőlünk a gazdagságot és a fényt. Selyemruhája ingerelte a népet, s azután ő is, mi is hallhattuk az asszonyoktól, hogy nagyatyja szolgálta volt a malomban, hogy; vagyonát a gabonauzsorából szerezte, és több efféle szép dolgot. Katica jelenléte csak rosszabbá tette helyzetünket. Határtalan volt az elkeseredés a gazdag örökösne iránt, nemde Katica?

– Igaz, Flóra – válaszolt Katica reszkető hangon, mélyen elkecseregve. – Nekem sokat kell tennem, hogy jóvá tegyem, amit nagyatyám az emberiség ellen vétett.

Mialatt Flóra beszélt, az elnökné szinte megnyúlt a belső elégtételtől.

– A „skandalóz családja” kíméletlen felemlítése zeneként hangzott fülében; kémlelve fürkészte a kereskedelmi tanácsost. Az újdonsült nemesnek nem nagyon tetszhetett ez.

– Ugyan, Katica, az mégis nagyon naiv volna tőled – szólott fejét jobbra-balra bólingatva, – De hogyan is kezdenél hozzá?

Flóra nevetett.

– Kinyitja pénzeserszényét, s a nép közé szórja részvényeit...

– Mint Flóra tette tegnap, midőn szép bőrét féltve, erszénye tartalmát kiszórta – vágott közbe Henriette metsző gúnnal. A lázas harag ösztönzé, hogy a menyasszonyt minél előbb az orvos lábainál a porban lássa.

– Azt nem teszem – szólott nyugodtan Katica. – Ha átok fekszik a pénzen...

A kereskedelmi tanácsos nevetve vágott közbe.

– Gyermek, ne hagyd magad ijesztgetni! Átok!? Mondhatom, szerencse van pénzed nyomában. A nyereség, legutóbbi intézkedéseim után, mondhatom óriási.

A „nyereség” szónál az elnökné szemei felszikkadtak, mint talán akkor sem, midőn fiatal korában udvarlók környezték.

– Óriási? – szólott az elnökné röviden. – Az én nyereségem bezzeg nem az, azért el is adom majd papírosaimat, s nem bocsátkozom többé új vállalkozásba.

– Az könnyen megtörténhet, kedves nagymama. Még ma lépéseket fogok tenni. Hol galamb van, oda galambok szállnak. Sohasem volt ez iga-zabb, mint napjainkban. A tőkepénzes szikla, hová a hullámok önként hordják kincseiket...

– De nem a komolyan gondolkodó embernél, Móric – szólott Bruck. Henriette kifakadásánál ágyához lépett, s kezét

nyugtatólag vette az övéi közé. Így állt most is ott. Nagyon előkelő volt. Felöltője alatt még mindig frakkban volt, kesztyűjét kezében fogta, s arcában még erősebben tűnt fel azon fájdalmas vonás, melyet Katica ma reggel észrevett. – Már hosszabb idő óta bizalmatlanok az emberek, egy nagyon kemény szóval bélyegzik ezen folytonos szerzést...

– Szédelgés, nemde? – szólta a kereskedelmi tanácsos nevetve.

– Kedves doktor, tisztelet, becsület tudományodnak, de kereskedelmi dolgokban engedd át nekem az ítéletet! Te kitűnő orvos vagy, nevedet világhírűvé tetted...

E pillanatban felült Henriette.

– Tudod ezt, Flóra? – kérdé teljes diadalérzettel.

– Persze, hogy tudom, kis ostoba, ámbár a doktor még nem tartotta érdemesnek, hogy l.-i szerencsés műtétét nekem elmondja – szólta nyugodtan, de kihívólag tekintve testvérére. – Azt is tudom, hogy most a hercegi kegy napfénye mosolyog reá, de ez még udvari titok, s így a menyasszony sem tudhatja! – Bájoló mosoly volt piros ajkain, s a rózsapír, mely arcát befutotta, kimondhatatlanul jól állt neki.

Henriette lehangoltan dőlt vánkosaira, ő is csalódott ezen kaméleontermészetű hölgyben.

Az elnökné az orvoshoz ment, s vállát gyöngéden megérintve szólt:

– Nem tudhatnánk meg semmi bővebbet? – kérdé hízelt hangon.

– Éppen a hercegtől jó – szólta a néni, büszke tekintetét le nem véve róla.

– Ah, tehát Bär nyugalmaztatása már tény? – szólta az elnökné előkelő közönnyel, de azért lélegzetét visszatartva.

– Nem tudom, s nem is kértem – szólta az orvos nyugodtan. – A herceg azt kívánja, hogy míg itt maradok, régi lábbaját én gyógykezeljem...

– Míg itt maradsz, Bruck – kérde Flóra. – Tehát menni akarsz?

– Október elején L.-be költözöm – válaszolt az orvos hidegen. Tekintetét az ablak előtti almafa bimbóira vetette.

– Hogyan, ön nem fogadta el állását az udvarnál? – kérde az elnökné kezeit összecsapva bámulatában. – Hisz udvari tanácsosnak is kinevezték.

– A cím nem tartóztat vissza – szólt Bruck némi gúnnyal. – Az én jövőm L.-ben van.

Az esperesné most megölelte Bruckot, mit az gyöngéden viszonzott. Flóra kellemetlenül érzé magát e látványnál, mert a néni helyén a menyasszonynak kellett volna lennie.

– De néni, ő elmegy – szólt Henriette az ágyból.

– Igen, szerencséje és dicsősége elé – szólt a néni könnyes arcát felemelve az orvos válláról. – Én örömet maradok e házban, melyet fiúi szeretete alkotott nekem, tudva, hogy ő a nagyvilágban tisztelve, szeretve és becsülve van. Az én hivatásom az ő oldalánál csakhamar bevégeződik. Más fogja az én helyemet nála elfoglalni. – A gyöngédség lassan elveszett hangjából, s szigorú tekintetet vetett az ablakban álló leányra. – Ő emelkedett szelleménél fogva mindenesetre nálam sokkal jobban tudja felfogni az orvosi hivatás szentségét és oly otthont fog neki alkotni, mely függetlenül a külvilág áramlataitól, mindig családiasán boldogító lesz. – Ezen egy szó hangsúlyozásából Flóra észrevette, hogy a néni figyelemmel kísérte az ő tegnapi rút szeszélyes magaviseletét.

– Ez mind igen szép és jó, kedves esperesné asszony, s én egy percig sem kétkezem, hogy Flóra kitűnő tanárné leend – szólt az elnökné hidegen, láthatólag bosszantván őt az egyszerű papné intő és figyelmeztető beszéde. De egy családias otthonhoz a mai világban kellő helyiség is szükséges, és az engem nagyon sok gonddal tölt el. Éppen a bútorkereskedővel tartott kimerítő tanácskozásról jövök, ki azt állítja, hogy Flóra termei számára a

bútorok pünkösdre nem készülhetnek el. Flóra ezalatt a varrónéval küszködött, ki kijelenté, hogy a megrendelt fehérenmű július elseje előtt nem készülhet el. Mit tegyünk tehát?

– Várni fogunk – szolt az orvos röviden, s felvette kalapját és pálcáját, hogy eltegye.

Az elnökné kissé megijedt e szóra. Zavartnak látszott s aggodalom borult vonásaira, de csakhamar összeszedte magát s Bruck vállára ütött.

– Szép öntől, doktor úr, hogy kiment zavarunkból, s jogos ellentmondásától megkímél bennünket. Szinte rémmé vált előttem a pünkösöd, annyira ragaszkodott ön a kitűzött naphoz.

– Mindenesetre, de L.-be költözésem változtat a dolgon – szolt nyugodtan az orvos, azután elhagyta a szobát.

– És mint vélekedik a menyasszony ez ügyben? – kérdé reszkető hangon a néni, kit az orvos e kötelességszerű hidegsége s a jelenlevők lehangolt hallgatása egészen zavarttá tett.

Flóra örömtől sugárzó arccal fordult felé.

– Reám nézve az adott halasztás azért kellemes, mert jövőndő helyzetem egyszerre egészen megváltozott. Erre előre kell készülni. Mert nagy különbség van egy előkelő tanár neje és egy közönséges orvosné közt. Annak termeiben nevezetességek jelennek meg – szolt Flóra dölyfösen, mely óhajításai netovábbjánál látszott lenni.

A kereskedelmi tanácsos elégülten dörzsölte kezeit, s nevetett magában a nagymama rejtett bosszúsága miatt, mert úgy látszott, az unoka most már nála is előkelőbb akart lenni.

– Mit is képzelsz magadnak! – kiáltott fel az elnökné fejét csóválva.

– Fényes jövőmet – válaszolt Flóra mosolyogva, s oly gyorsan fordított hátat az elnöknének, mintha ezzel végképp szakított volna egy kellemetlen múlttal.

– És most feltétel nélkül megadom magam – szólta Flóra a nénihez, ki fürkésző tekintettel kísérte a leány minden mozdulatát. – Tegyen velem, amit akar, én mindennek alávetem magam. Csak azon utat jelölje meg nekem, melyen őt boldoggá tehetem! Főzni, varrni akarok – szólta kesztyűit lehúzza, mintha mindjárt a tűzhelyhez akarna állni. – Ah! – sikoltott fel, s a levegőbe kapott, mintha valamit fel akarna fogni, mert kesztyűjével az egyszerű aranykarikát is lehúzta. Senki sem hallotta a földre esni, s mégsem találták meg, mintha a levegőben tűnt volna el.

– Talán párnáid közé esett, Henriette – szólta Flóra elsápadva. – Engedd meg, hogy fölemeljelek és keressem.

– Azt nem engedhetem meg – szólta a néni határozottan. – Henriettet nem szabad kényelmes fekhelyéről hiába megmozdítani.

– Hiába! – szólta Flóra gyermekes naivsággal. – Nénikém, az a jegygyűrűm!

E szavaknál Katica összeborzadt. Olyan csodagyermek lett volna Flóra, hogy ismét visszanyerte gyűrűjét, vagy a legszemtelenebbül hazudik és csal? De hiába igyekezett a szfinx szemében olvasni.

– Kellemetlen eset – szólta a néni. – De este, az ágy igazításánál meg fogjuk találni, s azonnal a villába küldöm.

– Gazdagon meg fogom jutalmazni a kézbesítőt – szólta Flóra némi nyugtalansággal.

Az elnökné és a kereskedelmi tanácsos székeket toltak a beteg ágyához, s ott leültek. Henriette azonban hallgatag maradt. Csak egyszer, az elnökné azon megjegyzésére, hogy nem érti, a bútorkereskedő miért nem készülhet el pünkösdig, azt akarta mondani: – „mert már egyszer visszavonták a megrendelést” –, de mégis jobbnak látta hallgatni a múltról.

XVII.

A néni kiment, hogy hűsítőket készítsen, s Katica követte. Utálat és ellenszenv űzte őt ki a szobából, hol Flóra ily vérlázító komédiát játszott. Katica kérte a nénit, hogy engedje át neki a gazdasszonykodást, a néni szívesen adta át neki a kulcsokat.

– Itt van, kedves gyermekem, kedves jó Katicám – szólt reszkető lágy hangon, mintha egy sóhajtással küzdene. Azzal megölelve őt, vállára borult. – Oly jól, nyugodtan érzem magam ide borulva, mint Luther érezte magát Katalinja mellett, ki kitartó és hű társa volt a bátor férfiúnak. – Aggályos sóhaj tört elő melléből, s a piruló leányka karjaiból elbocsátva a betegszobába tért vissza.

Katica ezalatt kihozta az éléskamrából a kávé és a frissen süített kalácsot. Mialatt a szolgáló tüzet rakott cukorral tölté meg a kék üvegtartót, s fényesre törölte a befőttes üvegtányért. Mialatt a kalácsot darabokra szelte, kinyílt a betegszoba ajtaja, melyen Flórát látta belépni az előszobába. A szép menyasszony révetegen nézett maga körül. Egész ismeretlen volt előtte a „barlang” beosztása, de mintha a kereső szemek deleje magához vonzotta volna, e pillanatban lépett ki az orvos is a néni szobájából.

Flóra karjait kitérve repült felé, uszályos ruhája csak úgy suhogott utána.

– Leó! – kiáltá fel reszkető hangon, de melyet Katica mégis meghallott a konyhában.

Katica visszafojtá lélegzetét. A hang velejéig hatolt. Valóban Flóra volt ez? E szívből jövő érzelmes hang azon ajakról lebbent volna el, mely oly gúnyosan tudott éles megjegyzéseket tenni? A fiatal leány lesüté szemét, a kés reszketett kezében. Örömet becsukta volna a félig nyitott konyhaajtót, de nem bírt megmozdulni. Kint nem hallatszott válasz, s a lépések is megszűntek.

– Leó, nézz rám! – szólt Flóra félig esdve, félig parancsolólag. – Miért kínozod magad? Én tudom, hogy szent érzelmed ellen küzdesz, hidegnek akarsz látszani, hogy engem megbüntess. De miért? Mert tegnap félig örült voltam az izgalomtól, s azt sem tudtam, hogy mit beszélek és teszek. Leó, életem, mely a tiéd, volt veszélyben, vérem forrt és te is ingereltél.

Katica hirtelen föltekintett. A jóképű szolgáló sűgött valamit neki. Ez emlékezteté kötelességére s öntött ismét életet tagjaiba. Hirtelen rendbe szedte a kalácsszeleteket a tányéron, s szilárdan lépett ki az előszobába. Itt látta meg az orvost, amint összetett karokkal áll, halványan ajkaiba harap, s Flórától elfordulva a nyitott ajtón át kitekint. Flóra pedig oly szorosán simult kebelére, mint egy vámpír.

Az ajtónyílásra az orvos felrezzent s elborult tekintete Katicáéval találkozott. Mintha gonosztetten kapták volna rajta, Bruck úgy összerezzent. Flóra bámulva követte tekintetét, de azért szép fehér karja nem ereszté el nyakát.

– Istenem, csak Katica – mondta, s szorosabban ölelte magához.

Katica üldözöttként rohant a betegszobába. Szíve hangosan dobogott a szégyentől és az ijedségtől. „Rómeó és Júlia” szerelmi jelenetét zavarta meg. Remegő kézzel tette a kalácsot az asztalra, s a madárkákat – nehogy majd a kalácsot megtámadják – a kalitkához csalta s bezárta őket.

E percben a kalitka fehér homokján észrevette Flóra gyűrűjét, mely a fémpálcácskák közt nesztelenül hullott oda. Katica kivette onnan, s zsebébe csúsztatta. És most ismét ki kellett volna mennie, hogy a kávé elkészítse, de reszketett az undortól. Úgy érzé magát, mintha a pokolba és kárhozatba löknék. Meg sem mozdult az asztaltól s a madárkákkal foglalta el magát, mialatt az elnökné ujjain számolta el a néninek, hogy a lakváltozás folytán pótlólag mit kell még a „kiházásítás”-hoz megrendelni. A néni

egy percig sem kételkedett azon, hogy öccse egy hercegnőt visz házához a bankárleányban.

Katica hamarabb megszabadult zavarából, mint gondolá. Az orvos már pár perc múlva a szobába lépett, s most lassan elsompolyoghatott előtte. Az előszoba üres volt, Flórának a kertbe kellett mennie. A konyhában kávé daráltak; talán ennek kellemetlen hangja, s nem az ő megjelenése vetett véget oly hamar a szerelmi jelenetnek.

Mialatt a szolgáló a kávé feltette a tálcára, Katica az ablakba ment. S midőn azt bevitte, szép lassan kihúzta a gyűrűt zsebéből; s megnézte... „M. E. 1843” – volt belevésve –, Mangold Ernő. Tehát anyja jegygyűrűjét viselte Flóra az ujján!

Katica meredten állt e vakmerőség láttára. Flóra azon nők közül való volt, kik az élet minden viszonyai között győzelmesek akarnak maradni, nem válogatva meg az eszközöket, s hol becsületes út nem használt, ott ármányhoz folyamodnak. Ez volt tehát azon szellemes és jellemes testvér, kitől Katica, elismerve annak felsőbbiségét, megérkeztekor úgy félt.

A szerelem záloga, melyet Flóra *anyja* halála óta bírt, ezen szemfényvesztés által meg volt szentségtelenítve. Szinte perzselte Katica ujjait. Szerette volna magától messze ellökni, hogy soha senki meg ne találja, de testvérenek örökségi tulajdona volt ez, s így vissza kellett azt neki adni.

Azonnal elhagyta a konyhát, s a lépcsőre ment. Flóra a korlátnál állt s a messzeségbe nézett. A kutya folyvást mérgesen ugatta az idegen nőt, s a tyúkok bátortalanul jártak hosszú uszálya körül.

A kutyaugatás folytán Flóra nem hallhatta Katica lépteit, csak akkor vette észre, midőn már mellette állt. Flóra nagyon rosszkedvű volt, arca fehér bársonyán vörös pettyek támadtak a méregtől, s most szemöldökét még összébb húzva, valóságos düh lángolt szemében.

– Ismét itt vagy, mint egy kikerülhetetlen deus ex machina. Ügyetlen teremtés, miért rohantál úgy be az imént? – förmedt Katicára Flóra, nem mint egy előkelő úrhölgy, de mint egy gonosz kisleány, ki testvérét meg akarja virgácsolni.

Katicában is keserűség támadt fel, mert az ereiben is ifjú vér folyt, s ily méltatlanságot nem hagyhatott szó nélkül, de mégis leküzdötte magát.

– Elhoztam a gyűrűdet – szólt hidegen és röviden.

– Add ide! – Flóra arca felderült, s a gyűrűt azonnal felhúzta az ujjára. – Nagyon örülök, hogy ismét megvan. Rossz előjel...

– A jelen esetben csak nem akarsz rossz előjelről beszélni? – Katica majd megfulladt e szavaknál.

– Miért nem? Azt hiszed, a szellemes emberek nem babonásak? Napóleon is oly babonás volt, mint egy vénasszony – én is az vagyok.

S itt oly mereven és kihívólag nézett Katicára, mintha egyetlen tekintetével minden bátorságot és minden emléket meg akart volna benne ölni. De Katica sokkal egyenesebb jellem és sokkal bátrabb volt, semhogy Flórával szembe ne mert volna szállni, és az igazat megmondani neki.

– Te elfelejted, hogy nem magad álltál ott a hídon – szólt Katica.

Flóra mérgesen felkacagott. Ez a jutalom, ha az ember ilyen ostoba teremtést legalább tízlépésnyi távolra nem tart magától.

– Igazi kutyamodor bizalmasnak és fontosnak lenni, mintha isten tudja, kik volnánk, s minden tapintat nélkül kellemetlen húrokat pendíteni meg, melyeket nagyon szeretnénk elfelejteni. Nem mondtam-e már bent a szobában is, hogy a tegnapi erdei jelenet annyira felizgatta idegeimet, hogy mindazért, ami ezután történt, nem tétethetem felelőssé. Kedves Katicám, te azt állítod bölcsességemben, hogy az én jegygyűrűmhöz nem tapadhat babona, mert a patakban fekszik. Ugye, kedvesem? – Újra szaggatottan felkacagott. – Hallottad leesni a gyűrűt? Lehetetlen.

Mert itt van – s ezzel játszva forgatta meg a karikát az ujján –, miután az imént önként akart elhagyni.

– Mert neked nagyon nagy. Neked vékonyabb ujjaid vannak, mint elhunyt anyádnak – válaszolt Katica kérlelhetetlenül, egész testében remegve a megbotránkozástól.

Flóra dühösen emelte föl kezét, mintha ütni akarna. – Te kígyó – mormogá mérgesen. – Első tekintetre láttam, hogy te fogsz életemre árnyat vetni. Paraszt! Hogy merészelsz tettem ellen valamit szólni, hogy mersz utánam kémkedni? Te utánam! Ez a becsület, melyre a „kitűnő” Lucas tanított?

– Az én Lucasomat hagyd ki a játékból – szólt Katica hideg nyugalommal viszonzván Flóra dühösségét. – Hogy én így gondolkodom és így cselekszem, annak nem nevelésem az oka. Ezen „tiszteletre méltó elveket” szegény atyámtól örököltem. Utálom a komédiát az életben, s előbb meghalok, mintsem egy hazugságot jóváhagyjak. S ha sikerül neked, hogy ily vakmerő eszközök által környezetedet annyira elkábítsd, hogy az *némán túr* el mindent, nálam, bármily fiatal és járatlan legyen is, nem fogsz célt érni. Engem nem fogsz elkábítani, nekem ép szemem és ép eszem van.

– Ez mindenesetre nagyon szép – kiáltá Flóra, s Katica szavai alatt megütközve nézett rá. Most ott akarta hagyni a „bölcselkedő csitrit”. Ökölbe szorítá kezét, ajkait harapdálta, letépte közben a közeli bokrok zöldjét. De még sem ment, s most oly komolyan kezdett beszélni, mintha semmi sem zavarta volna meg. – Én azt hiszem, hogy te engem nem értesz. Te azt hiszed, mindenki egyforma, s ami jót magadban sejtessz, azt megtagadod mástól. Pedig nem egyforma a felfogás sem, mint ahogy az egyéniségek sem azok. – Ezzel közelebb lépett hozzá, s fél, szemmel az orvos házára nézve, halk hangon mondá: – Igazad van, jegygyűrűmet a patakba dobtam, a kétségbeesés egy pillanatában, mit az élet iránti undor s Bruck szegénysége idézett elő nálam. Az olyan leány, mint te vagy, ezt természetesen nem érti meg; ti, ha valaki

nektek megtetszik, nem néztek a körülményekre, de ha szép külseje van, habozás nélkül mondtok igent, s azzal vége van. Ez nagyon szép és jó. Ily leányokból derék fiák jeles anyja lesz, megülnek csendesen a kuckóban, és szédelegnek, ha sast látnak repülni a magasban. De én ilyen sas mellé vágyakozom társul. Ott, hova az fölemelkedik, ott van az én éltető egem. Mellette leszek, s ösztönözni fogom röptét mindig magasabbra és magasabbra.

– Hogy őt, ha egy alattomos golyó szárnyát megbénítaná, varjúnak gúnyold, s gyáván elhagyd – vágott közbe Katica, s ezzel megbélyegzé a szép testvér önzését. Összefont karjaival, komoly tekintetével úgy állt ott Katica, mint valódi, ele keble mélyéig megsértett nő. – Hisz csak tegnap öntéd itt ki maró szavakban iránta érzett keserű gyűlöletedet, e helyen vallottad magad megcsaltnak és elárultnak, s most mégis e gyűlölt helyen vagy.

– Igen, mint Bruck imádott menyasszonya, kinek előbb sötét tévedésbe kellett esni, hogy annál tündöklőbbben láthassa boldogságának fényes napját – válaszolt Flóra diadalmas gúnnal. Rosszakarató tekintettel mérte végig testvérét. – Látom, kicsikém, te merész is tudsz lenni, ha akarsz! Egészen meg vagyok lepve... Eddig azt hittem, te polgáriasán vagy nevelve, s szerettelek egyszerűségemben. De most látom, hogy te hozzám hasonló akarsz lenni, s ez összehasonlításodból látom, hogy te engem nem értesz. Ha tegnap Bruck iránti barátságról beszéltem volna neked, akkor hihetted volna, hogy gyűlölöm őt. De minthogy gyűlöletről beszéltem, tehát tudd meg, hogy én imádom őt, mert a gyűlölettől a szerelemig csak egy lépés az út. Persze ezt ti nem értitek. Ti a sértett férfit a kedvenc ételével vendégelitek meg, s azzal szent a béke, de oly kedély, mint az enyém, ha csalódott – a halált választja.

– Ezzel jobb kezével keblét szorítá meg, mintha már a tört szúrná belé. – És most tudd meg: sohasem szerettem Bruckot bensőbben, szenvedélyesebben, mint mióta tudom, hogy mint

mártír szenvedett, s mint hős hallgatott, mikor őt halálra sebzém. – Hideg ujjával megragadva Katica meleg kezét, s erősen szemébe nézve folytatá. – Sohasem voltam olyan féltékeny, mint most, jegyezd még magadnak, gyermekem!... Az én tilosomban ne vadásszál, bár nem tartalak veszedelmesnek. Te nem érdekléd őt, azt már észrevettem, mert minden figyelme bennem összpontosul. De nem szokásom mást körömben túrni, kiről észreveszem, hogy célzatosan kacérkodik. A te házias magaviseleted e házban, járásod-kelésed, csupa vidékies kacérkodás. Jövőre ezzel fel fogsz hagyni, érted, drágám?!

Ez azután érthetőleg és kereken volt kimondva. Flóra hosszú uszályát fölemelve, gyorsan sietett a ház felé, mintha minden választ kerülni akart volna. Ez felesleges volt, mert Katica keményen szorítá össze halvány ajkait. Ilyen kevélységre, erőszakosságra és nyelvességre a becsületes, fiatal, ártatlan leánynak nem volt válasza.

XVIII.

Május volt. A fák már elvesztették virágaik fehér havát, s a pompás sötétzöld repkénnyel keretezett jácintvirágágy, mely a Baumgarten-villa előtt elterült, elhervadt már. Ezek helyén az orgonabokrok fehér és lila virágai fakadoztak.

A rózsák bimbói is elkezdtek előtolakodni, s az árny, a bokrok közt és a hársfazor mindinkább sötétebb lőn. A patak ismét duzzadó hullámaival mosta a zöld partokat, s a mellette levő fehér házból napról napra kevesebbet lehetett látni, mert a tetőig felfutó szőlőindák mindig jobban fakadtak.

A vendégszoba üresen állt. Henriette régen a villába költözött. Látszólag ismét jobban volt, és mintha betegsége rosszabbra fordultában is szünet állt volna be, mit az esperesné

egyedül Katica gondos ápolásának tulajdonított. Mióta Katica zongorája is megérkezett, a két testvér a villában levő félemeleti lakosztályban nagyon kellemes életet élt. És nemcsak testvére ápolása, de az esperesnével kötött benső viszony is nagyon jótékonyan hatott Henriettére. Az egyszerű vendégszobában megszerette a házias magányt, melyet, ezelőtt úgy került, s egészen közönyös lett, a nagyvilág iránt, mely lábai alatt a villában folyt.

A kereskedelmi tanácsos háza sohasem volt barátságosabb, mint most, mióta nemességet kapott. Szívesen fogadott új elemek jelentek meg a villában, melyek tiszteletére ünnepélyeket rendeztek, s e tekintetben az elnökné leleményessége és a kereskedelmi tanácsos erszénye kimeríthetetlen volt. Roppant szerencsésének kellett lenni ezen férfinak. Sohasem hallotta az ember, hogy neki valami nem sikerült, vagy hogy veszített volna. Hová ő kezét tette, ott aranyforrás fakadt. Milliókra becsülték vagyonát. Talán senki sem értette jobban, hogyan kell magát folytonosan érdekessé, beszéd tárgyává tenni. Divat lett a Baumgarten-villa előtt sétálni. Mutogatták e gyönyörű birtokot, melyet, napról napra szebbé alakítottak. Sokat beszéltek a műkincsekről, szobrokról, drága képekről, melyeket a kereskedelmi tanácsos a márványfalak közé halmozott fel, az ezüstkamráról, melyet, a hercegi udvaré is alig múlt fölül. Bámulva álltak meg, ha egy-egy fogata a villa lépcsősarnoka előtt megállt, s ha port vert föl maga után, aranypornak képzelték.

Folytonosan építettek, a park egy részén már alig lehetett járni. Kő- és márványhalmazokba botlott az ember, melyet új istállók építésére hordtak össze. A régiiek tágasak voltak, de nem feleltek már meg a kereskedelmi tanácsos ízlésének. Kiásott földhegyek zárták el az utakat, nagyszerű halastavat ásatott, ennek és az építendő pálmaháznak a főváros egyik díszéül kell szolgálnia. Mindez iszonyú összegekbe került.

Egy nap nagyszámú munkás jelent meg, kik egy eddig zárva tartott pavilon kijavításához fogtak. Ez meglehetősen távolságban a villától, sűrű bokrok közt állt, de felső ablakaiból szép kilátás nyílt a sétányra és a városra.

E csinos épülethez egy pompás szárnyat csatoltak. Új ablakokat csináltak egy-egy üvegtáblából, s olykor padló- és faliszőnyegmintákat húzott elő a kereskedelmi tanácsos a zsebéből, s mutatta az elnöknének, kiválasztás végett. Az elnökné ilyenkor mindig nagyon ideges lett, s egészen feleslegesnek tartotta ezen épület kijavítását, elég gondja lévén a villával ahhoz, hogy még ezen kereskedelmi szállóval is bajlódjék. Ő ugyan a lábát sem fogja oda betenni. Flóra titokban nevette. Az elnökné annyira semmibe vette ezen új építményt, ahogy az uralkodó fejedelemnő jövőendő özvegyi lakhelyét szokta.

Eme sok dolog és zaj közt a kereskedelmi tanácsos olyan volt, mint egy vándormadár. Gyakran elutazott, de csak rövid időre, valami nagy nemesi birtok vétele miatt. De ha pár „nyugalmas napja” volt, azt többnyire Katicáéknál töltötte. Még a délutáni kávé is többnyire ott itta meg, az elnökné nagy bosszúságára, ki a télikertben töltött kedves perceit vesztegette el. Természetesen sokkal figyelmesebb volt, mintsem a „kedves Móricot” az ingerlékeny beteggel és a „csitrivel” egyedül hagyja, s magát feláldozva, csaknem mindig Móriccal egy időben jelent ott meg.

Katicának, a „csitrinek” ez nagyon kívánsága szerint volt. Félt gyámjától, amióta oly különösen szíves volt irányában, s mióta tudta, hogy oly kétszínű szerepet játszik az elnökné felé. Nagyon tartózkodó lett, s modora egészen elveszté a gyermekies jelleget. De úgy látszik, ez csak ingerelte a kereskedelmi tanácsost, s fokozta udvariasságát. Szeméből olvasta vágyait. Régen belenyugodott abba, hogy a malombeli kert nem használt része a munkásoknak eladassék – sohasem korlátolta a fiatal leány jótékony adakozásait, s valahányszor pénze elfogyott, mindig újból bőven adott neki.

– Katica, csakhamar egy második vasszekrényt kell vennem – szólt a tókék bámulatos növekedésére célozva. Katica komor hallgatással fogadta az ily nyilatkozatokat. Mindig fülébe csengett a kofa azon szava, hogy e kincs uzsora által Ion a néptől kicsikarva, és szinte félt ez iszonyúvá nőtt kincstől, hogy egyszer a bűnhődéssel együtt nyakába omlik majd. Már nem is tartotta oly szerfelett szépnek a gazdagságot.

Katica általában megkomolyodott. Vidám mosolya, fiatal kedélye nagyon ritkán mutatkozott már arcán. Kitérő öröme néha csak egy-egy óráig volt a patakparti házban. Az esperes néni már jó ideje szegény gyermekeket tanított ingyen kötni és varrni, minden szerdán és szombaton délután. E kis körbe csempészte magát Katica a néni szíves engedélyével. A gyermekekkel való társalgás egészen, ismeretlen volt eddig előtte, s nem sejtett érzelmeket költött fel benne. Gyöngéd vonzalom volt ez irányukban, s annak tudata, hogy neki mindenekfelett kötelessége a gyermekekre felügyelni, ápolni s oktathatva tanítani őket.

Ő ruházta a gyermekeket, hol szükség volt rá. Varrókosarában mindig volt egy elkezdett kötő vagy ruha. Jó uzsonnáról is gondoskodott a gyerekek számára, mit a néni nem mindig tehetett a tanítási órák alatt, midőn gyümölccsel és kenyérral megrakott kosárral megjelent köztük s kiosztá a piros arcú almácskákat. Nyáron a kertben tartattak ezen órák. A város szűk utcáiban lakó gyermekek most azon jótéteményben is részesültek, hogy friss levegőt szívhattak s kijátszhatták magukat a gyümölcsfák alatti gyepen.

Katica szép hordozható padokat hozatott számukra, továbbá karikákat és labdákat, hogy munka végeztével mulathassanak.

Flóra mélyen el volt keseredve Katica ezen foglalkozása miatt, mert jogaiban érzé magát ezáltal sértve, s akadályt látott benne a nénihez való viszonyában. De a patakparti házban nem adott

hangot érzelmeinek, mert tudta, a néni mily nagyon szereti Katicát.

A szép menyasszony is naponként eljött a patakparti házba. Egy tucat fehér szegélyű kötőcskét csináltatott magának, mely neki igen jól állt, sohasem jött ilyen nélkül. Mindent elkövetett, hogy a néni tetszését megnyerje. Finom arcborét kitette a konyhatűz hevének, hogy kalácsot tanuljon meg sütni. Megmagyaráztatta magának, hogyan kell gyümölcsöt és zöldséget befőzni s fehér ruhát mosni. Sőt, egyszer a szolgától a vasalót is elvette, hogy egy darab háziruhát kivasaljon. De bármily nagy volt áldozatkészsége és a néni előzékenysége, azon szerencsétlen este óta nem bírta az öregasszonyt kimozdítani közönyösségéből és tartózkodó helyzetéből. Jól tudta a néni, hogy Flórának ez minő borzasztó megerőltetésébe került. Látta, mint dőlt néha kimerülve egy üres szobába a pamlagra, mint dobta le szidalmak közt a fehér kötőt, vágta be azután magát a pompás fogatba, s tett látogatásokat, s gyönyörködött ezeknek irigységében, hogy magát kipihenje. A barátnök meg háta mögött panaszkodtak, hogy a leendő egyetemi tanárnő büszkesége és felfuvalkodása már alig elviselhető.

Bruck doktor szerencséjének gyors változásán még mindig bámult a világ. Hogy a figyelemre sem méltatott egyszerű orvos most, mint a herceg háziorvosa és mint udvari tanácsos sétált az utcán, sokaknak hihetetlennek tetszett. Most egyszerre mindenki előtt óriásivá nőtt, s minthogy L.-be volt költözendő, még minden előkelőbb beteg az ő tanácsával akart élni. Így történt, hogy Brucknak egyszerre annyi betege lett, hogy alig győzte őket látogatni. Elkezdett kézírata érintetlenül maradt íróasztalán. Városi lakásán aludt, többnyire a szállodában ebédelt, következetesen visszautasította a kereskedelmi tanácsos meghívásait, s azon időt is, mit a villában és az esperes néninél töltött, többnyire betegeitől kellett ellopnia.

Katica ritkán látta őt, s feltűnt neki, mennyire megváltozott. Mindenesetre a sok munkától, gondolá. Nagyon halavány lett, s előbbi szelíd nyugodtsága megváltozott. Katicával, mióta az előszobában Flóra karjai közt találta, alig szólt pár szót, s azt is oly röviden és futólag, hogy Katica azt hitte, talán neheztel reá, hogy oly alkalmatlan időben zavarta őket. Ezért Katica, ahol csak lehetett, durcásan kerülte őt.

Az orvos és Flóra közti viszonyban a legkisebb változás sem történt.

Bruck most is az a komoly és meggondolt vőlegény volt, mint midőn Katica őket először látta. A leány sokszor azt gondolta, hogy talán agyrém volt, mit a néni vendégszobájában látott és hallott, vagy hogy az orvos olyan erős lelkű ember, ki az ilyen csekélyégeket elfelejti. Flóra csakugyan remélhette, hogy megbánása és bocsánatkérése folytán ismét azon szép viszony lesz köztük, mint arasága első napjaiban. Tántoríthatatlan szerelmével az orvos most nagyon boldog lehetett, de úgy látszik, nagyon mélyen elrejté ez érzelmet, mert semmit sem mutatott belőle, s Flóra azzal vigasztalta magát, hogy az olyan ember, mint Bruck, nehezen békül. Tudta jól, hogy az esküvő után, mely szeptemberre halasztatott, minden másképp lesz.

Ezalatt érkezett május 20., Flóra születésnapja. Szobájának minden asztala tele volt bokrétákkal, melyeket, szép szokás szerint barátnői küldtek neki. Udvari orvosa arája iránti figyelemből a hercegné is egy nagyszerű bokrétát küldött, s az udvar legelőkelőbb embereitől üdvözetek jöttek. Ez valódi diadálnap volt Flórára nézve, ki ismét hinni kezdé, hogy ő az istenek kegyence, s más utakat választhat, mint a többi halandó.

Homloka mégis borús volt, s többször türelmetlenül és bosszúsan húzta össze szemöldökét. A szoba közepén levő asztalon a többi ajándék közt állt egy fekete márvány óra. Bruck küldé ma reggel egy névjeggyel, elnézést kérve, hogy délelőtt nem jelenhet meg, mert egy nehéz beteghez kell mennie.

– Én nem értem Leót, hogy mért nem küldött szebb tárgyat nekem ezen fekete kődarabnál – szólta Flóra az elnöknéhez a hercegné bokrétáját a tartóból kivéve, s folytonosan azt szagolva, mintha annak a többinél külön illata volna. – Fekete születésnap ajándékot nem szoktak adni, én ízléstelennek találom.

– Azon óra tökéletesen illik sötét színű szobádhhoz – szólta Henriette, ki a veres nyugágyon feküdt, s gúnyos tekintettel mérte végig a szoba négy sarkában levő fekete oszlopokat.

– Ostobaság! Jól tudod, hogy nem vihetem magammal e szoba bútorzatát. Móric kívánságom szerint bútorozta be ezt, de nem ajándékozta nekem. Sokért nem is vinném magammal e lomot. A sokszor látott bútorzatot éppen úgy megunja az ember, mint a sokszor látott öltözéket. Mit csináljak ezen fekete órával l.-i pipereszobámban, mely lila színnel lesz bútorozva s bronzokkal díszítve.

– Nekem is kedvesebb lett volna egy bokréta, de te nem vagy érzelgős, Flóra – véleményezd Henriette, nem minden gúny nélkül. Katica ma először egész fehérbe öltözve egy mirtuszfa mellett állt, melyet, az esperes néni küldött át bánatos mosollyal simogatva a sötétzöld leveleket. Senki sem figyelt ezen szép növényre, melynek átküldése áldozatba került a néninek.

Ebéd után az erkély fogadótermében voltak, mert mindig jöttek-mentek az üdvözlők. Az ajtók szárnyai az egész épületben tárva álltak, mely pompás látványt nyújtott a terméken keresztül. A kertből bódító hársillat hatott fel az erkélyen át, s a nagy ablakok üvegtábláit a májusi nap világítja meg. Csak Flóra szobája maradt rideg és sötét, és szinte sajnálja az ember az itt felhalmozott csokrokat.

Henriette egy hintaszékben ült a nyitott erkélyajtóval szemben. Mint Katica, ő is „tavaszias” színt akart mutatni, s azért fehér selyembe temette magát. De nagyon fázott, s kénytelen volt egy fehér hímzett kínai sálat magára venni, mely felett kibontott

szőke haja omlott alá. Mészfehér arcszínével, csak halántékai körül egy kis veres folttal, nyitott nagy kék szemeivel, olyan volt, amint ott csendesen ült, mint egy viaszalak. Katicát a zeneterembe küldé, s most összetett kezekkel várt Schubert szép dalára, *A könny* címűre. E percben a két veres folt arcán kármin színt öltött, kezeit akaratlanul szívére szorítja. Bruck lépett a terembe.

Flóra eléje repült, s karjába akasztá magát. Alig engedte meg, hogy a társaságot üdvözölje, azonnal szobájába húzta, hogy születésnap ajándékait megmutassa neki. A máskor oly komoly és szigorú tekintetű delnő ma huszonkilencedik születésnapján egy tizenhat éves leány könnyűségét és kellemét ölté magára, mi nagyon jól állt neki.

Katica a hangjegyek közt kereste a kívánt dalt, midőn a jegyepár előtte Flóra szobájába ment. Alig pillantott fel, s máris észrevette az orvos zavart üdvözlését, de azután gyorsan folytatá keresését.

– Látod, Leó, lezárom múltamat, melyben oly nagyon tévedtem, s mely majd életboldogságomba került – szolt Flóra ellenállhatatlan édes hangon, mialatt Katica egy vastag kötet kottafüzetet vett elő. – Nem akarom felújítani azon borzasztó est emlékét, hol szívem és lelkem nem tudta, mit ajkam beszél. Tévedtem, nagyon tévedtem, de te is tévedtél ítéletedben. Én kedvéért lemondok az írói pályáról, bár művem *A nők* hivatva lett volna a világgal megismertetni nevemet. De én ezután, mint jó nő, egészen a te dicsőségednek akarok élni, s a te élettársad lenni, ki veled együtt halad. S hogy kísértésbe ne jöjjek, hosszas tanulmányaim eredményét ezennel megsemmisítem.

Katica látta, Flóra mint gyújtá meg egy gyufával *A nőket*, s bedobta a kandallóba, hol elégett.

Ezután Flóra az ablakhoz sietett, hol Bruck állt mozdulatlanul, ki egy lépést sem tett a „drága” kézirat megmentésére. Flóra különösen nézett reá. Ezalatt Katica a

zongorához ült, s elkezdé játszani Schubert művének Liszt-féle átíratát. Katica nem is akarta hallani Bruck választát, nem akart örökös tanúja lenni a jegyespár szerelmi jeleneteinek – Bruck esetleg meggyűlölte volna őt. De újból iszonyúan felindult azon a komédián, melyet Flóra Bruck-kal játszott. Tehát a kiadóktól mindenfelől visszaküldött kéziratot hozta Flóra áldozatul szerelmének.

Hogy a másik szobában beszéltek, azt Katica a zongorajáték közben is hallotta, de szót sem értett belőle, s midőn a darabot elvégzé, akkorra Flóra is átment az erkélyszobába. Ekkor már nem volt Bruck karján, hanem a hercegné csokrát kezében tartva, mint egy megszidott gyermek, aki nem mer visszafelelni, durcásan ment az orvos mellett. Flóra haragosan nézett Katicára, ki ekkor levette kezét a zongoráról.

– Hála istennek, csakhogy befejezted, Katica – szólt megállva. – Te úgy vered a zongorát, hogy saját beszédét sem érti az ember. Sokkal jobban játszod saját szerzeményeidet. Azok minden mélység nélküli gyermekdalok. De Lisztet, Schubertet hagyd el kérlek, ahhoz hiányzik nálad az intellektus és gyakorlottság.

– Henriette akarta hallani – szólt Katica nyugodtan csukva le a zongorát. – Zongoraművésznek pedig sohasem tartottam magam...

Flóra az orvossal a nagyterembe ment, honnan az elnökné hívószava hallatszott.

Az öreg delnő hevült arccal ült, egyik kezében a lorgnette, másikban egy levél, melyet egy inas hozott.

– Ah, kedves udvari tanácsos, úr, éppen most írja barátnóm, Steiner báróné, hogy a napokban idejő, hogy az ön tanácsával és segélyével éljen. Vigasztalhatatlan unokája, az egyetlen örökös és utolsó Brandau miatt, ki egy idő óta sántít, s a legügyesebb orvosok sem tudnak rájönni bajának okára. Meg fogja nézni e gyermeket?

– Nagyon szívesen, ha időm engedi.

Az elnökné láthatólag sértve érezte magát a válasz miatt, s nem felelt.

– A báróné nagyon neheztel reám legutóbbi levelemért – szólt Flórához fordulva –, levele minden sorából kitűnik. Arra kér, hogy legalább azt a szívességet tegyem meg neki, hogy rendeljek öt szobát a legközelebbi szállodában. – Most valóban gyűlöletes szemeket vetett Katicára, ki egy szék mellett szemközt állt vele lesütött szemekkel, s e szavak alatt fehér és vörös lett. Minden szó szemrehányás volt neki.

– Istenem, végre is a félemeleten lehetne neki lakást berendezni, hol Henriette és Katica vannak, ha öt szobára nem lenne szüksége – folytatá az elnökné. – De neki és leányának egy nagyterem okvetlenül kell, egy szoba Brandau Jobnak és nevelőjének, és legalább három hálószoba, mert a komorna is vele jó. – Mélyen lehangolva és szomorúan hajtá kezére fejét.

– Ezzel azt akarod mondani – szólt Henriette mérgesen –, hogy ezen idegenek miatt Katica jelenléte alkalmatlan?

– Én már kértem, hogy engedjenek engem a malomba visszatérni – szólt Katica minden felindulás nélkül.

– Oh nem, Katica, én valami jobbat tudok, majd megkérjük az esperes nénit, engedje át neked a kedves vendégszobát. Tudom, hogy ő boldog lesz, ha nála leszel, mert te vagy az ő szeme fénye... Zongorádat majd átviszik, s én is gyakran átmegyek majd hozzád – itt Henriette hirtelen az orvosra tekintve elhallgatott. Az orvos egészen ki volt kelve magából s alig bírt szóhoz jutni.

– Jobb lenne, ha a beteg fiúcska jönne át hozzám nevelőnőjével – szólt Bruck hidegen és erőltetve.

Az elnökné zavarral húzogatta csipkekendőjét.

– Ez nehezen fog menni, kedves udvari tanácsos, mert barátnóm nem fog elválni unokájától. Fogalma sincs róla, mennyire el van kényeztetve e fiúcska. Még a koronaherceg sincs

annyira elkényeztetve, mint a sovány, csúnya kölyök, ki selyemfüggönyök és atlasztakaró alatt alszik. A Brandau család teheti, de mi zavarba jövünk, ha őket el akarjuk szállásolni.

– És miért óhajtod ezen kis Brandau-szörnyeteget magadhoz, Leó? – kérde Henriette ingerülten az orvostól. Ismét beteges hangulatban volt. Ingerültsége miatt mindig megbánta többnyire, mit ilyenkor mondott.

– Mit vétett neked Katica? Régóta figyelem, milyen igazságtalan vagy iránta. Talán nem elég előkelő neked, mert a nagyapja molnár volt? Sohasem beszélsz vele, pedig ő Flóra testvére, éppúgy, mint én. Mi mindnyájan egymást bizalmasan „te”-nek szólítjuk, csak ő van ebből kizárva.

– Kedves drágám, ezen „te” régen szálka a szememben, s ha rajtam állna, éppoly kevésbé volna szabad azt neked, mint Katicának használni – szólt Flóra. – Őszintén szólva, egy vonást sem engedek senkinek előjogaimból. Irántad mégis elnéző leszek, s kivételt teszek nálad. De Katicának megtiltom – és gyöngéden az orvoshoz simulva, forrón megölelte.

A többiek jelenléte hozta tán zavarba az orvost, de Flóra érintésénél, mintha kígyót rázott volna le magáról, fölegyenesedett s halálsápadt lett.

Katica elfordult, s el akarta hagyni a szobát. Képes lett volna hangosan zokogni, oly fájdalmat okoztak neki. De elfojtá érzelmeit, s igyekezett megtartani nyugalmát. Ekkor kinyílt az ajtó, mely felé közeledett s a kereskedelmi tanácsos lépett be. Csodálatos, de e percben elfelejté Katica ellenszenvét irányába. A gyám és gondnok állt előtte s ő melléje állt, hogy nálá menedéket találjon és kezét karjára tette.

A tanácsos meglepetve nézett rá, s boldog mosollyal, szemhunyorítva szorítá kezét szívéhez. Kezében egy kis doboz volt, melyet az asztalra tett az elnökné elé. Belépése egy kellemetlen jelenetnek vetett véget, s Henriette képes lett volna

nyakába borulni azon vidám hangért, mellyel a társalgását megkezdé.

– Most már nyugodt vagyok. Végre megérkezett a születésnap ajándék, melyet neked szántam, Flórácska – szólt vidoran. – Berlini megbízottam a gyáros késedelmével mentette magát. – Felnyitotta a doboz tetejét. – Igaz, még egy születésnap ajándékom is van részedre – monda könnyedén, – Éppen most hozták hírül, hogy azon aljas nőket, kik benneteket megtámadtak, börtönre ítélték.

– Nem akarom hinni, hogy Flóra e hírnek születésnapján örvendjen – kiáltá fel Henriette. – Bár jó lesz, ha a nagy kofa a hűvösön egy kissé lecsillapítja véré, de mégis szörnyű azon tudat, hogy bennünket annyira gyűlönek, s különösen Flórát. Ezért jobb lett volna ma elő sem hozni e tárgyat.

– Azt hiszed? – kacagott Flóra. – Móric engem jobban ismer. Ő jól tudja, hogy én magasan állok a nép szava felett, s a népszerűségért egy ujjamat sem mozdítom. Korábban te is így gondolkoztál, Henriette. De mióta Katica itt van, azóta a félemeleten napirenden van a néperdekek tárgyalása, és szinte borzad már az ember a spártai világnézetektől és a csalhatatlan leánybölcességtől. Nem is hiszem, hogy nincs Katica szakácskönyvében oly leves, melyet majd elkészít, hogy a bűnhődő kofákat jó erőben tartsa.

– Az nincs – szólt Katica, bátran belenézve a durva testvér gúnyos szemébe –, de miután az egyik bűnhődőnek négy gyermeke és egy beteg testvére van, ki róluk nem gondoskodhat, én gondoskodom majd róluk a megérdemelt fogság ideje alatt. Igen, Móric – szólt a nyugtalankodó tanácsos felé fordulva – ezek olyan percek, midőn kevésbé irtózom nagyatyám pénzesszekerényétől.

Az elnökné idegesen fészkelődött székében. Ez a vad érzélgés több volt a tréfánál.

– Ez aztán szép! Minő felfordult világ van agyadban! Veszedelmesebb kezekbe nem is kerülhet a kincs – szólt erősen mérgelődve. – És lám, mégis Móric karjába kapaszkodik védelemért. Mit szól ehhez Bruck?

Katica azonnal kirántotta kezét, melyre Bruck sötét tekintetet vetett.

– Rosszra hivatkozol, nagymama – szólt Flóra, ki észrevette Bruck arcszínének változását. – Bruck mindig nagy népbarát volt...

– De most talán nem lesz az, gyermekem, midőn oly nagymértékben élvezi az udvar kegyét!...

– És miért rendelném én alá nézeteimet az udvarnak? – szólt az orvos belső küzdelmet eláruló, reszkető hangon.

– Istenem! Csak nem fog a mindent felforgató szociáldemokratákkal tartani? – kérde az elnökné lehangolva.

– Én már többször kijelentém, hogy nem tartozom e párthoz. Én nem merülök a pártküzdelmek gyűlöletébe, mert az én hivatásom az emberiség valódi javát előmozdítani.

Ezalatt a kereskedelmi tanácsos, ki minden kellemetlenséget kerülni szeretett, a dobozból sárga atlasz- és lila bársony szöveteket vett elő. – Két estélyi öltözék a tanárnő számára – szólt Bruck nyilatkozata után közvetlen Flórához.

És elérte célját, mert minden szem a szövetekre volt irányozva. Még Henriette is elfeledő egy percre ingerültségét, midőn az ajándékot kiegészítő legyezőket és tollakat kirakták. De a doboz tartalma még nem volt kimerítve.

– És házam többi nőtagjairól sem feledkeztem meg, miután most soká nem fogok elutazni, s így nekik semmit sem hozhatok – szólt a kereskedelmi tanácsos.

Az elnökné mosolyogva vett át egy csipkesálát. Henriette fehér tafotaruhát kapott, Katica vonakodó kezébe pedig, sokat mondó tekintettel, egy meglehetősen nagy ékszerdobozt adott.

E tekintetre Katica lelkében a legellentmondóbb érzelmek vihara támadt, s felújult azon ellenszenv, mit egy idő óta gyámja iránt érzett. Szégyennel, megalázással, utálattal volt tele a lelke, s most a társaság előtt akart kifakadni. Arcán meg is látszott a küzdelem, melyet azonban félreértettek.

– Nos, Katica – szolt Flóra –, mit hozott neked Móric? Egyszer úgymint meg fogjuk tudni az édes titkot. Add ide, gyermekem! – Flóra felkapta a tokot, mely éppen a földre akart esni, s megnyomta rugóját. Rózsaszín drágakövek voltak fekete bársonyra felvarrva nyakékül.

Az elnökné lorgnette-jét szemére tevé. – Pompás foglalat! Az utánzat tökéletes. Az üvegcsiszolatok kitűnők! – szolt az ékszert vizsgálva.

– Üveg? – ismédé a kereskedelmi tanácsos sértődve. – De nagymama, hogy tarthat engem olyan embernek, hogy valami hamisat vegyek? Tudja meg, én sohasem veszek utánzatot!

Az elnökné ajkaiba harapott.

– Azt tudom, Móric, de ezek oly rubinpéldányok, minőkkel a hercegő sem bír, s ez hozott zavarba.

– Akkor sajnálom a herceget, hogy nincs annyi vagyona, hogy ilyet vehetne – vizonzá a tanácsos elbizakodott mosollyal. – Különbön szégyelltem volna Katicának valami értéktelent venni, ki pár év múlva vagyonából a legdrágább ékszert is veheti magának. Akkor az utánzatot a sarokba dobná!

– Magam is azt hiszem – szolt gúnyjal az elnökné. – Katica a szövetekből is a nehéz selymet szereti, mely drága. – Katica reszketve állt egy szék mellett, s nem vevé vissza az ékszert. – Pedig gyermekem – folytatá az elnökné –, azt is figyelembe kell venni, mi áll jól egy fiatal leánynak. Tizennyolc év és a gyémántok nem illenek össze. Fiatal leány nyakára vékony korall, gyöngyészínór, vagy bársonyszalagra fűzött medalion való.

– Kérlek, nagymama, Katica nem marad mindig tizennyolc éves és leány – kiáltott fel Flóra ledéren. – Azt én tudom a legjobban. Nemde, Katica?

Katica tekintete haragtól és szégyentől égett. Elfordult s egy szót sem szólt.

– Lám, milyen magasztos tud lenni a kicsi! – nevetett Flóra, alig bírván elrejtetni bosszúságát. – Úgy tesz, mintha valami fontos titkot árultam volná el a fecsegésemmel! Bűn az, ha valaki férjhez akar menni? Menj, kis szégyenlős! Amit az ember egy bizalmas percben elárul, azt nyilvánosan se szégyellje. – A rubin ékszerrel játszva s a tanácsosra nézve folytatá: – Valóban, Móric, ez olyan ékszer, mit csak egy milliomos neje hordhat.

E szavaknál az elnökné fölkelt. Hirtelen begyűrte zsebébe a levelet és lorgnette-jét. Felvette mantilláját, hogy távozzék.

– Bármennyire szereted is, Móric, a valódit, a pezsgő délben nem volt az, mert nekem fejfájást okozott. Pár órára le kell feküdnöm. De ha kipihentem magam, kérlek, határozz, olvasd el a levelet, s látni fogod, hogy a bárónét másodszor nem lehet visszautasítani. Egy ízben a béke kedvéért belenyugodtam meghívásunk visszavonásába, de másodízben nem lehetek ily engedékeny. Rangunkbeli emberekkel nem lehet úgy játszani, mint sodronyalakokkal, és tetszés szerint igazgatni, majd, ha alkalmatlanok, nyakunkról lerázni őket. Gondold meg ezt jól, Móric!

Hideg szigorral, büszke fejtartással hagyta el a termet.

XIX.

– Nehéz helyzeted lett itt, Móric – szólt Flóra abba az irányba mutatva. merre az elnökné távozott. – A nagymama ugyancsak el van készülve és föl fegyverezve.

A kereskedelmi tanácsos hangosan felkacagott.

– Meg fogod látni, hogy egy lépést sem fog másnak engedni azon térből, melyet te készségesen és korlátlan hatalommal engedted át neki. Én sokszor intettem, most lásd magad, mire mégy vele! – Itt Flóra hirtelen elhallgatott s aggodalommal ragadta meg Bruck kezét. – Az istenért, Leó, mondd meg nekem, mi bajod? – kiáltott fel hévvel. – Te belső fájdalommal küzdesz, melyet előttem rejtteni akarsz. Másokat ámíthatsz, de nem a szerelem szeméit. Itt és itt – fehér ujjával az orvos kigyúló arcára és homlokára mutatott – veszedelmes vonalakat látok. Talán túlságosan megerőlteted magad? Tudod-e, hogy holnap inast küldök városi lakásodra, hogy távol tartsa tőled a tolakodókat, kik még e napokban sárral dobáltak meg és majd tönkretettek.

Henriette ámulva nézett e szavak után Flórára. A kereskedelmi tanácsos torkát köszörülte, s finoman szakállát simogatta, hogy egy gúnyos mosolyt elrejtessen. Az orvos iménti merev arcán keserűség tükröződött.

– Azt nem fogod tenni! – szólt keményen és parancsolólag. – Egyszer és mindenkorra kikérek minden beavatkozást orvosi dolgaimba. Egy nehéz beteg érdekében volna egy szavam hozzád, ki heves lelki aggodalmak miatt testileg lelkileg meg van törve – szólt most az orvos a kereskedelmi tanácsodhoz. – Nem engednéd meg, hogy négyszemközt beszéljek veled e tárgyban?

– Egy nehéz beteg érdekében? – ismétlő meg a kereskedelmi tanácsos elgondolkozva. Rögtön reá komoran összehúzta szemöldökét és homlokát. – Igen. Tudom már – szólt kicsinylő kézmozdulattal –, bizonyosan a vakmerő Lenz kereskedő érdekében. A szerencsétlen üzletek tönkretették, s most általam akarja magát megmentetni. Köszönöm szépen!

– Nem beszélnék erről kint? – kérde az orvos erős hangnyomattal. – Ma még csak mi ketten vagyunk, kikkel iszonyú helyzetét közölte. Még neje sem tud róla.

– Nem bánom, legalább megtudom, mit akar tőlem. Egyébiránt lehetetlen segíteni rajta, mert ez merőben vesztett ügy. – Hidegen húzta fel vállát. Amaz egykor jószívű embert egész érzéktelenné tette a szerencse és a pénz. Teljesen képtelen volt már megérteni a félelmektől felzaklatott kebelt. – Különben neked van a legkevesebb okod pártját fogni, mert ő is egyike volt azoknak, akik követ dobtak reád.

– És vajon ez nekem zsinórmértékül szolgálhatna? – kérde komolyan az orvos, a kereskedelmi tanácsost a mellékszobába vonva. Oly magasztosnak tűnt fel a tudomány embere e percben a pénz embere mellett.

A három testvér egyedül maradt. Flóra rosszkedvűen csengetett szobalányának, hogy rakja el az ajándékokat, Katica pedig napernyője után nyúlt.

– Kimégy, Katica? – kérde Henriette, ki ismét a hintaszékben gubbasztott.

– Ma ismét munkaóra van az esperes néninél, már úgyis elkéstem, sietnem kell – a fiatal leány egyszerre elhallgatott. Flóra oly dühösen vágott egy könyvet a virágédényhez, hogy az darabokra zúzva hullt alá.

– Ki sem mondhatom, mennyire bosszant engem ezen eljárás – kiáltott fel Flóra haraggal. – Azért utasította vissza az esperesné meghívásomat a mai uzsonnára, s természetesen Katica kisasszony is vele fog tartani. – Itt ajkaiba harapott, s megvárta, míg a szobaleány távozik. De azután hevesen ragadta meg az indulni készülő Katicát s feltartóztatá. – Csak egypercnyi türelmet! Te olyan térre szorítasz engem, melyen szeptemberig maradnom lehetetlen. Mi sem természetesebb, mint hogy az esperesné tőlem is azt követelje, amit hősl elkü nővérem művel nála. Hogy én is kezembe vegyem a napszámosgyerekek piszkos ujjait, kötni tanítsam őket. Hogy én is mosdassam, fésüljem őket, s karikásdit játsszam velük óraszámra. Brr! S ha nem teszem, akkor a jó néni majd valami szörnyetegnek ír le Bruck előtt. Ezért

jogomnál fogva megtiltom neked ezen eljárást vőlegényem házában, érted?

– Értem, de azért csak azt fogom tenni, amit én jónak látok s mit lelkiismeretem sugall – válaszolt Katica nyugodtan és határozottan, egy taszítással eltávolítva Flóra kezét karjáról. – Ami pedig jogodat illeti, melyről többször lemondtál, és melyet jelenlétünkben annyiszor kigúnyoltál és megvetettél...

– Igen, igen – kiáltott közbe Henriette, ki rögtön Katica mellé állt s szemei gyűlölettel függtek az elbizakodott testvéren.

– Igen, tehát ezen jogodat tudtommal sohasem sértettem meg – folytatá Katica. – Hanem rosszul állhatnak dolgaid, ha más ember becsületes eljárásában oly ellenséges indulatot látsz, mely helyzetedet veszélyezteti...

– Veszélyezteti? – mondá utána gúnyos kacajjal és kezeit összecsapva. – Drágalátos bölc kisasszony, egy kis tévedés van a dologban. Oly szerelmi szenvedély, minő a Brucké, melyet én már annyiszor tűzpróbára tettem, semmi által sem veszélyeztethető e földön!

– Elég szomorú! – mormogá Henriette rekedt, elfúló hangon, haragosan összeszorítva kezeit. – Mindig magam elé kell idéznem Bruck férfias és komoly magatartását, hogy gyávának ne tartsam azon eljárásban, melyet irántad tanúsít.

– Különben ez csak szeptemberig fog tartani – szólt Flóra, Henriette megjegyzéseire nem is válaszolva –, csak addig szeretném elnyerni a néni jóindulatát a magam részére. L.-ben természetesen minden meg fog változni. Ott az ily mellékérdekek maguktól meg fognak szűnni, mert Bruck maga be fogja látni, hogy az oly nő, minőt a néni óhajt neki, állásához nem illő, s lehetetlen. Csak akkor fogja kellően méltányolni az én értékemet, ha tulajdon termeiben, hol én fogok elnökölni, a társas élet kellő előnyben fogja megvilágítani fényes helyzetét, ha a megszokott fényben fog helyemen találni, anélkül, hogy a háztartás és gyermekszobától való tartózkodásom neki anyagi áldozatokba

kerülne. Én már mindent kiszámítottam, öltözék- és tőpénzem levonásával még marad annyi jövedelmem, hogy azon egy jó szakácsnőt, kulcsárnét, dajkát és nevelőnél tarthatok.

Flóra az utolsó szavaknál fényes szép rózsaszín körmeire nézett, azután fejét lassan, kevély mozdulattal oldalra hajtá. A magas fali tükör szép alakját ragyogtatta vissza, ezt a vakító tüneményt, melynek látásánál alig volt képzelhető, hogy bizalmas otthonossággal kisdedet ringasson térdein, beteg gyermek ágyacskájánál meséljen, s a gyermekszobában hű, gondos anya legyen; vigasztaló fény, mely minden sötétséget eloszlat, a legfőbb ítélőszék, mely egy csókjával minden pernek véget vet; a fáradhatatlanul segítő kéz, mellyel a gyermek szellemileg és testileg is járni tanul...

Egészen el volt ragadtatva saját szépségétől s összehasonlítás végett Katica fehér alakjára nézett, ki éppen egy kék bársony ajtófüggöny előtt állt, mely háttér nagyon előnyösen tünteté fel friss arcszíneit, gyönyörű szemeit és szép haját. A szép Flóra az öntudatos nőt képviselte, ki mélyen alámerült a világ örömeibe, Katica viszont úgy állt mellette, mint egy tiszta fehér hattyú, gyermekies ártatlanságával, homálytalan, fényes lelküidével. Talán épp ez nem tetszett Flórának, mert gúnyosan szolt Katicához.

– Igen, igen, kicsikém, nem fogsz ám mindig ilyen ibolyaszelíd maradni, mint most; s az a túlságos háziasság, melyhez Lucas szoktatott, egykor éppúgy nem fog hozzád illeni, mint jelenleg és jövőendő állásomban hozzám. Móric sohasem fogja neked megengedni, hogy a házi kulcsokat csörömpöltesd, abban bizonyos lehetsz, ha százszor oly pompás baromfiudvart ígér is neked. Ő talán majd újdonsült nemességével hiúbb lesz neje kezének szépségére, mint a herceg maga.

Katica nagyon elpirult.

– Móric tegyen, amit akar, nem tartozik rám – és bámulva nézett Flórára.

– De Flóra, hogy lehetsz olyan tapintatlan, hogy Móricot megelőzd? – kiáltott Henriette, mialatt fél szemmel Katica arckifejezését vizsgálta.

– Ej mit, ő nekem csak hálával tartozhat, hogy kiegyengetem útját. És azt hiszed, hogy én itt olyasmit beszélek, mit Katica még nem tud? Nincsen az a tizenöt éves leány, ki ösztönszerűleg föl ne ismerné, hogy melyik szív dobog érte. Aki ezt nem tudja, az vagy ostoba, vagy egy kitanult kacér. – Flóra ismét végignézte alakját a tükörben, s fürtjeit homlokára erőlteté. – Akinek szeme volt s az imént látta, hogy a kis kém mily bizalmasan és olvadékonyan tud valakihez odasimulni, az nem is csalódhat többé, nemde Katica? Értesz engem? Flóra fölemelt karja alól ledéren nézett és nevetett Katicára.

– Nem, nem értelek – válaszolt a leányka elszorult lélegzettel. A heves ellenszenv és rossz sejtelme meghatározhatatlan vegyülete támadt fel lelkében, s tette őt félénkké.

– Jer, Katica, menjünk – szólt Henriette s átölelve Katica derekát, az ajtó felé vonta át. – Nem tűrök ily kíméletlen vallatást – szólt most Henriette, lábával haragosan toppantva.

– Ugyan ne izgasd fel magad, Henriette! – nevetett Flóra, mialatt az ékszertokot Katicának nyújtá. – Csak nem fogod ezt a nagyteremben hagyni, hol a cselédek ki-be járnak?

Katica, mint valami gyermek, akaratlanul hátradugta kezét, melybe Flóra az ékszert akarta nyomni.

– Tartsa meg magának Móric – szólt röviden és határozottan. – Tökéletesen igaza van abban a nagymamádnak, hogy ez hozzám éppenséggel nem illő ajándék. Az én nyakamra nem való ilyen ékszer.

– És ezen jól játszott ártatlanságnak és szerénységnek én hitelt adjak? – szólt Flóra bosszúsan és unottan. – Eredj! Ilyen négy láb magas leánynak nem áll jól a gyermekeskedés. A te ajándékok értéke legalább nyolcszor múlja felül a mi összes ajándékunk értékét, s csak te ne tudnád ennek jelentőségét? Ne

tedd magadat nevetségessé! Hisz naponkint hallod a kopácsolást a pavilonban. A házban mindenki, még a munkások is tudják, hogy e lakás nagymama számára lesz igazítva, hogy a fiatal kereskedelmi tanácsosné e fényes termekbe költözhesse. Nos, kis ártatlan, még ennél is világosabban beszéljek?

A fiatal leány eddig mozdulatlanul állt. Visszafojtott lélegzettel s világosodó elmével hallgatta Flóra beszédét, most azonban rémülten tekintett reá, mintha tekerődző kígyót látna maga előtt cikázni. Egyszerre büszke mosoly lebegett ajkain.

– Ne fáradj tovább, megértettelek. Te sokkal elmésebben adtad értésemre, mint nagymama, hogy lehetetlen tovább e házban maradnom.

– Katica! – kiáltott fel Henrietté. – Tévedsz. Flóra, mint mindig, most is iszonyúan durva volt hozzád, de célzatai nem voltak rosszakaratúak.

Henriette forrón megölelte testvérét, és szelíden szemébe nézett. – És ha úgy volna is Katica, miért úznének el téged e házból ily évődések? – kérdé

Henrietté aggályos enyelgéssel. – Te csakugyan nem sejtéd e szerelmet, melyet oly világosan mutattak ki neked? Látod, én gyakran kívánom most, hogy bárcsak meghalnék, de ha megvalósulna, hogy te mint úrnő költöznél be az atyai házba, akkor talán...

Katica irtózva fejtődött ki Henriette karjai közül.

– Soha – monda fejét rázva, haragosan elkeseredve, ahogy egy büszke, önérzetes, tiszta lelkű fiatal leány tehetette.

– Úgy? Tehát soha? – ismétlé Flóra gúnyosan. Talán bizony nem elég előkelő neked ez a vőlegény? Valami eladósodott grófra vagy hercegre vársz, kit nem a tündérleány, hanem a mai divat szerint a pénzzacsókó váltanak ki az átkos adóssági bűnkörből? Ej no, a mai világban nem ritka az ilyen házasság! De hogy ily esetben mi szokott lenni azután a hozomány szerencsétlen ráadásából, az asszonyból, azt is tudjuk... Ha azt akard

folytonosan hallani, mint járt nagyatyád a malombeli lovak után, a nagyanyád mezítláb az erdőre, akkor csak valami büszke nemes családba menj férjhez! Különben valóban tudni szeretném, mi kivetnivalót találsz Móricon, vagyis inkább, mi jogosít fel, hogy visszautasítsd kezét? Te mindenestre nagyon gazdag vagy, de hogy a gazdagságnak bibije van, azt mindenki tudja. Sok üdeség van benned, de szép nem vagy kicsikém és ami tehetségedet illeti, mit ugyancsak fitogtatsz, az nem más, mint hiú nevelőktől mesterségesen felszított szikra, mely csakhamar ismét ki fog aludni, amint a búsás díjazások megszűnnek.

– Flóra! – vágott szavába Henriette felháborodva.

– Hallgass! Én most a te érdekedben beszélek – szolt Flóra Henriettét egy hatalmas lökéssel eltávolítva. – Vagy talán Móricot szenvedélyesebb szerelmesnek óhajtod látni, mint aminőnek magát mutatja, Katica? Kedves gyermek, ő már érett férfi, ki régen túl van azon a koron, hogy egy csitri regényében a hőst játssza. A kérdés csak az, hogy magadért akar-e nőül venni vagy nem, mert azt egy ilyen kis milliomosnőinél sohasem lehet tudni... Nem értelek. Eddig, mint valami vénleány, mindig a beteg ápolónőjét adtad, anélkül, hogy valaki erre felkért volna, s most, midőn Henriette életét köti maradásodhoz, el akarod hagyni e házat? Én is nyugodtabb leszek a távolban, ha betegünket gondjaid alatt tudom. Ami pedig Bruckot illeti, ismét meggyőződhetél, hogy mennyire nem vagy neki rokonszenves. Inkább azt a neveletlen Brandau kölyköt akarja házában túrni, mint a te házias jövés-menésedet. De arról mégis meg vagyok győződve, hogy Henriettét, kit végre is itt kell hagyni és sorsára bízni, neked adja át örömet, mint kin Henriette anyi szeretettel függ.

Henriette a falhoz fordítá krétafehér arcát. Egy szót sem bírt szólni, annyira elkeseríté azon leírhatatlan fitymálás és példátlan elbizakodás, mellyel Flóra mindent, mi a két testvér szívét

sérthette, ily kíméletlenül hoz napfényre. Katica azonban teljesen visszanyerte lélekjelenlétét.

– Erről majd ketten beszélünk és határozunk, Henriette – szólt Katica egészen nyugodtan, de ajka, mellyel a beteg homlokát megsókolta, és ujjai, melyekkel kezét megszorította, jéghidegek voltak. – Most Henriette, te már felmész a szobádba – órájára nézett –, ideje, hogy cseppjeidet bevedd. Én majd nemsokára visszajövök.

Ezzel Katica kiment a szobából, anélkül, hogy csak egy pillantást vetett volna Flórára.

– Elbizakodott teremtés! Azt hiszem, rossz néven veszi, hogy nem öt tartjuk az első szépségnek, s hogy oly emberek is, mint Bruck, nem húzzák diadalkocsiját – szólt Flóra gúnyosan, s mialatt Henriette szótlanul ajándékát és az ékszertokot szedte össze, s vitte fel szobájába, Flóra dalolgatva azon szoba felé haladt, hová a két férfi vonult vissza, s bátran kopogott be hozzájuk, mert – mint az ajtón át nekik megmondá – nagyon illetlen, hogy a születésnap ünnepély hősnőjét ily egyedül hagyják.

XX.

Katica sokáig összevissza bolyongott a kastélykertben, a bokrok és fasorokban s a legfélreesőbb helyekre is eljutott. Oly izgatottan, amint most volt, nem merte magát mutatni a néni előtt. Tudta, hogy részvétteljesen kérdezősködni, s akkor gyónnia kellene s valószínűleg a néni is azok közé tartozna, ki szívesen látná egybekelését a kereskedelmi tanácsossal. E tekintetben mindnyájan ellenkező véleményen vannak vele, Flóra, Henriette, az orvos, mindnyájan.

Hogy valamennyien önzők, azt most már tudta. De ő nem engedte magát e tündöklő ketreche záratni, ő elrepül tőlük. Ily keserű gondolatok bántották, s egy percre fáradtan megállt a rom előtt, hová tévedett. A nap már lehanyatlott, bíbor- és arany színnel lángolta be a távoli fenyvest s a vízgyűrűt a rom körül. Katica bős tekintetet vetett a romra. Ott, hol az üveglablak mögött a vörös selyemfüggöny véres szalagként folyt alá, áll a sokat emlegetett pénzesszekerény. Eddig csak félt tőle, de ma gyűlölte. Tehát nem önmagáért, hanem e vasszörnyetegért szeretik őt. Minden szem, mely vágyva függött rajta, nem őt, hanem millióit, minden meleg kézszorítás a papírrémet illette, mely mindig új összegeket vont magához a nagyvilágból. Römer kereskedelmi tanácsos úr, a gazdag ember is erre gondolt tehát. Még gazdagabb akart lenni. Nincsen az a méreg sem gyorsabban megsemmisítő és öló, mint az a Flóra által gúnyosan Katica lelkébe lökött gondolat, hogy őt vagyonaért szeretik!

A torony alatt ott ásított a nagy pince, telve a kereskedelmi tanácsos legfinomabb boraival. Nemrég is levezette oda az elnöknét és testvéreit. A vasúton ismét nagy szállítmány érkezett, és ez könnyen elfért a nagy kőívek alatt.

Pompás hús levegő volt odalent a pincében. A kőpadló csakúgy fénylett a tisztaságtól. Egy porszem sem volt rajta, a kőgerinceken egy pókhálót sem lehetett látni. A pinceedények, a pezsgősüvegek csillogtak, látszott, hogy itt gondos kezek mindig separtak és törölhettek, mint egy teremben. A pince legsötétebb részében, a felhalmozott hordók mögött, melyben a legfinomabb borok voltak, s hová alig hatolt a napfény, ott állt a történeti nevezetességű két hordó lőpor, oly épen és illetlenül, hogy Katica a minap nevetve kérdezé meg, megújítják-e ezen tiszteletre méltó régiséget, mint a Wartburgban a történelmi nevezetességű tintafoltot. Most azonban borzasztó volt neki e sarok. Nem bírta felfogni, hogy túrhette ezt a gazdag ember éjjel-nappal lábai alatt. Hátha a Baumgartenek ősanija, ki itt éjenkint fáklyával kezében

bolyong, véletlenül meggyújtaná a port, s légből röpítené a tornyot, azon kinccsel együtt, melyen a nép átka nyugszik!

Az ifjú leány elborzadt e gondolattól, s ijedten takarta el szemeit képzelődésének rémképei elől. Midőn kezét szeméről levette, s felnézett, a kék ég-mosolygott le reá. Az előtte emelkedő torony körül Henriette galambjai keringtek, a zöld repkényindákat a rom körül a szél lengeté, s a zöld gyepen álló őzek bámész szemekkel néztek a leányra, kinek ily iszonyú álmai voltak.

A galambok és őzek jól ismerték a fiatal leányt, kenyeret és magot szokott nekik hozni, ma azonban csak néma üdvözlete volt számukra, bár a galambok sebesen repültek le hozzá, a gyepen s a hídkarfán helyet foglalták körülötte. Katica továbbment a parton, s a víz zúgásába gyermeklárma vegyült. A néni kis tanítványai még a kertben játszottak, s dacára mély lehangoltságának és lelki fájdalmának, melynek valódi okát nem is ismerte, e zaj örömmel tölté el kebelét. Oh, nem, azon kisdedek ott, ártatlan szemeikkel és lelkükkel, nem a milliomosnőt látták benne. Ők nem ismerték a vasszekrényt, ártatlanul és köszönve fogadták az uzsonnát, s nem kérdezték, ki fizette meg. Fiatal lelkükben mint Katica néni állt ő, kinek szeretetért versenyeztek, kinek elpanaszolták bajaikat, bánatukat. Igen, itt őt önmagáért szeretik.

Megkettőzte lépteit, s minél közelebb jött a házhoz, annál inkább magához tért révedezéséből. Amott a szolgáló tűnt fel a két nyárfa közt, kosárral karján, hogy a városban a vacsorához való holmikát megvásárolja. Ez is oly hű lélek volt, ki nem pénzért szerette gazdáit. Jóakarató arckifejezésével illett a patakparti ház lakói közé...

A gyermekeket nem lehetett látni. Midőn Katica a hídon átjött, a ház mögött játszottak, helyettük a kakas annál szabadabban berzenkedett a gyepen. Szárnyaival verte a tyúkokat, sűgy kukorékolt, hogy a szántóföldön is hallatszott; a házi eb örömeiben farkát csóválta. Most már Katica jó barátja

volt. Sohasem ugatta meg, s a sárga tyúk iránt is oly türelmes volt, hogy békében hagyta sétálni.

A ház ajtaja nyitva állt, s minthogy a szolgáló eltávozott, a néni bizonyosan otthon volt. Katica a lépcsőn haladt fel, midőn az előszobában az orvos hangját meghallá, s lábai egyszerre mintha gyökeret vertek volna, oly hirtelen megállt;

– Nem, néni, e lárma terhemre van. Fejem fáj – szóit az orvos. – Ha percekre ide, e zöld zugba menekülök, itt ki akarom magam pihenni. Nekem nyugalom, nyugalom kell...

Ő volt-e az vajon, az a máskor oly nyugodt férfiú, kinek most annyi fájdalom és oly idegesség reszketett át hangján?

– Tudom, áldozatot kérek, mégis azon pár hónapig, melyei még itt töltök, szüntesd meg a tanórákat. Szívesen fogadok nekik egy szobát és nevelőt a városban erre az időre, hogy ne legyen lemaradása tanítványaidnak.

– Az istenért, Leó, hisz ezt neked csak mondani kell – vágott szavába a néni ijedten. – Hogy gondolhattam volna, hogy ez neked most rögtön ily kellemetlen? Egy hang se zavarjon többé, arról, majd én gondoskodom! Én csak egyet sajnálok, Katica...

– Ismét ez a leány! – pattant fel az orvos, mintha a csendes önuralmának és türelmének utolsó részét is elvesztette volna. – Énrám nem is gondolsz?

– De Leó, kérlek, hát bántott ő téged? Azt kell gondolnom, hogy te féltékeny vagy nénéd szeretetére – szólt az öregasszony csodálkozva és nevetve.

Az orvos hallgatott. Katica kint hallotta, mint tett néhány lépést a ház ajtaja felé.

– Szegény Katicám! Azt sem hittem volna, hogy csendes jóleső modora, valaha valakinek kellemetlen lenne – szólt az orvost követve a néni. – Én még nem láttam leányt, kiben a gyermekies ártatlanságot, nőiességet, éles elmét és kedélyt olyan szépen együtt találtam volna, mint benne. Ez az, ami olyan ellenállhatatlanul vonz hozzá, s azt hiszem, az én Leóm nem lehet

annyira igazságtalan, hogy az ő istenített arája mellett más nő érdemeit ne lenne képes méltányolni.

Katica megijedt. Az orvos gúnyos nevetésbe tört ki, oly hangosan és meghatóan, hogy Katica összeborzadt. Akaratlanul is futásra emelé lábait, nem – mégis ottmaradt. A gúnyos kacaj őt illette. Tudni akarta, mint fogja az orvos megcáfolni a néni jó véleményét.

– Néni, te oly okos és bölcs belátású asszony vagy, de itt éles tekinteted jégre visz – szólott az orvos, abbahagyva a nevetést. – Csak arra kérlek, hogy azon pár hó alatt, míg itt leszek, kettecskén éljünk, mint eddig; ne fogadj el semmiféle fiatal úrhölgyektől látogatásokat.

– Katicáét se fogadjam el?

Katica úgy hallotta, mintha az orvos idegesen toppantott volna lábával.

– Ne kényszeríts arra... – kiáltott fel az orvos idegesen s hangja alig volt felismerhető.

– Isten őrizzen! Minden úgy lesz, amint te akarod, Leó! – vágott szavába a néni ijedten, de nem tudta elrejteni fájdalmát. – Igyekezni fogok oly gyöngéden tudtára adni a száműzetést, hogy ne fájjon neki nagyon... De, istenem, mily izgatott vagy Leó, s kezded minő lázban ég! Te beteg vagy. Betegeidért feláldozod magad. No, de legalább házában nyugalomról fogok gondoskodni, ebben biztos lehetsz! Készítsek neked egy pohár citromvizet?

Az orvos nyugodt hangon megköszönte, s elbúcsúzott tőle. Katica hallotta, mint ment a néni a konyhába, hogy az elkésett vacsorát elkészítse. Mindjárt ezután az orvos lépett ki a házajtóba.

XXI.

A házajtó mellett szorosan a falhoz támaszkodva állt Katica, Halavány arccal, összeszorított ajkakkal merően nézett a távolba, nem akarván a lépcsőn lemenő orvost észrevenni. Az orvos őt meglátva összeborzadt, s egy percre szótlanul állt meg előtte. Katica, mint egy viaszbáb, folyton mozdulatlanul állt.

– Katica! – szólt az orvos csendesen, félénken, mintha nehéz álomból akarná felköltetni.

Katica egész szép deli ifjú természetével fölegyenesedett, és szótlan haladt le szintén a lépcsőn.

– Mit parancsol, doktor úr? – kérde, lenn a gyepen állva, vállán keresztül. Még e mozdulat is olyan volt, mintha élettelen alak lett volna, csak szemének haragos tekintete árulta el, hogy él.

Az orvos e tekintetre elpirult, mint egy fiatal leány, s Katicához lépett.

– Kegyed hallotta? – kérde akadozva, de feszült figyelemmel.

– Igenis – vágott szavába a leány keserűen mosolyogva – s igaza van, ha házát idegen betolakodóktól meg akarja tisztítani. De a falaknak fülei vannak. – Katica még pár lépést tett el a háztól, ahonnan kitiltották.

Az orvos ezalatt összeszedte magát, kalapját egy közeli kerti asztalra tette. Arcából eltűnt minden pír, de mégis úgy látszott, mintha örülne e véletlennek, mely most e leánnyal összehozta.

– Amit az imént a néninek mondtam, azt mások is hallhatták. E csendes háznak nincsenek titkai, és azt, mit keblünk mélyében el akarunk rejteni, oly házban is elhallgatjuk, melynek falai nem bírnak fülekkel – szólt komoly nyugalommal. – Ha kegyed minden szót hallott, akkor tudnia kell, hogy azért óvakodom a zajtól, mert nyugodni óhajtanék. Megvallom, nem indokolhatom ezen önzésemet. Kegyed nem is képzeled, hogy vannak lelkek, kik folyamatosan futnak gondolataik és bizonyos alakok elől, de

talán könnyebben fogja megérteni egy üldözött ingerültségét és fájdalmát, ki kimerülve rejtekhelyére siet és éppen itt találja meg azokat, kiktől fut.

Katica vizslaszemekkel tekintett az orvosra, ki ezalatt közelebb lépett hozzá. Igen, utóbbi szavait komoly meggyőződésből mondá. Ő nemcsak ecsetelte egy ily üldözött fájdalmait, de e percben érezte is azokat. Ezt Katica az orvos zavart tekintetéből és halavány arcából vette most észre.

De menyasszonyától nem futott, s szavai az ártatlan gyermekekre sem vonatkozhattak. Másvalaki pedig nem járt a házban – mint ő. Tehát valóban úgy volt, mint Katica mélyen sértődve értette. Ő Flórával való jeleneteinek tanúja volt, tehát vele nem akart házában találkozni. Csak azért szüntette meg a tanórákat, hogy neki ne legyen többé ürügye e házba járni. Ezen meggyőződés szinte megdermesztette Katica vonásait.

– Nem szükséges, doktor úr, hogy szigorú intézkedéseit előttem indokolja. Kegyed az úr a házban, és ez elég – szolt Katica fagyosan. – De miért viseltetik oly határtalan tisztelettel Steiner báróné iránt, amiért rossz unokáját és a nevelőnőt házába akarja venni? – Ez kemény rendreutasítás volt a leánykától, ki ha akart, éles is tudott lenni. – Ne tegye azt, ne vegyen nyakába ily alkalmatlanságot. Úgyis tudom, hogy ez azért történne, hogy engem távol tartson házától. Én ígérem – folytatá könnyeit visszafojtva –, hogy nem leszek többé alkalmatlan, s bocsánatot kérek azon ügyetlenségért, hogy néha akaratom ellen oly dolgok tanúja voltam... mit nem kellett volna látnom, s hallanom.

Bruck egy szóval sem mondott ellent, de látszott, hogy erővel szorítá össze ajkait, hogy ellenálljon a válasz kísértésének. Szemei sokatmondólag nyugodtak Katicán, s jobb keze, mely az asztalhoz volt támasztva, görcsösen húzódott össze. Arcának minden vonásából kitűnt az erős férfijellem, a zárkózottság, az akaraterő, mely csak a legvégső esetekben fakad nyilatkozatra.

– Én belső ellenkezésem dacára jöttem ide – szólt ismét Katica. – Az éltes úrnő odaát – a Baumgarten-villára mutatott – elnöknéi büszkeségével megmérgezte gyermekéveimet, s azon keserű könnyeket, melyeket gonosz megjegyzéseivel nevelőnőmnek okozott, nem is bocsáthatom meg neki soha. – Kegyed tudja, hogy megérkeztemkor mint féltem a szellemére oly büszke Flórától, s mennyire szerettem volna akkor rögtön visszatérni drezdai otthonomba. Bárcsak azt tettem volna! A hivatal és szellem büszkeségéhez itt még a pénzbüszkeség is csatlakozott. A villában nehéz levegő van az aranyportól, melyben minden érzelemnek el kell vesznie. Természetemmel ellenkezik, hogy létem ily földbe verjen gyökeret, de itt – az orvos házára és kertjére mutatott – itt otthonosan éreztem magam. Itt talán drezdai otthonomat is el tudtam volna felejteni. Hogy miért, magam sem tudom.

Mily kedvesen állt itt Katica hófehér ruhájában, hajfonatos fejét gondolkodón lehajtva!

– Azt hiszem, e kedves öregasszonyért – folytatá tiszta szemével föltekintve. – Egyszerű, nemes megjelenése mindig visszaállítja lelkemben az egyensúlyt. Ő szelíden és szótlanul halad pályáján, s anélkül, hogy valakivel dacolna, vagy ellentmondana, mégis kiviszi azt, mit jónak és igazságosnak talál. S a sok üres felfuvalkodás, tartalmatlan előkelőség, hazug látszat után s a sok gyengeség közt, melytől úgy látszik, a férfiak sem mentesek. Olyan jólesik ez lelkemnek. – Ezzel összehúzta szemöldökét, s izgatottan hajított el egy virágágacsát, melyet járkálása közben letört.

Ezen mozdulat az orvost láthatólag ingerelte és fellázítá. Vad tűz lángolt szemében, megértette a leányt.

– Kegyed az imént a kedves, jó öregasszony egy kiváló erényét elfelejtette felsorolni: a szelídséget és előrelátást ítéletében – szólt az orvos élesen és szemrehányólag. – Ő sohasem mondana ki ily határozott ítéletet, mert tudja, hogy az

ember csalódhat, s ami gyengeségnek látszik, ahhoz sokszor a legnagyobb lelkiertő szükséges. – Az orvos heves izgalomban volt.

Katica lesüté szemét, s egy szót sem bírt szólani nyilatkozatra.

E percben a kis tanítványok játszva futottak elő a ház mögül. Katicát meglátni s ujjongva hozzárohanni egy perc műve volt. Hogy az orvos komoly arccal állt Katica mellett, s kezét visszatartóztatólag nyújtá ki feléjük, azt a gyermekek észre sem vették. Körülölelték Katicát apró kezeikkel, mindenki a „szép néni” kezét akarta megragadni.

Belső küzdelmei dacára Katica majd felkacagott. Bármily erős lábon állt is, a gyermekek majd ledöntötték, az orvos pedig oly haragba jött, minőben Katica még nem látta. Egyre szidta a gyermekeket s erővel távolította el őket Katicától, oly meghagyással, hogy míg el nem bocsátják őket, a ház mögött maradjanak.

A gyermekek szomorúan és kedvetlenül engedelmeskedtek. Katica ajkaiba harapott, s könnyes szemmel nézett a ház mögé távozó leánykák után.

– Mint szeretnék velük menni, hogy őket megnyugtassam. De egy lépést sem teszek többé azon helyre, melyet örökre elhagyandó vagyok – szólta a harag és éles fájdalom vegyülékével.

– Megnyugtadni a gyermekeket! – ismétlé az orvos gúnyos hangon. – Nem bélyegezne engem embertelennek is, mint az imént gyengének? A gyermekkedély magával hordja a megnyugvás csíráit: a sírás és nevetés egymás mellett lakik náluk. Hallja, odaát mint nevetnek? – Futólagos mosollyal mutatott a gyermekek felé. – Fogadni mernék, hogy szigorúságomon nevetnek. Pedig csupán kegyedért űztem a rakoncátlan hadat vissza, mert nem nézhettem, mint ostromolták! E gyermekek rosszul vannak nevelve.

– Mert engem szeretnek? Hála istennek, hogy úgy van! Igen, hála istennek, hogy ezekben még hihetek! – kiáltott fel Katica kezeit keblére szorítva. – Vagy talán ők is csak

pénzszekevényemért szeretnek? Óh nem, én meg vagyok győződve, hogy nem s e meggyőződés oly vigasztaló nekem. Nem is hagyom magam eltávolítani e meggyőződéstől! – Mily fájdalmasan hangzottak e szavak a fiatal leány ajkairól!

Az orvos ámulva telt hátra egy lépést.

– Minő különös gondolat...

– Ah! Kegyed olyan bámulatosnak találja, hogy fel vagyok riasztva gyermekies bizalmamból, mellyel azt hittem, hogy a meleg érzelem s a becsületes jóakarát még érnek valamit e világon? Soká tartott, míg felébredtem s a jó és a rossz, az igaz és hazug közt a valóságot megismertem, nemde? – Katica egész halavány lett, és összeborzadt. – Óh, mi borzasztó az ébredés.

Az orvos elfordítá róla szemét, s Katica mély lélegzetet véve folytatá:

– Kegyed első találkozásunknál azt kérdezte tőlem, hogy mit csinállok majd gazdagsággal. Nos, csak most vagyok képes válaszolni. Engem e vagyon szerencsétlenné tesz. Sokan nyújtják felém kezüket ez aranytengerben, de én nem tudom, hogy magamért, vagy az arany hullámokért teszik-e.

Az orvos ijedten szólt:

– Az Istenért, mint jó kegyed e borzasztó meggyőződésre?

Katica szívrepesztőleg nevetett fel:

– Kegyed még kérdi? Nem kényszerítenek-e engem mindennap, minden órában, hogy e meggyőződést a levegővel szívjam be? Drezdában azért kényeztettek el, mert „aranyhalacska” vagyok; tanítóim csupán a gazdag díjazás miatt zenei tehetséggel ámitanak, a gyám meg azért kéri meg gyámleányá kezét, mert a leány gazdag.

E szavak alatt az orvos tekintete céltalanul révedezett az esti égen. Most Katica az orvosra nézett, ki oly mozdulatot tett, mintha testét villanyfolyam érintette volna.

– Való ez? – hebegé az orvos, és néhányszor megsimítá szemét, homlokát, mintha szédelegne. – S kegyednek fájdalmat

okoz azon meggyőződés, hogy Móric is ezen véleményen van? –
egészítő ki szavait elszorult hangon.

Katica meglepetve nézett az orvosra.

– Inkább sért, hogy mindenki jogosítva érzi magát beleszólni
ez ügybe – szólt büszkén felegyenesedve s gúnyosan mosolyogva
rázta fejét. – A szegény „aranyhalacskának” mindent el kell
követnie, hogy kicsússzon ezen önző ember kezéből, hogy ne
legyen nyomorult játékszerévé. És én nem akarok az lenni –
egyáltalában nem akarok! Úgy látom, doktor úr, kegyed is azok
közé tartozik, kik azt óhajtják, hogy Mórichoz láncoljam magam,
s azért számúz engem innen! Mi jogosítja fel erre, mit vétettem
én önnek – szólt könnyeit törölve –, hogy velem így bánik?

Ezen fájó panasz utolsó szavai elhaltak ajkain, mert az orvos
megfogá kezét, mely hideg volt, mint a vas.

– Egy szót se többet, Katica! – hebegte az orvos oly hangon,
mely Katicát megijeszté. – Szerencsére tudom, hogy kegyedben
nincs semmi tettetés, különben azt kellene hinnem, hogy a
legiszonyúbb kínokat gondolta ki számomra, hogy belőlem egy
mélyen rejlett titkot kicsaljon – itt az orvos elereszté Katica kezét.
– De nem, nem akarom. Egyáltalán nem akarom!

Az orvos összetette kezeit, pár lépést hátrált, mintha sietve be
akarna menni a házba, de nyomban visszafordult ismét a bámuló
leányhoz.

– Különben szeretném tudni, miből következett kegyed,
hogy én azt óhajtom, hogy Móric neje legyen – szólt visszatérve a
leányhoz, és Katica előtt megállt.

Katica nagyon elpirult, pár percig zavartalan habozott, de
azután határozottan felelt:

– Kegyed is azt óhajtja, hogy a Baumgarten-villa úrnője
legyek....

– Én? Én? – Az orvos keblére szorító összeszorított ökleit, s
oly gúnnyal telt nevetésben tört ki, mint amivel Katicát a nénivel
való beszélgetése alkalmával megijeszté. – És mivel indokolja e

vádat? Miért óhajtanám én, hogy a Baumgarten-villa úrnője legyen? – kérde az orvos alig bírva magával.

– Mert, mint Flóra mondja, nem akarja Henriettet sorsára bízni – válaszolt Katica nyílt őszinteséggel –, mert kegyed úgy találja, hogy beteg testvéreimet gondosan és szeretettel ápolom, hogy Henriette tovább is védszárnyaim alatt az atyai házban maradjon, s ezért legyek a kereskedelmi tanácsos neje.

– És kegyed azt hiszi, hogy én ily családi ármány élén állok? Komolyan hiszi? Elfelejtette, hogy én mennyire ellene voltam ezen önfeláldozó ápolásnak?

– Azóta sok minden megváltozott – válaszolt Katica gyorsan és keserűen. – Kegyed szeptemberben örökre elhagyja M.-et, azután mindegy lesz majd, hogy ki parancsol a villában. Ott majd nem lesz kénytelen eltörni egy nem rokonszenves egyéniség jelenlétét.

– Katica! – kiáltott fel az orvos.

– Doktor úr? – Katica büszkén emelte föl fejét és kiállta az orvos lángoló tekintetét. – Különbén rég kitervelt dolog volt ez már, s csak én, ostoba teremtés, nem vettem észre. Ha én ott úrnő leszek, semminek sem kell majd megváltoznia, új elem nem jön a házba, a toronyban pedig még a vasszekrényt sem kell kimozdítani helyéből. Ez mind oly gyakorlatiasan van kigondolva.

– S ez annyira világos, hogy kegyed egy percig sem fog habozni s marad, nemde? – szólt az orvos gyorsuló lélegzettel.

– Nem, doktor úr – szólt Katica nyugodtan. – Az ostoba aranyhal át fogja szakítani hálóját. Én távozom, még ma távozom. Az imént csak azért jöttem, hogy elbúcsúzzam az esperes nénitől, s mosolyogtam is volna a száműzetési parancson, ha az oly nagyon nem fájt volna nekem. Testvéreim az imént kinyitották szememet, s megmutatták nekem azon „szerencsét”, melyet részemre terveztek. E percben azt hittem, hogy az elnökné terméből csak egy út van számomra, az, mely

egyenesen a vasúthoz vezet, hogy engem hazavigyen. De azután eszembe jutott még kötelességem is. Különben csak annyi időre utazom el, amennyi szükséges Móriccral megértetni, hogy én őt nem szeretem és neje sohasem leszek.

Katica keble megkönnyebbülten hullámozott, az arcán égő pír a szemérem pírja volt, melyen erőszakot kellett tennie, hogy tisztába jöjjön az orvossal. E beszéd alatt szinte úgy érzé magát, mintha mázsányi terheket emeltek volna lelkéről.

– Azon nap óta, melyen a súlyosan szenvedő Henriettet a doktor úr házába hoztuk, szép viszony fejlődött ki szegény beteg testvérem és az esperes néni közt – folytató Katica gyorsabban. – Én nyugodt szívvel távozom, ha a néni Henriette ápolását elvállalja. Ezen nagy szolgálatra akartam őt felkérni, s ezért jöttem ide. Most majd Drezdából fogok neki írni, mert azt hiszem, be fogja látni, doktor úr, hogy a száműzött még azon rövid utat sem fogja megtenni, mely innen a házhoz vezet.

E szavakkal Katica elhaladt az orvos előtt.

– Éljen boldogan, doktor úr! – szólt magát meghajtva s a híd felé indult. A hídon túl még egyszer visszafordult, hogy a kedves házat láthassa. A ház sarkánál egymás felett nevető gyermekfejek tűntek elő. A kerti asztal mellett az orvos állt. Láthatóan rosszullét lepte meg. Mindkét kezével az asztalra támaszkodott, halálsápadt arccal, merő szemekkel nézett a lány után.

Csodálatos a női szív! Katica az imént azt monda, hogy sohasem tér többé vissza, most mégis visszarohant az orvoshoz, hogy segítsen rajta.

– Ah! Kegyed talán beteg? – rebegette meleg kezét az orvoséra téve.

– Nem vagyok beteg, Katica. Csak az vagyok, amivel az imént vádolt: gyáva – szólt az orvos homlokára eső haját félresimítva. – Menjen, menjen kegyed! Nem látja, hogy oly lelkiállapotban vagyok, melyben minden vigasztaló szó és tekintet tórszúrás? –

kiáltott fel zordonan, de mégis villámgyorsan hajolt le, s forrón és hevesen csókolta meg Katica rajta nyugvó kezét.

Katica ijedten összerázkódott, de szíve sohasem érzett ily boldogító, szelíd érzést... Már ajkán lebegett, hogy azt mondja: „Én nem távozom, mert szükséged van reám.” De e percben az orvos felegyenesedett, s fájdalomtól eltorzult arccal szótlánul a híd felé mutatott. A leányka oly gyorsan rohant el, mintha lánggalos angyal kergetné maga előtt.

Pár óra múlva, fátyolos kalappal fején, s útításkával kezében haladt le a villa egyik oldal lépcsőjén. Úgy távozott, mint érkezett, rögtön, váratlanul. Henriette, bár könnyek közt, mégis belenyugodott az elutazásba, s pár hétig tartó távollétébe, mert tudta, hogy Flóra tapintatlan eljárása folytán kellemetlen és célra nem vezető jelenetek következnének. Belenyugodott abba is, hogy szó nélkül menjen el Katica, s Drezdából írja meg elhatározásait, a rokonokat majd ő fogja értesíteni távozásáról. De feltételül tűzte ki, hogy ha neki szüksége lenne reá, Katica bárhol is, azonnal visszatérjen.

Henriette fenn a lépcsőn állva maradt, s onnan intett a távozó Katicának, ki fátyolát könnyes szemére húzta. A villa egész fénytengerben úszott, a légszeszlámpák tündököltek s egyik fogat a másik után állt meg az oszlopcsarnok előtt. Katica pár percre kénytelen volt egy mellékfolyosóra menekülni. Ott a falhoz húzódva látta a delnőket pompás öltözékekben jönni-menni. Az inasok a kék terem ajtajának mindkét szárnyát kitárták. Bent Flóra állt csipkével díszített halványrózsaszín selyemruhában, bájosan és előkelően mosolyogva; mint egy hercegnő, s üdvözölve az érkező vendégeket, mert a kereskedelmi tanácsos az ő tiszteletére, születésnapja alkalmából rendezte e fényes estélyt.

E látványnál Katica úgy érzé magát, mintha töröket szurkáltak volna a szívébe. Flóra képében maga az elbizakodottság állt ott, szerencsétől környezve, mely valósággal koldulva járt utána, bár ő ezt lábbal taposá...

Az ajtószárnyak becsukódtak, s Katica kétségbeesve sietett ki a parkba. A komorna szobájában várt rá, hogy öltöztesse, Katica azonban már a malomablakon kopogott, s Ferencet kérte, hogy kísérje el a pályaudvarra.

XXII.

Ezen este óta több mint három hónap telt el. Katica sohase mélyedt el annyira zenei tanulmányaiban, mint most, midőn felejteni akart. Henriette naplót kezdett el számára vezetni, melyet hetenként el is küldött. E lapok elbeszéltek, mint folyt az élet a villában eljövetele óta. A sorok közt olvasta, hogy az elnökné szinte újjáéledt, de szigorúbban és zsarnokibban is uralkodik, mint valaha, s mióta Katica elutazott, egekig magasztalja őt „tapintatos eljárásáért”. Flóra vállat vonva csitrikalandnak nevezé az egész utazást. A kereskedelmi tanácsos több napig cívódott vele hívatlan beavatkozása miatt. Azon este, midőn őt Henriette a sarokba hívta, s a történeteket neki elbeszélte, halálsápadt lett a haragtól, s csak a vendégek miatt tartóztatta magát, hogy egy heves családi jelenetet ne csináljon, mely annyival rosszabb kimenetelű lett volna, mert Flóra is egész este nagyon rosszkedvű és csípős volt, a vőlegény pedig sok dolgával menté magát, s nem jelent meg a születésnap estélyen.

A kereskedelmi tanácsos azonnal írt Katicának és a nevelőnőnek, s megígérte, hogy júniusban Drezdába megy Katica látogatására, de a napló értesítése szerint ezen időben sokkal több sürgöny érkezett a villába, mint valaha, s a kereskedelmi tanácsos felhalmozódott ügyei miatt sokkal több időt töltött Berlinben, mint otthon, így a látogatás elmaradt. Csak ritkán érkezett Katicához egy-egy üzleti levél a kereskedelmi tanácsostól, s az utolsó pénzküldeményt is a könyvelő küldte el.

Katica szabadabban lélegzett, a kellemetlenségtől kétségkívül megmenekült. A gyám Katica válaszából láthatta, hogy hiába táplál reményeket, s ezért belenyugodni látszott e határozatba. Most tehát, gondolta Katica, visszatérhet ápolónőnek. De ezen szándékát nevelőnője ellenezte, mert Katica nagyon halványan, jó kedélyét elvesztve tért haza a villából. Ehhez még Steiner báróné is kíséretestül érkezett a villába, s oly kényelemmel helyezte el ott magát, hogy a félemeleten egy szoba sem állt üresen.

Katica maga is félt némileg a visszatéréstől. Érezte, hogy az ottani viszonyokat nem bírná ki nyugodtan. Drezdában is minden erejére szüksége volt, hogy ne mutassa, mennyire elvesztette belső nyugalma, hogy csaknem emberfeletti az a küzdelem, mit szívével vív, s az ily vágyat az emberek bűnnek nevezik.

Henriette sem „hívta”, dacára keserves panaszainak, melyet „erős és meggondolt testvérének” távolléte belőle fakaszt. Inkább hálásan emlékezik meg mindig a néni áldozatkészségéről, mellyel őt oly gondosan ápolja. Henriette naplója különben nem volt egyéb, mint az orvos és a néni tetteinek folytonos leírása. Minden, mi a patakparti házban történt, hívem volt előadva benne, a sárga tyúk szomorú végétől, mely végre mégiscsak a mérges kutya egyik harapásának Ion áldozata, a szőlőindák gazdag terméséig, s föl volt említve egy újonnan vett fehér cica, mely a néni pamlagán üldögél.

Ezek voltak a befejező részek. Nagyon szomorú hangulatú volt a napló, némely lapja oly búbanatos, mintha még a könnyektől lenne nedves, egy-egy másik meg tele volt tűzzel, szenvedéllyel. A Flóra és Bruck közti viszonyról mindössze annyi volt benne, hogy ez utóbbi egész megváltozott a sok orvosi teendő miatt. Csak a betegekkel szelíd és türelmes, társaságban ellenben komor, szőszegény és nagyon ingerlékeny. Külső megjelenése pedig mindenkit megijeszt.

Lassan-lassan közelgett az idő, melyre az esküvő ki volt tűzve. Flóra nem hívta meg reá mostohatestvérét. Feje tele van – mint Henriette írja – azon sok ünnepéllyel, melyeket tiszteletére rendeznek, s melyektől alig bír lélegzetet venni. Amellett, mint mindig, nagyon szeszélyes, különösen staffirungja és a nászünnepek miatt. Még egyre választják és változtatják a sok árucikket a szállítók nagy bosszúságára. Henriette iszonyú érzéseket áll ki. Újra meg újra hangsúlyozza, hogy semmiképpen nem marad otthon a nászünnepeken, s a néni támaszára sem számíthat e szörnyű napokban, aki a válás fájdalma miatt nagyon sokszor szomorú és lehangolt.

A panaszok napról napra növekedtek a napló lapjain, míg egy este, pár nappal az esküvő előtt Katicához sürgöny érkezett, mely így hangzott: „Jöjj azonnal! Nagyon beteg vagyok.”

Nem volt ideje a halasztásnak, a nevelőnő is beleegyezett, hogy Katica menjen. Egyik idegborzalom a másikat követte Katicánál a történendők miatt, de lelke mégis örvendett, hogy megláthatja azon férfiút, ki sógora lesz.

Egy szép szeptemberi nap reggelén Katica tehát ismét a malombeli ház szobájában állt. Az éji vonattal utazott és éppen most érkezett meg. Elindulásakor Ferencsel táviratilag közölte érkezését, s anyai karok sem fogadhatták volna szívesebben, mint az öreg Zsuzsa. A nagy gesztenyefák lombjaitól zöldes fénnnyel telt szoba tele volt rezedá- és rózsailleslással.

Tiszta abroszok voltak az asztalokra terítve s az alkóvból hófehér ágy kandikált elő. Az asztalra oda volt készítve a kávé, s a hajdani kastélybeli molnárné hagyatékából egy aranyos szélű fehér csésze. Mellette a frissen sült cukros kalács.

A tisztára súrolt deszkapadló ismét Katica lábai alatt recsegett, s a nyitott ablakon áthallatszott a galambok és gerlék turbékolása – ismét itthon volt. Innen akarta beteg testvérét meglátogatni, nem akarván igénybe venni a kereskedelmi tanácsos házának vendégszeretét, bármint fintorgassa is orrát

az elnökné a villa és malom közti kiállhatatlan összeköttetés miatt.

Katica különös hangulatban volt. Félelem a látogatástól, fájdalmas vágy a patakparti ház után, melynek tetejét szívdobogva vette észre egy délre eső ablakból, s nagy nyugtalanság. Szerette azon magas férfit látni, kit a kastélybeli malomban pillantott meg először, s kit – mint magának naponként ezerszer megvallotta – az első pillanat óta szeretett. Ehhez járult még bizonyos megmagyarázhatatlan aggodalom és lehangoltság.

Már hónapok óta telve voltak a lapok a bécsi és a berlini alapítószédelgés szomorú következményeivel. Minden nyilvános helyen és teremben ezen újkori Bábel összeomlása volt a beszéd tárgya, még az orvosné kis tudományos körében is gyakran tárgyalták a szomorú eseményeket és bukásokat. Drezdától M.-ig szintén ez szolgáltatta az anyagot az utasok folytonos társalgására. Hajmeresztő dolgokat beszéltek és még rettenetesebbeket jósoltak. Most Katica saját szemével láthatott egyet ezen szomorú jelenetek közül.

A galamb- és gerleturbékolások közé emberi hangok vegyültek, Katica ablakából a fonoda előtti nagy kavicsos térre láthatott, mély telve volt most izgatottan járó-kelő emberekkel, mint megtámadtatásuk napján. A munkások szokatlanul lehangoltnak látszottak. Azon részvénytársaság, mely a fonodát a kereskedelmi tanácsostól megvette – megbukott. Éppen a törvényszéki megbízottak jelentek ott meg, hogy mindent összeírjanak, s ennek láttára a munkáscsoport kéveként hullott szét ijedtében.

– Igen, így van – szólt Ferenc, ki éppen Katica bőröndjét hozta el. – Ezen embereknek jó dolguk volt, mégsem voltak megelégedve. Most egyik kézből a másikba jutnak s lovon szamarat cserélnek. Rossz idők, nagyon rossz idők járnak.

Mindenki egy óra alatt meg akart gazdagodni, a szegény csakúgy, mint a gazdag.

– Boldog az, ki irháját szárazon elviheti – folytatá Ferenc zsebére ütve. – Én azt mondom, hogy a pénzt becsületesen keresse meg az ember, gyűjtse össze, akkor legtöbbször megy a világon, és nyugodtan alhat. Ki nem ért a pénzforgatáshoz, az hagyja abba. Ott van a kereskedelmi tanácsos – annak nem történt semmi baja. A bomba sem árt annak, mert okos feje és finom orra van. Tegnap jött ismét haza Berlinből, vígan, mint mindig. Én éppen lisztet vittem a pályaudvarra; két pompás fekete lova hogy ágaskodott! Úgy tudja a tanácsos úr vinni dolgait, mint senki más. Az emberek azt beszélték, hogy bizonyosan megint jó nyereséget húzott le, azért olyan jókedvű: Most nagyon soká volt oda, s tovább is maradt volna, ha nem volna nálunk nagy dínomdánom.

Dínomdánom! S holnaputánra van kitűzve az esküvő, mely után a fiatal pár azonnal elutazik. Ezt Katica tudta, eleget olvasta Henriette naplójában, és mégis ijedség fogta el, midőn ezt Ferencről hallotta.

– Ma nagyon nagyszerű világ lesz ott – szökött Zsuzsa egy csésze kávé téve Katica elé. – Tegnap beszéltem a kereskedelmi tanácsos úr Antalfjával. Azt mondta, annyi vendég jön, hogy el sem férnek. Színpadot építettek, s a városból is nagyon sok kisasszony fog érkezni. Szavalni fognak s kocsiszámra hordják a zöld fenyőágallyakat az erdőből a díszítésekhez.

Tizenegyet ütött a fonodában, midőn Katica a villába ment. A malombeli udvaron még hallatszott a zaj a fonoda előtt, de midőn a malmot a parktól elválasztó palánk ajtaján áthaladt, magasztos csend fogta körül.

Ferencnek igaza volt, a pénzpiac lármája nem érinté e gazdag embert és kincseit. A szerencsétlenség még cipője talpát sem pedzé. Ah, ott egy pompás víztükör terült el. A felhőtlen ég azúrját tükrözé vissza – mint egy óriási zafír átlátszó

tisztaságban! A tó hihetetlen gyorsasággal készült el a nagyszámú munkáskéz és a roppant pénzáldozatok segítségével. A csillogó kék vizet hattyúk szelték át s a parton egy leláncolt tarka csónak himbálózott.

Katica még májusi virágjában hagyta el a parkot s most minden sötétzöld árnyalatban tűnt fel. A tavaszi virágokat elhervasztotta a nyár, helyettük a virágágyakban pompás gladióluszok díszlettek.

Milyen roppant munkaerőt emésztett fel e park fenntartása és az utak tisztán tartása! Egy lehullott levél sem volt az úton, egy fűszál sem hajlott elő kiszabott vonalából, egy hervadt virágot sem lehetett száron találni. A bokrok pompás csoportjai körül amott az új istálló szép homlokzata tűnt elő; ezen is folytonosan dolgoztak. Oly gyorsan emelkedett, mintha óriási erő varázsolta volna elő a földből. Itt folyvást működött a teremtő erő, a pénz. Itt az aranyforrás meg nem gyöngült erővel bugyogott fel, s bár a tőzsdén sok nagy ház omlott össze – ide nem hatolt el a kereskedelmi világot ért súlyos csapás.

A hárssorok homályos ívei alatt Katica lassan-lassan a villához közeledett. Még sohasem tűnt fel előtte e kis tündérpalota oly arisztokratikusnak, mint ma a tiszta reggeli napfényben, tornyán felhúzott tarka zászlójával, mely hívogatólag lobogott a közeledők felé. A fiatal leány akaratlanul is szívére tette kezét. Ő nem volt meghíva, mégis eljött.

Nehéz út volt ez, a testvéri szeretet nagy áldozata, mely mellett saját büszke természetét küzdötte le. Az alsó erkély bronzkorlátja mögött az elnökné oroszlán ölebecskéje, mint mindig, mérgesen ugatta meg a közeledőt, a kék teremben meg a kajdácok rekedt hangon kísérték az ugatást a nyitott üvegajtón át.

Midőn Katica az oszlopos előcsarnokba ért, egy nő suhant el mellette.

Zsebkendőjét arcára tette, de csipkeszegélye mellett nagyon kisírt szemeket lehetett látni. Katica megismerte, egy fényűző kapitány fiatal, szép, előkelő neje volt. Pompás öltözékei az egész városban híresekké váltak. A ház sarka mellett a bokrok között sietett, bizonyosan azért, hogy könnyeit felszárítsa, mielőtt a sétálóktól hemzsegő fasorba érkezik.

– Ennek a férfiúnak sem maradt más hátra, mint golyó a fejébe. Még az ágyat is el fogják venni alóla – hallotta Katica egy inastól a félig nyitott kapusszoba ajtaján át.

– Úgy kell neki! Mire való az ily katonatisztnek papírokkal üzérkedni, mikor semmit sem ért hozzá! A felesége meg idejő és rimánkodva kéri urunkat, hogy húzza ki a kocsit a sárból. Még az kellene! Ha mindazokon segíteni akarna, kik az utolsó időben itt voltak, akkor koldusbotot vehetne kezébe és neki semmije sem maradna!

Ismét egy áldozata az iszonyú katasztrófának! Katica összeborzadt s észrevétlenül haladt fel a falépcsőn. A félemeleten ünnepélyes csend honolt. Gépiesen ment a kisszoba felé, melyben a múltkor lakott, s kinyitá az ajtót. Steiner báróné bizonyosan nem uralkodott itt többé, s a szoba más számára sem volt berendezve. Minden bútort kihordtak belőle, a falak mellé asztalok voltak téve, melyeken a stafíring volt kiállítva. Egy valóságos bazár. A szoba közepén egy állványra tejfehér selyemruha volt akasztva, s bár elég magas volt ez állvány, uszálya mégis messze nyúlt a padlósőnyegen. Flóra menyasszonyruhája.

Katica elfordítá fejét, újra becsukta az ajtót, s pár perc múlva mélyen megindulva Henriette karjai közt volt, ki oly kitörő örömmel fogadta, mintha megérkezése által iszonyú fájdalmaktól menekült volna meg.

Henriette egyedül volt, a háziaknak ma nincs érkezésük gondoskodni róla, panaszkodott. A kereskedelmi tanácsos Flórárt ékszerezi példátlan fénnel, s ez alkalommal ismét meg akarja

mutatni a fővárosnak, mennyivel nagyobb ő a többinél pénzzacskók dolgában. Henriette egy szót sem szólt a rokonainak, úgy sürgönyözött Katicának, hogy jöjjön. Ez egészen fölösleges, válaszoló Katica fejrázására. Ő mindig emlegette, hogy Katica egy nap vissza fog térni, hogy őt ápolja. Erről a háziak értesülve vannak. Ami a kereskedelmi tanácsossal való kellemetlen összetalálkozását illeti, arról gondoskodott a tanácsos maga, mert Berlinben új lángja van, s így Katica ez iránt is nyugodt lehet. A két utolsó alkalommal, különösen tegnapelőtt, meglehetősen szórakozottan jött haza Berlinből, s Flóra évődésére csak mosolygott, semmit sem tagadott.

Katica ezen közleményekre szót sem válaszolt, de érezte, hogy visszatérése a beteg számára nagyon szükséges volt. Rendkívül izgatottnak találta Henriettét. Az erős tompa köhögés többször kínozza az elsorvadt alakot, mint azelőtt. Keze parázként égett, nehéz volt lélegzete. Henriette eddig legnagyobb fájdalmainál sem sírt, ma azonban szemei nagyon ki voltak sírva. Bruck miatt aggódott, hogy Flóra iránti nagy szerelme mily szerencsétlenné fogja tenni, s arcát Katicára hajtva keservesen zokogott, elbeszélvén, hogy bár a néni egy szót sem szólt, de ő is sokat szenved e dolog miatt...

Katica azzal vigasztalta meg, hogy ez egyedül Bruckra tartozik. Senki sem ismerheti jobban Flóra önzését, mint ő, s ha ennek dacára is elveszi, intézze úgy a sorsát,- amint tudja, Henriette ijedten ugrott fel, oly durván hangzottak e szavak, s Katica modorában volt valami oly keserű határozottság, mintha már 6 is elintézte volna a maga sorsát.

XXIII.

Kis idő múlva Katica gyöngéden levezette beteg testvérét a kis lépcsőn, a földszintre ment* hogy magát „bejelentse”. Ama szűk folyosón jött végig, hová elutazása napján menekült. Azon terem mellett húzódott el, melyben a kereskedelmi tanácsos híres báljait adta.

– Ma este próba lesz, de még mindig díszítenek – szolt Henriette kémlelődvé és gúnyosan nevetve; Lelkesült szavakat hangozott a kalapácsütések közt. – Mennyire utálok azokat a leányokat odabenn! Mindnyájan, amint ott a színpadon állnak, kikaparnák a menyasszony szemét, s mégis a legszebb virágról fecsegnek, melyet majd az ő korosztályukból tépnek ki, a költői szellemről, mely díszük volt, s több efféle undorító dolgokról. Móric határtalan pazarlásával úgy forgolódik köztük, mint egy bolond. Tegnap este, amint Berlinből megérkezett, úgy összeszidta a munkásokat, mint a gyermekeket. Le kellett tépniük a díszítményeket, azt a „limlomot”, mert két sötét sarokba selyemdamaszt helyett szőrszövetet alkalmaztak. Maholnap visszataszító lesz ez az ember a milliomosi elbizakodottságával. Nézz ide!

Henriette lassan egy ajtót nyitott ki. A szűk nyíláson át nem lehetett látni a színpadot, ahol a próbát tartották, de egy aranyrojtos bársonymennyezet tűnt fel, mely alatt ma este a boldog pár fog ülni.

– Hogy veszi majd ki magát az orvos, halvány, sötét, fájdalmas arcával e körben – suttopta Henriette kétségbeesetten rejtve szőke fürtös fejét Katica keblére. – S Flóra ismét mellette fog állni, diadalmasan és győzedelmesen, mint mindig, fehér ruhában, virágokkal díszítve, mint illik egy ilyen ártatlan arához. Ah, Katica e dolog körül valami oly különös, oly megfoghatatlan van. Gyakran az a sejtelmem, mintha valami szerencsétlen titok lappangana mögötte, mint hamu alatt a parázs.

Az ebédlőben az elnökné, a kereskedelmi tanácsos és Flóra ültek a reggelineél. A menyasszony választékos rózsaszín szegélyű reggeli pongyolában volt, s felcsavart fürtjeit egy kis reggeli főkötő fedte. Katica csaknem megijedt, oly hamuszínűnek látszott a Mangold-arc a szőke homlokfürtök nélkül. Ma látta először, hogy Flóra túl van a fiatalkor évein.

– Istenem, Katica, honnan vetted azt a gondolatot, hogy éppen ma pottyanj be házunkba? – kiáltott fel Flóra felijedve, nem fékezhető bosszúsággal. – Minő zavarba hozol engem! Most akár akarom, akár nem, násznépemhez vagyok kénytelen csatolni téged. De már tizenkét nyoszolyóleányom van, belátod magad is, hogy egy tizenharmadikat nem használhatok – és itt ijedtében szinte sikoltással szakította félbe magát.

A kereskedelmi tanácsos háttal ült az ajtónak és éppen egy pohár burgundit emelt ajkaihoz, midőn Flóra felkiáltása a testvér megérkeztét jelenté. A meglepetéstől esett-e ki a pohár kezéből, vagy félrenézve nem az asztalra tette, elég az hozzá, hogy a sötétvörös bor az asztalterítón előmlött s Flóra ruháját is bepiszkolta.

A gazdag ember egy percig mereven és zavartan állt. Halvány arccal az ajtóra meresztő szemét, mintha ott kísértet jelenne meg s nem a fiatal leány nyugodt szelíd arca. Csakhamar azonban feltalálta magát. Flórától engedelmet kért, csengetett, hogy segítyt rendeljen, azután Katicához sietett s behúzza a szobába. Modorában nyomát sem lehetett látni a megvetett vőlegénynek. Minden mozdulatában az atyailag gondoskodó gyám volt, mint azelőtt, ki örül, hogy gyámleányát jó egészségben láthatja. Megveregette vállát és üdvözölte.

– Nem mertelek meghívni – szölt. – Annyira el voltam foglalva kereskedelmi dolgaimmal, hogy nem sokat gondolhattam Drezdára. Ezt meg fogod nekem bocsátani.

– Én csupán Henriette ápolónője gyanánt jöttem ide – szakítá őt félbe Katica anélkül, hogy Flóra nevetlen fogadása miatt neheztelést mutatott volna.

– Ez szép tőled, gyermekem – szólta az elnökné derült arccal. A legutolsó aggály is eloszlott benne Katica természetes szavai után. – De hová szállásoljunk? Korábbi szobádba Flóra kelengyéje van felállítva, és...

– Ezért meg fogja nekem bocsátani, hogy saját otthonomban szállásoljam be magam, mint ezt már meg is tettem – vágott Katica szerény magatartással az elnökné szavaiba.

– Egyelőre nem marad egyéb hátra – válaszolt az elnökné mosolyogva és jókedvűen. – Ma délután házunk fulladásig tömve lesz, hozzá még oly zűrzavarban élünk, mint még soha. Hajnal óta folyton kalapácsolnak és próbálnak.

– Igen, úgy szavalnak odaát, hogy még a gerendák is megrendülnek belé – szólta rosszakaratú mosollyal Henriette.

– Hú! – kiáltott fel Flóra s mindkét fülét befogta. – Botrány, hogy esküvőm napján ilyen zsengetek adnak elő, holott az én ünnepi játékaim az udvarnál oly nagy diadalokat arattak. Az ember nyugodtan üljön, mialatt majd elharapja nyelvét bosszúságában.

Az elnökné gyors kézmozdulattal szakította félbe. A próbákat tartó hölgyek éppen az ebédlőbe léptek, ahol a csokoládé után kalapjaikat rakták le.

Flóra az elnökné közeli kis szobájába szökött.

Mesterkélt örömmel sietett Katicához Giese kisasszony, az udvarhölgy. Mint régen nélkülözöttet üdvözölte, és a kereskedelmi tanácsosnak is üdvözletre nyújtá kezét.

– Szép, hogy kegyedet is itt találjuk, édes Römer! – kiáltott. – Előre is köszönjük azon figyelmet, melyben előadásunkat részesítő. A kiállítás valóban pompás! – Elragadtatva csókolta meg ujja hegyét. – Ilyen *Ezeregyéjt* csak a Baumgarten-villábari lehet előállítani, erre nézve az egész világ egy véleményen van.

Apropó hallotta már Bredon kapitány szerencsétlenségét? Készen van, egészen tönkre ment. Istenem, valóban borzasztó időket élünk! Oly gyorsán követ bukás bukást...

– Bredon kapitány csakugyan örülten üzérkedett – szólt az elnökné, karját kényelmesen széke karjára helyezve. – Ki fog oly esztelenül és oktalanul játszani!

– Neje, a szép Júlia az oka. Roppantul költött; csupán öltözékei évente háromezer tallérba kerültek.

– Azt még folytathatta volna, ha férje a papírokkal nem üzérkedik oly szerencsétlenül, s ha pénzét nem oly komoly vállalkozásokba fekteti, melyek már az elején homlokon viselték a szédelés bélyegét. – Az elnökné vállat vont. – Ily esetekben segítségre van az embernek szüksége. Nemde Móric, mi nyugodtan alhatunk?

– Én azt hiszem – válaszolt a kereskedelmi tanácsos röviden és mosolyogva, s egy burgundival telt poharat egy hajtásra kiürített. – Ily roppant bomlásnál egészen karcolatlanul nem marad az ember. Itt-ott elvész egy kis tőke, melyet mulatságképp kockáztatunk, de ezek csak túsúrások, melyek mellett senki sem vérzik el.

– Ah, most jut eszembe, hogy ma még nem kaptam meg a tőzsdelaport – vágott szavába az elnökné, s hirtelen fölkel. – Rendesen már kilenc órakor kezeim közt van.

A kereskedelmi tanácsos közönyösen szólt:

– Bizonyosan a postán esett a baj, vagy az én újságsomagomba tévedt a lap, s a toronyba vitték. Majd utánanézek. – Ezzel letette poharát.

– Bocsánat, hölgyeim! – folytatá gyors pohárürítésére célozva –, de úgy érzem, hogy rettegett fejfájásom ismét kezdődik, villámgyorsan szokott meglepni, s ilyenkor borral szoktam gyógyítani magam. – Az imént valóban olyan volt az arca, mintha a bor hevítette volna pirosra homlokát. Azután egy borospalackot néhány pohárba töltött. – Koccintsunk hölgyeim a

mai előadás sikerére – szólt, poharát a hölgyek felé emelve, kik példáját követték. – Éljen a virágtündér kíséretével! Éljen a fiatalság, szépség és a tündöklő szép élet, melynek közülünk senki sem ellensége!

A poharak összecsengtek, s az elnökné csendesen mosolyogva fejét rázta.

Katica önkéntelenül az ablakmélyedésbe vonult vissza. Láttá, hogy a beteg szemei mint teltek meg könnyekkel, s mint harapott e tapintatlan szavaknál ajkaiba, mert ő szegény sok fájdalom és szenvedés árán vásárolta meg a „tündöklő szép életet”. A fiatal gyámleány nem fogott poharat, s a gyám nem is kínálta vele. A leányka szemei vizsgálódva néztek a kereskedelmi tanácsos izgatott arcára. Sohasem gondolta volna, hogy ezen szenvedély nélküli sima arc mögött is vihar tombolhat, de most a leányka azonnal észrevette ezt a vonagló ajkáról, zavart szemekről s erőltetett vígságról.

A gazdag ember, mintha érezte volna Katica szemének delejes hatalmát, az ablakmélyedésbe nézett s Katicát meglátván azonnal letette poharát. Homlokára tette kezét, azután hajába meríté. Úgy látszott, most nem használt a bor fejfájása ellen, mert pár percre egy kis szédülési roham következett.

XXIV.

Délután az estélyt megelőző zaj és zsvaj a tűrhetetlenségig fokozódott. A szomszédbeli nemesség fogatai álltak meg a csarnok előtt, s az érkezők elszállásoltalak. A városból, kosarakban érkeztek meg a színielőadáshoz szükséges jelmezek, mert az átöltözést a villában akarták megtenni. Fodrászok és varróleányok szaladgáltak ki-be, közben kertészsegédek az

üvegházakból virágcserepeket hoztak még a villába, lihegve és izzadva a pálma-, narancs- és citromfák terhe alatt.

Mindezen zaj dacára, Henriettét délután mégis jótékony álom szállta meg. A kis mellékszobában Nanni, a szobaleány ült, ezüstcsillámokat varrva egy szövetre, melyre az odalenn dolgozó kárpitásoknak volt szükségük. Katica halkán kinyitotta az ajtót, s kérte a szobalányt, hogy ne hagyja el addig a szobát, míg vissza nem tér. Azután lement, hogy a malomban különféle intézkedéseket tegyen.

A főfolyosót elkerülte, mely csakúgy hemzsegett a járó-kelő emberektől, s a nagyterem melletti mellékfolyosóba tért be. Ez kevésbé volt élénk, de a szabadba vezető kis ajtónál a kereskedelmi tanácsost pillantotta meg. Szalmakalappal a fején, a torony felé volt indulóban. Antalnak a városban végzendő megbízásokat adott.

– Ne siess! – kiáltá a rohanó inas után. – Van időd, csak hat óra után öltözködöm fel.

Katica halkán haladt tovább. Azt remélte, hogy a kereskedelmi tanácsos majd elhagyja a küszöböt, és kilép a kertbe, de az bedugta kezét nyári kabátja zsebébe s meg sem mozdult. Lábai előtt pár lépcső volt. Elég magasan állott, hogy parkja legnagyobb részét beláthassa, s talán ennek nézésében volt elmélyedve. Talán nem találta ezt még soha ily szépnek, mint e késő délutáni rózsaszínes világításban?...

Katica észrevette, hogy folytonosan körülnézés a lélegzetvételek alatt melle lázasan remeg. Azt is látta, hogy kezei zsebében görcsösen összeszorulnak, s jobbát hirtelen kirántva szemére és homlokára teszi. Bizonyosan rosszul érezte magát, mert már reggel is panaszkodott, s csak azért titkolta el, hogy az estélyt el ne rontsa.

Katica hangosabban közeledett felé, mire amaz rémülten megfordult.

– Fejfájásod növekedett*? – kérde Katica részvétellel.

– Igen, e percben ismét szédülésem volt – válaszolta a kereskedelmi tanácsos reszkető hangon s mélyebben húzta homlokára kalapját. – Nem csoda! Ha tudtam volna, hogy ez estéllyel és színielőadással annyi kellemetlenség lesz összekötte, az egész elhagytam volna. A kézművesek távollétemben mindent visszásan csináltak! Nem értették meg kívánságaimat, s mit egy hét alatt összekalapáltak és szegeztek, mind le kellett tépni s tizenkét óra alatt ismét felállítani. Ez az oka, hogy még az utolsó percekben is itt zörögnek, mikor már a függönynek föl kellene gördülnie.

A kereskedelmi tanácsos oly lassan és támolyogva ment le a lépcsőn, mintha ismét a világ úszna szemei előtt.

– Hozzak neked egy pohár vizet? – kérde Katica megállva a küszöbön. – Vagy tán jobb lenne az orvosért küldeni?

– Nem, köszönöm, Katica – válaszolt a férfi szokatlanul érzékeny hangon, könnyes tekintetét a leányra szegezve, ki oly természetesen fejezte ki aggodalmát. – Különben nagyon csalatkozol, ha azt hiszed, hogy Bruckot oly hamar meg lehet kapni. A végletekig viszi ezen ember fáradságos hivatásának betöltését, folytonosan betegek körül forog, s én azt hiszem, holnapután az ágyból kell majd az esküvőre elhívni. – Gúnyos mosoly vonult át ajkain. – Van egy jó gyógyszerem, az én hűvös toronypincém. Éppen odamegyek borokat kiadni ma estére. A friss pincelevegő úgy fog fejfájásomra hatni, mint a hideg borogatás.

Katica szorosabbra kötötte meg kalapja szalagjait s a lépcsőre állt.

– És te a malomba még, nem tovább? – kérde a kereskedelmi tanácsos órájára nézve. Odavetőleg hangzott az egyszerű kérdés, s Katicának mégis úgy tetszett, mintha a tanácsos szinte fulladozott volna tőle.

A lépcsőn lejöve Katica elbeszélte, miért akar a malomba menni, azután elváltak. A leány a kavicsos tér, a kereskedelmi

tanácsos pedig a torony felé vette útját. Az első bokornál Katica akaratlanul visszafordult, a kereskedelmi tanácsos sokkal betegebbnek látszott, mint minőnek mondta magát. Megint támolyogva ment, roskadó térdekkel. Kalapját hátralökte, mintha erős láz égetné fejét, és tekintete vadul járt körül a parkon.

Katica keblét szokatlan aggály lepte meg. A beteg ember ingadozó lépteivel a pincében! Mint valami lázas álomkép támadt föl ismét agyában azon sejtelem, mely múltkor a romok láttára megragadta.

– Kérlek, Móric, vigyázz a pincelámpával! – kiáltott most utána aggályosán.

A kereskedelmi tanácsos vadul riadt fel, mintha lövés érte volna.

– Mit akarsz ezzel mondani? – kérdé ingerült rekedtséggel. – Világos nappal is rémeket látsz, Katica? – szólt gúnyosan felkacagva, s gyorsan összeszedve magát a bokrok felé indult.

Alig félóra múlva Katica a patak partján haladt. Dolgait elintézvén maradt még annyi ideje, hogy az orvos kedves régi házát lopva megnézhesse. Mint dobogott a szíve, midőn egy fagyalbokor mellett az otthonos lak tűnt szemébe! Mint megijedt minden kavicstól, mely lábai alatt ropogott! Száműzöttként jött most ide, ki egy utolsó pillantást akar vetni az ígéret földjére. A híd melletti nyárfához hajolt, itt látta őt utoljára! A gyermekek amott leskelődtek a ház sarkán, s ott az asztalnál állt akkor az orvos, megtörve.

Most csend volt az árnyékos gyepen. A gyümölcsfák, melyek akkor virágzásban álltak, most meggörnyedtek a gyümölcs alatt, melyek ott a gallyakon piroslottak, kellemes illattal töltve el a levegőt. A házfal szőlőindáin csakúgy kékettek a zamatos gerezdek. Csak egyetlen pillantást a sarokablakra, ahol az íróasztal állt! Hisz az orvos úgyszincs otthon, az „utolsó percig” egyik betegtől a másikig siet. Fehér csipkefüggönyök vannak az ablakok mögött, az ablakpárkány virágcserepei között egy fehér

cica ül, két kötéssel foglalkozó kéz s egy ősz női alak tűnik elő, fehér főkötőben, ki bizonyosan a néninek nemrég ide költözött öreg barátnéja lesz.

Ezen hidat is lerombolta az orvos maga mögött. így készen állott az útra, s holnapután már itt lesz az utolsó pillanat, midőn a büszke, szívtelen testvér fehér ruhában mellette fog állni, hogy a híres férfiú termeiben uralkodjék. Vajon egykor ama szép szőke nemes hölgy vívott-e oly nehéz harcot szívében, mint most Katica, ki karjaival a nyárfa törzsét átfogva s homlokát rányomva, keservesen zokogott. Ama hölgyet szerették, s ha elhagyták is, nem ő volt annak oka, míg itt egy nem szeretett leány szívében a bűnös féltékenység rágódott, és akit irigyelt, az saját testvére volt.

Kemény férfileptek riasztották fel Katicát. Ferenc, a molnár ment arra, vállán egy nagy vasrudat cipelve, hogy a felső zsilipet megvizsgálja, mint monda. E találkozás, mely minden vért arcába kergetett, elűzte Katicát e leshelyről, s mialatt Ferenc gyorsan továbbhaladt, Katica lassan a parton bolyongott. Még nem tudta magát rászánni, hogy visszatérjen a villába. Régen készen lesz addig az öltözködéssel a mai estélyre, míg Henrietté, ki mindenáron jelen akart lenni a színelőadásnál, befejezi készülődését.

Pompás volt itt a csend és a magány. Senki sem láthatta kisírt szemeit s azt, mint küzd haragosan ellentmondó szívével, bűnös vágyával, mely őt idejönni kényszerítő. Gyalázat, hogy eddig is szépitette maga előtt ezen szenvedélyes kívánságot! Nem a régi házat és a tisztos öregasszonyt kívánta ő abban látni, s nem is volt ő arról igazán meggyőződve, hogy az orvos ne lehessen itthon, csak remélte. S most, midőn a sarokablakban, más alakot látott, oly pusztának és sötétnek tűnt fel előtte ezen kedves hely...

A molnár eltűnt szemei elől, Katica a romok felé közeledett. Amott a vízgyűrű csillogott körüli. E percben egy nagy veres hajú és szakállú ember hagyta el a tornyot. Kék munkászubbonyt

viselt, s bottal hajtotta maga előtt az őzeket, melyek gyors futással rohantak át a hídon a parkba.

Katica nem figyelt volna az emberre, mert a toronyban gyakran fordulnak meg munkások, ha nem e különös elfoglaltságában találja. A kereskedelmi tanácsos nagyon szerette őzeit. Megharagudott, ha egyet a parkban talált legelni – és most az idegen nyugodtan hajtja át őket a hídon! Egyike volt ez azon embereknek, kik ott károsítják meg a gazdagokat és urakat, ahol lehet?... Azon útra tért, mely a nagy parkkapuhoz és innen az utcára vezet. Folyton kísérte szemével, míg a bokrok között el nem tűnt. Minő hasonlatosság! Tartásában, magasságában ama férfi ott a munkászubbonnyban bátran a kereskedelmi tanácsos szőke ikertestvére lehetett volna...

Katica akarata ellenére megállt s a toronyra nézett, honnan amaz ember kijött. Mily pompás tájkép terült el előtte, mily pompásan csoportosította itt össze az új építés a meglévő anyagokat! Egész regényes búbáj övezte a romot . és környékét.

Ismét csend lett. Csak a torony körül keringő galambok szárnycsattogása hallatszott, melyek kis ezüstcsónakokként szántották végig a kék ég azúrját, mely lassan az esti bíborban kezdett égni. A galambok azután bebújtak a torony csavarosait emelkedő lyukacsos falikoronájába. Egy okádó tűztorok lett ez, mely most hirtelen dörgő recsegés és ropogás közt fekete füstkévét lökött fel magasan az égre telis-tele kővel!

A föld a szó szoros értelmében eltűnt a leány lábai alól. Katica összeomlott, mintha emberfeletti erővel taszították volna meg, azután hideg víztömegek hömpölyögtek fölötte.

Mi volt ez?... Mindenki, ki csak a parkba szaladhatott, kirohant a villából, mely alapjában ingott meg. s szinte összeomlott.

– Földrengés! – Lélegzet nélkül állottak az emberek kint, minden percben várva, hogy a föld megnyílik lábaik előtt. A víz hullámok már az alacsonyan fekvő gycpágyakal lepték el. a lég

tele volt füsttel, összeégett tárgyak parányai hulltak alá az égből... A büszke lak hatalmas üvegtáblái összeropedtek; a nagyteremben a falmagas tükrök összezúzva heverték a padlón, a színpad alkotmányáról a függönyök leszakadtak, a munkások is csak alig menthették meg életüket a lehullott bronzdíszítményektől és rudaktól. A sétányról a sétálók berohantak a parkba, köztük Antal is, ki a városból tért vissza.

– Ott, ott! – kiálták az emberek a rom fele mulatva az elnöknének, ki félájultan Flóra vállára támaszkodott. – Ott! – Égett, vastag fekete füstfelhők emelkedtek ki a földből, melyek közül egy-egy tűzsugár fénylett át.

– A toronyban a lőpor robbant fel – kiáltá valaki az embertömegből.

– Lehetetlen – válaszolt Antal, kinek fogai vacogtak az ijedelemtől. – Az az ereje vesztett anyag régen nem képes a robbanásra, s egy téglát sem bírna felemelni.

Ennek dacára Antal egyenesen a torony felé rohant, keresztül a vízlepett gypágyakon hisz tudta, hogy ura ott van. Az egész embertömeg utánaindult. A közeli városi toronyban pedig a vészharang kondult meg.

Minő pusztulás! Mi lett egy perc alatt – mely lélegzetvételre is kevés – e paradicsomi kertből! Mint a felszökkenő fon-ás, mely játszva veti a kavicsot a levegőbe, úgy ragadta meg ott, hol fekete füst az eget elsötétítette, egy pokoli örvény a falakat, s magas ívet képezve messzire lökte a levegőbe a köveket. Itt egy gránitkocka fúródott a puha pázsitba, amott vastag fatörzsek, mint a nádszál törtek össze a kőhalmaz alatt, s odaát a pálmaház, a főváros e büszkesége, tető nélkül, cikcakkos romokban hevert!

Hajmeresztő látvány volt ez, melytől visszaborzadt az elősiető embercsoport, midőn a bokrokból kiérvén, tisztán előtte állt minden. A Baumgarten család ősanja vetett-e üszköt a lőporba, hogy véget vessen azon komédiának, melyet a „jöttment” ősi várának tekintélyes maradványaival úzótt? Hanem az öregek

vasat önthettek a kövek közé, hisz a torony falikoronája hiányzott ugyan, s a szélrózsa minden irányába szétrepült, de a fal alsóbb részéből csak egy kis darabot bírt szétválasztani az óriási erő. Leomolva, de szét nem mállva ott feküdt a földön, az árok felé dőlve, s az építmény többi része szintén ott állt még durcásan régi helyén. Halványsárga lángok csapkodtak föl belőle, végignyalva a belső falak szőnyegzetét és gerendázatát.

– Szegény uram! – sóhajt Antal s az árok felé nyújtá ki kezét. A vízzel telt árokban morogtak és kavarogtak a hullámok, melyeket az iszonyú lökés messze a parton túl loccsantott ki. Most ismét visszaömlöttek mély medrükbe homokot, gypedarabokat, széttépett gerle- és galambhullákat hordva magukkal. A díszes híd eltűnt nyomtalanul, a szép gyephalom meg volt repedezve, s a régi diófák lövéstől kidőltek, eltört ágakkal feküdtek, mint a küzdelemben kimúlt szarvas, melynek letörtek szarvai.

Mit ért, hogy egyre nagyobb lett az emberek száma, s a vízpuskák megérkeztek? Itt semmit sem lehetett már megmenteni. Ki kereste volna ott az égő kráterben a drága bútordarabokat, a gazdag kép-, szobor- és faragványgyűjteményt, a drága szőnyegeket? Mint szörnyű gúnykép, úgy csüngött egy ablakpárkányon a megmaradt ablakfüggöny, mely mint valami nagy seb véres foltja tűnt fel a megmaradt várfalon.

Az emberek az arany- és ezüstkincsen, vagyis inkább a papírokon törték fejüket, melyek itt felhalmozódva álltak, s mely leginkább részvényekből állt, s roppant értékeket képviselt. Ezen erős torony feltörhetetlen záraival és vízgyűrűjével, mint sárkány őrizte kincseit. Hová lettek? Hová a vaslemezek, melyek közé zárva voltak? Talán a pincébe zuhant le a vasszekrény a lángok közé, hogy újabb feltámadásnak örvendjen?

És hová lett a gazdag ember, kiről Antal határozottan állította, hogy egy óra előtt a toronyba ment, hogy a pincéből

borokat adjon ki? Minden megmerevülve nézte a tűzörvényt, mialatt Antal kezeit törve járt a vízparton, ura nevét kiáltva.

– Nem a régi történeti nevezetességű lőpor tette ezt. Ehhez egészen más robbanószer volt szükséges – mondá az érkező mérnök hangosan.

– De hogyan jutott volna az a pincébe? – kiáltott fel Antal, nem adhatván hitelt a mérnök szavainak.

A mérnök kétértelmű tekintettel s vállvonva nézett. Nem felelt, s helyet adott a munkához fogó fecskendőeknek.

Felsustorogtak a vízsugarak, a harang egyre kongott, amíg csak a tűzország deszkákat és gerendákat hozott, melyekből a vízen át ideiglenes hidat raktak.

A lárma és tolongás percről percre növekedett. A zaj közepette velőt hasító sikoltás hallatszott. Odaát, meglehetősen közel a romhoz, Ferenc molnár feküdt holtan – egy kő a mellét zúzta össze.

Szerencsétlen neje sikoltott fel. Általános volt a zúgás és morgás, amint a hír szájról szájra adatott. -

– Móric – bizonyosan őt is megtalálták! – sikoltott fel az elnökné. Közel a házhoz egy padon roskadt le. Nem bírták tovább lábai. Most erővel újra fel akart kelni, de nem bírt. Eddig észre sem vett öreges törődöttsége e lelki rázkódásnál ijesztő mérvben mutatkozott meg. – Megtalálták őt? Meghalt? Meghalt? – dadogá, s a máskor oly határozott s hideg előkelőséggel tekintő szemek most megzavarodva tekintettek azon útra, mely a romok felé vezetett. Flóra karjaiba kapaszkodott, ki mellette állt.

A szép mennyasszony volt az egyetlen, ki nem veszté el lélekjelenlétét. Minő ellentét! Ott a fák mögött a fekete füstfelhő, mely mellett aggódó népcsoport tolong, itt a fehér ruhás menyasszony; fehér virágokkal keblén és fürtjei közt meg nem tört elbizakodással.

– Csak a karomat eresztenéd el, nagymama! – szólt türelmetlenül Flóra. – Szeretnék megnyugtatni s odavezetni!

Miért kellett volna éppen Móricnak szerencsétlenül járnia? Móricnak nincs semmi baja, ő a szerencse gyermeke. Meg vagyok győződve, hogy most is ott jár az emberek közt, csak a mi ostoba cselédségünk, mely köztünk szólva, most semmit sem gondol velünk s eszeveszetten futkosva a világba beszél, nyitóit szemmel sem látja meg Móricot. – Ezzel a vizes gyepre s fehér tarlatánruhája alól kidugott finom cipőire nézett. – Azt fogják gondolni, hogy én is megbolondultam – szólt vállat vonva –, de el kell oda mennem.

– Nem, nem te itt maradsz! – kiáltott fel az elnökné, ujjaival Flóra ruháját megkapva. – Te nem fogsz magamra hagyni Henriettével, ki még nálam is gyámoltalanabb s nem lehet segélyemre. Oh, istenem, én meghalok. Ha Móric meghalt, ha... mi lesz belőlünk? – Feje mellére csüggedt alá, mely tele volt briliánsokkal. Mily iszonyúan öregnek látszott most! Sárga uszálya gúnyként tűnt fel e törődött alakon.

Henriette a pad másik végén sopánkodott az izgalomtól hamuszínűen, ijedt gyermekszemekkel a távolba nézve.

– Katica! De hol marad Katica? – szólt reszkető ajakkal, többször ismételve a szavakat.

– Oh, istenem, adj nekem türelmet! – mormogta Flóra fogai közt. – Azok a gyöngé asszonyok mégis borzasztóak. Kérlek, Henriette, miért kiabálsz Katicád után? Hisz nem lopja el tőled senki!

Emésztő türelmetlenséggel nézett Flóra a házba, de itt egy élő lélek sem volt, ki őrszerepét felváltotta volna. Mindnyájan a romhoz rohantak. A vendégek, a cselédek, a konyhaszemélyzet, még a finom cipőjű komornak is elszaladtak. De a városból segítség jött – a színelőadásban szereplő delnők kanyarodtak be a ház sarkánál.

– Az istenért, mi történik nálatok? – kiáltott fel Giese kisasszony az elhagyott nőcsoporthoz rohanva.

Flóra felhúzta vállait.

– A toronyban robbanás történt, többet mi sem tudunk. Mindenki csak elfut mellettünk, senki még csak szóba sem állt velünk, és én nem mozdulhatok e helyről, mert a nagymama elvesztette fejét és határtalan félelmében letépi rólam a ruhát. Azt hiszi, Móricnak vége van.

A fiatal leányok kővé meredtek e szavak hallatára. A virágzó szép embernek, ki pár óra előtt a tündöklő szép életért ürített poharat, neki lenne vége! Ez elképzelhetetlen volt.

– Lehetetlen! – kiáltá Giese kisasszony.

– Lehetetlen? – ismétli az elnökné a zokogás és az óriult kacaj vegyülékével. Most hirtelen felugrott s támolyogva mutatott a legközelebbi bokrok felé. – Ott, ott hozzák őt! Nagy Isten! Móric, Móric!

Az embercsoport közt valakit hoztak, kit Bruck hajadonfővel követett.

Flóra Bruckhoz repült, mialatt az elnökné görcsös sírásban tört ki, Flóra előtt a csoport szétnyílt. A hordágyon fekvő alakra egy pillantást vetve, azonnal visszafordítá fejét:

– Nyugtasd meg magad, nagymama! Nem Móric...

– Katica az, tudtam én! – susogá Henriette félig zokogva, s alig bírva magával, odatántorgott, hol pihenés végett az emberek egy percre letették terhüket,

A szerencsétlen leány az orvos hordágyán feküdt. Oldalt lefüggő ruháiról csepegett a víz. Feje és dereka alatt puha párnák voltak; lecsukott pilláival és összetett kezeivel olyan volt, mintha szunnyadna; bekötött homloksebéből a vér végigfolyt arcán.

– Mi történt Katicával, Leó? Mit keresett vajon Katica a szerencsétlenség színhelyén? – kérde Flóra, a hordágyhoz lépve. Hangja és szava több bosszúságot, mint részvétet fejezett ki.

Az orvosnak rosszul esett ezen szívtelenség, ezért összeszorítva ajkait nem válaszolt szavaira. Nem is tekintett Flórára, hanem Henriettére nézett.

A szegény beteg könnyes szemekkel állt mellette, s lélegzet után látszott kapkodni.

– Csak egyetlen szót, Bruck... él?

– Igen. A rázkódás és vérveszteség elkábították. Csak a nedves ruha veszélyes most, a homlokseb hála istennek, nem annyira! – válaszolt az orvos szívből jövő hangon, s gyöngéden, mint szerető testvér nyújtá oda segítségül kezét Henriettének, aki alig bírt lábain állni. – Előre! – kiáltott az orvos a Katicát vivő emberekre türelmetlenül.

A kísérő csoport széteszlott, mert itt nem volt veszély. Legtöbben a szerencsétlenség színhelyére tértek vissza. A hordágyat az elnökné mellett vitték el, ki minden iránt egészen közönyös volt, s meredt szemekkel nézett maga elé, nem is figyelve, mi történik körülíé. Az orvos, ki Katica mellett ment, kezét homlokára tévé, hogy a rázástól megóvja. Oly gyöngéden tekintett halvány arcára, mintha minden öröme és boldogsága e hordágyon feküdne, mi annál inkább feltűnt a kíváncsi leánycsoportnak, mert az utóbbi időben mindig nagyon komor és mogorva volt. Henriette is velük haladt.

Flóra magában ment utánuk, mintha nem is tartozna azon három egyénhez, kiket a szerencsétlenség most szorosabban összefűzött. Ott, hol Katicát letették, egy kis tócsa támadt a vértől. Flóra véletlenül belelépett és végighúzta rajta fehér tarlatánuszályát. Letépte fejről a fehér koszorút, mint e percekhez nem illőt, és összetépte a virágokat ujjával. Ő is elhaladt a nagymama és barátnői mellett, anélkül, hogy reájuk nézett volna. Ragyogó tekintete folytonosan vőlegényén függött. Látni lehetett: percről percre várja, hogy majd hozzá visszafordul, s így követte őt lépésről lépésre. Az elnökné utánakiáltott. Újra földet rázó dőrej hallatszott a romok felől, amit az emberek kétségbeesett kiáltása követett, de Flóra nem tekintett vissza. Ha a világ omlott volna is össze mögötte, ő akkor is kérlelhetetlen elhatározással ment volna jogait fenntartani.

XXV.

A borzasztó napra sötét, hallgatag éj következett, telve halálos aggodalommal és kétségekkel. Senki sem feküdt le, a villában minden légszeszláng égett. A cselédség nyugtalanul járt-kelt, vagy suttogott a sarokban. Csak ha egy tűzoltó jött a torony felől, vagy egy-egy ajtó nyílt, csak akkor rohantak a folyosóra. A ház urát várták, de az éj is elmúlt, a hajnal is bepiroslott az ablakon – és ő nem jött többé vissza soha, soha.

Rózsaszínű, szép napot jósoló hajnal volt, mely a Baumgarten-villa összezúzott ablakain csillogott. Betekintett a táncterembe is, ahol a vörös bársonymennyezet összeomolva hevert. Megcsókolta a fenyőgallyakat és a virágház összetört növényeit. Mily káosz volt itt! Egyetlen robbanás összezúzta az *Ezeregyéből* kölcsönvett tündérvjátékot. Flóra barátnői nem mondták el a verseket, s ahol ezüstfelhőkön a szerelem angyalának kellett volna a színpadon leereszkednie, ott most a hűvös hajnali szél süvöltött

Talán ma nézett be először a hajnal e házba; egy tábla sem volt betéve s egy függöny sem leeresztve. Még az elnökné pompás selyem hálószobáját is láthatta finom csipkeágyával s még a briliánsokban is visszatükrözhetette magát, melyek még most is az elnökné hajdudorai között ragyogtak. A szobaleány kezének nem volt szabad hozzányúlnia, még mindig maga után húzta a sárga moaréuszályt, végig a szobákon, ahol a bútorok és szobrok összedőlve heverték.

Most nem övezte csipkehullám száraz nyakát, s bár nagyon megtörtnek látszott, mégis folyton azon gondolkozott, ki fogja Móric vagyonát örökölni. Neki semmi kilátása sem volt az örökségre, még az ágyát, melyben aludt, az edényt, melyből evett, sem tekinthette magáénak.

A kereskedelmi tanácsos korán árván maradt. Nem voltak vérbeli rokonai, de nem küldött-e gyakran segélyeket a Rajna

vidékére, korán elhunyt anyja élő testvére számára? Az lenne az örökös? Majd megőrült e gondolatra. Egy kis ímokocska neje örökölje e roppant kincset, ki varrással keresi kenyerét? ! Urach elnökné, ki már régóta még csak képzelni sem tudta, hogy selyem-pámás hintó nélkül egyik helyről a másikra lehessen menni, hogy szakács és lakájok nélkül is jóízűen lehet ebédelni, hogy nem selyemágyban is lehet aludni, most kénytelen legyen lehozatni a padlásról régi bútorait? Beérni egy nyomorult bérelt lakással, hol sem istálló, sem szakács, sem bérruhás inas néni lesz? Sem ő, sem két unokája nem volt a kereskedelmi tanácsos vérbeli rokona, az pedig végrendelet nélkül hagyta itt e világot.

A környékről meghívott urak éjfélig voltak az elnökné körül, és bár gyöngédségből nem érintették, de maguk közt mégis ejtettek pár szót arról, mily iszonyú zavar fog most előállani vagyoni állapotában, mert a pénzszekrény, a kereskedelmi könyvek, a levelezések mind a légbe repültek, s egy sor írást sem találtak a kereskedelmi tanácsos után.

Ha a toronyban mesés kincs veszett is el, az elnökné még mindig nagy értéket képviselő talajon állt. Mert nem volt-e lábai alatt az ezüstkamra? Nem álltak-e a legnemesebb lovak az istállóban? S minő tömérdek pénz feküdt a kitűnő művészek által festett képekben! Mindez biztosította volna az öreg delnőt, hogy élte fogytáig szükségét ne lásson, ha igazolni tudja, hogy csak egy csepp vér is folyik ereiben a kötelemester nemzetségéből.

Róla is, ki felettük, Henriette szobájában feküdt, a kastélybeli molnár unokájáról is beszéltek. Mindenki tudta, hogy nagy vagyona a toronyban volt elhelyezve. Az elnökné izgatottságában csak fél füllel hallgatott oda. Mit érdekelték őt a gabonauzsorás kincsei! Flóra azonban, ki az egész katasztrófát hidegen látszott venni, erősen figyelt arra, hogy mi lesz az okmányok megsemmisülésének következménye.

Valami haragos, bosszús vonás volt Mangold Flóra arcában, midőn tíz óra felé a félelemtől lejtött. Ő, a villa társas életének

központja, a szép leány, kinek szellemi fölényét és éles ítéletét ismerősei irányadónak tartották, mélyen sértődve vette észre, hogy ő odafenn az „úgynevezett” betegszobában felesleges.

Henriettén kívül, ki Katicát semmi áron nem akarta elhagyni, s ki egy kereveten virrasztóit, az esperes néni is megjelent, mint betegápolóné. Egyúttal menedéket is keresett a villában, mert a patakparti ház gerendái leszakadtak, nem messze lévén a romtól. A déli falon veszedelmes repedések mutatkoztak, az ablakok összezúzódtak, s az ajtókat nem lehetett becsukni. Az újonnan beköltözött lakónő a szakácsnéval a malomba költözött, s éjszakára az orvos két órát rendelt az elhagyott házhoz.

A beteg ágyánál nem volt hely Flóra számára. Fejénél a néni ült kisírt szemekkel, vele szemben az orvos. Az öreg nő mindig azon sopánkodott Flóra előtt, hogy Katica sebe veszedelmes, mert folytonosan kábult, s ez a legnagyobb csapás, amit a szerencsétlen nap előidézett; az orvos pedig nem mozdult a helyéből. Csak akkor bocsátotta el Katica kezét, ha homlokára borogatást kellett tenni. Végignézni ily gondos és figyelmes ápolást vőlegényétől a „favágóné” unokája iránt, ahhoz Flórának nem volt sem türelme, sem önmérséklete.

Az örökös aggályos suttogást megunva, s belátva, hogy ezen emberekkel ma egy okos szót sem lehet váltani, a szép ara végre elhatározta, hogy lejön.

De nagyon bosszantotta, hogy az orvos nem marasztalta, s nem a lépcsőig, de még az ajtóig sem kísértte ki. Természetesen ő sem feküdt le. Levetette a szerencsétlen estélyi öltözéket, s görög szabású fehér kasmírköntösét véve fel, reggel felé ebben dőlt le kerevetére.

A hajdani dolgozószoba nagyon otthontalan lett. A fekete íróasztal üresen és porosán állt egy sarokban. A könyvespolcra a könyvek le voltak szedve, s a szoba közepén nagy ládába bepakolva. Az oszlopok és szobrok a földön heverték. Ezek felett

cselédek gondatlansága miatt, egy füstölgő lámpa kellemetlen fényt árasztott.

Hajnal hasadtával Flóra lehívatta az orvost, s nemsokára katonás lépéseit hallotta a folyosón. Fürtjeit még egyszer megigazítva, fejét a párnára hajtva, s *hunyorgó* szemekkel várta beléptét.

Az orvos a szobába lépett. Flóra sohasem látta még így, s gyorsan felugrott, mintha idegen férfi lépne szobájába.

– Rosszul érzem magam, Leó – szolt Flóra határozatlanul, anélkül, hogy bámuló tekintetét az orvos arcáról levette volna, mely ártalmatlannak látszott ugyan, de melyet egy belső boldog érzelem mégis sugárzóvá tett. – Fejem ég, lázas vagyok az ijedségtől és átázott lábaimtól. – Ezt akadozva tette hozzá, mert az orvos hideg szemekkel nézett arcába. Ezen tekintet fölforralta Flóra véréét. – Vigyázz magadra, Bruck! – szolt Flóra önmérséklő hangon, mialatt keble erősen lihegett s felhúzott szemöldöke közt két mély ránc vésődött homlokára. – Én már hónapok óta türelemmel viselem a tudatot, hogy neked az orvosi gyakorlat a kedvesebb, ki miatt engem elhanyagolsz. – Felhúzta vállát. – Belátom, hogy ez lesz a sorsom és én nagylelkűen túlteszem magam rajta, mert csak így lehet naggyá azon férfi, akinek nevét viselni fogom. – E szavaknál fölemelte fejét, mintha a jövőbe látna, s nem vette észre, hogy az orvos mennyire elpirult. – De azon esetben határozottan tiltakozom az elhanyagolás ellen, ha nekem van éppen szükségem orvosi segélyedre – folytatá. – Mi mindnyájan szenvedtünk ez iszonyú katasztrófa után. Nekem, szegény teremtésnek még a félőrült nagymamát és Henriettét is szárnyaim alá kellett vennem. Ez leírhatatlan feladat volt, s ezen óráig neked mégsem jutott eszedbe megkérdezni, hogy tűröm én el a csapást.

– Nem kérdeztelek, mert tudom, hogy nálad az ilyen lelki benyomások az ész által lesznek ellenőrizve, s mert első

pillanatra látom, hogy ezen esemény testi egészségednek nem ártott – válaszolta az orvos.

Flóra megütközve figyelt hangjára. Máskor ez oly nyugodt volt, de most reszketett, mintha erős szívdobogás idézte volna azt elő.

– Ami második állításodat illeti, tévedsz – szólt Flóra pillanatnyi hallgatás után. – Idegrohamaim vannak. Ami az első illeti, abban igazad van, mert veszélyes percekben leginkább szoktam megtartani lelki erőmet, bármennyire is kicsiny led ezt nálam, mint ezt különös hangodból észreveszem, és amiről ma leginkább meggyőződhetél. Én sohasem engedtem magam rábeszélni, hogy atyámtól örökölt biztos kötvényeimmel üzérkedjem, mert ha elhagytam volna magam ragadtatni, akkor most üres zsebbel állnék előtted. Hozományom el lenne játszva, mint az a mérhetetlen papírkincs, mely tegnap a légtérbe repült. Igen, csak nézz reám, Bruck, fél szemmel! – szólt elszorult hangon. – A nagymama örülten jár le-fel, hogy a „nagy vagyon” idegen kézre kerül; vendégeink éjszakán át e gazdag embert sajnálták és siratták, ki a szerencse kedvence volt, s kit a sors ily tragikus módon szakasztott ki a földi paradicsomából. Én pedig azt mondom, hogy e színpadi halál nagyon közepszerűen volt jelenetезve, s valódi oka majd rövid időn belül ki fog derülni. A törvényszéki vizsgálat majd kideríti, hogy Römer eleinte nagyon közepszerű üzér. utoljára pedig gazember volt. – Különös véletlen, Flóra most éppen azon a helyen, azon a szőnyegen és azon lámpa alatt állt fehér Iphigeneia-ruhájában, mint amelyen tavasszal a kereskedelmi tanácsosnak azt mondta, megbélyegezván vőlegénye orvosi tehetségét: „Én nem tűrök semmi agyonhallgatottat lelkemben.”

Flórának igaza volt, valódi nevén nevezte meg a dolgokat. Azt önté szavakba, amit az előtte álló férfiú bensejében nem tagadott, ami tegnap óta végtelen lelki küzdelmeket okozott neki, de mégis

visszaborzadt azon nőtől, ki a meztelen valóság leleplezésére finom ajkairól ily szelíd nőhöz méltatlan kifejezéseket használt.

– Amint látom, ma semmi sem tetszik neked, amit itt mondok – szólt percnyi szünet után Flóra félig gúnyosan, félig érzelegve, s pár lépést ment utána. Az orvos nyílt megbotráncozással fordult el tőle s ment az ablakmélyedésbe. – Lehetséges, hogy kissé erősen fejezem ki igaz ítéletemet. Talán azon csekély kegyelemért, melyben Römer részesített, kevésbé kellett volna igaznak és őszintének lennem – Összehúzta szemöldökét –, de én esküdtem ellensége vagyok minden gyöngeség palástolásának, s van is reá okom, Henriette testvérem, kinek vagyonát Römer kezelte, a bukás által koldusbotra jutott. És Katica? Légy meggyőződve, hogy roppant vagyonából egy fillére sem maradt!

– Annál jobb! – szaladt ki akaratlanul az orvos ajkain, ki e percben piros, egészséges fiatal arcával oly ártatlanul mosolygott.

Bármily halkán ejté is ki az előbbi két szót, Flóra mégis meghallotta.

– Annál jobb? – kérdé bámulva s kezeit gúnyos nevetés közt összecsapva. – Katica ugyan nekem sem nagyon rokonszenves, de mit vétett neked, hogy így örvendsz szerencsétlenségén?

Az orvos benső izgalomtól hevesen harapott ajkaiba, s homlokát az ablakra nyomta. Flóra mellette az ablakon nézett ki, ahol az első napsugár éppen a kúti nimfa fejét aranyozá meg.

– Oly rosszul, mint Henriettének, nem áll Katica dolga. Megmaradt neki a kastélybeli malom, mely maga is csinos összeget képvisel – folytatá Flóra kis szünet után. – Ha itt minden elvész, oda elmenekülhet, és mellbetegünk számára sem tudok jobb menhelyet. A két testvér úgyis szereti egymást, megélhetnek ott. Másként nem is lehetne elintézni ezt. A nagymama szűk jövedelmével nem gondoskodhat Henriettéről, neked pedig nem engedném meg, hogy hozzánk hozd! – Flóra az orvos karjába ölté a magáét, s csábító gyöngédséggel tekintett

reá. – Ah, Leó, mint fogok istennek hálát adni, ha holnap a kocsiba ülünk és hátat fordítunk azon borzasztó dolgoknak, melyek itt történni fognak.

Oly indulatos mozdulattal s oly ingerültséggel, minő még sohasem volt látható arcán, az orvos kiszakította magát Flóra karjaiból.

– Valóban képes lennél annyi szerencsétlenség közt itthagyni a szegényeket, kik a legközelebbi súlyos napokban tanács és segély nélkül fognak állni? – kiáltott az orvos magánkívül. – Menj, ahová akarsz, én maradok.

– Leó! – kiáltott fel Flóra, azután egy pillanatig szótlanul állt, felháborodásával küzdve. Szívére nyomta ökölbe szorított kezét, mintha törszúrást kapott volna. – Te bizonyára nem fontoltad meg ezen hirtelen mondott szavak következményét – szólt végre tompán. – Én azt mondom, ha mi holnap, mielőtt a vész kitörne, nem utazunk, akkor az esküvő el fog halasztódni.

Az orvos hallgatott, s kővé meredve elfordult állásában maradt. E néma mozdulatlanság roppant ingerelte Flórát. Egész szenvedélyes természete szemében összpontosult.

– Megmondtam már neked, hogy életem fogytáig alávetem magam orvosi kötelességeidnek és hivatásodnak – folytatá Flóra gyorsan. – De érdekeimet sohasem fogom más asszonyoknak feláldozni. Ezt jegyezd meg magadnak, Leó! Nem látom be, miért áldozzam fel magamat a nagymama és Henriette kedvéért, s miért küzdjem át velük ez iszonyú napokat, mikor módomban van a csendes otthonias magányba menekülni, melyet te nekem ígértél. Ily áldozatot, Bruck, nem is kellene tőlem kívánnod. Hát tudok-e valamit segíteni a dolgokon? Éppen, hogy nem. Mire való lenne hát a folyamatos izgatottság, melybe te engem lökni akarsz? Azt akarod, hogy én is nyilvános részvét tárgya legyek? Inkább gyalog megyek el innen. Nem akarom, hogy ujjal mutogassanak reám.

Flóra izgatottan járt föl-alá a szobában.

– Te nem tudod nekem indokolni maradásodat – folytatá felhúzott szemöldökkel, távolabb lépve tőle, miután hiába várt az orvostól választ. – Még a félemelet betegeire sem hivatkozhat. Henriette pár vércsepp miatt sír, azt értem, mert beteg és ideges, de hogy te is csaknem sirtál a favágóné unokája miatt... – Itt Leóra tekintett és önkéntelenül elhallgatott. Az orvos fenyegetőleg felemelt ujjal fordult felé, le nem küzdhető indulattal.

Flóra haragosan felkacagott.,

– Azt hiszed, félek tőled? Ujjad fenyegetésére én egy másnemű fenyegetéssel válaszolok. Óvakodj, mert az igen még nem hangzott el az oltárnál köztünk, még hatalmamban áll mindent megváltoztatni, ami pedig nem fog neked tetszeni. És most őszintén ismétlem, hogy tegnapi viselkedésed Katica körül ellenemre volt. Avagy ne bosszankodjam-e, hogy úgy elkényeztetted, mint egy hercegnőt?

– Nem úgy, mint egy hercegnőt, de mint szívem szerelmét, mint első és egyetlen szerelmét, Flóra! – vágott közbe az orvos mély, csengő hangon, láthatólag megindulva.

Flóráat mintha villám sújtotta volna, fölemelé ijedségtől zsibbadó karjait s az orvosra akart rohanni, hogy rávesse magát. Az orvos azonban kinyújtá mindkét kezét, hogy őt magától eltávolítsa.

– Mit eddig iszonyú küzdelmek közt szívemben rejtve tartogattam, a szégyentől és álszeméremtől visszatartva, most meg kell azt neked vallanom. Nem akarom magam védeni és a dolgot szépíteni – s itt az orvos hangja fátyolozott lett –, de én hűtelen lettem hozzád azon perc óta, melyben Katicát először megláttam.

Flóra lassan leeresztő karjait. Bármily őszintén és egyenesen voltak is e szavak mondván, mégsem akart füleinek hinni. Ugyan, miért is ijedt meg oly nagyon ily hihetetlen dolgon! Gyakran megtörtént ugyan, hogy az ünnepeelt Mangold Flóra férfiszíveket

ragadott magához, s midőn nem is képzelték, szeszélyesen ismét eldobta azokat magától. Ah, igen, ez mindannyiszor megtörtént, valahányszor farsangolt. De hogy egy férfi hozzá lehetne hűtelen – nevetséges! Ez lehetetlen, ezt senki sem hinné el a fővárosban, Flóra legkevésbé. Flóra határtalan hiúságában e percben is azt hitte, hogy az orvos megunva a sok „tűzpróbát”, s felingerelve, hogy az „igen” megtagadásával fenyegette, most revansot akar neki adni, s azért gondolta ki e haszontalan mesét.

Ajkait gúnyos mosolyra vonta s karjait összefonva szólt:

– Ah, tehát az első perctől! A folyosón történt ez, megérkezése napján, midőn poros cipőkkel, kezében batyuval mint egy mesterinas a terembe lépett?

Lehetett látni, hogy Flóra játszi gúnya mint kerget minden csepp vért az orvos arcába. Elhatározta, hogy ez órában végleg dönt sorsának nagy kérdése felett, de hogy ez ne méltatlanul és illetlenül történjék, arról gondoskodni

– Már előbb kísérője voltam. A malomban láttam először Katicát – válaszolt az orvos percnyi küzdelem után, meglehetősen nyugodtan.

A meglepetés vörössége öntötte el Flóra arcát. Szemei égni kezdtek s ajkaiba harapott.

– És erről most szólsz először? Az alattomos leány a „tisztá” lelkével ezt jónak találta előttem elhallgatni. – Élesen felkacagott.

– Nos, tovább, Bruck! – Karjait még összébb szorítva, kihívólag tekintett az orvosra.

– Ha te e hangon beszélsz velem, akkor nem marad egyéb hátra, mint írásban tudatni veled akaratomat – szólt Bruck és távozni készült.

Flóra útját állta.

– Istenem! Minő tragikusan veszel mindent. Hisz én csak egy kis vígjátékból akarlak kisegíteni. Tehát tollharcot akarsz velem kezdeni? Kedves Leó, ez esetben a rövidebbet fogod húzni,

légy bizonyos benne, ha annyi korszakot alkotó röpiratot is bocsátottál a világba.

Az elbizakodott nevetés azonban elhalt ajkain, midőn az orvos komoly, jéghideg tekintetével találkozott. Flórában csak most támadt fel a sejtelem, hogy e dolog komoly, nagyon komoly lehet. Nem a Katica iránti képzelt szerelemből, mert ez képzelhetetlen volt előtte, hanem azon elhatározás folytán, hogy inkább az utolsó órákban szakít a szeszélyes arával, semhogy egész életén át a „tűzpróbáknak” legyen kitéve. Flóra megbánta eljárását, mégis a vad dac és a példátlan elbizakodás győzött benne.

– Tehát menj! – szólt gyorsan félrelépve. – Ily tekinteteket, minőket most rám vetettél, nem tűrök el! Menj, én egy szóval sem tartóztatlak! – Gúnyos hahotában tört ki. – Oh, ti gyakran dicsőített és megénekelte férfijellemek! Volt idő, midőn csaknem térdeimen kértem vissza szabadságomat. Akkor elég alávaló voltál azt megtagadni tőlem, s még szorosabbra verni bilincseimet. Most nézz reám és tanuld meg tőlem, mit kell az ily percekben tenni. Tanuld meg e gyöngye, hiú „asszonykebelto!”, hogy az ily esetekben egyedüli zsinórmértéked a büszkeség légyen!

– Nálam is büszkeség volt az, mely akkor kérlelhetetlenné tett, legyőzhetetlen büszkeség, bár egészen más, mint a dac és harag vegyülete, melyet te annak nevezel – vágott szavába az orvos halványan. – Elismerem, hogy nagyot hibáztam, s most őszintén megvallom, azért nem adtam vissza akkor szavadat* mert megszoktam, hogy egyszer adott szavamat minden körülmények közt az örökkévalóságig megszeghetetlennek tekintsem. Eljegyzésünket feloldhatatlannak tartottam, mint a katolikusok a házasságot... Nem tagadom, hogy a diákos becsületérzés is dolgozott bennem. Mint azon este is kijelentém neked, nem akartam azok sorába tartozni, kik diadalkocsidat húzták, azután botránnyosan elbocsáttattak. E nézetet most, mint

éretlent, elítélem, mert ily esetekben nem a férfi, de a nő becsülete van kockára téve.

Flóra haragosan tekintett rá.

– Én sohasem tagadtam előtted, hogy már eljegyzésünk előtt is sokan megkérték kezemet – szólt büszke nyugalommal, anélkül, hogy Bruck feléje fordította volna fejét.

– De nem szabad feledned, hogy te ifjú korom megközelíthetetlen eszményképe voltál. Utolsó tanulóéveimben és az utolsó hadjárat alatt is még azt hittem, hogy a te szíved életem boldogságának csíráit takarja. Itt Flóra kacérkodásai jutottak eszébe, s ezek említését most mellőzni akarta.

– S te azt hiszed, hogy amaz imádók közül csak egyet is szerettem?

– Szeretted? Nem, Flóra, egyet sem! Engem sem! – kiáltott fel újra hevesen az orvos. – Te mindenkor csak Mangold Flóra páratlan szépségét, szellemét, sokat bámult elmésségét és álmodott dicsőségét szeretted.

– Lám, lám, e szép szavakat mindeddig hiába vártam ajkaidról. Vőlegényi csókjaid közt sem hallottam ezt soha tőled. És most elkeseredésedben oly tükröt mutatsz nekem, melybe beletekintve tökéletesen meg vagyok magammal elégedve.

Az orvos elpirult, mint egy leány. Ismét előtte volt a szép arc, a szép ajak, melyet oly régen nem csókolt meg, s hogy ez valaha megtörtént, bűnnek tartotta a másik iránt, ki most előtte, mint az igazi nőiesség eszménye lebegett. Az orvos elfordítá szemét Flórától s kinézett a kertbe.

Flóra éppen alkalmas pillanatban emlékezte a szép időkre – most nyert játéka volt.

– Leó, csakugyan azért jöttél hozzám, hogy ily keményen bánj velem és engem vádolj? – kérde Flóra gyorsan s kezét karjára tette.

. – Te elfelejted, Flóra, hogy engem iderendeltél – válaszolt az orvos komolyan. – Szívem sugalmát követve nem jöttem volna

ide, odafent két betegem van. Henriette állapota reggel felé aggasztóvá vált. Határozott kívánságod nélkül nem jöttem volna ide, éppoly kevésbé, mint ezen aggállal telt napokban nem gondoltam volna azon elhatározásra, melyre az imént kényszerítél.

– Elhatározásra? Mert gyermekes bosszúságomban menni engedtelek... Ébredj, ébredj, hogy veheted leányi haragomat ily komolyan? – Ezt ő mondta, Flóra, ki eddig mindig minden leányos hajlamot méltatlannak talált lelkületéhez. Oh, ezen kígyósima nővel bajos volt a számadás.

Az orvosnak vér szökött az arcába. Flóra kört futtatott vele ellenvetéseivel, s most úgy érzé, hogy ismét a kiindulási pontnál van.

– Én nem vádollok – válaszolt indulatos türelmetlenséggel. – Én elhagytam magamat ragadtatni s bevallottam...

– Ah, igen, te férfielvről beszéltél, ez lett hűtelen hozzád?

– Nem, ez nem, Flóra, már az imént mondtam neked, hogy rossz alapon nyugvó elvből indultam ki, midőn elúztam magamtól a gondolatot, hogy jegyességi viszonyunkat felbontom. Én tudtam, hogy szívedben nyoma sincs az igaz szerelemnek irántam, s az én érzelmeimet is csak később ismertem meg irántad. Nem volt az más lelkesült bámulásnál. Mi mindketten tévedtünk. Bár sokat szenvedtem e tudat súlya alatt, hogy én, kinek a természet érző szívet adott, én, ki a családi tűzhelyet enélkül boldognak nem képzelem, egy szerelem nélküli jövőnek nézek elé. De erőltettem magam, s te is gyorsan alárendeltem magad képzelt vetélytársnőd, az orvosi hivatás hatalmának. Te könnyen jóváhagytad ezen elidegenülést, mert nem sok lelki áldozatodba került.

Flóra hallgatott, s tekintete akaratlanul a poros szőnyegen tévedezett. Lehetetlen volt az orvos komoly, mély felindulást tükröző arcába beletekintenie és hazudnia.

– Én annyival inkább aggódva kapaszkodtam szavam sértetlenségébe, minél hűtlenebbül tévelyegtek el tőled gondolataim.

– Ah, tehát mégis?

– Igen, Flóra. Én küzdöttem szenvedélyemmel, mint halálos ellenségemmel. – Nehéz sóhaj dagasztá keblét. – Én első perc óta kegyetlenül bántam magammal, s azon leánnyal, ki feltámasztá bennem ezen legyőzhetetlen érzeményt. Én minden, a legártatlanabb közeledést is visszautasítottam magamtól. Még a virágokat sem tűrtem meg szobámban, melyeket a kezében tartott s nálam felejtett. Ő örömmel időzött házamban, s én kerültem a találkozást. Hideg, udvariatlan voltam irányában, holott elbűvölt, mint senki e világon.

– Istenem, ez már érthető! Elbűvölő az orvos szemének. Fehér, piros, gömbölyű. Kövér, mintha a természet vastag ecsettel mázolta volna tele! – E szavakkal eltűnt a merevség a lélegzetvétel nélkül figyelő nőalakból. Jobb kezét szívére szorítá. – Nekem mersz te tenni ily vallomást? Hogyan, ezen ártatlan fiatalság virágot dobál a férfi szobájába, kit el akar csábítani...

– Hallgass! – Az orvos ama parancsoló tekintettel emelé fel kezét, mely Flóra ajkát is elnémítá. – Engem elhalmozhatsz szemrehányásaiddal, némán töröm el, de Katicát megvédem. Ő akarattal sohasem szítá szerelmemet. Ő Drezdába tért vissza és nem tudta, hogy én mit érzek iránta, sem azt, hogy ő mit érez irántam. Te tudod legjobban, hogy miért utazott el akkor. Egyfelől oly férjhez akarták erőltetni, kit nem szeretett, másfelől értésére adták, hogy útban van egy előkelő vendég elszállásolásánál. Én tanúja voltam ezen kiutasításnak. Majdnem meg is feledkeztem magamról, keserű szemrehányásokat akarván tenni az elnöknének. És mégis, mikor arról volt szó, hogy házamba jöjjön, nálam sem volt számára hely. Egy óra múlva pedig házam ajtajában volt kénytelen hallani, bár tudtomon kívül, mint kértem meg nénémet, hogy szakítsa meg az

összeköttetést velem, míg én itt maradok. És ő elment mélyen megsértve büszke, határozott és mégis szelíd lelkében, és én elég barbár, nem, elég szívtelen voltam egy hamis nézetért, egy ostoba bálványért azon hazugságban maradni, melyet neki és az egész világnak valószínűvé igyekeztem tenni.

Az orvos most kimerülten hallgatott, Flóra a nyugágyra vetette magát, s fejét kezei közé szorította, mintha többé semmit sem akarna hallani. De Bruck folytatá:

– Irgalom nélkül menni engedtem őt. Szabadabban lélegzettem, s reméltem, talán megszűnik belső fájdalmam. Csalódtam! Nem vettem észre, hogy azon pillanatban, melyben ő a patakparti bokrok közt eltűnt, egy démon lepett meg. Nem a sok orvosi elfoglaltság tett engem beesett arcúvá, komorrá és embergyűlölővé. A munka közt máskor jókedvű és acélozott maradtam. A vágó tett boldogtalanná, mely napról napra fokozódott bennem.

Az orvos az ablakmélyedést elhagyva, felindultan ment végig párszor a szobán. Flóra is fölkelt s vadul simította ki hajfürtjeit homlokából.

– Katicáért? – kiáltott fel keserűen kacagva. – Ha a papa most látná, minő valódi ösztön vezette elsőszülöttjét, midőn mostohatestvérként nem akart! És az nem volt téves nézet, mely eddig neked zsinórmértékül szolgált – nem. Hány ezer „nagy hazugság” lelkesíti és igazgatja az emberi cselekedeteket e nézetért, és kik ezt diadalmasan keresztülviszik, azokat mindig tiszteletre méltónak és becsületesnek fogják nevezni.

– Én megfogadtam, hogy ezen elhatározásnál nem érintem a múltat –, szakította félbe az orvos Flórát, állva maradva, reszkető hangon, de elhatározva, hogy véget vet ezen dolognak – mégis arra kényszerítesz, hogy azon jelenetre térjek vissza, mely az erdei merényletet követte. Akkor megengedtem, hogy menyasszonyom nekem szemembe mondja, hogy engem gyűlöl, vagyis inkább megvet, mert egy szerencsétlenség meggátolt

abban, hogy azon nevezetesség legyek, kivel magát eljegyezni vélte. Másnap rá azon példátlan eseményt kellett megélnem, hogy e gyűlölet udvari tanácsosi kineveztetésem által a legbensőbb vonzalommá változott át, és én némán elhallgatott megvetéssel cipeltem tovább ígámat, mert „tiszteletre méltó és becsületes” akartam maradni. E rút hazugságot végig is játszom, ha mi kelten maradtunk volna az érdekelt felek, ha csupán én lettem volna sivár életem vértanúja. Szeretném az érdekelt három szívet az igazság, e nagy bíró elé állítani: az egyiket, ki azért mond igent az oltárnál, mert kényelmes és előkelő életet biztosítana magának általa, s a másik kettőt, kik szent hivatásukat időközben felismerik s valódi igazi szerelemmel egészítik ki egymást, hol a két szívnek egy dobbanása van. Elszakíthatja-e az az egyik...

Félig fojtott sikoltás szakította félbe az orvos e szavait.

– Ez ármányos teremtés tehát mégis elég vakmerő volt szemét testvére vőlegényére vetni? Tehát bűnös szerelmét mégis megvallotta neked?

Az orvos egy percre szikrázó szemekkel és néma haraggal nézett reá,

– Ha a legszívtelenebb kifejezésektől sem irtózol, akkor sem bírod beszennyezni e mocsoktalan jellemet – szólt az orvos elfűlt hangon. – Amaz elválás óta egy szót sem hallottam ajkairól. Még éjszaka sem, midőn visszatérő eszmélettel szemeit felveté. Tegnap jött vissza s én nem is tudtam. A színi estély zaja elől, mely egészen a beteg ágyáig elhatok, magányos kertembe menekültem. Ekkor láttam őt a hídnál állni. A száműzött nem akart a fahídon átmenni, mert kemény szavam elriasztotta. – Az orvos elhallgatott és sötét pír futotta el arcát. Most is csak magának vallotta meg, hogy akkor győződött meg arról, hogy Katica őt szereti, midőn ott sírni látta.

– Azután a szörnyű robbanás után a parkban kerestem őt – folytatá az orvos nyugalmat erőszakolva magára. – Midőn a

földről fölemeltem, akkor gondolám magamban, hogy a halál csak azért nem ragadta el ezen alig lélegző leányt, hogy én még boldog lehessen általa. Ekkor letéptem a születés és kétes becsületéret minden kötelékét. Felülemelkedtem a világ pletykáin és lemondtam egy „tiszteletre méltó” tettető szerepéről.

Bruck ezen utolsó mondatai alatt Flóra egész magatartása egyszerre megváltozott. Érezte, hogy elvesztette játszóját. Mindennek vége volt, és soha nem lett volna számító, éles látású ármányos nő, ha nem tudta volna magát azonnal beletalálni a helyzetbe. Alakjának durcás merevsége a férfi szeme láttára macska simulékonyságává változott át. Gyors kezekkel igazította fejére a csipke főkötőt, s mialatt nyakán a szalagot összekötötte, valódi sátáni mosollyal tekintett ki félig csukott szempillái alól. Hegyes fehér fogsorait mutogatva az orvos utóbbi szavaira vonatkozólag szólt:

– Hogyan, engem meg sem kérdezve határozott, doktor uram? No, tehát legyen! Tekintve az utóbbi naiv nyilatkozatokat, megkönnyebbülten kérdelem magamtól, „mi lett volna belőlem egy ily érzelmes fecsegő oldalán?” S azért jól van úgy, amint a dolog megesett, mindkettőnkre nézve. Én visszaadom szavadat. Mindenesetre olyanformán, ahogy egy megkötött madarat repülni engednek, a zsinór egyik végét az ujjon tartva. – S ekkor újra élesen föl kacagva, vékony ujjjaival a jegygyűrűt forgatta meg ujján. – Vedd el, akit akarsz, az első és legjobb leányt a fővárosban, legyen bár azok közül egy, kik leginkább irigyelnek. Ilyen sok van, s én e karikát bármelyiknek ujjára húzom, csupán Katicának nem! Hallottad? S ha vele tengereken is átmegy, vagy a legrejtettebb falu oltáránál akarnál megesküdni, a kellő percben ott leszek, s ellentmondok.

– Hála istennek, erre nincs hatalmad – szólt az orvos halálsápadtan és mélyen fellélegzett.

– Azt hiszed? Hogy te vágyad és kívánságod szerint soha boldog nem leszel, arról majd én gondoskodom, hűtelen,

nyomorult, ki egy büszke virágágyat tapostál szét, hogy egy kácsavirágot tépj le! Még hallani fogsz rólam!

Csendes gúnymosoly közt lépett be Flóra hálósobájába, melynek ajtaját maga után bereteszelte. Csaknem azon pillanatban kopogott egy inas a másik ajtón és hívta az orvost a félemeletre, mert Henriette kisasszonyt ismét erős mellgörcsök lepték meg.

XXVI.

Hosszú évek óta nem volt esemény, ami a fővárosi kedélyeket annyira felizgatta, s oly feszültségben tartotta volna az embereket, mint a torony felrobbanása, melynek a kereskedelmi tanácsoson kívül még Ferenc, a molnár is áldozatul esett.

Két nap múlt el azóta, s e negyvennyolc óra leforgása alatt a meglepetés felkiáltásai s a szerencsétlenül járt gazdag emberen való nagy szánakozás lassan félelemmel telt suttogássá változott át. A hírek leginkább az üzletembereket és kézműveseket riasztották meg, hiszen a dúsgazdag tanácsos mindenféle óriási összegekkel tartozott. Mindazon építés és kertültetés, mellyel az öreg Baumgarten birtokát díszítette, szerződés alapján történt, s halála napjáig csak igen csekély részét fizette meg a kialakított munkadíjnak. Amit a vizsgálatra kiküldött mérnök az első órában egyenesen kimondott, azt azóta sok más értő egyén is megerősítette, azt tudniillik, hogy a sok dinamit nem ok nélkül került a pincébe. Az eddig teljes biztonságban élő munkások és szállítók megdöbbenve gondoltak most rá, hogy éppen a pince felett tartotta a tanácsos minden irományát, mely vagyoni állásáról tanúskodott volna.

A felelet nem sokáig késett a sok aggodalmas kérdésre. Berlinből több bizalmas levél érkezett, melyekben rémítő

veszteségeket emlegettek, melyek okvetlenül érintik a kereskedelmi tanácsost, kinek halálhíre még nem jutott el oda. Ő ugyan jobban értette, mint bárki más, hogyan óvja meg magát minden más ember fecsegésétől. A szövőgyár egykori könyvelője, ki néhány év óta titkára volt, még ő sem ismerte teljesen üzleti dolgait.

Hozzá még azon ritka ügyességgel is bírt e gazdag ember, hogy minden vállalkozása körül oly szemkápráztató aranyport vert fel, melyen át észre sem lehetett venni a dolgok és körülmények sötét árnyoldalait. Így talán a sok veszteségről szóló hírek dacára is elérhette volna, hogy a középkori puskapor iránti hajlamának áldozatául tekintsék, ha az újkori robbantási eszköz mennyiségére nézve meg nem téved.

Ez volt a színpalak mögötti hézag, melyen keresztül „a valót könnyen kézzelfoghatóvá lehet tenni”, miként Flóra magát kifejezte.

Mialatt tehát a városban egy újabb, elmaradhatatlan esemény volt készülóban, a halottasházban is lehangoló dolgok történtek. Első nap a család minden ismerőse sietett részvétét nyilvánítani, s bármily halkan beszéltek és lépdeltek is, mégis némi zsvajt idéztek elő. A másik napon ellenben mély, nyomasztó csend uralkodott a földszinten s első emeleten, mely annál félelmetesebb volt, hogy a törött ablakokon a táblák többnyire be voltak csukva, s így a szobákban félhomály derengett csak. Az elnökné még nem is gyanítá, mily mély bukás fogja követni az első borzasztó szerencsétlenséget. Semmi egyébire nem gondolt, csak arra, vajon mennyi vagyont hagyott hátra az elköltözött, s ki fogja azt örökölni. Az aggkor teljes önzésével bírván, gondolataiban hely sem jutott a szerencsétlenül-járt embernek. Az a végtelen önzés, mely a nagyanyát és legidősebb unokáját egyaránt eltöltötte, nem jutott még soha oly erősen felszínre, mint a megpróbáltatás ezen napjaiban.

Flóra a döntő esemény után csakhamar kevés szóban kijelentette nagyanyjának, hogy eljegyzését felbontotta Bruck doktorral. Nem is említé a körülményeket, melyek e lépésre vezettek, s a tanácsosné nem is volt reájuk kíváncsi. Egy pillanatra csaknem buta kifejezéssel tekintett föl, annyira el volt merülve tépelődésében, s vállat vont. Kisszerűnek tetszett neki unokája életében a fordulat azon tragikus sorshoz képest, mely őt, a fejedelmi fényűzéshez szokott öregasszonyt, most újra igen korlátolt anyagi körülmények közé vetette vissza. Flóra ezután szobáiba vonult vissza, erős rosszullét ürügye alatt kikerült minden részvétnyilvánítást, s az egész napot holmija rendezésével és csomagolásával tölté.

De a konyhában s a cselédek lakosztályában azon napon, melyen a nagyszerűen előkészített lakodalomnak kellett volna lennie, rémítő rendetlenség és zűrzavar uralkodott, mint rendszeren ott, ahol egész csapat menekülni vágyó ember van együtt. Ezen emberek közé, mint menny kőcsapás ütött le a városban keringő hír. Annyival is inkább, hogy néhányuknak mindjárt első reggel megfordult fejében, hogy talán nem is igaz úton ment itt minden. Most minden percben az összeíró bizottságot várták. Mindenki sietett sajátját biztonságba helyezni, s emellett lelopkodták a hosszú asztalokat borító tortákat és süteményeket. Fenéig kiitták a sok finom bort, mely a nyitva álló kamrákban elő volt készítve.

Ezen légkörből kerültek Urach tanácsosné öméltósága elé az első bizonyítékok, melyek eszébe juttatták, hogy uralkodása a Baumgarten-villában befejezettnek tekinthető. Azelőtt első csengetésre lélekszakadva rohantak elő a szolgálak, most sokszor kellett ismételni, sőt személyesen lefáradnia, ha valamelyik cselédre szüksége volt. Hallotta, hogy kedvenc ölebe, melyet eddig mindenki kényeztetett és cirógatott, hogy ordít fel, amint megrugdossák, s azon szemek, melyek eddig tiszteletteljesen le

voltak előtte sütvé, most kihívólag tekintettek a szigorú úrnő arcába.

A külső körülmények ezen változásából mit sem vettek észre az első emelet lakói. Henriette mindig nyájas és elnéző volt, a cselédség mindig úgy tekintette e kicsiny törékeny alakot, mint egy halálra készülő gyermeket. Hozzá voltak szokva, hogy közelében lábujjhegyen járjanak és suttogva beszéljenek. Ma megkettőzték a figyelmet, hiszen a „királyi tanácsos úr” igen aggodalmasan nyilatkozott betege felől.

A szegény leány szobácskájában feküdt nagyon betegen. Alig lehetett már egyébről ráismerni, mint gyönyörű kék szeméről. Teljesen átengedte lankadt testét a sötét ellenséges hatalomnak, mely évek óta mindig sarkában volt, lépésről lépésre üldözve őt. Teljes tudatában volt annak, hogy meg kell halnia. Most már a ríktó színek iránt is ellenszenvvel viseltetett, melyek segítségével eddig ifjú, friss színeket igyekezett sápadt arcának kölcsönözni.

Mintha hóban feküdt volna, úgy pihent a fehér párnák és takarók között, ágya fehér mullfüggönyei alatt. A sors megkímélte tőle, hogy a megszokott otthontól el kelljen szakadnia. Nem keresett menedéket az uraság malmában, ahogy azt Flóra jósolta neki. Elköltözött, mielőtt még a törvény, az igazság s a remegő hitelezők nevében kezeit rátette volna a légben szétporlott mesés vagyton maradványaira. Elköltözött s nem hallotta meg, mily szégyenfolt csúfítja sógora emlékét, kinek halálhíre széttépte az utolsó szálakat is, melyeknél fogva e gyöngé leány élete gyökeret vert e földi létben...

S ami mindig oly forró óhajtása volt, azt is megérhette. Utolsó lehetéig szeretett orvosának szeme örködött felette. Bruck megígérte neki, hogy addig el nem megy L.-be, míg Henriette „meg nem gyógyul”. Most újra oly boldog volt, mint egykor az esperesné vendégszobájában. Bruck ápolta őt, s mellette Katica állt – az a két ember, akihez a világon a legjobban ragaszkodott.

Katica gyógyulása gyorsan haladt. Már másnap délután felkelhetett. A feje köré csavart keskeny vászonkötés s lelógó hajfonatai, melyek nehezebbek voltak, semhogy, a nagy ütés után homlokára lehetett volna feltűzni, eszébe juttatták az embernek, hogy lábadozót lát maga előtt. Különben senki sem hitte volna el, hogy a karcsú leányt is oly messzire ellökte a robbanást követő rázkódás, s hogy a rajta átrohanó vízárba bizonyára belefulladt volna, ha a szerelem nem őrködik felette. Tartása oly erőteljes és határozott volt, mint azelőtt, s külsőleg a szokott nyugodtság és biztonság látszott rajta, bár lelke nyugalma kegyetlenül fel volt dúlva.

A mély fájdalomon kívül, melyet haldokló testvére állapota, s Römer szomorú vége okoztak neki, az volt kétségbeejtő, hogy mindinkább erősült azon sejtelme, hogy sógora nem volt egészen ártatlan az irtóztató eset előidézésében. Mikor Bruck előtt erre célzott, az sem bírta nemet mondani e gyánújára.

Csendes és szótlan volt az orvos, mint mindig. Henriette állapota is megkívánta e magatartást, de ezúttal valami komoly ünnepélyesség jelentkezett e zárkózottságban, mely az esperesnén is erőt vett.

Az öregasszony még az első nap délutánján hosszabban beszélgetett az orvossal, s e beszélgetés után kisírt szemekkel ugyan, de feltűnően örömteljes felindulásban jött ki a mellékszobából. Sietve elbúcsúzván Henriettétől, hazament a patak melletti kis házba, hogy onnan némely szükséges bútordarabot vitessen az orvos városi lakására, hol barátnőjével addig tartózkodni akart, míg a robbanás okozta károkat kijavítják a falusi lakon. Egy szóval sem árulta el, mily érzelmek töltötték el szívét, de elhagyván a villát, csak néha, néhány percre nézett be Henriettéhez, s ilyen alkalmakkor észrevehetőleg igyekezett elkerülni, hogy Flórával találkozzék.

A szép menyasszony különben csak egyszer jött le nagybeteg testvérét megnézni, s azt is akkor tévé, mikor Bruck a fejedelemhez hívatván rövid időre a városba távozott.

Feltűnő volt, hogy Henriettehez menve, midőn Katica betegágyánál elhaladt, őt nem üdvözölte, s úgy tett, mintha nem látta volna. Egy szava, egy tekintete nem volt legfiatalabb testvére részére, s midőn Henriettétől elment, elkerülte Katica szobáját, a szobaleány által egyenesen a folyosóra nyíló ajtót nyitvatván fel. Nannitól pedig azt hallották, hogy a kisasszony elutazni készül...

Katica oly nyomott hangulatban volt, mintha minden szobasarokból sötét talányok ásítottak volna felé. Nem mert sem a szoba mennyezetére, sem az égre nézni, attól félvén, hogy a borzasztó rázkódás után ezeknek is össze kell omolniuk.

A nap folyamán párszor az elnökné is feljött, fekete krepp főkötővel dült arca körül. Kitanult lelkét hűtlenül hagyta el a hideg nyugalom, melyet állítása szerint ő az élet szerencsétlenségei között szokott leginkább fenntartani. Neki csak könnyei voltak, s kezét tördelte az iszonyú esemény és szerencsétlenség miatt, melybe a villa összes lakói döntettek. A kimerült beteg akkor lélegzett csak föl szabadabban, ha a nagymama fekete ruháját az ajtó mögött tudta.

A robbanás után harmadnap reggel az éltes nő kinyitotta Flóra szobájának ajtaját s egy hírlappal kezében tántorgott be. Flóra éppen azzal volt elfoglalva, hogy málháira címeket írjon. Sejtelmesen lépett nagyanyjához, ki egy székbe rogyott.

– Négyezer tallérom! – dadogta az elnökné. – Gyermekek, gyermek, a gazemberek kis vagyonomat is elrabolták, mit a nagypapa hagyott rám... Négyezer talléromat, melyet úgy őriztem, mint a szemem fényét...

– Nem, nagymama, maradj az igazságnál, s azt mondd, négyezer tallérod, mellyel nagyon vérmesen és könnyelműen játszottál! – szakítá félbe Flóra kérlelhetetlenül kemény hangon. – Hányszor figyelmeztettelek! De akkor kinevettél és kigúnyoltál,

amiért biztos állampapírjaimat nem adtam oda a játékba. A gyár, melybe a pénzedet fektetted, megbukott?

– Iszonyú! Gázság! Ím olvasd! Azt hiszem, ötven tallérom sem marad – kiáltá fel az elnökné elfúló hangon, kezével eltakarva arcát. – Csak egyet nem értek – folytatá újból felrettenve, mialatt Flóra a hírlapot olvasta. – Ezen lap előbbi közleményekre hivatkozik, így a bukásnak négy-öt nap előtt kellett történnie. Móric erről mit sem tudott? Megfoghatatlan.

– Nem függ ez össze az elmaradt tőzsdelappal?

– Ah, te azt hiszed, hogy szegény Móric a nászünnepek alatt meg akarván óvni az ijedelemtől, azt magánál visszatartotta? Ah, igen, mindenesetre! S én tudom, hogy ő meg is térítette volna káromat, mert ő volt az, aki engem e dologra rábeszél... Oh, istenem, ez egy égi gondolat. Szükség esetén meg is esküszöm rá, hogy Móric vezetett tévútra. Igényt támasztok hagyatékára!

Flóra a hírlapot az asztalra lökte. Ő, ki minden alkalommal oly kíméletlen volt, most egy percig gondolkozott, hogy mily szavakat használjon a nagymama légvárainak ledöntésére. Eddig a percig hallgatott azon hitben, hogy majd valami jó barát fel fogja nyitni az elnökné szemeit, de tegnap egy sem volt látható. Így neki kellett ezt megtennie. Nem engedhette meg, hogy a nagymama ezen vakság és példátlan tudatlanság által magát a világ előtt nevetségessé tegye.

– Nagymama – szólta Flóra halk hangon, kezét az éltes nő karjára téve –, csak az a kérdés, mennyi lesz a hagyaték.

– Óh, gyermekem, nézz körül, nézz ki az ablakon, s meg fogsz győződni, hogy négyezer tallérom levonása meg sem fog látszani. Ha elveszett is azon roppant tőke, mellyel dolgozott, ami ingatlanokban és értékes ingóságokban megmaradt, az még mindig nagy összeget képvisel. – Nehéz, mély sóhaj tört elő az elnökné kebeléből. – Hálát adnék az Istennek, ha kifogástalan igényem lehetne ezen hagyatékra.

Flóra vállat vont.

– Ki tudja, birtokába léphetnél-e...

Az elnökné felszökött.

– Őrült vagy Flóra? Bármily gyöngye vagyok is most, képes lennék órákig rohanni, hetekig koplalni és szomjazni és nem aludni, ha a hagyatéka egyedüli örököse lehetnek. – Lehetséges-e, hogy a sors oly ördögi, oly kegyetlenül gúnyos legyen? El kell majd hagynom e házat, mely minden fényét és díszét nekem köszönheti, hogy azon vénasszony foglalja el helyemet. ki a Rajna-parton régi vásznak foltozásával kereste kenyerét.

– Ez ne aggasszon, nagymama. Az öreg néni a Rajna-parton éppen annyit fog örökölni, mint te...

– Ah, tehát más örökösök is jelentkeznének?

– Igen, a hitelezők.

Az elnökné egy sikoltással támlás székébe tántorgott.

– Csendesen! Kérlek, ne csinálj jelenetet! – mormogta Flóra.
– Lent a földszinten emberek vannak, akik ezt jobban tudják, mint én, akik a házat el akarják hagyni, mint a patkányok a süllyedő hajót. Tovább nem hallgathatom el előtted a dolgok állását. Vigyázni kell magunkra, ha a megcsaltak előtt nem akarunk nevetségessé válni, – Flóra az elnökné dült hajdudorait és fekete főkötőjét szedte rendbe ujjaival. – Így senkinek sem szabad téged meglátni nagymama – szólt szigorúan. – Oly gyorsan, mint csak lehet, nyugalommal és erőnk fenntartásával kell e helyzetből szabadulnunk, mert ez nagyon közönséges és tisztesség nélküli. Az már kétségtelen, hogy a robbanás a kétségbeesés műve, más szavakkal gázság és rablás volt Römer részéről.

– A nyomorult! A hitvány csaló! – kiáltott felugorva az elnökné, s az őrült izgalom fel-alá futkosni kényszerült a szobában, mintha gyöngye lábaira egy kerekkel ellátott gépezetet kötöttek volna.

Flóra egy ablak felé mutatott, melynek eltört üvegei mögött nem volt tábla.

– Vigyázz, kint meghallanak – figyelmezteté az elnöknét. – Virradat óta kereskedők járnak a ház körül, kiket a pénzük iránti aggodalom nem hagy nyugodni. Mindaz, mire nagy háztartásunkhoz az utolsó fél évben szükségünk volt, még kifizetetlen. A mészáros a házba is berontott s a legszemtelenebb módon követelte, hogy téged költsenek fel, mert beszélni akar veled. Mindenesetre meg fogja kísérelni rajtad behajtani hatszáz tallérját, miután te vezetted a háztartást. Elég vakmerő volt szobaleányomnak azt mondani, hogy a kereskedelmi tanácsos hölgyei is ettek a húsból.

– Pfuj, minő piszokba húzott le bennünket a nyomorult gazember, hogy magát, azután gyáván megmentse! – kiáltott fel az elnökné fuldokolva a haragtól és a keserűségtől, s ösztönszerűleg húzódott el az ablaktól. Kezeit tördelte. – Istenem, minő borzasztó helyzet! Mit fogunk csinálni?

– Mindenekelőtt összecsomagoljuk, ami bennünket illet, s elhagyjuk a házat, ha azt akarjuk, hogy a mi holminkat is le ne foglalják. Mert soká kellene vámunk, míg azt ismét visszakapnánk. Én éppen fel akartam menni – itt gúnyosan felkacagott –, hogy ládádba rakják kelengyémet. Azután majd az emberekkel a leltárt fogom felvételni, és ha te magad nem akarsz az átadást eszközölni...

– Soha, soha!

– Akkor adasd át a kulcsárnéval. Nekünk elég okunk van, hogy betegek legyünk. – Flóra ezzel kivette írószekrényéből azon szoba kulcsait, melyben kelengyéje volt felállítva, mialatt az elnökné karjait kétségbeesve emelve az ég felé, a szobából kirohant, hogy holmiját biztos helyre rejthesse el a törvénytisztogatók pecsétje előtt.

XXVII.

A parki fák sudarai felett reggeli szellő lebegett s vonult be a nyitott ablakon. Ábrándos, félig elhaló vízmorajt hozott magával a hálószoza templomi csendjébe, s rezedá- és violaillatot lehelt a szunnyadó beteg. A veres vadszőlőinda az ablak külső fája felett, a csendes bársonypuha szellő leheletében himbálódzott. Úgy látszott, mintha leszedte volna útjában a háromszögű veres leveleket, s az ágy fehér térítőjére és a hamuszínű szőke hajra szórta volna, mintha a halvány, sovány kezét akarta volna meghűvösíteni.

Henriette szedette magának a leveleket, mint a nyár utolsó üdvözlését, mely szintén hosszú vándorútra készül.

Katica ágya mellett ült, s órködött testvére szunnyadása felett. Kezeivel elúzta azon kis madarat, mély a morzsák után az ablakon akart berepülni. Gyöngéd csiripelése ijesztőleg hangzott a félelmetes csendben, melyben minden lélegzetet meg lehetett hallani, s melyet oly hosszú szünetekben tett a beteg szűk melle.

Bruck kénytelen volt Henriettét fél órára elhagyni. A herceg kívánta, hogy az orvos, ki lábát annyi szerencsétlen gyógykezelés után teljesen kigyógyította, elutazásáig naponként megjelenjen nála tanácsadás végett, s így Bruck azon pillanatot használta fel a távozásra, midőn Henriette csendesen szunnyadott s őt nélkülözhetette.

A szobaleány a függöny mögött várt, hogy szükség esetén kéznél legyen. Olykor lopva pillantott *át* a mozdulatlan Katicára, ki a karszékben ült. Lent a földszinten az imént arról beszéltek, hogy a „malombeli” kisasszony járt legrosszabbul a robbanás miatt, s el sem bírták képzelni, hogy lehessen valaki, kinek félmillió vagyont ütöttek le kezéről, oly nyugodt, mint Katica, ki bekötött fejjel, fehér reggeli ruhában szobormereven őrizte testvére leheletét.

„Oly fiatal, szép, vidor, s mégsem sokat gondol a világgal! – gondolá a szobaleány szobaleány elmével. – Mégis okosabb a másik szép leány, ki odaát kelengyéjét rakosgatja el, s ki vagyónát igyekszik megmenteni, ki minden zsebkendőért, mely a szennyes ruha közt volt, leúzi szobaleányát, hogy azt is elrakhassa.”

Flóra semmit, de semmit nem akart elveszíteni. Ő úgy gondoskodott magáról, hogy az egész családban csak ő maradt az, kinek egy hajszála sem görbült meg. Még vőlegénye előtt L.-be akar utazni, hogy kikerülje azon kellemetlenségeket, melyek a villát minden percben fenyegették, s halálra bosszankodnak is miatta. Ő eléri, amit akar. Most is oly hangosan zörögtek és szegeztek a másik szobában, hogy a beteg fölrettent álmából.

– A nagyságos kisasszony poggyászol odaát – szólt Nanni tettetett közönnyel, midőn Katica felugrott, hogy a félig ébredőt megkímélje e hangoktól.

Henriette nappali szobája választá el egymástól e két szobát, s Flóra bizonyosan azt gondolta, hogy a zörgést nem fogják áthallani a betegszobába, különben talán megtiltotta volna a ládák folytonos ide-oda húzogatóását, Katica fölkel, s a szoba ajtaját maga után becsukva azon szobába ment, ahonnan a zörej hallatszott.

Ijedség vagy bosszúság miatt-e, nem lehetett tudni, Flóra elsikoltotta magát, midőn a küszöbön a karcsú leányt fehér ruhájában meglátta, ki csendet kért a beteg részére. Flóra közvetlen azon állvány mellett állt, melyen menyasszonyi ruhája függött. A fehér atlaszuszályról a szobaleány leszedte a mirtuszvirágokat, hogy egy dobozba rakja. Flóra pedig menyasszonyi fátyolát tartotta, és éppen összehajtogatta, hogy eltegye. Az elmaradt nászünnepelet nem lehetett volna jobban jelképezni...

– Sajnálom, de nem tudtam, hogy a ládák zöreje Henriettéig áthallatszok. Majd jobban fogunk vigyázni – szólt Flóra röviden, de mégis kedvetlenül. Gonosz mosoly jelent meg ajkai körül. – Te

oly csendesen jársz fehér ruhádban itt a házban, hogy azt gondolná az ember, a Baumgartenek ősanyja jár itt, miután a toronyból már száműzve van. Az igaz, ahová belépsz, a szerencsétlenséget viszed magaddal, s jól tenné minden keresztyén, ha téged látva keresztet vetne magára.

Flóra egy intéssel elküldte a szobaleányt.

– Megállj! – kiáltott fel Flóra, a fátyolt eldobva, midőn Katica a szobaleány után szintén indulni akart. – Ha egy szikra becsület van benned, úgy nekem számot adsz.

Katica egy kézmozdulattal eltávolította Flóra kezét, mellyel ruháját megfogta, s visszajött a szobába.

– Rendelkezésedre állok – szólt komoly tekintetét Flóra ingerült arcára, fordítva. – Csak arra kérlek, ne beszélj hangosan, hogy Henriette meg ne hallja.

Flóra nem válaszolt. Megragadta Katica kezét s az ablakhoz húzta.

– Jer ide! Szeretnék megnézni, milyen képed van a csókok után.

Katica visszaborzadt Flóra ledér tekintete előtt s minden csepp vére arcába szökött.

– Mint öregebb testvérnek tudnod kellene, mi az illem – szólt Katica.

– Ej, te szent ártatlanság! És én azt mondom neked: mint fiatalabb testvérnek szégyellned kellene magad, hogy szemedet oly férfira veted, ki testvéred vőlegénye.

Katicát mintha villám érte volna. Ki tekintett az ő szíve mélyébe, s ki hozta napfényre azon titkot, melyet ő annyi erővel és aggodalommal rejtegetett? Érezte, mint sápad, s úgy állt ott, mint a bűnös, kit gonosztetten kapnak. Egy szót sem tudott szólani.

– Lám, a gonosz lelkiismeret! Festeni sem lehetne jobban! – kacagott fel Flóra élesen, ujját Katica mellére téve. – Igen, úgy van, nemde drágalátos, s bármily ügyesen intézted is, én nem

hagytam magam megcsaltni! Oly tiszta lelkűnek látszik, s mégis mily kitanult! Virágokat visz a férfi szobájába, hogy felköltse a figyelmet maga iránt.

Katica merev tagjaiba élet szállt e szavakra. Akaratlanul összecsapta kezét. Úgy tetszett neki e percben, mintha tiszta lelkére orvadász lesett volna, mint egy vadra, azon pillanattól fogva, melyben hazaérkezett. Lehetséges, hogy csekély meggondolatlanságából, mely már egyszer könnyeket fakasztott szeméből, ily szemrehányást kovácsoljanak neki? Indokolt harag támadt fel benne.

– Régen megbántam ezen meggondolatlanságomat – szölt büszkén felegyenesedve. – S bárki mondta is neked...

– Ki? Ő maga, kicsikém!

– Akkor te vagy az, ki ezen véletlent ily gonosz világításban tünteted fel.

– Ah, gyermek, szedd össze egy kicsit magad! Az oly soká visszafojtott szenvedély szemedből tör elő – kiáltott fel Flóra hideg mosollyal, de lábai indulatosan tipegtek a szőnyegen. – Tehát én hazudok? Nem ő az, kisasszony, ki kérkedik diadalával?

Ismét érezte Katica, mint sápad, de azért erélyesen rázta fejét.

– Nem! És ha ezerszer ismétled is nekem ezt, mégsem hiszem. Inkább megtagadok mindent, mit az erkölctan nekünk jónak és igaznak hirdet, semhogy hitelt adjak szavaidnak. Ő nem is gondol valótlant! Ő kérkednék, mint egy jellemtelen fecsegő, diadalaival? Ő, aki... – itt félbeszakította szavait, mintha maga is megijedne izgatott hangjától. – Midőn idejöttem, te gyalázatosan gyanúsítottad őt – folytatá mérsékelt hangon. – Akkor nem védhettem előtted, bár ösztönszerűleg is pártján voltam. De most, midőn őt már ismerem, nem tűröm, hogy csak egy szóval is rágalmaztassék. Szinte hihetetlen, hogy ezt neked legyen kénytelen mondani. Hogy vagy képes folytonosan bemocskolni annak becsületét, kinek rövid időn belül nevét fogod viselni?

Flóra ez utolsó szavaknál megfordult, s oly kétségteljes tekintetet vetett a beszélőre, mintha érzékeinek sem akarna hinni.

– Vagy egy *comme il faut* színésznő vagy, vagy ostoba, kinek írásban kell adni a szerelmi vallomást, hogy azt megértse. Te tehát semmit sem tudsz? Hisz majdnem éppen most adtad ki utolsó leheletedet védelmében.

Katica hátat fordított neki s az ajtó felé ment.

– Nem értem, miért tartóztattál az imént vissza – szólt kedvetlenül.

– Ah, tehát érthetetlen voltam? Még világosabban beszéljek? Tehát, kedvesem, sem többet, sem kevesebbet nem akarok tudni, mint azt, hogy miről beszélt veled Bruck tegnap és ma?

– Mit beszélt velem? – szólt Katica nyíltan – Szórol szóra elmondom neked. Meg akart nyugtatni kétséges reményeim miatt Henriette állapota iránt, de én nem hittem vigasztaló szavaiban, s ő ezt belátva előkészített – itt hangja elcsuklott és szemeibe könnyek szöktek –, hogy Henriette el fog hagyni bennünket.

Flóra hallgatva és látható zavarral lépett az ablakba. Minden önimádása mellett talán azon sejtelem szállta meg, hogy e két egyéniség irányában minden körülmény közt sajnálatos szerepet játszott.

– Gyermekek, nem tudod te ezt régen? – szólt Flóra fojtott hangon. – S nem magad mondtad-e, hogy kérjük Istent, hogy e szegény szenvedőt oldja fel fájdalmaitól? – Újra Katicához lépett. – Valóban szórol szóra ez volt társalgásotok tárgya?

A végtelen megvetés érzete támadt fel Katicában. Azon véleményen volt, hogy ez nem a szerető, hanem a hiú nő közönséges féltékenysége, ki kedvese után les, s minden szavát ellenőrizni akarja.

– Azt hiszed, hogy Bruck oly órákban, midőn betegét vigasztalja és ápolja, ezenkívül más érdekekre is gondol? –

válaszolt komoly visszautasítással. – S méghozzá oly beteg ágyánál, ki neki e földön legjobb barátjának volt?

– Igen, Henriette szerelmes volt bele – válaszolt Flóra hidegen.

Láng csapott át Katica arcán. Flóra a szó szoros értelmében szemeit legeltette azon a leányos igyekezeten, mellyel Katica érzelmeit eltitkolni igyekezett.

– Igen, Bruck szerencsét kívánhat magának azon varázsért, mely őt öntudatlan környezi, s mely úgy vonzza magához a leányszíveket, mint napsugár a légyecsoportot. S a világ kacagni fog rajta, hogy ahány leányt Mangold bankár hátrahagyott, mindannyian beletévelyegtek e csoportba. Maradj! – Flóra csaknem játszi hangon beszélt, azon percig, míg Katica ismét elfordult s az ajtóhoz közeledett. De ekkor amaz úrnői parancsra fakadt, mely inkább vad sikoltásnak tűnt fel. A fiatal leány ijedten állt meg, mintha lábai gyökeret vertek volna, s maradt, nehogy ezen sikoltás ismétlődjék, s Henriette felébredjen.

– A mi szép molnárnőnk is, kinek oly erős tagjai s bátor lelke van, beleesett e gyengeségbe – folytatá Flóra gúnyos hangjába visszaesve. – Elég vakmerő volnál ezt tagadni s a büszkét és megsértettet játszani? Nos tehát, jól van. Én neked azon feltétel alatt, ha visszavonod azt, amit Bruckról az imént oly lelkesülten mondtál...

– Én semmit sem vonok vissza – szakítá félbe Katica.

– Látod, te bűnös teremtés, hogy testestől-Ielkestől átadtad magad ezen viszonynak? Nézz a szemembe! Képes vagy-e elárult testvéred szemébe is nemet mondani?

Katica fölemelté lehajtott fejét s vállán át nézett nővére. Fejsebéhez nyúlt, mely fájni kezdett az izgatottság miatt, de ez gépiesen történt, s ha életébe került volna is, nem figyelt volna e percben rá, midőn minden gondolata és érzelme egy pontban összpontosult.

– Neked nincs jogodban tőlem ily gyónást követelni – szólt szilárdan, de oly hangon, mely szívdobogást árult el. – Én nem vagyok köteles neked válaszolni. De te engem bűnösnek nevezted s árujáról beszéltél. Ezek ugyanazon szavak, melyekkel én is vádoltam és büntettem magamat, míg tisztába nem jöttem érzelmekkel, melyet te bűnösnek nevezel...

– Ah, ez vallomás a legtisztább alakban!

Gyöngéd mosoly vonult Katica halványpiros ajkaira. Dicsőült fény honolt a halvány arcon, mely e percben oly fehér volt, mint sebe felett a kötelék.

– Igen, Flóra, beismerem, hogy én őt szeretem, mert nem kell érte pirulnom, beismerem elhalt atyánkért is. Én nem akarom azon látszólagos vétket szívemen hordani az ő emlékéért. Nem parancsolhatunk érzelmeinknek, s csak annyiban vagyunk felelősek, amennyiben hatalmat engedünk nekik. Én ismerem most ezen szenvedélyt, melyről azt mondják, velünk születik. Bűn az, ha az ember tisztelettel közeledik egy másik házi oltára felé? Bűn az, ha a szomszéd kertjének egy büszke fájára tekintünk? Bűn az, ha én szeretek vágyak nélkül? En nem kérek tőletek semmit, én nem leszek soha útban sem Brucknak, sem neked. Ti sohase halljatok felőlem, de még csak rám se gondoljatok. Mi hátrányos származhatnék abból házi boldogságotokra, ha én őt szeretem, míg lehelek, s hű leszek iránta, mint egy meghalt iránt...

Sértő kacaj szakította félbe Katica szavait.

– Vigyázz magadra, kicsikém, mert költői érzelmeid rohama maholnap versekké fajul...

– Nem Flóra, ezt neked engedem át, bár be kell magamnak vallanom, hogy érzelmeim fokozódtak, s nem folynak többé a neveltetésem által kijelölt csendes modorban, mióta a hajlamot szívemben viselem. – Ismét beljebb ment a szobába, azon állvány mellé, hol a menyasszonyi ruha függött. Észre sem vette, hogy

hozzáért a rosszul felakasztott ruhához, mely suhogva hullt alá a földre.

Katica ijedten hajolt le, de Flóra lábával lökte tova a ruhát.

– Hagyd azt a rongyot ott a földön – szólt élesen. – Látod, maga ez az élettelen tárgy is fellázad a bűnös ellen.

– És te, Flóra, egészen büntelennek vallod magadat? – kérde Katica hirtelen, gyors lélegzettel, hisz neki is heves vér folyt ereiben, szigorú igazságérzet honolt lelkében. – Mi volt az, amit először éreztem? Részvét, kimondhatatlan részvét azon nemes férfiú iránt, kit te nem értettél meg, kit te mindnyájunk előtt sértegettél, s akit mindenáron le akartál rázni nyakadról, s kinek jeggyűrűjét a folyóba dobtad.

– Az istenért, Katica, ne melegíts fel mindig ily régi álmoképet, melyet te egykor látni véltél – kiáltott fel Flóra, s bedugta fülét ujjjaival. Azután gyűrűsujját szorosán Katica szeméi elé tolta.

– Itt van, és én biztosítalak, hogy valódi. A vésett betűk nem hagynak semmi kívánnivalót... Különben, hogy a dolognak véget szakítsak, megmondom, hogy e gyűrű nem fog több szerepet játszani életemben. Viszonyom Bruckkal felbomlott.

Katica ijedten támolódott hátra.

– Hisz te már ezt előbb is igyekeztél felbontani – szólt zavartan.

– Igen, akkor volt még a nyomorultnak egy kis lelkiereje. De most egészen elaljasult.

– Flóra, ő téged feloldott?

– Istenem, tehát igen, ha még egyszer akarod ezen örömhírt hallani...

– Akkor nem is szeretted téged soha. Akkor neki más indoka volt, hogy nem tágított jogaitól. Hála istennek, most tehát még boldog lehet!

– Azt hiszed? De én is itt vagyok – szólt Flóra. Kezét Katicára téve ördögi tekintettel nézett a szemébe.

– Sohasem felejttem el neki azon órát, melyben szabadságomat visszakoldultam tőle. Most tudja meg ő is, minő érzés az, ha a telt kelyhet ajkainkhoz emeljük s kiütik kezünkéből. Én nem fogom neki visszaadni a gyűrűt, ha fogaimmal kell is majd megvédenem.

– A hamisat...

– Be tudod ezt bizonyítani, kicsikém? Hol vannak tanúid? Ellenem veszve van a vádad, ha tanút nem tudsz előállítani. Nemhiába mondják rólam, hogy kitűnő jogász veszett el bennem... Különben nyugtasd meg magad. Oly kegyetlen nem vagyok, hogy vőlegényemet egyáltalán ne engedjem megházasodni. Házasodjék meg, ha akar – holnap, ha kedve van. Természetesen illő házasságnak nem mondok ellent... Lesni fogom őt, kipuhatom érzelmeit, s jaj neki, ha oly úton találom, mely nekem nem tetszik!

Flóra egy közel heverő narancságot vett föl s ujjaival himbálni kezdte. Olyan volt, mint egy kígyó, mely ügyes mozdulatokkal veszi körül áldozatát.

– Nos, Katica, te szereted őt – szólt Flóra lassú, nyomatékos hangon. – Lásd, kezeim közt van boldogsága, ha akarom, megsemmisítem vagy feltámasztom tetszés szerint. Ezen hatalmam megfizethetetlen, és mégis alig vagyok képes a kísértésnek ellenállni; hogy megtiltsam és lássam, mennyire tűzmentes a feldicsért érzelem. Mit mondanál, ha én e gyűrűt, és vele minden hatalmat a te kezeidbe tenném, azon feltétel alatt, hogy feltétlenül teljesítsd kívánságomat és Brucknak szabad választása lehetne?

Katica kezét keblére szorítá. Látszott, mily küzdelem volt szívében.

– Én minden feltételnek alávetem magamat, mely Bruckot tőled megszabadítja – szólt Katica határozott hangon.

– Ne oly gyorsan, kicsikém, ezen áldozatkészséggel egész életedre elrontanád szerencsédet.

A fiatal leány elhallgatott, s kezét fájó homlokára tette.

– Én tudom, mit akarok, itt nincs szükség a gondolkozásra – válaszolt Flóra szavaira.

Flóra a narancságot arca elé tartá, mintha a mesterséges-virág illatát akarná élvezni.

– És ha ő téged kérne meg például, hogy engem megalázzon? – kérde gúnyos tekintettel.

Katica lélegzete elállt.

– Azt nem fogja tenni, hisz tudtommal nem voltam neki rokonszenves.

– Az igaz. De felteszem, ha azt mondaná, hogy szeret téged, akkor mégis e gyűrű talán nagyon rossz helyen volna a te kezed közt – nem gondolod?... Meg is tartom magamnak.

– Oh, istenem, hát lehetséges az, hogy az egyik testvér a másikat így kínozza – szólt Katica fájdalmas megbotránkozással. – De ezen pillanatban, mely példátlan önzésedet, irgalom nélküli szívedet és az ármány iránti nyílt hajlamodat tárja elé, érzem magam hivatva megszabadítani Bruckot azon vámpírtól, mely szíve vérét szívná ki. Neked nem szabad többé hatalommal bírni felette... Kezden ő új életet, alakítson magának oly otthont, mely boldogítja. Ne legyen kénytelen egy szívtelen nő mellett életét eltölteni...

– Nagyon le vagyok kötelezve ezen szép kifejezésekért! Te nagyon is melegen beszélsz boldogságáról, ezért nem merek megválni gyűrűmtől.

– Add ide, nyugodtan teheted.

– És ha ő téged valóban igazán szeretne?

Katica ajkai kimondhatatlan fájdalomban vonaglottak. Kétségbeesve összeszorítá kezeit, de állhatatos maradt.

– Ha szeret is, majd akad más, ki pótolja nála helyemet. Könnyen fog nálam jobbat találni. És hogy többé ne húzzon fekete sorsot, azt fájdalmas tapasztalataiból megtanulhatta. Add ide e hamis gyűrűt, melyről tudom, hogy valóban semmi

kötelesség sem fűződhet többé hozzá. Megígérem neked, hogy oly becsben fogom tartani, mint azt, mely a folyóban fekszik, mert Bruck szabadságát biztosítja – nyújtja ki kezeit Katica.

– Amint ismerlek, elég becsületes vagy, hogy saját céljaidra nem fogod fordítani – szólt Flóra nyomatékosan, a gyűrűt ujjáról lehúzva. Katica tagjain lassú reszketés futott keresztül, midőn a gyűrűt megérinté, azután görcsösen szoritá azt össze kezében. Keserű mosoly ült ajkain, de elég büszke volt, semhogy tiszta szándékát megbánja.

– Nos? – kiáltott fel Flóra nyugtalanul.

– Te bírod szavamat, s azt én megtartom. – E szavak után Katica elhagyta a szobát.

Azon percben, midőn a szoba küszöbére lépett, Bruck jött szemben velük a lépcsőn. Élesen szemügyre vette a két nőt, akik közül az egyik diadalmas tekintettel állt a szoba közepén, hidegen fogadván Bruck üdvözlését, míg a másik összezúzva, lázasan hagyta el a szobát, s meglátván Bruckot, majd összeroskadt.

Bruck Katicához rohant, s karjaiban fogta fel a tántorgó leányt, mialatt az ajtó becsukódott mögöttük s a szobából Flóra jól ismert gúnyos kacaja hallatszott ki.

XXVIII.

Délután kitört a vihar, melyet a villa körül keringő hírek, mint sirályok, előre megjósoltak – a törvényszék küldöttei megjelentek. Az ünnepélyes lefoglalásra már reggel óta készen voltak, mégis mint delejűtés hatott át az egész házon, midőn a törvényszéki urak az előcsarnokba léptek. Nagyon korán érkeztek. A szolgák éppen az elnökné régi kopott mahagónibútorait hordták le a padlásról a folyosóra. Fenn a szobában még ott álltak Flóra telerakott kelengyeládái, várva a

késedelmes szállítókocsikra. A pincékben még ott volt a sok sör és bor, melyet nem voltak még képesek az útból eltenni.

Az elnökné büszkén és előkelően hálósobájába vonult – nem akarta látni a törvényszéki urakat. De bármily udvariasak és előzékenyek voltak is ezek, nem vehették figyelembe az elnökné idegeinek állapotát. Meg kellett kérdezniük, hogy az elnökné tulajdona-e a szobabútorzat, s midőn ez nemmel felelt, kénytelenek voltak felkérni, hogy menjen egy üres szobába, mert ezt lepecsételik. Most tehát az elnökné régi bútorait, melyeknek megpillantásánál összeborzadt, egy félreeső kis szobába vitték, s ott elhelyezték. A szobaleány oly otthonossá tette e szobácskát, amilyenné csak lehetett. Az ablakba tette a kis mahagóniasztalt s pár díszlevelű növényt tett rá az üvegházból. A hálósobából is elhozta az elnökné kedvenc tárgyait, de az öreg nő minderre nem figyelt. Az ablaknál ült s merőn a pavilon új ablakaira nézett, melyek a bokrok mögül csillogtak elő.

A régi rettegett „özvegyi lakás” valóságos tündérpalota gyanánt tűnt most föl előtte. Gazdag függönyök voltak az ablakok előtt. Minden ragyogott és tündökölt, a tükörsima talaj, a díszes bútorok, a mennyezeti festések, a csillárok a termekben. Maga a konyha is díszesen volt kiállítva, s az utolsó kanálig berendezve. Ezen bijounak a haláláig kellett volna tulajdonának maradnia, és ő azt megvetette azon hiedelemben, hogy ki lesz zárva a kereskedelmi tanácsos házából, s el lesz hagyatva ott a magányban. És most, most!

Ezalatt Flóra holmijáért küzdött, de hiába volt minden kimerítő érvelés. A cselédekre is hivatkozott, de az is hiába volt. Mangold kisasszony lépjen fel később igénykeresettel, de egyelőre ők kénytelenek mindent lepecsételni – hangzott az udvarias, de határozott válasz.

Így haladtak lépcsőre fel, lépcsőről le óraszám. Minden élő virágot a villából az üvegházba vittek. Egyik zár után a másikat, egyik ablaktábla után a másikat zárták le. Borzasztó volt látni,

hogy a törvényszéki urak nyomában minden elcsendesedett és elsötétült. Közben a cselédség jajgatott és káromkodott hátralévő bére miatt, és ki-ki batyuját kötözgette össze, hogy elhagyja a házat, melynek kényelme szétfoslott, s melynek húsfazekai kiapadtak. Csak a kertész maradt meg, kit az inasszobába szállásoltak el.

És ezen zűrzavar közt a félemeleten a beteg leánya lelke lassan kibontá szárnyait, hogy oly sok fájdalom után a törékeny testet örökre elhagyja.

Henriette szobáit érintetlenül hagyták, mert ami a haldoklót körülvette, az az ő tulajdona volt. Igyekeztek is a félemeleten elkerülni minden zajt, még a lépéseket is meglassították, s így nem ijeszté fel semmi a búcsúzó szellemet, hogy még egyszer a világ nyomorába visszatekintsen. Csak maga elé nézett, az ablakon át a rózsaszín égbe. Csak a fecskéket látta röpködni a piros estalkonyi ég úszó felhői alatt, gyorsan űzve költözési vágyuktól. Még tegnap is finom füstfelleg lebegett a rom körül, s ez juttatá eszébe a „vigyázatlant”, kire végre is, gyöngéi dacára, testvéri szeretettel gondolt. S a mostani ünnepélyes esti órákban, a nap és egy rövid leányélet elmúltában semmi sem maradt többé e borzalmakból.

Az orvos Henriette ágyánál ült. Látta, hogy a halál ezen szellemdús arcot roppant gyorsasággal, vonásról vonásra, mint merevíti meg. A beteg ujjhegyein lökésekben tűnt fel az elrepülő élet, mintha távolról jönne vissza egy-egy hullám s nedvesítené meg az elhagyott partokat.

– Flóra! – susogá Henriette sokatmondó tekintettel nézve Bruckra.

– Elhívjam? – kérdé az orvos.

Henriette lassan mozgató fejét.

– Nem fogsz reám neheztelni, ha veled és Katicával egyedül akarok maradni. – Nem fejezte be szavait, de ujjjaival a veres vadszőlőleveleket simogatta ágytakaróján. – Meg akarom őt

kímélni, s ő meg fogja ezt nekem köszönni. – Még egyszer egy gúnyos mosoly árnyéka vonult ajkaira. – Ő ki nem állhatja az érzelmes jeleneteket... Vidd el majd neki üdvözlétemet, Leó.

Az orvos hallgatott s lehajtó fejét. A haldokló szíve hangosan dobogott, azon viszonyra gondolván, mely nem létezett többé. Vajon tudja-e a valóságot? Henriette aggódó tekintetet vetett az orvosra, ki komoly és nyugodt maradt, s ki nem akarta többé felizgatni a haldoklót a valóság elmondásával, előkészíteni pedig reá nem volt többé idő.

Henriette az égre tekintett.

– Mily tiszta, szép és rózsaszínű! Belemerülni a felszabadult léleknek égi érzemény – susogá bensőséggel. – Lehet-e majd onnan visszatekinteni? Én csak egyet óhajtanék látni – fáradtan fordító meg fejét a párnán és először nézett fel Bruckra a szerelem el nem rejthető boldog tekintetével –, hogy boldog leszel-e, Leó. Azután szívesen elszállok közületek. Nekem ki kell mondanom ezt és nekem, tudnom kell, hogy üdvözljek, mert teljes lelkemből szerettelek, szívem minden dobbanásával.

Az orvos homlokát mintha szent ihlet szállta volna meg.

– Nálam minden boldogságra fordult – szólt Bruck meghatottan – és remélem, hogy nem kell egyedül és elkeseredve haladni életpályámon. Tudom, hogy az utolsó percben is teljesedni fog álmod a valódi boldogságról. Megnyugtat ez téged, testvérem? – Ezzel az orvos ajkaihoz emelte a vékony, meghidegült kezét, melyet eddig kezei közt tartott. – Köszönöm – egészíté ki szavait bensőséggel.

Pír futotta be a haldokló arcát. Rózsaszínű, amilyen künn volt az esti ég. A boldogság tekintetével nézett testvére, ki jobb kezét Bruck karszékére téve erőszakkal fojtá vissza fájdalmát és ijedségét. Ezen tekintetnél Henriette szívét fájdalom és részvét fogta ej.

– Nézz az én Katicámra, Bruck! – szólt kérve, de elhaló hangon s akadozó lélegzettel. – Engedd megvallanom, ami

mindig úgy fájt nekem, s mindig bántott! Te mindig oly hideg voltál Katica iránt, és egyszer kemény is, a kegyetlenségig, s neki mégsincs párja a világon! Leó, én sohasem bírtam megérteni ezen előítéletedet... Légy jó hozzá, állj oldala mellett!

– Utolsó leheletemig! Életem utolsó percéig! – vágott szavába az orvos, alig bírván fékezni érzelmeit.

– Lásd, most minden jól van! Én tudom, te gondos őre leszel, s akkor az én derék, bátor Katicám úgy fog közted és minden baj közt állni...

– Mint hú testvér, mi ez órától fogva lenni akarok – egészíti ki Katica fuldokolva.

Túl világi mosoly ült e szavakra Henriette ajkán, s becsukta szemeit. Nem vette észre, hogy az erős, nagyleány tagjain át borzalom futott végig és láz gyötörte. Nem látta, hogy Bruck nyújtott jobbját eltávolítá magától, mintha nem volna szabad e kezét érintenie. A mosoly eltűnt Henriette ajkairól. Hörgő szavakkal mondá:

– Üdvözljétek a nagymamát! És most nyugodni szeretnék. Szerezz nekem mindenáron nyugalmat, Leó! – susogá fájdalmasan.

– Tíz perc múlva aludni fogsz, Henriette – szólt az orvos mély, megnyugtató hangon. Henriette a takaróra helyezte kezét, az orvos pedig egyik kezét a párna alá tette s magához emelte. Úgy feküdt ott az orvos keblén, mint egy gyermek! – Boldog halál!

Tíz perc múlva aludt. A szobába tekintő szőlőlevelek csendesen integettek az ereszről, mintha szellemek érintették volna meg őket, s a rózsaszín fény, melyben Henriette menekülni akart, egyszerre bíborpírban lángolt fel, mintha szították volna. Egy kis madár, mint minden este, az ablakpárkányra ült. Halkan csicsergett a halvány viaszarcra tekintve, utolszor. Mert most már ezen ablaktáblát is becsukták, és zárva is maradt addig, míg

idegen kezek jöttek, kik a kereskedelmi tanácsos házát birtokukba vették.

Ekkor bejött az elnökné. Meggörnyedve, mintha most egyszerre kétszeres erővel rohanta volna meg az öregség. A fehér csipkefelhő újra környezé fejét és nyakát. Eldobta a fekete fejkötőt. Egy gazemberért nem visel gyászt, mondá. Az ágyhoz lépett s ajkai körül kis ideig vonaglás tűnt fel, midőn a halottat meglátta.

– Ő a jobb részt választotta. Most nem kell neki száműzetésbe mennie. A nyomor keserű harcától a sors megkímélte.

Flóra szó nélkül jött és távozott a halottasszobából. A halottasszoba két gondos óre nem létezett reá nézve. Megcsókolta az elköltözött hideg homlokát, azután fejét hátravetve hagyta el a szobát. A küszöbön azonban megállt, de nem fordítá vissza a fejét, midőn Bruck az elköltözött végüdvözetét átadta neki. Fejével intett, hogy az üdvözetét tudomásul vette, s azután suhogó uszályal ment le a lépcsőn, s kalapot és köpönyeget véve a legközelebbi szállodába ment, melyben magának és az elnöknének szobát bérelt. Éjszakára a bűnös házában a Mangold család egyetlen tagja sem maradhatott, még a halott sem.

És midőn az est beálltával a halottat is elvitték azon nagy csarnokba, hol utolsó díszben, virágok közt várja végső lakása ajtajának megnyíltát, ekkor a félemeleten is becsukták az utolsó ajtókat, s az orvos és Katica a lépcsőn jöttek le. Mint visszhangzottak Katica lépte az elhagyott csendes folyosókon! Mily kísértetiesen tűnt fel a falakon a kertész lámpájának fénye, ki őket kikísérte.

A puha éji lég jótékonyan hatott Katica kisírt szemeire, midőn a szabadban voltak. A csendes park felett csillagos ég terült el, az egyes facsoportokat jól ki lehetett venni, s a kék tótükör halvány ezüsthéberben csillogott. A kavicsok ropogtak lépteik alatt. Távolból a gáton leomló víz moraja hallatszott, különben minden csendes volt, levél sem mozdult. Katica térdei majd össze-

roskadtak, midőn az orvos mély hangon kezdett hozzá beszélni. Éppen a hárssor boltozata előtt voltak, midőn az orvos megállt.

– Pár nap múlva elhagyom a fővárost, s mint én kegyedet ismerem, sem a nénémhez nem fog jönni, sem azt nem fogja megengedni, hogy a malomban meglátogassam – szólt az orvos elszorult hangon. – Tehát most búcsúznunk kell.

– Örökre! – vágott közbe Katica tompán, de szilárdan.

– Nem, Katica! – szólt az orvos határozottan. – Örökre elválnánk, ha komolyan venném, amit kegyed pár óra előtt mondott, mert én nem óhajtok testvére lenni... Azt hiszi, hogy egy férfi örökre megelégszik jóakarató testvéri levelekkel, mikor élő szavakra szomjazik a kedves ajkáról? ... De nem, erről ma nem akartam beszélni. Az önszeretet ragadott el, hogy e percben ostromoltam, midőn szívének oly nagy fájdalma van. De még egyet tisztába kell hoznunk. Kegyednek ma párbeszéde volt Flórával azon szobában, melyet találkozásunkkor oly izgatottan elhagyott. Kegyeddal bizonyosan közölték, hogy mi történt, s most kétes színben állhatok kegyed előtt. Hallottam, hogy Henriette kedvéért csupán testvérem akart lenni, s úgy érzem, gonosz sugallnak befolyása alatt áll, de hála istennek, tán nem örökre! Én tudom. Tiszta, okos tekintete homályosuljon el bár percekre, de nem fog előttem makacsan becsukódni. Katica, én azon borzasztó délután, midőn a robbanás történt, kertemben voltam. Én a patakparti bokrok közt álltam, s onnan láttam, hogy egy leányka hogyan öleli meg a nyárfát s hajtja rá homlokát zokogva.

Katica oly mozdulatot tett, mintha a fasorba akarna rohanni, de Bruck hirtelen megkapta kezét s gyöngéden megszorítva visszatartá.

– Én a valóságban is magam előtt láttam azon leányt, kit éppen gondolatban öleltem meg. Éppen azon harc utolsó küzdelmeiben voltam, mely hónapok óta dúlt szívemben, és győztes maradtam. Vagyis leráztam magamról az álnézeteket, s

azt mondtam magamnak, hogy hamis esküt teszek, ha legyőzhetetlen szenvedéllyel szívemben gyűlölt házasságot kötök. Ekkor láttam a visszatértet ott állni, és én ujjongtam örömben, mert a kegyed kisírt szemei nem a néni ablakait keresték. – Elhallgatott s a leány kezeit ajkaihoz voná. Katica a legközelebbi hárshoz támaszkodott. Alig bírták lábai, képtelen volt egy szót is szólani. – Én nem teszek szemrehányásokat annak, ki arám volt. Elismerem a felelősség terhét ezen szakadásért, én, ki a világ kedvéért elég gyöngye voltam azon pillanatban vissza nem lépni, midőn halálos ijedelem közt vettem észre, hogy egy bájos lányt választottam, kinek képzelt értéke a vizsgálandó szemek előtt parányokká semmisült, s ez mindjárt vőlegénységem első heteiben történt.

Nem parányok voltak azok, melyeket a szép lány tartalmazott, egy gonoszszággal telt nő volt az. Flóra ismerte Bruck Katica iránti szerelmét, Bruck vallomásából ismerte – minő alávaló ármány! A becsapott Katicának zsebében volt a gyűrű. Mindenáron birtokába kerítette. Ő maga cáfolta meg a fortélyos testvér minden ellenvetését, s szavát adta, hogy nem megy Bruckhoz akkor sem, ha megkérné a kezét. A fiatal leány kétségbeesve tekintett föl a csillagos égre! Tudta, hogy Flóra nem fogja visszaadni szavát, ha térdre borulna is előtte. Tudta, hogy őt és Bruckot mindenkinek ócsárolni fogja, mert senki sem ismerte a körülményeket. Flórának ékesszólását sem kellett elővennie, hogy meggyőzze a világot, hogy Flóra, a megcsalt, kitől a fiatalabb testvér elcsábította vőlegényét, és hogy Flóra ezt fogja állítani, az oly bizonyos, mint felette a csillagos ég. Mint ragyogtak a fényes égitestek!

Melyik csillagba repült szeretett testvérének szelleme? Lenéz-e rá? Látja-e, mint lett rommá a szeretett férfi boldogsága?

– Kegyed oly csendes, Katica. Hallgatása által magas röptű lelke engem azon korlátok közé szorít, melyek ma hallgatást parancsoltak nekem – szólt az orvos. – Most tehát nem is akarok

többet tolnakodni. Nem kétlem, hogy kérelmeim és vágyaim nagy harcot támasztanak lelkében, különben nem volna kegyed az a szenvedő, igazságos és becsületes Katica. De célokat mégis el fogom érni, anélkül, hogy rábeszéléshez legyek kénytelen folyamodni – azt én szintén tudom. Én időt engedek kegyednek ezen dolog megfontolására, s nagy fájdalma enyhülésére. Én most boldogság nélkül távozom, de visszatérek. És most gyerünk a malomba! Adja ide nekem kezét bátran! Egy testvér nem léphetne önzetlenebbül kegyed mellett, mint most én. Kegyed éppily nyugodtan csatlakozhatnék nénémhez és hozzám, ha L.-be utazunk.

– Én nem térek vissza Szászországba – szólta Katica. Karját az orvosba fűzve haladtak a fasorban. Halálos merevség ülte meg tagjait és szívét, és ez hangjára is kiterjedt, alig bírván utat tömi magának melléből. – Utolsó drezdai mulatásom alatt is már éreztem, hogy izgatott lelkemet a zene és tudományok s a háztartási apróságok nem foglalják el eléggé. Nekem munkakör kell, mely napról napra igénybe vesz. Még pár nap előtt vonakodtam kimondani ezen elhatározásomat, mert tudtam, hogy első szavam mindjárt harcot idézett volna elő köztem és gyámom közt, hisz az „aranyhalacska” gazdag volt. Ennek most mind vége van. A rettegett pénzes szekrény nincs többé, vagyis inkább papírtartalma értéktelen lett, mielőtt még légből repült volna, erről akkor győződtem meg, midőn Nanni ma délután megsúgta, hogy odalenn mindent lepecsételtek. Százezreim elvesztek, nemde?

– Nem hiszem, hogy valami megmenthető lenne.

– De a malom még enyém. És ott akarok maradni. Talán rosszallni fogja, ha ki jelentem, hogy a mai naptól fogva magam akarom tulajdonomat kezelni, mert az is egy neme a női emancipációnak, ha a leány kereskedelmi céget nyit.

– Ily rosszul nem ítélek, sőt inkább szószólója vagyok a nők ily önállóságának. Azt is hiszem, hogy kegyed rendben fogja

tartani dolgait, de nem ez a kegyed hivatása. Kegyed hivatása egy családot boldoggá tenni, s nem az, hogy napról napra számokon törje a fejét. Inkább ne is kezdjen hozzá. Mert egy nap el fogják kegyedet venni, s akkor zavar áll be a könyvelésben.

Ha csak egyetlen fénysugár behat a fasorba, akkor az orvos nem eresztette volna el többé Katicát magától, kinek arca oly kétségbeesett volt, mint talán soha, s ekkor talán folytatta volna ezen ellenállás okának kutatását. De így a homály elfedte azon iszonyú lelki harcot, melyet a leány mellette vívott, anélkül, hogy egy szót szolt volna vagy egy sóhaj lebbent volna el ajkairól. Az orvos Katica lehangoltságát a Henriette halála által okozott fájdalomnak tulajdonította.

Itt-ott egy eltaposott kavics s a távoli patak zúgása zavarta meg a csendet, mely az orvos legutóbbi szavait követte. Elhagyták a hársfasort. Ismét felettük ragyogott a csillagos ég, s az éj kékes kódében amott a fahíd melletti két nyárfa körvonalai látszottak.

Ezeket meglátva az orvos akaratlanul szívéhez szorítá Katica karját.

– Ott, Katica! – súgá bensőséggel –, ott kereste kegyed az első ibolyákat. Én megígértem kegyednek, hogy ezt szabad mindig tennie, és szavamat be akarom váltani. Én ismét itt fogom tölteni húsvéti szünidőmet.

Katica jobb kezét. szívére szorítá. Azt hitte, megszakad, s mégis pár perc múlva csaknem nyugodtan kérdező:

– Az esperes néni el fogja önt kísérni L.-be?

– El, háztartásomat akarja vezetni, míg magam leszek. Ő nekem nagy áldozatot hoz, s azt hiszem, hogy boldog lesz, ha a nagyváros porát lerázhatja saruiról és visszatérhet zöld magányába. Tudom, hogy azon becsületes nemes szív, melynek bírhatásáért esdem, nem fog soká várani magára – folytató az orvos lágy, kérő hangon.

A malom lámpája merült fel előttük. Onnan temették ma el Ferencet. A szerencsétlen özvegyet és három árvát hagyott hátra.

A malom nem volt az övék, s mit apjuk keresett, abból nem élhettek volna meg. Zsuzsa ma egy percre a villában volt, hogy úrnője után tudakozódjék. Ő ecsetelte a hátrahagyottak állapotát oly szívrehatóan, s azt is, hogy az üzletben nagy zavar van.

A boltíves földszinti családi szoba ablaka most sötét volt. Feketén és szabálytalanul emelkedett fel előtte a malom, s az azt környező épületcsoport oly egyedül, oly elhagyatva állt itt, hogy az ebek csaholása, mely lépteikre támadt, mintha pusztában hangzott volna el. A kerekek álltak, s a malomban ünnepies csend honolt, mintha a jókedvű molnárral a malomból minden élet kihalt volna.

Az orvos közelebb húzta a leányt magához, mielőtt a faajtót kinyitotta.

– Én úgy érzem magam, mintha kegyedet a száműzetésbe kísértem volna – szolt nyomott hangon. – Tegye meg a kedvemért, hogy ne maradjon éppen ma egyedül itt a sötét, elhagyott malomban. Jöjjön velem! A néni boldog lenne, ha kegyedet elfogadhatná és anyailag ápolhatná.

– Nem, nem! – szolt Katica hévvel. – Ne higgye, hogy mihaszna jajgatásnak adom át magam, ha egyedül vagyok. Időm sincs rá, kedvem sincs. Nekem oda kell most mennem – s a boltíves ablakra mutatott, mely mögött mécszet gyújtottak –, hogy őket megvigasztaljam. A négy elhagyottnak most erőmre és támogatásomra van szüksége.

– Kedves, kedves Katica! – szolt az orvos mindkét kezét a szívére szorítva. – Tehát menjen isten nevében! Bűnnek tartanám lebeszélni kegyedet ezen nemes szándékáról! Hanem vigyázzon egészségére, mely most javulásnak indult. Még pár napig homlokán kell maradnia a sebkötőnek, azután le vele! És aztán húsvétkor, ha az utolsó téli köd elszáll, ha a hó és jég elolvad, akkor az emberi szívek is megnyílnak, húsvétkor ismét eljövök. Addig gondoljon reám, ki a távolban epedve várok a

kegyed elhatározására, s ne engedjen helyet köztünk rágalomnak és bizalmatlanságnak.

– Soha! – Ez az egy szó, mint egy sikoltás tört elő kebeléből. Katica elhúzta kezeit, melyeket az orvos hevesen megcsókolt, azután becsapódott utána a palánkajtó. Katica egy lépést sem tett előre. A palánkhöz dőlve, arcát kezébe rejtve, lélegzet nélkül figyelt az orvos elhaló lépteire. Mi volt Henriette halála vadul dobogó szívének ezen fájdalomához képest, melyet túl kellene élnie! Addig hallgatózott, míg az éjféل elérkezett. Azután a malomba ment, hogy az elhagyottak iránti kötelességét teljesítse.

Három nappal később, közvetlen Henriette temetése után Bruck és nénje elhagyták a fővárost. Az orvost többé nem látta, de a néni órákat töltött nála. Ugyanaznap Flóra is elutazott az elnöknével. Az éltés úrnő egy erősítő fürdőbe. Flóra pedig Zürichbe ment, hol – mint a fővárosban beszéltek – egy ideig az orvosi tudományokat hallgatta.

XXIX.

Több mint egy év múlt el azon márciusi nap óta, midőn Mangold Katica, a kaslélybeli molnár egyetlen gazdag örököse és unokája, a városból jövő úton azon célból érkezett meg, hogy magát gyámjának, mint „aranyhalacska” bemutatása..

Ki most a díszes nyári lakokkal környezett útról lenézne, az jobbra egy csinos kis házsört láthatna. E házak a fonoda munkásainak tulajdona, s a hajdani malomkertben álltak, azon, telken, melyet Katica gyámjától kidurcáskodott. A főváros lakói oly örömet sétáltak erre. Hajdan itt a malomkertet elválasztó fal állt. mely oly magas volt, hogy a sár ritkán száradt ki mellette. Most az út törpeakáccokkal van beültetve, s kellemes sétányul szolgál. A házikók oly csinosak és tiszták olajfestékű tálaikkal,

mintha Hollandiából kerültek volna ide. Kiugró verandáik, a ház előtti kis kertek és a sok szép növény barátságos színezetei adnak nekik.

A kastélybeli malom mogorván állt mögöttük, az aggkor tisztességével, de mégis bosszankodni látszok, hogy zöld kerti palástjának ily divatos szegélyt adtak, mert ablakaival elfordult tőlük. A malmon magán nem történt semmi változás, csak a régi napóra volt felfrissítve s a palánkajtó bezárva. A kastélybeli malom többé semmi összeköttetésben nem állt a Baumgarten-uradalommal, melytől hajdan nevét is nyerte. De a zúgó zaj, a régi épület kopogó szíve most erősebben hangzott, mint valaha.

A gazdátlan üzlet erős, biztos kezekben volt, s ügyesen volt vezetve. Katica szerencsés volt munkájában. A malom számára ügyes segédet talált, s a könyvvezetésben a teljesen koldusbotra jutott Lenz kereskedő volt útmutatója.

Mint tanonc lépett be a malomban felállított irodába, de éles esze s gyors felfogása által csakhamar ő lett tanítóinak útmutatója. Ő valóban napról napra úgy dolgozott, mint egy férfi. Az üzlet gyorsan növekedett, s csakhamar oly eredményeket is felmutatott, minővel a kastélybeli molnár sem dicsekedhetett. És ami őt fáradalmi közt felfrissítette, az az őt környező sok boldog és meglegedett arc volt. Mindenki a maga helyén volt. Ferenc özvegyét gyermekestül magánál tartotta, s egy melléképületet rendezett be számukra, hogy az nekik életfogytiglan menedéket adjon.

A malommal összekötött kis gazdaságot és háztartást Ferenc özvegye az öreg Zsuzsával vezette, s a gyermekek oly nevelésben részesültek, minőben atyjuk életében bizonyosan nem, ki inkább az anyagiakra fektette a súlyt.

A kastélybeli molnár roppant hagyatékából Katicának tehát nem maradt egyéb, mint a malom s pár ezer tallér, melyeket a telekkel együtt gyámjától kicsikart, s most a munkásoknak kölcsönzött oda házépítésre. A százezrek a lángok martalékai

lettek, s azon kevés ezüst és arany, mit később elolvadva a romokban letek, inkább ezüstedények és evőeszközök, mint pénzből származott olvasztványok voltak,

A robbanás után bekövetkezett kereskedelmi bukásban, a sok fekvőség és értékes ingatlanok mellett is, nagyon sok kereskedő elvesztette pénzét. A csőd a legrosszabbak közül való volt, melyeket a nagy krach maga után vont. A villa és park ismét ősnemes család kezébe került, s az új tulajdonos azonnal széthordatta a torony romjait, visszavezettette a vizet a medrébe, s az árkot betemetettette. Még a malmot is széthordatta, s a földdel egyenlővé tétette, hogy nyoma se legyen azon helynek, hol egy sehonnai úgy uraskodott, s oly gyalázatosan végezte be életét. A patakról eltűnt a régi fahíd is, s ki most az orvos házába akart menni, annak a fonoda felől kellett a kőhídra jutnia.

Az orvos háza, melyet még késő ősszel kijavítottak, lakatlanul állt. A néni öreg barátnője télen át az orvos városi lakásában lakott, s csak a szebb időszak beálltával akart ismét kiköltözködni... Katica csaknem mindennap elment oda. Őszi köd, hó, szél, hideg dacára Katica este hat órakor tollát letéve kalapot és köpenyt vett s a szabadba sietett.

Ekkor egy félórára lerázta magáról a számokat és az üzlet gondjait, melyekbe szívét temette. Ilyenkor már nem volt szigorú úrnő, ki semmi rendetlenséget el nem tűr. Amint maga is igyekezett mindenben pontosan megfelelni állásának, éppúgy alattvalóitól is megkövetelte azt, s jól alkalmazott dicséret vagy intések által ezt többnyire el is érte anélkül, hogy haragos szó jött volna ki ajkain, vagy valaha haragos lett volna. Ezen esti órákban csakis fiatal leány volt, ki átengedte magát vágyainak, melyek – dacára önmaga iránti szigorának – néha mégis erőt vettek rajta.

Ekkor többnyire kiment a szántóföldek közé azon útra, merre egykor az erdei támadás után Henriettét vitte karjain. Útközben megsimogatta a gyepek közepén álló szoboralapot, mely mellett egyszer Bruckkal állt, s azután fölkereste azon helyet, hol a kerti

asztal állt. Ott szenvedett érte Bruck fájdalmakat, most már ezt is tudta. Körüljárta az elhagyott házat, melynek ablaktáblái mind be voltak zárva. Fölment a nedves kőlépcsőn, s fülét az ajtóhoz tartotta, ha netán valamit hallhatna.

A szél megingatta a letarolt szőlőindákat az ereszen, s néha egy-egy elkésett veréb szállt fel onnan. Ez volt minden élet ezen elhagyott házban, de a leányka ezt is figyelemmel kísérte. Mégsem volt itt síri csend, s megnyitni e ház ajtaját kedves kezeknek állt még jogában. Egy nap pedig még tán lépéseket is fog hallani e házban s kedves arcokat látni, bár Katica gyakran mondogatta magában, hogy elutazik, s addig vissza sem tér, míg Bruck oly nőt nem hoz magával, kinek a gyűrűt átadhatja.

Ő bizonyosan nagyon el lehet foglalva L.-ben. Hírneve napról napra növekedett. Mindig nagy közönség gyűlt össze felolvasásába, s több sikeres gyógyítás folytán neve világhírű lett. A néni Katicához írt levelei örömtől sugároztak. Örömök forrásai voltak e sorok Katica szívének, de egyszersmind lélekharcot is támasztottak benne, s ezért Katica ritkán és takarékosan válaszolt. Az orvos a néni minden levelében szívélyesen üdvözölte Katicát, mit ő pontosan viszonzott.

Így folyt ifjú magányos élete napról napra. Nem is képzelte, hogy a városban sokat foglalkoznak vele, mióta oly erélyesen keresztülvitte nagykorúsítását, s cégét oly virágzóvá emelte... Szerzett jó hírneve oly vendégeket hozott gyakran a malomba, minőket legkevésbé várt. Urach elnöknének többé nem volt rangján aluli sétái alkalmával a hozzá hű maradt szobaleánnyal a kastélybeli malomba betérni, „hogymint elhalt kedves veje iránti tartozását hozza magával”, s legifjabb leányát meglátogassa.

Az öreg úrnő pár hétre elutazása után ismét visszatért, mert kint „nem bírta kiállni”. Egy szűk mellékutcában, jó magasan fekvő két szobában élt vagyonaéhoz képest nyomorult életet, visszavonulva, elfelejtve a világtól. Bár orvosi tanácsos birtokot vett magának s neheztelve hagyta el a fővárost, az elnöknére

nézve pedig egészen elveszett, s régi ismerősei közül csak pár egykori barátnője látogatta meg és Giese kapitány, kik néha egy kis játékra összegyűltek nála.

Egyszerre oly jól érezte magát a nagy, tágas malomszobában, melyben oly könnyen lélegzik az ember. A séta után a molnár régi divatú kanapéján fenségesen ízlett neki a pompás kávé, melyet Katica azonnal készített, s nem vonakodott elfogadni, ha Zsuzsa úrnője parancsára vajjal, tojással és sódarral terhelt kosarat akasztott a szobaleány karjára.

Flóráról nem szeretett beszélni. Ő semmit nem vesztett el vagyonából, s nagyanyja lakását fizette. Mégis nagyon sokat költött, s jövedelmét mindig annyira felemésztették kiadásai, mint neki levélben írta, hogy alig bírt belőle kijönni. Zürichet rövid idő alatt elhagyta. Az „undorító” orvosi tudományok annyira felizgatták idegeit, hogy „majd megőrült”. Ő egyike volt azon szellemi kacéroknek, kik mindig szerepelni akarnak, s feltűnők óhajtanak lenni, alap és tudomány nélkül.

A húsvét végre elérkezett. Az orvos kertjében már hetek óta szorgalmasan dolgoztak. Egy kertészt küldött L.-ből, ki a régi kert elhagyott útjait kitisztítva, az eredeti terv szerint állította helyre. Sok kéz volt elfoglalva az ültetésekkel i és több szobor is érkezett L.-ből, melyek még csomagolva a ház előtt álltak s felállítandók voltak. Az ablaktáblák hetek óta nyitva álltak. A szobákat kárpitozták, díszítették, s tetejére zászlótartót tűztek. Azután a néni öreg barátnője költözött be, egy csapat napszámosnót hozva magával, kik a házat pincétől a tetőig rendbe hozták.

Katica nem szakasztá félbe sétáit. Ma is, a húsvéti ünnepek előestéjén, a déli órákban ott volt. A kertben még mindig plántáltak és vetettek, a régi elvadult puszpángbokrok előbbi alakjukat nyerték vissza s árnyukból a fehér kőszobrok tűntek elő. Az utak homokkal voltak fedve. A régi léckerítést öntöttvas váltotta fel. A néni lugasa fehérre volt festve, mellette pompás

tyúkketrec állt. A gyep közepén levő szobortalapzaton egy lábhegyen táncoló figura állt.

– E szobor nagyon szép – szolt az idegen kertész vállvonva. – Csakhogy díszesebb talapzaton kellene állnia. A gyep elvadult és semmit sem ér, de a tanár úr erősen megtiltotta, hogy felássam.

Katica lehajolt, arca mélyen elpirult, s az első ibolyát tépte le, melyek a szobor lábánál pompásan kezdtek virágozni.

– Igen, ezen gyep tele van dudvával – szolt a kertész közönyösen továbbmenve.

A ház – most már valódi kis kastély – ma valóban oly díszben és fényben állt előtte, mintha „mennyasszony költőznék bele”, jegyzé meg az öreg barátnő célzás nélkül Katicának. Hófehér cica lépdelt elő az előszoba mozaikpadlóján. Az esperesné szobájából, mely telve volt a városból hozott dísznövényekkel, a kanárik hangos éneke hallatszott ki. Aranyhalacsák úsztak az üvegmedencében, a megszokott élet már beköltözött, és az esperesnet is várták a délutáni gyorsvonattal.

Vendéget is hoz magával, tudták meg az öreg barátnőtől, ki sokatmondólag hunyorított szemével. Hogy kit, azt nem tudja, neki csak azon utasítás adatott, hogy a vendégszobát szép új bútorokkal lássa el. Ezzel kitérte az üvegszárnyas ajtókat.

Katica zokogásban tört ki, akaratlanul Henriettére kellett gondolnia, ki itt az ő közelében oly boldog perceket töltött. De ezen fájdalmához még egy soha nem ismert érzés, a féltékenység is járult. Ki lehet az, ki annyira megnyerte a néni tetszését, hogy ily ünnepélyesen akarja fogadni?

A régi függönyök és virágtartók e szobában megmaradtak, de a régi szedett-vedett bútorok helyét újak foglalták el. Voss acélmetszetei helyett pár pompás tájkép függött a világosra kárpitozott falon. A jól ismert hely lakályos nappali szobává, s a mellette levő benyíló pedig kényelmes hálószobává lett átalakítva.

Katica mindezt könnyes szemmel még egyszer végignézte, azután hazament. Leült íróasztalához, s üzleti leveleket írt. Lenz kereskedő ezen este fog visszatérni üzleti útjáról.

Addig még több dolgot kellett a fiatal úrnőnek elintéznie, s azután Lenz által felváltva, két hétre Drezdába akart utazni nevelőszüleihez.

Ah, mily iszonyú szórakozott volt ma! Ütőerei hevesen lüktettek, s zavartak voltak gondolatai! Ráadásul az elnökné szobaleánya is megjelent. Egy nagy üres piaci kosár volt karján, „mert éppen az ünnepekre szükséges csekély élelmiszereket akarta a városban megvásárolni”. „Hisz csak kis kerülő a malom felé”, szólta a nagyságos asszony, s átnyújtott neki egy éppen most érkezett levelet Flóra kisasszonytól, ki küldi a „kedves Katica kisasszonynak” átolvasás végett.

Katica rögtön meghagyta Zsuzsának, hogy a kosarat pompásan sikerült kaláccsal rakja meg, és minden jóval, melyet éléskamrája tartalmaz. A szakácsnő már régen visszatért a városba, midőn a levél még mindig érintetlenül hevert az asztalon.

Az elnökné már párszor közvetítette Katicának Flóra leveleit, s a leánynak minden ujjait perzselték a levelek, de azért mégis elolvasta, nehogy ellenséges indulatot áruljon el. Most is úgy érezte, mintha az illatos borítékból láng csapna fel, hogy őt megégesse. Rosszkedvűen lökte el könyökével a kis papímégy szöveget, s az a nagy főkönyv alá menekült. Katica meg nem foghatta, hogy miért kell ismét felbosszantania magát Flóra elbizakodással és sértésekkel telt levelével.

Újra felemelte a tollat, de csak pár percre. Izgatottan nyúlt a fiatal leány a magával hozott ibolyák után, melyek előtte egy pohárban álltak, s beszívta hús, édes illatukat. Zongorájához lépett, s belső izgalmainak- lecsillapítására egy egyszerű szép dalt játszott. Kinyitotta az egyik ablakot, s megsimogatta az ott turbékoló galambokat, arra gondolván, hogy ezen egész

levélátküldés nem volt egyéb támadásnál éléskamrájára. De mégis gonosz varázslatot kellett a levélnek tartalmaznia. A vér mind hevesebben toltult Katica feje felé, egész valója lázban égett, míg végre a főkönyvet eltolva gyorsan megragadta a levelet.

A levélből szétnyitáskor egy lepecsételt kis papír esett ki. Katica nem vette észre, tekintete a levél sorain függött, mely bámulatot fejezett ki. Akaratlanul is támaszt keresett magának. Flóra a következőket írta Berlinből:

„Bizonyosan nevetni és diadalmaskodni fogsz, kedves nagymama, de belátom, hogy jó lesz ez így. Én pár órája hajdani pártfogoltaddal, Stetten Károllyal jegyet váltottam. Ő rútabb és betegesebb, mint valaha, hozzá még kék szemüveget visel. Örökké zsenírozva leszek vele karonfogva járni, de valódi ebhúsége s bolond szenvedélye végre mégis megindítottak. Mellesleg öccsének váratlan halála által a zingeni és strombergi hitbizományi uradalmakat örökölte, így az udvarhoz járatos. A társaságban jól fogadják, tehát nem volt semmi ok reá, hogy ajánlatát visszautasítsam.”

A levél az íróasztalra repült. Bruck szabad volt, s láncaitól oly módon menekült meg, hogy most már a kastélybeli malomba is eljöhett. Lehetséges ez? Egy ily nem is sejtett váratlan fordulat, héthavi kínszenvedés után, midőn a sok lelki harc már a sztoikus nyugalmat szerezte meg számára, midőn elhatározta, hogy az oly fájdalmas áron megszerzett gyűrűt az imádott férfiúnak visszaadja, s azután elindul a sivár életútra!

Katica kezébe rejté arcát, mintha ez örömmámorban egy kísértet jelennék meg.

„Istenem, ha rosszul olvastam volna!” – vívódott magában.

De mégis úgy volt! Flóra, ezen kiszámíthatatlan teremtés, eljegyezte magát? Annyi sok szerencsétlen kísérlet után, hogy híressé legyen, végre mégis a házasságban keresett menedéket? Katica még egyszer a vastag illatos levélpapír után nyúlt. Igen, itt volt megírva e nagy „szarkalábakban”. Azután utasításokat

tartalmazott, hogy az eljegyzési jelentés mint osztassák szét a fővárosi ismerősök között. Az esküvő napja, visszaemlékezve a múltra, csupa dacból pünkösöd másodnapjára volt kitűzve. Azután a meghívás következett, de csupán a nagymama részére. Ez mind világos volt, mint a nap. De a következő sorokat halálsápadt arccal olvasta Katica:

„Berlinbe való utazásom alkalmával pár napig L.-ben időztem. Érdekelni fog talán, hogy egy bizonyos Bruck udvari tanácsosnak és tanárnak, kinek nevét a hír, dicsőség és szerencse karolta fel, egy grófnője akadt. Engem biztosítottak, hogy a szép beteggel' kiről minden orvos lemondott, s kinek Bruck egy merész sebészi műtété által életét mentette meg, az orvos titkon jegyet váltott. A grófi szülők belenyugodtak a házasságba, s a kedves, áldott esperesné sem tagadta meg áldását. A boldog pár mellett láttam a nénit egy páholyban ülni, békésen és erényesen, mint mindig, és ha nem csalódom, cérnakesztyű volt kezén. A leány nagyon szép, bár szellem nélküli bábnak látszik. És ő? Neked megmondhatom, nagymama, véresre haraptam ajkaimat a bosszúságtól, hogy a bolond szerencse ezen embert az általános tisztelet tárgyává emelte, ki a valóságban eléggé jellemtelen, és – becstelen!... Úgy állt menyasszonya széke mögött, mint egy Isten... Az ide mellékelt papírt add át Katicának.”

Ah, igen, itt feküdt az íróasztalon, ezen felirattal: „Mangold Katicának”... a világ keringett Katicával, s a kis papírdarab reszketett lázas kezében. A következő szavakat tartalmazta:

„Légy oly szíves a rád bízott gyűrűt add át Witte grófnőnek, vagy vedd a másik után a patakba!

Flóra”

Katica egyszerre nagyon nyugodt lett. Gépiesen összehajtá a papírt s a levélhez tette. Tehát a szép Witte grófnő lenne azon vendég, kinek a vendégszobát berendezték?

Határozottan rázta meg gyönyörű hajfonatokkal díszített fejét. Barna szemei ragyogni kezdtek, mialatt kezét szívére

szorítá. Érdeemes lett volna-e Katica arra, hogy valaha Bruck szemébe tekintsen, ha most csak egy percig is kételkedhetnék benne? Ő azt mondta: „Húsvétkor ismét eljövök.”

És ő eljön. Ha a legfényesebb emberi ékesszólás akarná is őt az ellenkezőről meggyőzni, ő nem hinne neki. Ő csak abban hisz, hogy őt szereti és hogy ő eljövend. Nem, nem, egy büszke várúr tán megtehetette azt, hogy hajdani kedveséhez elhozza fiatal nejét, fényes nászruhában bemutatni, de nem ő, nem az ő mélyérzésű lelkével! Ő nem fogja a molnár unokájának adott szavát megszegni egy másik kedvéért, legyen bár ezen másik – egy grófnő.

Leírhatatlan vihar támadt föl benne, mely minden gondolatát magával ragadta. A déli ablakhoz rohant, hogy csak egy percig is láthassa a kedves régi házat.

A zászlótartón színes zászló lobogott a fatetők felett. Már megérkeztek a vendégek? Átrohanjon, hogy az esperesnék karjaiba zárja? Nem, ezen viharos izgatottságban nem. Először tűnjön el áruló arcpírja, szűnjön meg szívének erős dobogása, hogy ne legyen kénytelen szégyellni magát a néni lelkes, tiszta tekintete előtt... Nyugalom, nyugalom! Az íróasztalhoz lépett.

Ott feküdt előtte nyitva a nagy főkönyv. Még hat üzleti levelet kellett volna ma megírnia, lent az udvaron a liszteskocsi zörgött. A kutyák egy koldust ugattak meg, kinek Zsuzsa egy darab kenyeret adott. A szoba falán régi acélmetszetek függtek, s a régi nagy párnákkal fedett pamlag, mellette a nagy schwarzwaldi állóóra. Mindez a kastálybeli molnár hagyatékából való. Katica elővett egy levélpapírt s bemártá tollát.

„Schilling és Társa uraknak, Hamburg.” Ah, hisz ezt senki sem bírta elolvasni! Kétségbeesve simítá végig homlokát. Hajfűrtjei hátraömlöttek, s egy vékony sebhelyet engedtek látni izzó homlokán.

Így várt egy percig mozdulatlanul. Bal kezét szemére tette, s jobbával az ügyetlen tollat tartotta a papíron. Ekkor egy hús

fuvallat érinté arcát, amely egy ajtóból vagy ablakból jött. Felnézett. Ott állt ő, ott a legfelső lépcsőn. Mosolyogva, boldogan, örömtől sugárzó arccal.

– Bruck! Tudtam – ugrott fel, sikoltva örömeiben Katica. Tollát eldobta, karjait kitárta s egy pillanat múlva az orvos forró keblére zárta őt.

Kint Zsuzsa jelent meg az előszobában. Mit jelentsen ez? Az ajtó áprilisban egészen tárva van, mikor még naponként fűteni kell a „méregdrága” fával? Kék kötényének hegyével letörölte izzadt homlokát, s majd elsikoltotta magát, midőn a szobában meglátta Bruckot oly szorosan ölelve magához kedves Katicáját, mintha soha többé nem akarná elbocsátani.

– Úristen! – hiszen ők még nem voltak jegyesek a világ szemei előtt!

Óvatosan csúszott az ajtóhoz, hogy becsukja. Katica ezt észrevette, s nagyon elpirulva igyekezett megszökni az őt ölelő karokból.

Az orvos nevetett. Ismét oly élénken és zengzetesen nevetett, mint azelőtt. Még szorosabban ölelte magához.

– Nem, Katica, te ugyan önként jöttél, de mégsem hiszek neked – szólta. – Bohó volnék, ha időt engednék, hogy ismét testvéremmé változtasd át magad. Jöjjön csak be, Zsuzsa! – kiáltott ki az orvos. Ő is jól látta a házi gondviselőnőt. – Először is bizonyítsa be, hogy itt menyasszonyt lát, csak azután nyerje vissza Katica szabadságát.

Zsuzsa, szemeit törölgetve az örömkönnyeiktől, nagyon bő szavakban fejezte ki szerencsekívánatait, azután sietett az ajtót becsukni, hogy félig boldogan, félig bánatosan mondja el, hogy ismét vége a malom dicsőségének, mert a kisasszony férjhez megy...

Az orvos az íróasztalhoz lépett, s ünnepélyesen becsukta a főkönyvet.

– A szép molnárnő pályája be van fejezve, mert – húsvét itt van – szólt. – Mint számláltam a napokat. E percig el kellett rejtenem szerelmemet, ha nem akartalak egészen elveszteni! Te nem tudod, minő kín bizonytalanságban élni, s éltünk boldogságáért remegni. Egyedüli vigaszom az utóbbi időben a nénihez intézett leveleid voltak, tele akaraterővel és szigorú világnézettel, de melyekből azért mégis kiolvastam rejtett szerelmedet. De mily ritkán érkeztek e levelek!

Az orvos megfogta Katica kezeit, s újra magához szorította.

– Én megértettem, hogy szükséges egy időköz szomorú múltam és új életem közé, mely bén mindketten számot vetünk magunkkal. De máig sem tudom, miért akartál te csupán testvérem maradni s életpályádat egyedül megfutni? – Az orvos elhallgatott, és vérvörös lett. A becsukott főkönyv mellett egy papír volt. Nagyon jól ismerte a „szarkalábakat”, sok ily papírszeletet kapott ő vőlegénysége első idejében.

Katica határozott mozdulattal tette kezét a papírra. Miért jöjjön még egyszer napfényre Flóra ármányos módszere. Legyen eltemetve örökre. Boldogságának többé semmi sem állhat útjában. De az orvos komoly tekintettel húzta ki keze alól a levelet és papírt.

– Nem tűrök titkot, Katica, magunk közt – szólt határozottan –, és ebben valami lappang.

Az orvos elolvasta mindkettőt, s most minden világos lőn előtte.

– És hogy van a szép Witte grófnő? Azt hittem, hogy el fogja az esperes nénit kísérni, s neki van berendezve a vendégszoba – szólt Katica könnyező szemekkel, de mosolyogva. Az orvos letörölte Katica könnyeit s nevetett.

– A vendégszobában én lakom. Nekem okaim voltak, hogy nem tudattam veled idejöveteletem előre, és sejtelmem nem csalt. Ami pedig a fiatal grófnőt illeti, ő a gyógykezelés folytán három hónapig nálunk lakott, s tán túlzott lelkesültséggel

nyilvánította ki gyógyulása miatti háláját a világ előtt. Ez az egész. Két hét múlva ismerni fogod őt szerelmem, édes Katicám, mert addig a tanár haza fogja vinni nejét, a tanárnét. Mert gondold meg jól, hogy mi hét hosszú hónap óta vagyunk már egymás jegyesei! Belenyugszol, ha ott – s ezzel egy közeli templom tornyára mutatott – lépünk az oltár elé? Én mindig nagyon szerettem azon falucskát!

– Vezess oda, hová akarsz – válaszolt Katica halkán, bensőséggel –, de énnekem itt még végzendőim vannak...

– Hagyd el ezt, a főkönyv be van zárva, „Schilling és Társával” pedig majd Lenz elvégzi ügyedet.

Katica kénytelen volt nevetni.

– Jól van tehát, legyen úgy, mint parancsolod! Én visszalépek, s ezzel a szegény Lenzre boldogabb napok fognak virradni. Ő fogja a malmot bérletileg megkapni, s így ismét gyorsan felvirágoztathatja anyagi viszonyait.

A malombeli szobát elhagyva és becsukva, Katica Bruck karján azon úton haladt, melyet annyiszor tett meg szélben és viharban. Ma gyönyörű nap volt, s nagyon kellemesen esett sétálni a virágzó fák alatt. A fűzek fakadó ágai hízelegve cirógatták meg Katica piruló arcát. Lágy esti szellő támadt fel, s a patak hullámai szelíden csókokolták a zöldellő partokat. Túl a patakon terült el a park előkelő némaságával. A hattyúk lassan keringtek a tó tükrén, és magasan a fák felett a villa kéksárga zászlaja lebegett – az uraság itthon volt.

Mi minden hullámozott át e látványnál e pár ember lelkén, kik éppen most esküdtek egymásnak örök szerelmet és hűséget!

– Tudod-e Katica, hogy sokan azt állítják, hogy Móricot Amerikában látták? – susogá az orvos.

Katica igent intett fejével.

– Pár napja Ferenc özvegye ötszáz tallért kapott név nélküli levél kíséretében Kaliforniából. Ő sokat gondolkozik róla, hogy ki lehet e névtelen jótevő. Én ismerem. – S ekkor elbeszélte, mint

kergette maga előtt a kék zubbonyos szőke szakállas munkás az őzeket, hogy egy borzasztó haláltól mentse meg őket. Ezen őzek boldogabb időben Móric kedvencei voltak...

És most előttük állt a kedves öreg ház, az esti alkonypír pompás megvilágításában. A munkások elhagyták a kertet. Ünnepléses csend uralkodott. A fehér szobrok a puszpángbokrok előtt díszeltek, s az öreg néni szótlanul, kitárt karokkal jött le a lépcsőn, hogy a „legkedvesebbet és legjobbat”, kiért oly sokáig könyörgött az Istenhez kedvence miatt, anyai szívéhez szorítsa...

Ekkor reszketett át mélyen és csengőn a városból a harang szava. Az ünnepre harangoztak be – húsvét volt...